

Sprawozdanie z działalności
Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego
w 2019 roku

Warszawa 2020

I.	Wstęp	5
1.	Reprezentacja Towarzystwa	14
II.	Stan organizacyjny PTTK i sprawozdanie z prac zrealizowanych w 2019 roku	7
1.	Uwarunkowania prawne	7
2.	Informacje organizacyjne.....	9
2.1.	Skład Zarządu Głównego PTTK	9
2.2.	Tryb i zakres prac Zarządu Głównego PTTK.....	12
2.3.	Składy komisji, rad i zespołów PTTK.....	20
2.4.	Wyróżnienia członków PTTK, instytucji wspierających.....	23
2.5.	Członkostwo PTTK w organizacjach krajowych.....	25
2.6.	Członkostwo w organizacjach międzynarodowych, kontakty zagraniczne	25
3.	Stan organizacyjny.....	26
3.1.	Członkowie PTTK.....	26
3.2.	Kadra PTTK.....	27
3.3.	Oddziały PTTK.....	28
3.4.	Jednostki regionalne PTTK.....	29
3.5.	System informacji wewnętrznej	30
3.6.	Szlaki turystyczne	31
3.6.1.	Szlaki nizinne piesze, rowerowe i kajakowe	31
III.	Działalność programowa	33
1.	Popularyzacja krajoznawstwa i kultury.....	33
1.1.	VII Kongres Krajoznawstwa Polskiego	33
1.2.	Komisja Krajoznawcza ZG PTTK	34
2.	Działalność w sferze kultury	36
2.1.	Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK.....	36
2.2.	Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK.....	37
2.3.	Komisja Opieki nad Zabytkami ZG PTTK.....	38
2.4.	Muzea PTTK	40
2.5.	Centralna Biblioteka PTTK im. K. Kulwiecia.....	40
2.6.	Działalność PTTK na rzecz ochrony przyrody	42
2.7.	Działalność przewodnicka	47
2.7.1.	Komisja Przewodnicka ZG PTTK.....	47
2.7.2.	Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK.....	51
2.8.	Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce	55
3.	Budowanie wizerunku PTTK	59
3.1.	Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK.....	59
3.2.	Zrealizowane kampanie i akcje.....	60
3.3.	Wydawnictwa, Internet, patronaty.....	62
3.3.2.	Fanpage PTTK	63

3.3.3. Patronaty	66
IV. Turystyka kwalifikowana w działalności PTTK.....	69
1. PTTK w górach.....	69
1.1. Turystyka górską	69
1.2. Turystyka narciarska.....	77
1.3. Górską turystykę jeździecką	80
1.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK.....	82
2. Działalność PTTK na terenach nizinnych.....	94
2.1. Turystyka piesza.....	94
2.2. Turystyka kolarska.....	102
2.3. Turystyka jeździecka	105
2.4. Imprezy na orientację	106
2.5. Turystyka motorowa	109
3. PTTK w turystyce wodnej.....	110
3.1. Turystyka kajakowa	110
3.2. Turystyka żeglarska.....	112
3.3. Centrum Turystyki Wodnej PTTK	114
3.4. Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego PTTK.....	119
3.5. Komisja Działalności Podwodnej	122
4. PTTK dla przyszłości.....	125
4.1. Działalność w szkołach.....	125
4.2. Działalność w środowisku akademickim	128
5. Turystyka i krajoznawstwo w wybranych środowiskach	131
5.1. Działalność PTTK w Wojsku Polskim	131
5.2. Działalność środowiskowa (spółdzielnie mieszkaniowe, tereny wiejskie, policja i straż graniczna).....	132
V. Działalność gospodarcza	135
1. Warunki prowadzenia	135
2. Potencjał.....	135
3. Stan prawny majątku.....	136
4. Formy zarządzania majątkiem.....	138
5. Nadzór nad sprawami majątkowymi	138
6. Prace inwestycyjne, efekty	139
7. Ubezpieczenie majątku	142
VI. Gospodarka finansowa	143
1. Źródła finansowania działalności.....	143
2. Realizacja zobowiązań podatkowych	143
VII. Zestaw załączników (tabele).....	145
Tabela 1. Oddziały PTTK	
Tabela 2. Koła i kluby PTTK według wybranych środowisk działania oraz liczby zrzeszonych w nich członków	
Tabela 3. Kluby turystyczno-krajoznawcze PTTK oraz liczba zrzeszonych w nich członków	

- Tabela 4. Komisje społeczne PTTK
- Tabela 5. Kadra programowa PTTK i jej uprawnienia
- Tabela 6. Liczba kursów szkoleniowych i ich absolwentów według rodzajów
- Tabela 7. Wycieczki i imprezy turystyki kwalifikowanej według dyscyplin i ich uczestnicy
- Tabela 8. Wycieczki i imprezy turystyki powszechnej oraz ich uczestnicy
- Tabela 9. Odznaki turystyczne zdobyte w latach 2017–2018
- Tabela 10. Stan organizacyjny w województwie, uprawnienia kadry, aktywność programowa (stan na 31.12.2018)
- Tabela 11. Procentowy udział poszczególnych województw w wynikach całego Towarzystwa (stan na 31.12.2018)
- Tabela 12. Stan organizacyjny, kadra programowa i aktywność programowa oddziałów PTTK w województwach
- Tabela 13. Znakowanie szlaków turystycznych w latach 2017–2018 (w km)
- Tabela 14. Działalność popularyzatorska
- Tabela 15. Wartość majątku trwałego w latach 2017–2018 według stanu na koniec grudnia każdego roku
- Tabela 16. Amortyzacja w latach 2017–2018 według stanu na koniec grudnia każdego roku (w tys. zł)
- Tabela 17. Wartość majątku trwałego w latach 2017–2018 w spółkach z większościovym kapitałem PTTK (w tys. zł)
- Tabela 18. Zmiany kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2017–2018 (w tys. zł)
- Tabela 19. Wyniki działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2017–2018 (w tys. zł)
- Tabela 20. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań służących ochronie przyrody finansowanych ze środków budżetowych ZG PTTK w 2018 r. (w zł netto)
- Tabela 21. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach PTTK, finansowanych ze środków PTTK i dotacyjnych z podziałem na gestorów zarządzających bazą w 2018 r.
- Tabela 22. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach apartowych w 2018 r. (w zł netto)
- Tabela 23. Informacja o wysokości składek ubezpieczeniowych w latach 2017–2018
- Tabela 24. Wykaz szkód i przyznanych odszkodowań w 2018 r. (dotyczy Zarządu Majątkiem PTTK)

I. Wstęp

Sprawozdanie z działalności Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) jest opracowywane na podstawie danych statystycznych uzyskanych w roku 2019, zawiera opis aktualnej sytuacji organizacji oraz informuje o zrealizowanych przedsięwzięciach programowych i gospodarczych, podejmowanych w określonych uwarunkowaniach zewnętrznych.

Do Towarzystwa na koniec 2019 r. należało 75 989 członków zrzeszonych w 293 oddziałach. Konkretnym wymiarem aktywności jednostek organizacyjnych Towarzystwa jest 17 652 imprez turystyki kwalifikowanej, w których wzięły udział 528 557 osoby, w tym 219 472 uczniów i studentów oraz 6837 wycieczek i imprez turystyki powszechnej z udziałem 201 784 osób, wędrujących w większości po ok. 80 tys. km szlaków turystycznych wytyczonych, oznakowanych i monitorowanych przez PTTK.

Towarzystwo jest głównym ośrodkiem kształtowania krajoznawstwa w Polsce oraz ważnym miejscem ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego. Upowszechniając postawy krajoznawcze związane z poznawaniem i umiłowaniem Polski, PTTK nadaje polskiej turystyce społeczny wymiar wykraczający poza uproszczone sprowadzanie jej do kategorii produktu turystycznego. Hasło programowe PTTK w roku 2019 brzmiało „Rok Młodych-Z PTTK wspólnym szlakiem” (więcej s. 61).

Szeroko pojętej edukacji służyła działalność regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK, natomiast budowaniu poszanowania tradycji i zabytków, muzea PTTK. Czerpaniu inspiracji z tradycji, przypominaniu patriotycznej treści naszych działań służyły okolicznościowe wydawnictwa, a także obchodzone jubileusze kół, klubów i oddziałów.

Towarzystwo jest ośrodkiem społecznej i zawodowej aktywności kilkudziesięcioletniej kadry programowej, skupiając czynnych przewodników turystycznych i pilotów wycieczek, a przede wszystkim przodowników i instruktorów różnych dyscyplin turystyki kwalifikowanej, krajoznawstwa, ochrony przyrody oraz opieki nad zabytkami.

Ważną częścią kadry Towarzystwa są nauczyciele – członkowie PTTK, opiekunowie szkolnych kół krajoznawczo-turystycznych PTTK. Zawdzięczamy im skutecznie prowadzoną edukację krajoznawczo-turystyczną, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Najlepsi w tym gronie wyróżniani są tytułem Nauczyciela Kraju Ojczystego, który w roku 2019 wręczany był przy udziale Ministra Edukacji Narodowej Dariusza Piontkowskiego w siedzibie ministerstwa.

PTTK zachęca młodzież do realizacji autorskich pomysłów turystycznych i krajoznawczych, nie rezygnując przy tym z przedsięwzięć o wieloletniej tradycji. W 2019 r. kontynuowano organizowanie Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego z finałem w Augustowie, czy Ogólnopolskiego Młodzieżowego Konkursu Krajoznawczego pt. „Poznajemy Ojcowiznę” z finałem Elblągu oraz konkursów krasomówczych dzieci oraz młodzieży w Legnicy i Golubiu-Dobrzyniu.

Towarzystwo działa również aktywnie w środowiskach mundurowych (Policji i Straży Granicznej), w zakładach pracy, na wsiach i osiedlach mieszkaniowych, będąc tam znaczącym ośrodkiem krzewienia turystyki i krajoznawstwa.

PTTK przywiązuje dużą wagę do wychowania patriotycznego, co znajduje swoje odzwierciedlenie w imprezach na terenie kraju, zaś sztandarową imprezą patriotyczną jest zorganizowany po raz 59. Centralny Zlot Młodzieży PTTK „Palmiry 2019”.

Kontynuowano realizację kolejnych etapów programowych i organizacyjnych VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego w Łodzi, przy zaangażowaniu organizacyjnym Uniwersytetu Łódzkiego i wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, Regionalnej Organizacji Turystycznej, Łódzkiej Organizacji Turystycznej i Oddziału PTTK im. J. Czeraszewicza w Łodzi. Kongres objęty został patronatami prezesa Polskiej Organizacji Turystycznej, marszałka Województwa Łódzkiego Grzegorza Schreibera, wojewody łódzkiego Tobiasza Adama Bocheńskiego i metropolity łódzkiego ks. Arcybiskupa Grzegorza Rysia. Hasło Kongresu: *Krajoznawstwo wobec tradycji i wyzwań współczesności* (więcej III.1.1.). Przygotowano i przeprowadzono sejmiki przedkongresowe w Olsztynie, Krakowie, Łodzi, Lublinie, Kielcach i Końskich.

Kontynuowano także, w różnych formach, kontakty zagraniczne oraz działalność na forum międzynarodowym, współpracując głównie z Klubem Słowackich Turystów, Klubem Czeskich Turystów, UECT oraz Alpenverein Austria.

Towarzystwo troszczy się o bazę dla turystyki kwalifikowanej, prowadzi obiekty, z których większość jest skategoryzowana zgodnie z przepisami ustawy o usługach turystycznych. Schroniska PTTK są nie tylko obiektami noclegowymi, pełnią również ważne funkcje dla bezpieczeństwa wędrujących i ochrony przyrody. Są one ośrodkami promocji turystyki i krajoznawstwa.

Liczne inicjatywy programowe i promocyjne podejmują w Towarzystwie komisje, rady i zespoły programowe Zarządu Głównego (ZG) PTTK oraz jednostki specjalistyczne: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie, Centralna Biblioteka PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie, Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK im. Waldemara Dońca w Łodzi, Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego Komisji Działalności Podwodnej PTTK w Warszawie, Zarząd Majątkiem PTTK w Warszawie oraz Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie.

Przedstawiciele ZG PTTK uczestniczyli w spotkaniach z przedstawicielami Ministerstwa Sportu i Turystyki, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Polskiej Organizacji Turystycznej, Sejmowej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, władz samorządowych i przedstawicielami Lasów Państwowych. Brali udział w uroczystościach jubileuszowych oddziałów PTTK, ogólnopolskich imprezach programowych dla dorosłych i młodzieży (złotach, rajdach, przeglądach, konkursach), uczestniczyli w spotkaniach z członkami Komitetu Naukowego Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, w posiedzeniach komisji i rad ZG PTTK, w obchodach Światowego Dnia Turystyki, w spotkaniach z radami naukowymi parków narodowych, z radami nadzorczymi i zarządami spółek PTTK.

W ciągu roku trwały spotkania z przedstawicielami firmy Krapst, dotyczące opracowania *Polityki ochrony danych osobowych wraz z instrukcją zarządzania systemem informatycznym, przetwarzającym dane osobowe w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym* oraz *Procedur zgłaszania naruszenia ochrony danych osobowych Prezesowi Urzędu Ochrony Danych Osobowych w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym*.

Prowadzono rozmowy z przedstawicielami Firmy BBU Maxima Fides, w sprawie planowanego wprowadzania w jednostkach PTTK Powszechnych Planów Kapitałowych lub Powszechnych Planów Emerytalnych.

Z przedstawicielami ubezpieczyciela Ergo Hestia SA prowadzono rozmowy dotyczące wypracowania nowej umowy ubezpieczeniowej NNW dla członków PTTK.

Odbływały się spotkania związane z wyłonieniem wykonawcy projektu „Baza danych członków PTTK”.

Sprawozdanie w swej części opisowej wraz z tabelarycznymi załącznikami dotyczącymi spraw organizacyjno-programowych, gospodarczych i finansowych obejmuje różnorodne i bogate w wydarzenia obszary aktywności Towarzystwa. Działalność ta oraz jej efekty programowe i gospodarcze potwierdzają znaczenie wartości i celów, do których Towarzystwo przywiązuje dużą wagę i dla których realizacji istnieje.

II. Stan organizacyjny PTTK i sprawozdanie z prac zrealizowanych w 2019 roku

1. Uwarunkowania prawne

PTTK reaguje na zmieniające się regulacje prawne, dotyczące turystyki i stowarzyszeń. Otoczenie prawne obejmuje uregulowania dotyczące stowarzyszeń, czyli ustawy *Prawo o stowarzyszeniach* oraz *Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, problematykę implementacji do polskiego prawa dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady Unii Europejskiej 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r., zmianę prawa oświatowego, rozwiązania dotyczące kadr turystyki, a także zmiany prawa wodnego i wskazywaną przez PTTK konieczność uregulowania spraw dotyczących szlaków turystycznych.

PTTK, w rozumieniu ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*, jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w Krajowym Rejestrze Sądowym pod numerem 0000100817. Wpis w KRS zawiera organy uprawnione do reprezentowania PTTK, skład zarządu głównego, wykaz oddziałów, informacje o statucie, organie nadzoru, skład głównej komisji rewizyjnej oraz informacje o przedmiocie działalności gospodarczej. PTTK jest stowarzyszeniem wpisanym również do rejestru przedsiębiorców. Dział 3 wpisu do KRS, zgodnie z Polską Kwalifikacją Działalności, zawiera zapisy dotyczące zakresu przedmiotowego działalności gospodarczej. Pod tym samym numerem KRS wpisane są także oddziały Towarzystwa. Organami nadzorującym nad oddziałami na podstawie ustawy prawo o stowarzyszeniach są właściwi terenowo starostowie.

Podstawowym dokumentem organizacyjnym PTTK, mającym znaczenie prawne, jest statut Towarzystwa. Zgodnie ze statutem, najwyższą władzą PTTK jest Walny Zjazd, a władzami naczelnymi są Zarząd Główny, Główna Komisja Rewizyjna i Główny Sąd Koleżeński. Organem interpretującym przepisy statutu oraz orzekającym o zgodności uchwał ze Statutem PTTK, statutami oddziałów oraz przepisami prawa jest Główny Sąd Koleżeński PTTK. W okresie między walnymi zjazdami całokształtem działalności PTTK kieruje Zarząd Główny, który odpowiada za swą działalność przed Walnym Zjazdem.

Towarzystwo wdraża *Ogólne Rozporządzenie o Ochronie Danych osobowych*, wspierając w tych działaniach jednostki terenowe, zaś Dział Organizacyjny Biura ZG PTTK definiuje i monitoruje główne problemy i zagrożenia, które stoją przed oddziałami PTTK w świetle zmieniających się przepisów formalno-prawnych, dotyczących istotnych obszarów funkcjonowania oddziałów PTTK.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. *Ordynacja podatkowa* nakłada na członków ZG PTTK odpowiedzialność materialną za zobowiązania podatkowe. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. z późniejszymi zmianami *O rachunkowości* nakłada odpowiedzialność za prowadzenie rachunkowości na zarząd (art. 4 ust. 5 ustawy). Za majątek Towarzystwa i gospodarowanie nim odpowiada Zarząd Majątkiem PTTK, jako jednostka specjalistyczna Towarzystwa.

W Zarządzie Majątkiem PTTK znajduje się:

- aktualna dokumentacja zobowiązań publiczno-prawnych,
- deklaracje podatku od nieruchomości, podatku leśnego, podatku rolnego, decyzje właściwych urzędów miast i gmin,
- decyzje o wysokości opłat za wieczyste użytkowanie (użytkowanie, zarząd) gruntu,
- sprawozdania dotyczące gospodarczego korzystania ze środowiska,
- aktualna dokumentacja dotycząca nieruchomości,
- wypisy z ksiąg wieczystych,
- wypisy z ewidencji gruntów,
- wypisy z map ewidencyjnych,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Zgodnie ze statutem Towarzystwa, decyzje w sprawach gospodarczych i majątkowych (obciążanie hipotek, sprzedaż, nabycie itp.) należą do kompetencji ZG PTTK. Realizacją uchwał w tym zakresie zajmują się: Biuro ZG PTTK, Zarząd Majątkiem PTTK lub inne jednostki organizacyjne PTTK oraz spółki z większościovym udziałem kapitału PTTK. Realizacja uchwał odbywa się pod nadzorem Sekretarza Generalnego lub Skarbnika ZG PTTK. Okresowo na posiedzeniach Zarządu Głównego PTTK prezentowane są informacje o wynikach działalności spółek z większościovym kapitałem PTTK oraz o stanie rozrachunków spółek z Zarządciem Majątkiem PTTK.

Zarząd Majątkiem PTTK koncentruje się na:

- zapewnieniu zaplanowanych wpływów do budżetu Zarządu Głównego PTTK,
- zarządzaniu obiektami i nieruchomościami PTTK,
- nadzorze nad realizacją przyjętych planów inwestycyjno-remontowych w obiektach PTTK ze środków własnych i dotacyjnych,
- nadzorze nad płatnościami podatków od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie i innych zobowiązań publiczno-prawnych,
- porządkowaniu spraw własnościowych nieruchomości będących w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK,
- prowadzeniu dokumentacji oraz przygotowywaniu projektów uchwał i postanowień Zarządu Głównego PTTK wraz z opiniami prawnymi,
- ubezpieczeniu majątku PTTK oraz likwidacji szkód,
- prowadzeniu sprawozdawczości (w tym m.in. wynikającej z wymogów ustawy o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej),
- sprzedaży majątku PTTK.

Zgodnie z uchwałami ZG PTTK chronione są nazwy i znak Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Na sytuację prawną Towarzystwa wpływają także toczące się postępowania sądowe, głównie w sprawach cywilnych, w których PTTK jest albo powodem, albo pozwanym. Sprawy prawne PTTK prowadzi Kancelaria Radców Prawnych SZS PARTNERS Sokołowski, Zdrojewski i Ścibisz z Poznania. Sprawy własnościowe prowadzi Kancelaria Labe i Wspólnicy oraz Kancelaria Prawna T. Korpusiński z Krakowa. Sprawy prawne ZM PTTK prowadzi mec. Tomasz Gatlik lub kancelarie obsługujące spółki PTTK.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, PTTK sporządza sprawozdanie TK-O, którego fragmenty od wielu lat znajdują swoje odbicie w Roczniku Statystycznym GUS oraz druk SOF1 – sprawozdanie z działalności fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji społecznych.

Na Towarzystwie spoczywają również obowiązki wynikające z zawieranych umów o dotacje ze środków Skarbu Państwa lub pozyskiwanych środków unijnych. Informacje o aplikacjach o środki przedstawiane są Zarządowi Głównemu PTTK i przyjmowane na posiedzeniach plenarnych. Jeżeli tryb ubiegania się o środki tego wymaga, przedstawiany jest projekt odpowiedniej uchwały Zarządu Głównego PTTK. Umowy z podmiotami dofinansującymi projekty podpisywane są przez osoby do tego upoważnione. Informacje o realizacji i rozliczeniach przedstawiane są Zarządowi Głównemu.

Pracownicy zatrudnieni w Biurze ZG PTTK na podstawie umowy o pracę otrzymują wynagrodzenie zgodnie z Zakładowym Układem Zbiorowym zawartym 25 marca 1994 r. Dokumentacja pracownicza prowadzona jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracowników.

W Biurze ZG PTTK obowiązują:

- Instrukcja obiegu i ochrony dokumentacji finansowo-księgowej, wprowadzona do stosowania zarządzeniem sekretarza generalnego ZG PTTK nr 6/XVIII/2016,
- Instrukcja kancelaryjna i archiwalna, wprowadzona do stosowania zarządzeniem sekretarza generalnego ZG PTTK nr 12/2007,
- Zarządzenie sekretarza generalnego ZG PTTK nr 1/2012 w sprawie archiwów terenowych i centralnych,
- Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, wprowadzona w życie zarządzeniem sekretarza generalnego ZG PTTK nr 5/2007 (zaktualizowana w 2015 r.),
- Instrukcja Bezpieczeństwa i Higieny Pracy dla pracowników biura Zarządu Głównego PTTK, wprowadzona w życie zarządzeniem sekretarza generalnego ZG PTTK nr 11/2007 z dnia 29 czerwca 2007 r.

Zgodnie z powyższymi instrukcjami, przeprowadzono wstępne szkolenia nowo zatrudnionych osób na podstawie uchwały ZG PTTK w sprawie nowej struktury Biura ZG PTTK.

Biuro ZG PTTK obsługuje sprawy dotyczące byłych pracowników PTTK:

- wystawia zaświadczenia Rp-7 do celów ustalenia podstawy świadczeń emerytalnych lub rentowych,
- świadectwa pracy byłych pracowników zatrudnionych w zlikwidowanych jednostkach gospodarczych PTTK,
- przygotowuje wyjaśnienia w sprawach kierowanych do ZUS i sądów.

2. Informacje organizacyjne

2.1. Skład Zarządu Głównego PTTK

W roku 2019 ZG PTTK pracował w następującym składzie:

Jacek Potocki	prezes do 15 czerwca 2019 r., członek ZG PTTK od 15 czerwca 2019 r.;
Jerzy Kapłon	skarbnik do 6 lipca 2019 r., prezes od 8 lipca 2019 r.
Roman Bargieł	wiceprezes do 6 kwietnia 2019 r., członek ZG PTTK od 6 kwietnia 2019 r.;
Marian Jurak	wiceprezes
Jakub Nowak	członek ZG PTTK do 2 marca 2019 r., wiceprezes od 2 marca 2019 r.
Waldemar Osypiuk	ZG PTTK do 25 maja 2019 r., wiceprezes od 25 maja 2019 r.
Dariusz Nazarczyk	członek ZG PTTK od 6 lipca 2019 r., skarbnik od 8 lipca 2019 r.,
Adam Jędras	członek ZG PTTK od 2 marca 2019 r., sekretarz generalny od 1 kwietnia 2019 r.
Lucjusz Bilik	członek ZG PTTK,
Jacek Czober	członek ZG PTTK,
Jarosław Dąbrowski	członek ZG PTTK
Marzena Misaczek	członek ZG PTTK,
Paweł Mordal	członek ZG PTTK,
Stanisław Sikora	członek ZG PTTK,
Wiesław Stachura	członek ZG PTTK do 1 kwietnia 2019 r.,
Aleksandra Staszak	członek ZG PTTK do 13 czerwca 2019 r.,
Jacek Trzoch	członek ZG PTTK,
Agnieszka Wałach	członek ZG PTTK,
Andrzej Wasilewski	członek ZG PTTK,
Michał Wieczorek	członek ZG PTTK od 25 maja 2019 r.,
Paweł Zań	członek ZG PTTK,
Mieczysław Żochowski	członek ZG PTTK.

W związku z rezygnacją Anny Sierpińskiej z członkostwa w ZG PTTK, uchwałą nr 100/XIX/2019 z 2 marca 2019 r. do składu ZG PTTK dokooptowany został Adam Jędras.

W związku z rezygnacją Wiesława Stachury z członkostwa w ZG PTTK, uchwałą nr 112/XIX/2019 z 25 maja 2019 r. do składu ZG PTTK dokooptowany został Michał Wieczorek.

W związku z rezygnacją Aleksandry Staszak z członkostwa w ZG PTTK, uchwałą nr 125/XIX/2019 z 6 lipca 2019 r. do składu ZG PTTK, po złożeniu rezygnacji z funkcji wiceprezesa GKR PTTK i z członkostwa w GKR PTTK, dokooptowany został Dariusz Nazarczyk.

Prezydium ZG PTTK w 2019 r. pracowało w składzie:

Jacek Potocki	prezes do 15 czerwca 2019 r.,
Jerzy Kapłon	skarbnik do 6 lipca 2019 r., prezes od 6 lipca 2019 r.,
Roman Bargieł	wiceprezes do 6 kwietnia 2019 r.,
Marian Jurak	wiceprezes,
Jakub Nowak	wiceprezes od 2 marca 2019 r.,

Waldemar Osypiuk	wiceprezes od 25 maja 2019 r.,
Dariusz Nazarczyk	skarbnik od 6 lipca 2019 r.,
Adam Jędras	sekretarz generalny od 1 kwietnia 2019 r.

Uchwałą nr 100a/XIX/2019 z 2 marca 2019 r. na funkcję sekretarza generalnego z dniem 1 kwietnia 2019 r. powołany został Adam Jędras. Uchwałą nr 100b/XIX/2019 z 2 marca 2019 r., na funkcję wiceprezesa wybrany został Jakub Nowak. Uchwałą nr 110/XIX/2019 z 6 kwietnia 2019 r. z funkcji wiceprezesa i członka Prezydium odwołany został Roman Bargieł. Uchwałą nr 113/XIX/2019 z 25 maja 2019 r., na funkcję wiceprezesa wybrany został Waldemar Osypiuk. W dniu 15 czerwca 2019 r. rezygnację z funkcji prezesa złożył Jacek Potocki. Uchwałą nr 126/XIX/2019 r. z 6 lipca 2019 r., po złożeniu rezygnacji z funkcji skarbnika, na funkcję prezesa wybrany został Jerzy Kapłon. Uchwałą nr 127/XIX/2019 z 6 lipca 2019 r. na funkcję skarbnika wybrany został Dariusz Nazarczyk.

Zarząd Główny PTTK i Prezydium ZG PTTK pracowały w oparciu o odrębne regulaminy:

- Zarząd Główny – o regulamin zatwierdzony uchwałą nr 102/XIX/2019 ZG PTTK z 2 marca 2019 r., a następnie uchwałą 136/XIX/2019 ZG PTTK z 19 października 2019 r.,
- Prezydium ZG PTTK – o regulamin zatwierdzony uchwałą nr 103/XIX/2019 ZG PTTK z 2 marca 2019 r.

W efekcie zmian, jakie następowały w składzie Zarządu Głównego oraz Prezydium ZG, w roku 2019 zmienił się podział zadań wśród członków ZG PTTK, a także skład zespołów ZG PTTK.

Podział zadań wśród członków ZG PTTK odpowiedzialnych za współdziałanie z komisjami, radami i zespołami ZG PTTK działającymi w trybie art. 33 ust. 2 Statutu PTTK:

Komisja Turystyki Górskiej	Jacek Potocki
Komisja Turystyki Jeździeckiej	Jakub Nowak
Komisja Turystyki Kajakowej	Marian Jurak
Komisja Turystyki Kolarskiej	Lucjusz Bilik
Komisja Turystyki Motorowej	Mieczysław Źochowski
Komisja Turystyki Narciarskiej	Jarosław Dąbrowski
Komisja Turystyki Pieszkiej	Jacek Trzoch
Komisja Turystyki Żeglarskiej	Jacek Czober
Komisja Działalności Podwodnej	Jerzy Kapłon
Komisja Imprez na Orientację	Paweł Mordal
Komisja Krajoznawcza	Michał Wieczorek
Komisja Fotografii Krajoznawczej	Paweł Zań
Komisja Ochrony Przyrody	Stanisław Sikora
Komisja Opieki nad Zabytkami	Andrzej Wasilewski
Komisja Przewodnicka i Krajowy Samorząd Przewodnicki	Marian Jurak.

Za współdziałanie z komisjami, radami i zespołami powoływanymi w trybie art. 33 ust. 3 Statutu PTTK przez ZG PTTK odpowiadają:

Kapituła Odznaczeń	Jacek Potocki
Komisja Akademicka	Marzena Misaczek
Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej	Jakub Nowak
Komisja Historii i Tradycji	Agnieszka Wałach
Komisja Środowiskowa	Adam Jędras
Komisja ds. Współpracy z Wojskiem Polskim	Roman Bargieł
Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej	Marzena Misaczek
Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych	Jakub Nowak

Zadania szczegółowe członków ZG PTTK:

Jerzy Kapłon – prezes ZG PTTK:

- kierowanie pracami ZG PTTK i Prezydium ZG PTTK,
- kontakty PTTK na zewnątrz i reprezentowanie PTTK,
- zadania wynikające ze Statutu PTTK, w tym składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK oraz udzielanie pełnomocnictw,
- składanie oświadczeń, w imieniu PTTK, wynikających z wykonywania uchwał ZG PTTK we współdziałaniu z innymi członkami ZG PTTK,
- reprezentowanie ZG PTTK w kontaktach z Główną Komisją Rewizyjną PTTK i Głównym Sądem Koleżeńskim PTTK.

Waldemar Osypiuk – wiceprezes ZG PTTK:

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG PTTK, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań,
- kontakty PTTK na zewnątrz i reprezentowanie PTTK w zakresie ustalonym przez Prezydium ZG PTTK,
- składanie oświadczeń, w imieniu PTTK, wynikających z wykonywania uchwał ZG PTTK,
- działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania oddziałów.

Marian Jurak – wiceprezes ZG PTTK:

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG PTTK, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa, wynikającymi z podziału zadań, kontakty PTTK na zewnątrz i reprezentowanie PTTK w zakresie ustalonym przez Prezydium ZG PTTK,
- składanie oświadczeń, w imieniu PTTK, wynikających z wykonywania uchwał ZG PTTK, koordynowanie całokształtu spraw zagranicznych PTTK,
- koordynowanie działalności PTTK w dziedzinie turystyki wodnej,
- koordynowanie spraw związanych z wydawnictwami „Gościniec” oraz „Ziemia”, a także stroną internetową.

Jakub Nowak – wiceprezes ZG PTTK:

- zastępowanie prezesa, wykonywanie prac powierzonych przez ZG PTTK, w tym kierowanie dziedzinami działalności Towarzystwa wynikającymi z podziału zadań,
- kontakty PTTK na zewnątrz i reprezentowanie PTTK w zakresie ustalonym przez Prezydium ZG PTTK,
- składanie oświadczeń, w imieniu PTTK, wynikających z wykonywania uchwał ZG PTTK,
- działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego wśród osób niepełnosprawnych;
- reprezentowanie ZG PTTK w Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych.

Dariusz Nazarczyk – skarbnik ZG PTTK:

- kontakty PTTK na zewnątrz, reprezentowanie PTTK w zakresie ustalonym przez Prezydium ZG PTTK,
- zadania wynikające ze Statutu PTTK, w tym składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK oraz udzielanie pełnomocnictw we współdziałaniu z prezesem ZG PTTK,
- składanie oświadczeń, w imieniu PTTK, wynikających z wykonywania uchwał ZG PTTK,
- nadzór nad opracowywaniem budżetów i rocznych sprawozdań finansowych ZG PTTK oraz realizacją budżetów,
- reprezentowanie PTTK wobec władz i instytucji w sprawach finansowych, w szczególności wynikających z budżetu oraz zatwierdzonych planów gospodarczych PTTK,
- koordynowanie spraw szlaków turystycznych w PTTK.

Adam Jędras – sekretarz generalny ZG PTTK:

- kontakty PTTK na zewnątrz, reprezentowanie PTTK w zakresie ustalonym przez Prezydium ZG PTTK,
- nadzór nad realizacją uchwał ZG PTTK,
- realizacja uchwały budżetowej PTTK,
- nadzorowanie przestrzegania Statutu, uchwał i regulaminów oraz koordynowanie prac w zakresie ich przygotowywania, uchwalania oraz ewentualnego uzupełnienia,
- składanie oświadczeń w zakresie praw i obowiązków PTTK w ramach posiadanych pełnomocnictw,
- koordynowanie spraw ochrony znaku PTTK i innych znaków zastrzeżonych,
- podejmowanie decyzji o wystąpieniu ze sztandarem PTTK na uroczystościach i imprezach oraz prowadzenie ewidencji tych wystąpień,
- wykonywanie innych działań powierzonych przez ZG PTTK.

Roman Bargieł:

- współpraca PTTK z pozarządowymi organizacjami działającymi w sferze turystyki, w tym z organizacjami harcerskimi.

Lucjusz Bilik:

- współpraca PTTK ze środowiskami sportowymi.

Marzena Misaczek:

- działalność PTTK wśród młodzieży.

Agnieszka Wałach:

- konkurs wspierający działalność programową oddziałów,
- konkurs „Najciekawszy produkt turystyczny PTTK”.

Andrzej Wasilewski:

- wydawnictwa PTTK „Gościniec” i „Ziemia”,
- sprawy związane z działalnością PTTK w sferze kultury.

Paweł Zań:

- sprawy szkolenia kadry,
- wdrażanie nowych technologii.

Zespoły ZG w 2019 r. i ich składy:

- ds. statutowo-regulaminowych: Jakub Nowak, Paweł Zań, Mieczysław Żochowski, Roman Bargieł, Stanisław Sikora, Michał Wieczorek,
- ds. wspierania działalności oddziałów i spraw członkowskich: Waldemar Osypiuk, Agnieszka Wałach, Andrzej Wasilewski, Dariusz Nazarczyk, Jerzy Kapłon, Stanisław Sikora, Jacek Trzoch,
- ds. promocji i współpracy zagranicznej: Jarosław Dąbrowski, Marian Jurak, Stanisław Sikora, Paweł Zań,
- ds. kadry programowej PTTK i szkoleń: Michał Wieczorek, Jacek Czober, Marzena Misaczek, Stanisław Sikora, Andrzej Wasilewski, Paweł Zań.

2.2. Tryb i zakres prac Zarządu Głównego PTTK

ZG PTTK realizował zadania wynikające z kompetencji statutowych. Wszystkie posiedzenia były prawomocne i dokumentowane protokołami podpisywanymi po ich przyjęciu przez prezesa i protokolanta.

Zarząd odbył 8 posiedzeń, podczas których podjętych zostało 59 uchwał. Prezesi i wiceprezesi Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i Głównego Sądu Koleżeńskiego PTTK oraz inni członkowie tych władz, a także przewodniczący komisji, uczestniczyli w posiedzeniach zarządu wówczas, gdy przedmiotem obrad były zagadnienia związane z ich sferą działalności. Ponadto w posiedzeniu ZG PTTK w dniu 15 września 2019 r., uczestniczyli przedstawiciele porozumień regionalnych PTTK. Dokumentacja zebrań ZG znajduje się w Biurze ZG PTTK. Prace ZG koncentrowały się między innymi na:

- ocenie stopnia realizacji uchwał i wniosków XIX Walnego Zjazdu PTTK,
- podejmowaniu i realizacji uchwał własnych,
- sprawach organizacyjnych dotyczących komisji ZG,
- opracowywaniu aktów normujących działalność ZG oraz Towarzystwa,
- ubezpieczeniach członków PTTK i majątku Towarzystwa,
- współpracy z urzędami centralnymi,
- pozyskiwaniu środków na realizację zadań programowych i utrzymanie szlaków turystycznych,
- porządkowaniu spraw własnościowych nieruchomości i obiektów, pozyskiwaniu środków zewnętrznych na niezbędne inwestycje, remonty i modernizacje zmierzające do podniesienia standardu obiektów i świadczonych usług,
- organizacji ogólnopolskich imprez i przedsięwzięć programowych Towarzystwa,
- działaniach związanych z informatyzacją w Towarzystwie,
- wyrażaniu opinii i stanowisk dotyczących przygotowywanych aktów prawnych lub ich nowelizacji;
- zbyciu majątku PTTK,
- organizacji Kongresu Krajoznawstwa Polskiego,
- zmianach w składzie ZG oraz Prezydium ZG,
- przygotowaniu i realizacji budżetu.

Prezydium ZG PTTK realizowało zadania wynikające z kompetencji określonych w Statucie PTTK, Regulaminie ZG PTTK i Regulaminie Prezydium ZG PTTK. W 2019 r. odbyło się 19 posiedzeń, podczas których podjętych zostało 37 uchwał dotyczących między innymi:

- ustanowienia odznak turystycznych i zatwierdzenia ich regulaminów,
- rezygnacji z wykonania prawa pierwokupu mienia oddziałów,
- ustanowienia pełnomocników na zgromadzenia wspólników spółek z udziałem PTTK,
- opracowanie projektu budżetu,
- uzupełnienia składów komitetów naukowego i organizacyjnego VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego,
- likwidacji oddziałów PTTK,
- powołania komitetów redakcyjnych czasopism „Gościńiec” i „Ziemia”, projektów zmian w składach Zarządu Głównego i Prezydium ZG PTTK.

Zarząd Główny PTTK przyjął uchwałami zmiany w *Zasadach działania Samorządu Przewodników Turystycznych PTTK* i w *Regulaminie szkolenia i egzaminowania kandydatów na pilotów wycieczek oraz nadawania uprawnień pilota wycieczek PTTK*, zmodyfikowanie składów zespołów naukowego organizacyjnego VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, uzupełnienie składu Zarządu Głównego PTTK, powołanie na funkcje: prezesa ZG PTTK Jerzego Kapłona, wiceprezesa ZG PTTK Jakuba Nowaka, skarbnika ZG PTTK Dariusza Nazarczyka i sekretarza generalnego ZG PTTK Adama Jędrasa, nowelizację regulaminów Prezydium i Zarządu Głównego PTTK, przyjął zmodyfikowany podział zadań wśród członków ZG PTTK oraz zespołów ZG PTTK XIX kadencji, prowadzono rozmowy nt. *Ordynacji Wyborczej PTTK*, przyjął *Regulamin i strukturę Biura Zarządu Głównego PTTK*, opracowano wzory dokumentacji do *Zasad Polityki Rachunkowości w jednostkach wchodzących w skład bilansu zbiorczego PTTK*, wyznaczono przedstawiciela ZG PTTK odpowiedzialnego za wdrażanie obowiązków wynikających z ustawy z dnia 1 marca 2018 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

Na posiedzeniach ZG PTTK przedmiotem rozmów były negocjacje z dyrekcją Tatrzańskiego Parku Narodowego w sprawie wymiany gruntów, podpisane porozumienie o współpracy pomiędzy PTTK i Dyrektorem Naczelnym Lasów Państwowych, rozmowy z władzami miasta Puławy w sprawie rozwiązań organizacyjnych i finansowych dotyczących funkcjonowania Muzeum Regionalnego PTTK w Puławach i likwidowanego Oddziału PTTK w Puławach, akcja informacyjna pracowników PTTK w sprawie ew. wyboru systemu Powszechnych Planów Kapitałowych lub Powszechnych Planów Emerytalnych, wprowadzenie ich w Biurze ZG PTTK oraz centralnych jednostkach specjalistycznych i gospodarczych PTTK *Instrukcji przygotowania projektu, realizacji i rozliczania planu wpływów i wydatków budżetowych ZG PTTK*, informacje w sprawie nowelizacji ustawy o grach hazardowych oraz dotychczasowych efektach działań pełnomocnika ZG ds. dostępności przestrzeni turystycznej Benedykta Wojcieszka.

ZG PTTK zapoznał się z pojęciem i założeniami Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, a także możliwościami jego zastosowania w procedurze nadawania uprawnień przewodników turystycznych.

Prezydium ZG PTTK uchwałami przyjęło zasady udzielania patronatów oraz udziału w komitetach honorowych przedstawicieli PTTK, regulaminy odznak krajoznawczych, nowe składy kolegiów redakcyjnych periodyków centralnych PTTK, *Regulamin ochrony danych osobowych w Biurze ZG PTTK oraz w jednostkach specjalistycznych i gospodarczych działających w ramach osobowości prawnej Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego*, zmieniło oddziały PTTK administrujące szlakami turystycznymi. Prowadziło prace nad opracowaniem strategii bezpieczeństwa dla oddziałów PTTK, działania w zakresie promocji medialnej Towarzystwa, podjęcie prac nad przygotowaniem strategii promocyjnej PTTK pod przewodnictwem Bartłomieja Walasa.

Sprawozdanie z działalności Prezydium ZG PTTK za rok 2019 stanowi Materiał nr 248a/XIX/2020 przedstawiony ma posiedzeniu Zarządu Głównego PTTK w dniu 4 lipca 2020 roku.

Reprezentacja Towarzystwa

Udział w imprezach (ogólnopolskie imprezy programowe, jubileusze oddziałów) i naradach członków władz:

- 02 luty: Międzynarodowe Targi Poznańskie TOUR SALON, 27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej (Jacek Potocki, Marian Jurak),
- 14-16 luty: wizytacja kursu instruktorów przewodnictwa, Sanok (Stanisław Sikora),
- 10-11 marca: ocena wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach działalności programowej Oddziałów PTTK, Warszawa (Agnieszka Wałach),
- 20-21 marca: udział w uroczystościach jubileuszowych Oddziału PTTK Gorzów (Jacek Potocki, Andrzej Gordon),
- 22-24 marca: 6. Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy o tytuł „Przewodnika Krasomówcy”, Pszczyna (Marian Jurak, Stanisław Sikora),
- 30 marca: 50-lecie Oddziału PTTK Legnica (Jacek Potocki),
- 13 kwietnia: 110-lecie Oddziału PTTK Łódź (Adam Jędras, Jacek Potocki),
- 12-15 maja: XV Ogólnopolski Zlot Młodzieży Wiejskiej, Bachotek (Adam Jędras),
- 18 maja: spotkanie ze znakarzami, Wrocław (Jacek Potocki),
- 24-26 maja: Centralny Zlot Laureatów Konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”, Elbląg (Aleksandra Staszak, Andrzej Gordon),
- 24-26 maja: IX Ogólnopolski Zlot Turystów Przyrodników, Czarna (Andrzej Wasilewski),
- 27-28 maja: inwentaryzacja zbiorów Muzeum Regionalnego w Puławach z udziałem kustosa Muzeum Regionalnego PTTK w Olkuszu (Adam Jędras),
- 30 maj-02 czerwca: spotkanie przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Klubu českých turistů i Klubu slovenských turistov, Przystop pod Baranią Górą (Jarosław Dąbrowski),
- 31 maja-02 czerwca: Centralny Rajd Turystów Motorowych, Grotniki (Mieczysław Żochowski),
- 31 maja-02 czerwca: Centralny Finał Ogólnopolskiego Młodzieżowego Turnieju Turystyczno-Krajoznawczego, Augustów (Paweł Zań, Aleksandra Staszak),

- 01 czerwca: szkolenie dotyczące zasad rozliczania projektu „Odnowienie oznakowania szlaków pieszych, nizinnych, rowerowych i kajakowych”, Kraków (Jerzy Kapłon, Adam Jędras, Marian Jurak),
- w ciągu całego roku: spotkania z przedstawicielami firmy Krapst, dotyczące opracowania Polityki Ochrony Danych Osobowych w Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym oraz podpisania umowy z IODO, Warszawa (Adam Jędras, Dariusz Nazarczyk, Roman Bargieł, Jacek Trzoch, Paweł Zań),
- 19-20 lipca: 60 Ogólnopolski Wysokokwalifikowany Rajd Pieszy, Koszalin (Jerzy Kapłon, Mieczysław Żochowski),
- 11 sierpnia: 68 Centralny Zlot Turystów Kolarzy PTTK, Modlin (Dariusz Nazarczyk),
- 18 sierpnia: XXII Rodzinny Rajd Górski Wojska Polskiego „Tatry 2019”, Kościelisko (Waldemar Osypiuk),
- 21 sierpnia: 100-lecie Polskiego Związku Towarzystw Wioślarskich, Warszawa (Adam Jędras),
- 21 sierpnia: 37 Ogólnopolski Rajd Górski Przewodników PTTK, Bystrzyca Kłodzka (Jacek Potocki),
- 22 sierpnia: Centralny Zlot Krajoznawców CZAK, Poznań (Jerzy Kapłon),
- 06 września: spotkanie z Członkami Honorowymi PTTK, Gdynia (Jerzy Kapłon),
- 06-08 września: 50 Ogólnopolski Jubileuszowy Zlot Przewodników Turystyki Górskiej, Gliczarów Górny (Jarosław Dąbrowski),
- 17 września: uroczystości z okazji 80 rocznicy agresji sowieckiej na Polskę, Warszawa (Dariusz Nazarczyk),
- 19 września: Targi Kielce – podsumowanie projektu „Gmina Przyjazna Rowerzystom”, Kielce (Marian Jurak),
- w ciągu całego roku: spotkania z przedstawicielami ubezpieczyciela Ergo Hestia SA, dotyczące wypracowania nowej umowy ubezpieczeniowej NNW dla członków PTTK, Warszawa/Sopot (Jerzy Kapłon, Adam Jędras, Dariusz Nazarczyk),
- w ciągu całego roku: spotkania związane z wyłonieniem wykonawcy projektu „Baza danych członków PTTK”, Warszawa (Adam Jędras, Dariusz Nazarczyk, Paweł Zań, Jacek Trzoch),
- 20 września: 62 Ogólnopolski Zlot Przewodników Turystyki Pieszej, Legnica (Mieczysław Żochowski),
- 20 września: spotkanie z okazji 50-lecia Oddziału Zakładowego PTTK w Głogowie (Waldemar Osypiuk),
- 21-22 września: 4 Ogólnopolski Zlot Zdobywców i Sympatyków GOT PTTK, Krynica Zdrój (Jarosław Dąbrowski),
- 27 września: udział w wielkopolskich obchodach Światowego Dnia Turystyki, Piła (Paweł Mordal),
- 28 września: pobranie ziemi z miejsca martyrologicznego w III forcie w Pomiechówku dla potrzeb Centralnego Zlotu Młodzieży „Palmiry” (Dariusz Nazarczyk, Mieczysław Żochowski),
- 28 września: XX Świętokrzyski Rajd Pielgrzymkowy „Święty Krzyż 2019” (Jacek Potocki),
- 28 września: uroczystość 50-lecia prowadzenia schroniska na Hali Lipowskiej przez Marię Gowin (Roman Bargieł),
- 29 września-05 października: XLIX Rajd Górski Wojska Polskiego „Sudety 2019” (Waldemar Osypiuk),
- 30 września: spotkanie z Agnieszką Wolską, przedstawicielką Firmy BBU Maxima Fides, dotyczące planowanego wprowadzania w jednostkach PTTK PPK lub PPE, Warszawa (Adam Jędras, Agnieszka Wałach, Mieczysław Żochowski),
- 05 października: 90 rocznica powstania zorganizowanego Ruchu Turystycznego na Ziemi Sanockiej, Sanok (Jerzy Kapłon, Jarosław Dąbrowski),
- 05 października: 60-lecie Koła Przewodników Sudeckich i Terenowych, Wałbrzych (Jacek Potocki),
- 05 października: XX Zlot Turystów woj. mazowieckiego, Soczewka (Dariusz Nazarczyk, Mieczysław Żochowski),
- 09 październik: udział w pracach kolegium redakcyjnego „Ziemi”, Warszawa (Jacek Potocki, Marian Jurak),

- 02 października: „Góry bez granic. Hory bez hranic”. Spotkanie w ramach Interreg Polska – Słowacja, Wetlina (Jerzy Kapłon, Agnieszka Wałach),
- 12 października: Sejmik Krajoznawczy woj. zachodniopomorskiego (Waldemar Osypiuk),
- 19 października: 59 Centralny Zlot Młodzieży „Palmiry 2019” (Adam Jędras, Jacek Potocki, Waldemar Osypiuk, Paweł Mordal, Mieczysław Żochowski),
- 26 października: 100-lecie Oddziału Krakowskiego PTTK im. ks. Karola Wojtyły, Kraków (Jerzy Kapłon),
- 26 października: 50-lecie Ursynowskiego Klubu Turystyki Rowerowej „WAGABANDUS”, Izabelin (Mieczysław Żochowski),
- 09 listopada: szkolenie dla prezesów struktur wojskowych PTTK (Oddziały, Koła, Kluby), Warszawa (Jerzy Kapłon, Waldemar Osypiuk),
- 16 listopada: 60-lecie Klubu Turystyki Pieszej „Bąbelki”, Gdańsk (Stanisław Sikora),
- w ciągu całego roku: spotkania z zarządami spółek oraz z ich radami nadzorczymi (Jerzy Kapłon, Adam Jędras, Jacek Potocki, Roman Bargieł, Agnieszka Wałach, Stanisław Sikora),
- 22-23 listopada: 25-lecie Klubu Kajakowego PTTK GWDA, Piła (Agnieszka Wałach),
- 23 listopada: Świętokrzyski Sejmik Krajoznawczy, Końskie (Jarosław Dąbrowski),
- 23 listopada: 65-lecie Oddziału PTTK Sudety Wschodnie, Prudnik (Lucjusz Bilik),
- 23 listopada: 50-cio lecie Klubu Turystyki Górskiej „Grań”, Olsztyn (Marian Jurak),
- 23 listopada: Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy „Lux ex Roma” - światło z Rzymu. Chrzest Polski 966-2016, Katowice (Jacek Potocki),
- 23 listopada: Rada Prezesów Oddziałów PTTK województwa śląskiego, Bytom (Michał Wiczorek, Jacek Czober, Jakub Nowak, Roman Bargieł),
- 24 listopada: Zjazd założycielski Oddziału PTTK w Kościerzynie (Mieczysław Żochowski),
- 25 listopada: udział w 130-leciu powstania Muzeum Tatrzańskiego, Zakopane (Jerzy Kapłon),
- 29 listopada-02 grudnia: XLIV Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Przewodników, Golub-Dobrzyń (Marian Jurak, Stanisław Sikora),
- 29 listopada: spotkanie z członkami Komitetu Naukowego Kongresu Krajoznawstwa Polskiego (Adam Jędras),
- 30 listopada: wizytacja Muzeum Regionalnego PTTK w Puławach (Jerzy Kapłon, Adam Jędras, Dariusz Nazarczyk, Jakub Nowak, Jacek Trzoch),
- w ciągu całego roku: uczestnictwo w posiedzeniach Komisji i Rad ZG PTTK (opiekunowie poszczególnych komisji ZG PTTK),
- 01 grudnia: V Ogólnopolski Konkurs na najlepszą programową ofertę oddziałów PTTK dla turystów i krajoznawców niepełnosprawnych (Jakub Nowak),
- 06-07 grudnia: kontrola działalności Oddziału PTTK Wisła (Jacek Trzoch),
- 07 grudnia: Symposium KTG ZG PTTK, Kraków (Jerzy Kapłon, Jarosław Dąbrowski),
- 10 grudnia: udział w spotkaniu z Zarządem Oddziału PTTK Wisła oraz z Oddziałową Komisją Rewizyjną (Jacek Czober),
- 12 grudnia: XX-lecie Oddziału Regionalnego PTTK Śląska Opolskiego, Opole (Jerzy Kapłon, Lucjusz Bilik),
- 12 grudnia: udział w zakończeniu kursu Społecznych Opiekunów Zabytków (Mieczysław Żochowski),
- 13 grudnia: udział w zakończeniu Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla dzieci i młodzieży „Polskie Krajobrazy”, Warszawa (Jerzy Kapłon, Adam Jędras).

Udział w spotkaniach z przedstawicielami władz, urzędów i innych instytucji współpracujących

W 2019 r. odbyły się liczne spotkania. Poniżej przedstawiono najistotniejsze z nich:

- spotkanie w Ministerstwie Sportu i Turystyki, dotyczące możliwości współpracy portali szlaków PTTK z portalem systemu obsługującego rejestry publiczne w turystyce, Warszawa (Jerzy Kapłon),
- udział w Targach „Wiatr i Woda” w Gdyni (Stanisław Sikora),
- udział w konferencji „Etnografia Środkowego Nadpilicza”, gmina Aleksandrów (Adam Jędras, Stanisław Sikora, Aleksandra Staszak),
- spotkanie z dyrektorem Lasów Państwowych dotyczące porozumienia w sprawie współpracy i współdziałania w rozwoju sieci szlaków turystycznych, Warszawa (Jerzy Kapłon),
- spotkanie z dyrektorem Tomaszem Jagodzińskim w Muzeum Sportu i Turystyki, związane z obchodami 70-lecia PTTK, Warszawa (Adam Jędras),
- spotkania z kierownictwem *Orange Polska SA* dotyczące możliwości nawiązania współpracy partnerskiej, Warszawa (Jerzy Kapłon, Adam Jędras, Dariusz Nazarczyk, Jacek Trzoch),
- udział w obchodach 75 rocznicy Powstania Warszawskiego, Warszawa (Dariusz Nazarczyk),
- spotkanie w Ministerstwie Sportu i Turystyki, dotyczące planów wspólnych działań na rok 2020, Warszawa (Jerzy Kapłon),
- udział w wydarzeniu plenerowym poświęconym 99 rocznicy Bitwy Warszawskiej 1920 roku, zwanej „Cudem nad Wisłą”, Ossów (Jakub Nowak, Jacek Trzoch),
- spotkanie z przedstawicielami GOPR oraz Ministerstwa Sportu i Turystyki, dotyczące kwalifikacji przewodników, szkoleń oraz trybu egzaminowania, Kraków (Jerzy Kapłon),
- spotkanie z dyrektorem Radosławem Marcem, dyrektorem Departamentu Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, dotyczące organizacji Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, Łódź (Adam Jędras),
- spotkanie z Michałem Szeftelem, prezesem Polskiej Federacji Campingu i Caravaningu, Warszawa (Jerzy Kapłon, Adam Jędras),
- spotkanie z Maciejem Tauberem, ekspertem Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, Warszawa (Jerzy Kapłon, Marian Jurak, Mieczysław Źochowski),
- otwarcie ośrodka dydaktycznego Gorczańskiego Parku Narodowego, Poręba Górna (Jerzy Kapłon),
- podpisanie porozumienia z Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych Andrzejem Koniecznym, w sprawie współpracy Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe z PTTK, Warszawa (Jerzy Kapłon, Adam Jędras),
- udział w wojewódzkich obchodach Światowego Dnia Turystyki, Olsztyn (Marian Jurak),
- spotkanie z prezesem, naczelnikiem oraz szefem Szkolenia Grupy Podhalańskiej GOPR związane z planowaną inwestycją na działce PTTK w okolicy schroniska na Turbaczu (Jerzy Kapłon),
- spotkanie z dyrektorem Karkonoskiego Parku Narodowego, Jelenia Góra (Jerzy Kapłon, Jacek Potocki),
- udział w Wielkopolskich obchodach Dnia Turystyki, Piła (Paweł Mordal),
- spotkanie z wicemarszałkiem Małopolski, z przedstawicielami sejmiku województwa małopolskiego i wójtami gmin w schronisku na Hali Łabowskiej, dotyczące planowanych inwestycji PTTK w Gorcach oraz w Beskidzie Niskim (Jerzy Kapłon),
- udział w inauguracji roku akademickiego 2019.2020 w Akademii Wychowania Fizycznego, Warszawa (Adam Jędras),
- otwarcie kursu na Społecznych Opiekunów Zabytków w Biurze Stołecznego Konserwatora Zabytków, Warszawa (Marian Jurak),
- udział w Gali Praskich Nagród Edukacyjnych, Warszawa (Dariusz Nazarczyk),
- spotkania w Prokuraturii Generalnej dotyczące spraw tatrzańskich, Warszawa (Jerzy Kapłon),

- udział w konferencji naukowo-technicznej pt. „Czynniki determinujące jakość pracy”, Wrocław (Jacek Potocki),
- udział w 27 Międzynarodowych Targach Turystycznych, Warszawa (Adam Jędras),
- udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Huculszczyzna – słowiańska Atlantyda: historia, kultura etniczna, początki turystyki”, Iwanfrankowsk/Stanisławów (Jerzy Kapłon),
- udział w gali wręczania nagród w Konkursie na Najlepszy Produkt Turystyczny POT 2019, Warszawa (Adam Jędras, Stanisław Sikora),
- spotkanie z Andrzejem Piotrowskim, pełnomocnikiem marszałka województwa lubelskiego, dotyczące powołania Muzeum Badań Polarnych w Puławach (Adam Jędras),
- spotkanie z dyrektorem Muzeum Nadwiślańskiego dr Piotrem Kondraciukiem, dotyczące depozytu części zbiorów Muzeum Regionalnego PTTK w Puławach (Adam Jędras, Waldemar Osypiuk),
- spotkanie z wiceprezydentem Miasta Puławy Panem Pawłem Szablowskim z dyrektorem Muzeum Czartoryskich w Puławach, Honoratą Mielniczenko oraz ze spadkobiercami ksiąg Czartoryskich, dotyczące zbiorów Regionalnego Muzeum PTTK w Puławach (Adam Jędras, Waldemar Osypiuk),
- uczestnictwo w spotkaniach organizowanych przez OFOP, Warszawa (Jakub Nowak, Paweł Zań, Jacek Trzoch),
- spotkania z dziekanem Uniwersytetu Łódzkiego dotyczące organizacji VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, Łódź (Adam Jędras),
- udział w obchodach 60-lecia Karkonoskiego Parku Narodowego (Jacek Potocki),
- udział w konferencji „Woda, powietrze, łąd – turystyka osób niepełnosprawnych idealną formą rehabilitacji”, Warszawa (Mieczysław Żochowski, Benedykt Wojcieszak),
- udział w międzynarodowej konferencji „Parki narodowe w Polsce a dziedzictwo kulturowe”, Sucha Beskidzka (Jerzy Kapłon, Adam Jędras),
- udział w Targach „Wiatr i woda”, Warszawa (Jacek Potocki),
- udział w spotkaniu dotyczącym lobbingu (Adam Jędras, Jacek Potocki),
- spotkanie z dyrektorem Bieszczadzkiego Parku Narodowego, Ustrzyki Górne (Jerzy Kapłon),
- udział w spotkaniu Europejskiego Stowarzyszenia Wędrowców w Niemczech (Marian Jurak),
- udział w obchodach 100-lecia Polskiego Komitetu Olimpijskiego, Warszawa (Adam Jędras),
- udział w obchodach 110-lecia TOPR, Zakopane (Jerzy Kapłon),
- uczestnictwo w Ogólnopolskich Obchodach Dnia Edukacji Narodowej z udziałem ministra Edukacji Narodowej Dariusza Piontkowskiego – wręczenie medali KEN, Warszawa (Jerzy Kapłon, Adam Jędras),
- udział w V Międzyregionalnej Konferencji dotyczącej Szlaku Piastowskiego, Poznań (Paweł Mordal),
- spotkanie z marszałkiem województwa opolskiego, Opole (Jerzy Kapłon, Lucjusz Bilik),
- spotkanie z prezydentem miasta Puławy (Adam Jędras),
- spotkanie z marszałkiem województwa lubelskiego (Adam Jędras, Jacek Potocki),
- udział w posiedzeniu Senackiej Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, Warszawa (Benedykt Wojcieszak),
- spotkanie w Ministerstwie Obrony Narodowej, dotyczące wykorzystywania środków FRKF, Warszawa (Benedykt Wojcieszak),
- udział w posiedzeniu Sejmowej Podkomisji Stałej ds. Turystyki, Warszawa (Benedykt Wojcieszak),
- spotkania z dyrektorem Polskich Kolei Linowych, Warszawa (Jacek Potocki oraz Jerzy Kapłon),
- spotkanie w Ministerstwie Sportu i Turystyki nt. stanu i przyszłości przewodnictwa w Polsce, Warszawa (Marian Jurak),
- udział w konferencji „Góry dostępne dla wszystkich”, Kraków (Benedykt Wojcieszak),
- spotkanie w Sejmie RP, dotyczące turystyki społecznej, młodzieżowej i turystyki osób niepełnosprawnych, a także szlaków turystycznych, Warszawa (Jerzy Kapłon),

- spotkanie w Ministerstwie Obrony Narodowej dotyczące nowelizacji porozumienia o współpracy, Warszawa (Waldemar Osypiuk, Roman Bargieł).

Członkostwo w gremiach doradczych instytucji państwowych i samorządowych oraz w radach nadzorczych spółek:

- Roman Bargieł – członek Komitetu Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości (powołanego przez Prezydenta RP),
- Roman Bargieł – wiceprezes Zarządu Śląskiej Organizacji Turystycznej,
- Adam Jędras – członek Rady Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie (kadencja 2019 – 2022),
- Adam Jędras – członek Rady Nadzorczej *Mazury PTTK Sp. z o.o.*,
- Marian Jurak – członek Rady Nadzorczej *Mazury PTTK Sp. z o.o.*,
- Jakub Nowak – sekretarz Rady Naukowej *Karpaty PTTK Sp. z o.o.*,
- Jerzy Kapłon – członek Rady Naukowej Gorczańskiego Parku Narodowego,
- Jerzy Kapłon – członek Rady Naukowej Tatrzańskiego Parku Narodowego,
- Jerzy Kapłon – członek Rady Naukowej Magurskiego Parku Narodowego,
- Jerzy Kapłon – członek Zespołu ds. regulacji prawnej szlaków turystycznych powołanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w grudniu 2018 r,
- Jacek Potocki – członek Rady Naukowej Karkonoskiego Parku Narodowego,
- Stanisław Sikora – przewodniczący Rady Nadzorczej *Mazury PTTK Sp. z o.o.*,
- Andrzej Wasilewski – członek Rady Naukowej Poleskiego Parku Narodowego.

2.3. Składy komisji, rad i zespołów PTTK

Komisje stałe wymienione w art. 33 ust. 2 Statutu PTTK pracowały w 2019 r. w następujących składach, zatwierdzonych uchwałami:

Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK uchwałą nr 65/XIX/2018 ZG PTTK z 6 kwietnia 2018 r.:

Jerzy W. Gajewski	przewodniczący
Mikołaj Majewski	wiceprzewodniczący
Marek Szot	wiceprzewodniczący
Janusz Konieczniak	sekretarz

Członkowie: Tomasz Dziurawiec, Mateusz Murzyn, Jacek T. Nowicki, Jacek Pielich, Karol Piotrowski.

Komisja Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK uchwałą nr 59/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Jakub Ciemnoczołowski	przewodniczący
Mirosław Stańczyk	wiceprzewodniczący
Joanna Strawińska – Seničić	wiceprzewodnicząca
Anna Kostka	sekretarz

Członkowie: Zofia Bień, Inga Klaybor-Romańska, Małgorzata Maciejewska, Sławomir Nafalski, Karolina Szurmak.

Komisja Turystyki Kajakowej ZG PTTK uchwałą nr 61/XIX/2018 ZG PTTK z 6 kwietnia 2018 r.:

Elżbieta Gomulska	przewodnicząca
Mirosław Okrasa	wiceprzewodniczący
Romualda Kuśmierczyk	sekretarz

Członkowie: Zofia Małgorzata Leszczyńska, Czesław Cheliński, Janusz Kosakowski, Tadeusz Walicki.

Komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK uchwałą nr 54/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Marek Koba	przewodniczący
Waldemar Wieczorkowski	wiceprzewodniczący
Stanisław Karuga	wiceprzewodniczący
Marian Kotarski	wiceprzewodniczący
Jerzy Formella	sekretarz.

Członkowie: Grzegorz Kukowka, Krzysztof Mieczkowski, Bernard Milewski, Michał Raczyński.

Komisja Turystyki Motorowej ZG PTTK uchwałą nr 52/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Jan Popiel	przewodniczący
Jan Kamiński	wiceprzewodniczący
Piotr Targowski	wiceprzewodniczący
Romuald Hrabia	sekretarz

Członkowie: Piotr Filipowski, Zdzisław Grabowski, Andrzej Guska, Jarosław Smolarek, Józef Wrzeszczyński.

Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK uchwałą nr 53/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Ryszard Gerszewski	przewodniczący
Jan Jabłoński	wiceprzewodniczący
Julietta Janczewska	wiceprzewodnicząca
Małgorzata Szczepańska:	sekretarz

Członkowie: Edward Borek, Jacek Dziwisz, Joanna Kuta, Waldemar Osypiński, Tadeusz Ryszkowski.

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK uchwałą nr 30/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Marcin Czerwiński	przewodniczący
-------------------	----------------

Roman Jaskulski	wiceprzewodniczący
Konrad Majewski	wiceprzewodniczący
Mieczysław Żochowski	sekretarz

Członkowie: Ewa Bosacka, Ewa Brosz, Bartosz Leoniak, Konstancjus Mojżysz, Katarzyna Ogonowska.

Komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK uchwałą nr 55/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Wojciech Skóra	przewodniczący
Paweł Czudowski	wiceprzewodniczący,
Barbara Kalinowska	sekretarz

Członkowie: Maciej Grzemski, Józef Kwaśniewicz, Józef Ostrowicz, Mariusz Sulewski.

Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK uchwałą nr 69/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Michał Górny	przewodniczący
Marcin Kasprzak	wiceprzewodniczący
Marcin Wajdyk	sekretarz

Członkowie: Artur Król, Marian Kurtiak, Ryszard Masłek, Dawid Rutkowski, Ireneusz Słucki, Dominik Graczyk.

Komisja Imprez na Orientację ZG PTTK uchwałą nr 37/XIX/2018 ZG PTTK z 20 stycznia 2018 r.:

Dariusz Walczyna	przewodniczący
Andrzej Krochmal	wiceprzewodniczący
Barbara Szmyt	sekretarz

Członkowie: Agnieszka Ćmiel, Waldemar Fijor, Bartłomiej Mazan, Dariusz Mazurek, Adam Stalka, Zbigniew Tarnowski.

Komisja Krajoznawcza ZG PTTK uchwałą nr 57/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r

Szymon Bijak	przewodniczący
Krzysztof Tęcza	wiceprzewodniczący
Anna Kryszczak	sekretarz

Członkowie: Krzysztof Czerepowicki, Dariusz Dębski, Wojciech Kowalski, Elżbieta Łobacz-Bącał, Maciej Maśliński, Małgorzata Pawłowska.

Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK uchwałą nr 58/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Jerzy Maciejewski	przewodniczący (decyzją Głównego Sądu Koleżeńskiego od dnia 24 listopada 2018 r. nie pełni funkcji przewodniczącego)
Andrzej Danowski:	wiceprzewodniczący
Andrzej Kowol:	wiceprzewodniczący
Izabela Rucińska:	sekretarz

Członkowie: Krzysztof Maciejewski, Inga Nowakowska, Barbara Polakowska, Sylwester Rudolf, Alojzy Ziółkowski.

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK uchwałą nr 56/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r. (skład osobowy zmieniony uchwałą nr 148/XIX/2019 ZG PTTK z 14 grudnia 2019 r.):

Andrzej Wąsikowski	przewodniczący
Andrzej Grygoruk	wiceprzewodniczący
Maciej Matoń	wiceprzewodniczący
Katarzyna Komisarz	sekretarz

Członkowie: Małgorzata Ciosmak, Agnieszka Furmankiewicz, Elżbieta Kemnitz, Danuta Lewandowska, Marcin Kruszczyński. Sergiusz Borecki pełniący funkcję sekretarza komisji, w dniu 18 stycznia 2018 r. złożył rezygnację z członkostwa w komisji.

Komisja Opieki nad Zabytkami ZG PTTK uchwałą nr 60/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Andrzej Danowski	przewodniczący
Robert Starzyński	wiceprzewodniczący
Jerzy Kowalski	wiceprzewodniczący
Wojciech Pasek	sekretarz

Członkowie: Barbara Cichecka, Katarzyna Sikora, Barbara Stanek-Wróbel, Wanda Szpilewska, Ryszard Wilk.

Komisja Przewodnicka ZG PTTK uchwałą nr 60/XIX/2018 ZG PTTK z 10 marca 2018 r.:

Swietłana Koniuszewska	przewodnicząca
Tomasz Simiński-Stanny	wiceprzewodniczący
Artur Kowalczyk	wiceprzewodniczący
Joanna Lipińska	sekretarz

Członkowie: Zbigniew Pawlik, Marcin Szumny, Andrzej Sproch, Andrzej Talarek.

Komisje powołane przez ZG PTTK na podstawie art. 30 ust. 2 pkt. 7 i art. 33 ust. 3 Statutu PTTK (uchwała nr 9/XIX/2017 ZG PTTK z 21 października 2017 r. w sprawie powołania komisji, rad i zespołów w XIX kadencji), pracowały w następujących składach, powołanych uchwałami:

Komisja Akademicka ZG PTTK uchwałą nr 62/XIX/2018 ZG PTTK z 6 kwietnia 2018 r.:

Michał Czuba	przewodniczący
Bartosz Piekaruś	wiceprzewodniczący
Natalia Zyśk	wiceprzewodnicząca
Jan Szajowski	sekretarz,

Członkowie: Marcin Kołodziej, Michał Kulanek, Dominik Kwiatkowski, Michał Owczarek, Kacper Twardowski.

Komisja Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK uchwałą nr 24/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Józef Mos	przewodniczący
Witold Rosa	wiceprzewodniczący
Jan Wilanowski	wiceprzewodniczący (zmarł dnia 28.09.2019 r.)
Malwina Siwy	sekretarz,

Członkowie: Aleksander Jarmuła, Leszek Lech, Beata Markiewicz, Jarosław Nowak, Andrzej Wojciechowski.

Rada do spraw Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK uchwałą nr 29/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Eugeniusz Jacek	przewodniczący
-----------------	----------------

Członkowie: Beata Birek, Bogumiła Moskal, Benedykt Wojcieszak, Zbigniew Orłowski, Stanisław Schubert, Michał Stogniew, Antoni Szczuciński.

Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK uchwałą nr 25/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Edward Wieczorek	przewodniczący
Zbigniew Lewandowski	wiceprzewodniczący
Paulina Świerk	sekretarz

Członkowie: Marian Głowacki, Małgorzata Jarosińska, Włodzimierz Majdewicz, Remigiusz Matyjas, Wiesław A. Wójcik, Dariusz Zajac.

Komisja Środowiskowa ZG PTTK uchwałą nr 26/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Ryszard Kunce	przewodniczący
Kazimierz Rabczuk	wiceprzewodniczący
Jadwiga Korzeniewska	sekretarz

Członkowie: Halina Bryła, Lech Drożdżyński, Paweł Mamrot, Grzegorz Serbakowski.

Rada Programowa do spraw Młodzieży Szkolnej ZG PTTK uchwałą nr 28/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Lucyna Mańkowska przewodnicząca

Członkowie: Franciszek Dendewicz, Bartosz Karczewski, Marcin Klemenski, Marian Kurzyna,
Weronika Smolarkiewicz-Lenzion, Danuta Sosnowska, Patryk Staniszewski.

Komisja ds. Współpracy z Wojskiem Polskim ZG PTTK uchwałą nr 27/XIX/2017 ZG PTTK z 9 grudnia 2017 r.:

Waldemar Osypiuk przewodniczący

Jerzy Kufel sekretarz

Członkowie: Danuta Cierpisz, Jolanta Jurkowska, Wiesław Ładniak, Antoni Marchwicki, Krzysztof Osiak,
Barbara Wróbel, Andrzej Zubelewicz.

Kapituła Odznaczeń uchwałą nr 38/XIX/2018 ZG PTTK z 20 stycznia 2018 r.:

Ryszard Mazur przewodniczący

Włodzimierz Majdewicz wiceprzewodniczący

Mieczysław Żochowski wiceprzewodniczący

Członkowie: Paweł Anders, Marian Hawrysz, Janusz Płasiński, Kazimierz Synowski, Lech Tota,
Ryszard Józef Wrzosek.

Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK – skład osobowy przyjęty do wiadomości uchwałą
nr 64/XIX/2018 ZG PTTK z 6 kwietnia 2018 r.:

Adam Jakubowski przewodniczący

Barbara Ząbczyk-Chmielewska wiceprzewodnicząca

Witold Brol wiceprzewodniczący

Bolesław Wojciechowski wiceprzewodniczący

Marcin Tysler sekretarz do 4 maja 2018 r.

Adam Tomasz Grabowski sekretarz od 21 sierpnia 2018 r.

Jolanta Szulc: skarbnik

Członkowie: Ryszard Baçal, Aleksandra Dalke, Roksana Knapik, Irena Kowalczyk, Kazimierz Micorek, Urszula Ormicka,
Adam Skiba, Marcin Świdziński.

2.4. Wyróżnienia członków PTTK, instytucji wspierających

Skład osobowy

W roku 2019 Kapituła Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK obradowała w składzie: Ryszard Mazur – przewodniczący, Mieczysław Żochowski – wiceprzewodniczący, Włodzimierz Majdewicz – wiceprzewodniczący, Paweł Anders, Marian Hawrysz, Janusz Płasiński, Kazimierz Synowski, Lech Tota, Ryszard Józef Wrzosek – członkowie. Sekretarzem Kapituły do 31 maja była Barbara Cicha, a od 1 czerwca sekretarzem jest Elżbieta Matusiak-Gordon.

Posiedzenia Kapituły

W roku sprawozdawczym odbyły się 4 posiedzenia Kapituły: 13 lutego, 15 maja, 4 września i 20 listopada. Miejscem obrad była siedziba Zarządu Głównego PTTK w Warszawie. Frekwencja na posiedzeniach była następująca:

- Mieczysław Żochowski, Włodzimierz Majdewicz, Janusz Płasiński, Kazimierz Synowski, Lech Tota i Ryszard Józef Wrzosek – 100%,
- Ryszard Mazur, Marian Hawrysz i Paweł Anders – 75% (nieobecność usprawiedliwiona).

Na zaproszenie przewodniczącego Kapituły Odznaczeń, 15 maja w posiedzeniu uczestniczył ówczesny prezes Zarządu Głównego PTTK Jacek Potocki, a 4 września Sekretarz Generalny Zarządu Głównego PTTK Adam Jędras. Na

drugim posiedzeniu Kapituły serdecznie podziękowano Barbarze Cichej za bardzo dobrą, długoletnią współpracę i wręczono bukiet kwiatów. Na posiedzeniach, oprócz rozpatrywania wniosków o nadanie wyróżnień i odznaczeń podejmowano następujące tematy:

- współpraca oddziałów z samorządami lokalnymi, zwyczajowi wręczania (raz na kwartał) przez niektórych wojewodów odznaczeń państwowych i resortowych w imieniu Prezydenta RP,
- zmiany w najważniejszych funkcjach Zarządu Głównego PTTK, jakie nastąpiły w 2019 roku, a także propozycja wprowadzenia zmiany w „Systemie wyróżnień i odznaczeń członków i jednostek organizacyjnych Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego” i uwzględnienie w nim prawa do wręczania wyróżnień w wyjątkowych sytuacjach przez Członków Honorowych PTTK, zgłoszonej przez dziekana Kręgu Seniorów PTTK Andrzeja Gordona. Zgłoszono również propozycję przygotowania dyplomu do medalu pamiątkowego „PTTK w 100 Rocznicę Odzyskania Niepodległości”, który zaprojektował Włodzimierz Majdewicz.

Działalność Kapituły

W roku 2019 członkowie Kapituły Odznaczeń rozpatrzyli łącznie 996 wniosków, pochodzących ze 142 oddziałów PTTK i komisji Zarządu Głównego PTTK, a także jednostek regionalnych PTTK. Pozytywnie rozpatrzono 964 wnioski. Odesłano 32 wnioski, które nie spełniały wymogów zawartych w „Systemie wyróżnień członków i jednostek organizacyjnych PTTK”, przyjętym uchwałą ZG PTTK nr 350/XVII/2012 z dnia 29 września 2012 r.

Wyróżniono 815 działaczy PTTK oraz 100 osób i instytucji wspomagających działalność Towarzystwa (łącznie 915 odznaczeń), przyznając:

- Złotą Honorową Odznakę PTTK – 65
- Srebrną Honorową Odznakę PTTK – 87
- Brązową Honorową Odznakę PTTK – 167
- Dyplom PTTK – 290
- Odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” w stopniu złotym – 48
- Odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” w stopniu srebrnym – 36
- Odznakę „Zasłużony w pracy PTTK wśród młodzieży” w stopniu brązowym – 92
- Medal PTTK „Za pomoc i współpracę” – 48
- Dyplom Honorowy PTTK „Za pomoc i współpracę” – 52
- Odznaka „Zasłużony Pracownik PTTK” w stopniu srebrnym – 2
- Tytuł i Medal „Nauczyciel Kraju Ojczystego” – 23
- Odznakę Honorową im. A. Janowskiego „Za Zasługi dla Krajoznawstwa” – 5.

W 2019 r. za pośrednictwem ministerstwa właściwego do spraw turystyki oraz na wniosek Zarządu Głównego PTTK, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał dwóm osobom Srebrne Krzyże Zasługi – za działalność społeczną na rzecz Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Na wniosek Zarządu Głównego PTTK, w uznaniu zasług na rzecz rozwoju polskiej turystyki, Minister Sportu i Turystyki przyznał wyróżniającym się działaczom Towarzystwa 26 odznak honorowych: „Za Zasługi dla Turystyki”.

W roku 2019 przesłany został do Kapituły Odznaczeń Zarządu Głównego PTTK jeden wniosek o nadanie odznaki honorowej „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Został on pozytywnie zaopiniowany i przedłożony przez Zarząd Główny PTTK do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wiceprezes Rady Ministrów, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. dr hab. Piotr Gliński nadał tę odznakę honorową działaczowi Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, wybitnemu animatorowi kultury w środowisku turystycznym.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej Medalem Komisji Edukacji Narodowej na wniosek Zarządu Głównego PTTK uhonorowano 20 działaczy społecznych, wyróżniających się w zakresie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej na rzecz dzieci i młodzieży.

2.5. Członkostwo PTTK w organizacjach krajowych

PTTK jest członkiem zwyczajnym Krajowej Federacji Sportu dla Wszystkich. Na podstawie podpisanych porozumień i umów PTTK współpracuje ze Związkiem Harcerstwa Polskiego, Ligą Ochrony Przyrody, Ministerstwem Obrony Narodowej, Fundacją Partnerstwo dla Środowiska, Polskim Związkiem Motorowym, Polskim Związkiem Żeglarskim oraz Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych.

2.6. Członkostwo w organizacjach międzynarodowych, kontakty zagraniczne

Zespół ds. Promocji i Współpracy Zagranicznej ZG PTTK w 2019 r., zgodnie z uchwałą nr 21/XIX/2017 z dn. 09.12.2017 r. tworzyli członkowie Zarządu Głównego: Jarosław Dąbrowski, Marian Jurak, Stanisław Sikora oraz Paweł Zań. W 2019 r. sześciu członków PTTK reprezentowało Towarzystwo za granicą:

- Jarosław Dąbrowski (członek ZG PTTK), Zwolen (Słowacja),
- Janusz Konieczniak (sekretarz KTG ZG PTTK), Zwolen (Słowacja),
- Marek Koba (przewodniczący KTKol ZG PTTK), Banja Luka (Bośnia i Hercegowina),
- Stanisław Karug (wiceprzewodniczący KTKol ZG PTTK), Banja Luka (Bośnia i Hercegowina),
- Edmund Brzozowski (honorowy przewodniczący Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK), Rýmařov (Czechy),
- Marian Jurak (wiceprezes ZG PTTK), Bad Urach (Niemcy).

W roku 2019 nie odbyło się żadne spotkanie Zespołu. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze było członkiem następujących organizacji międzynarodowych:

- Europejski Związek Wędrownictwa – ERA-EWW-FERP (European Ramblers Association - Europäische Wandervereinigung - Fédération Européenne de la Randonnée Pédestre),
- Europejski Związek Turystyki Rowerowej - UECT (Union Européenne de Cyclotourisme),
- Światowa Konfederacja Sportów Podwodnych - CMAS (Confédération Mondiale des Activités Subaquatiques),
- Międzynarodowa Federacja Turystyki Konnej - FITE (Fédération Internationale de Tourisme Équestre).

PTTK utrzymuje kontakty z pokrewnymi organizacjami zagranicznymi, tj. Klubem Czeskich Turystów – KČT (Klub Českých Turistů), Klubem Słowackich Turystów – KST (Klub Slovenských Turistov) oraz Węgierskim Stowarzyszeniem Turystów – MTSz (Magyar Természetjáró Szövetség), a także Austriackim Związkiem Alpinizmu – ÖAV (Österreichischer Alpenverein).

W dniach 22-23 marca 2019 r. w Zvoleniu na Słowacji odbyło się spotkanie znakarzy z KST, na które tradycyjnie została zaproszona polska delegacja. Przedstawicielami PTTK byli: Jarosław Dąbrowski i Janusz Konieczniak. Słowacy po raz kolejny zwrócili uwagę na niezgodne z umową porozumienia KCT, KST i PTTK z 2007 r. malowanie w paśmie granicznym Beskidu Niskiego i Bieszczadach znaków niebieskich na szlaku. W dniach 6-7 kwietnia 2019 r. w Banja Luka w Bośni i Hercegowinie przeprowadzono Posiedzenie Generalne UECT, na którym PTTK reprezentowali Marek Koba i Stanisław Karuga. Na swój koszt w spotkaniu uczestniczył również Waldemar Wieczorkowski, wieloletni przedstawiciel PTTK w UECT i członek Komisji Turystyki Kolarskiej ZG PTTK. Podczas spotkania zajmowano się m.in. rozpatrywaniem wniosku o przyjęcie do struktur UECT Federacji Kolarskiej AFS z Bośni i Hercegowiny. Dyskutowano o podejmowaniu działań w celu pozyskiwania nowych członków UECT, zarówno stałych, jak i tymczasowych. Omówiono wyniki prac podejmowanych podczas Tygodnia Młodych w Staszowie, przedstawiono sprawozdanie z imprezy i sformułowano wnioski na przyszłe działania. Przedyskutowano również zakres działań, jakie należy podejmować w poszczególnych federacjach/organizacjach krajowych, w celu uaktywniania i zachęcenia młodzieży do uprawiania turystyki rowerowej. Przedstawiciel PTTK przedstawił wymogi techniczne wymagane do wykonania medalu, o którego ustanowieniu zdecydowano w poprzednim roku. Medal UECT wręczany byłby okazjonalnie różnym osobom jako medal pamiątkowy. Z uwagi na problemy techniczne związane z logo UEC, postanowiono o zawieszeniu dalszych prac nad medalem. W roku sprawozdawczym, centralna impreza, czyli „Tydzień UECT” została przeprowadzona w dniach 29 czerwca – 6 lipca w Belmonte w Portugalii. W wydarzeniu tym wzięła udział grupa kolarzy z Polski.

W okresie od 30 maja do 2 czerwca 2019 r. odbyło się cykliczne (odbywające się raz na dwa lata) spotkanie przedstawicieli znakarzy z PTTK, KST i KCT, które w roku sprawozdawczym zorganizowała Komisja Turystyki Górskiej ZG PTTK w schronisku PTTK na Przystopie, w Beskidzie Śląskim. Podczas spotkania nawiązano do ustaleń pomiędzy COTG PTTK – KST z 23 maja 2019 r. w Wyśnym Kubinie w ramach programu Interreg. Strona KST wniosła zastrzeżenia do przebiegów proponowanych szlaków (symbol „T” przyjęty dla szlaków transgranicznych) i poproszono o przekazanie informacji do Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. Ponadto nawiązano do uzgodnień przyjętych 26 maja 2019 r. na spotkaniu przedstawicieli PTTK, KCT, Karkonoskiego Parku Narodowego i Europejskiego Porozumienia

o Współpracy Novum w schronisku PTTK "Andrzejówka" w sprawie zasięgu znakowania przy granicy polsko-czeskiej. Omówiono zmianę kolorów niektórych szlaków w strefie przygranicznej. Nawiązano do porozumienia organizacji z 2007 r., dotyczącego likwidacji podwójnego oznakowania szlaków granicznych, w którym zaproponowano kasację słowackiego niebieskiego szlaku od Przeł. Glinne do Babiej Góry. Z uwagi na utrzymanie przez oddziały PTTK podwójnego oznakowania na granicy w Beskidzie Niskim i w Bieszczadach, strona słowacka nie widzi w związku z tym możliwości kasacji orawskiego szlaku.

W dniach 5–8 września 2019 r. w dolinie Csattogo w Verocce na Węgrzech odbył się III Międzynarodowy Letni Zlot Turystów "Hungary 2019". Z uwagi na fakt, iż organizatorzy nie przystali w terminie zaproszenia, oficjalna delegacja przedstawicieli PTTK nie uczestniczyła w imprezie. W wydarzeniu brali udział inni członkowie PTTK, którym węgierscy organizatorzy przekazali ciupagę, stanowiącą przechodnie insygnium organizatora kolejnego zlotu. W 2021 r. organizatorem IV Zlotu będzie PTTK.

20 sierpnia 2019 r. Edmund Brzozowski uczestniczył w Rýmařov (Czechy) w posiedzeniu komitetu organizacyjnego XI Międzynarodowego Zimowego Zlotu Turystów, który odbędzie się w styczniu 2020 r. Podczas posiedzenia odbyła się m.in. lustracja tras zlotowych, miejsc zakwaterowania i wyżywienia, omówiono sposób zgłaszania grup i wnoszenia opłat. Nastąpiło zapoznanie z głównymi tematami zlotu oraz programem kulturalnym, turystycznym i sportowym. Przedstawiono również ułatwienia przygotowane dla osób niepełnosprawnych.

W terminie 17-20 października 2019 r. odbyło się doroczne spotkanie/konferencja ERA-EWV-FERP, podczas której obchodzono 50-lecie organizacji. Jubileusz przeprowadzono przez organizację Europaischen Wandervereinigung w Bad Urach w Niemczech (Wirtembergia). Do udziału w tej uroczystości zaproszony został przez PTTK Marek Staffa, który przed laty wprowadzał Towarzystwo do tej organizacji. Ze względów osobistych, nie udało mu się uczestniczyć w tym wydarzeniu. Podobnie, mimo chęci, nie mógł uczestniczyć w jubileuszu Jerzy Gajewski, który przez wiele lat reprezentował PTTK w kontaktach z EWV. W spotkaniu i jubileuszu wziął udział Marian Jurak. Podczas spotkania sprawozdawczo-wyborczego przedstawiono m.in. zakres prac nad szlakami turystycznymi w wybranych krajach członkowskich. Duży nacisk położono na przebieg szlaków międzynarodowych również w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowego szlaku E 11. Przedstawiciel PTTK zobowiązał się do uporządkowania przebiegu tego szlaku na terenie Polski. Zaproponował władzom EWV przeprowadzenie w 2022 r. dorocznego spotkania/konferencji w Polsce (Iława). W ramach świętowania jubileuszu, Towarzystwo przez swojego przedstawiciela przekazało symboliczny prezent w postaci obrazu z konturami Polski, na którym zaznaczono przebieg 4 szlaków międzynarodowych przebiegających przez nasz kraj.

3. Stan organizacyjny

3.1. Członkowie PTTK

PTTK jest najliczniejszą organizacją skupiającą turystów w Polsce i jedną z największych organizacji społecznych w kraju. Według stanu na 31 grudnia 2019 r. do PTTK należało 75 989 członków zwyczajnych, a składkę członkowską do końca 2019 r. opłaciło 67 856 członków (w tym 2 690 osób zwolnionych z opłaty pobrało znaczki „Z”), co stanowi 89,3% ogółu członków. Do 31 grudnia 2019 r. nie opłaciło jej 8 133 osób, co stanowi 10,7% ogółu członków PTTK. W 2019 r. w stosunku do 2018 r. składkę opłaciło o 288 członków więcej. Od 2008 r. wszyscy wstępujący do PTTK otrzymują odznakę organizacyjną Towarzystwa.

Oddziały PTTK działają na terenie 137 powiatów ziemskich (164 oddziałów), w tym w 24 powiatach działa więcej niż jeden oddział. 129 oddziałów działa w 59 powiatach grodzkich, w tym w 26 powiatach funkcjonuje więcej niż jeden

oddział. Najwięcej członków PTTK opłaca składki członkowskie w województwie śląskim. 12 797 osób skupionych jest w 38 oddziałach (18,9% ogólnego stanu członków), następnie w województwie małopolskim, gdzie 28 oddziałów zrzesza 8 440 członków (12,4%) oraz w województwie mazowieckim, gdzie 35 oddziałów zrzesza 6 206 członków (9,1%). W pozostałych województwach zarejestrowano następującą liczbę członków PTTK: podkarpackie – 5 953, dolnośląskie – 5 214, wielkopolskie – 5 080, łódzkie – 3 404, pomorskie – 3 288, kujawsko-pomorskie – 3 239, opolskie – 3 168, zachodniopomorskie – 2 722, warmińsko-mazurskie – 2 319, lubelskie – 1 994, świętokrzyskie – 1 652, lubuskie – 1 411 i podlaskie – 969. Sytuację tę dodatkowo obrazują tabele nr 10–12.

W środowisku młodzieży szkolnej, zrzeszonej w szkolnych kołach i klubach PTTK, jest 11 047 członków. Młodzież szkolna w tych jednostkach stanowi 16,3% ogółu członków PTTK. Ogólna liczba młodzieży szkolnej opłacającej składkę członkowską PTTK oraz młodzieży zwolnionej z opłaty składki we wszystkich rodzajach środowisk łącznie wyniosła na koniec 2019 r. 15 817, co stanowiło 23,3% ogólnego stanu członków PTTK. W środowisku kół terenowych i miejskich zrzeszonych jest 25 840 członków, tj. 38,1% ogółu, w środowisku zakładów pracy – 5 538 członków (8,2%), w osiedlach mieszkaniowych – 1 099 członków (1,6%), w środowisku akademickim – 747 członków (1,1%), w Wojsku Polskim – 3 470 członków (5,1%), emerytów, rencistów, inwalidów – 2 948 członków (4,3%), a w środowiskach „innych” – 10 734 członków (15,8%).

Członkowie Towarzystwa działają w 1 769 kołach i klubach (tabela 2). Podkreślić także należy, że w strukturach PTTK działa 41 oddziałów PTTK bez kół i klubów (bez uwzględnienia oddziałów, które nie przystąpiły sprawozdania TK-O), a w wielu oddziałach członkowie opłacają składki bezpośrednio w oddziale, nie chcąc przynależeć do żadnej jednostki (koła lub klubu), liczba takich członków pod koniec 2019 r. wynosiła 6 433, co stanowi 9,5% ogółu stanu członków.

Zgodnie ze statutem Towarzystwo oferuje swoim członkom szereg udogodnień ułatwiających wędrowanie. Bardzo ważną sprawą było zapewnienie członkom PTTK ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków. Od 2010 r. członkowie PTTK, niezależnie od wieku, są ubezpieczeni od NNW przez 24 godz. na dobę. Legitymacja PTTK stanowi zatem rodzaj polisy zapewniającej ochronę ubezpieczeniową w zakresie trwałego uszczerbku na zdrowiu do wysokości 25 000 zł, śmierci 12 500 zł i 8 000 zł dla członka PTTK, który w czasie ubezpieczenia uległ po raz pierwszy udarowi mózgu lub zawałowi serca. W umowie nr TO50/000429/17/A na okres od 1 kwietnia 2018 r. do 31 marca 2021 r., podpisanej z Sopockim Towarzystwem Ubezpieczeniowym ERGO Hestia S.A. Przedmiotem ubezpieczenia są także koszty leczenia i Assistance, poniesione w następstwie nagłego zachorowania lub nieszczęśliwego wypadku podczas wyjazdów poza granice RP wraz z włączeniem amatorskiego uprawiania sportów letnich i zimowych. Dzięki współpracy z Biurem Brokerskim „Maxima Fides” sp. z o.o. wynegocjowano korzystne warunki ubezpieczenia. Niezależnie od ubezpieczenia od NNW członkowie PTTK byli także ubezpieczeni od kosztów akcji ratowniczych w wysokości do 5 000 EUR w razie zdarzenia na terenie całego świata.

3.2. Kadra PTTK

Najaktywniejsi i najlepiej przygotowani do wędrowania członkowie PTTK, posiadający potwierdzenie swoich kwalifikacji, tworzą społeczną kadrę programową Towarzystwa. Liczy ona 11 479 osób, które posiadają 23 619 różnych uprawnień. Oznacza to, że co szósty członek PTTK jest członkiem kadry programowej. Liczebność kadry w latach 2018–2019 przedstawia tabela 5.

Szczególną grupę stanowią przewodnicy turystyczni. Uzyskanie uprawnień przewodnickich wymaga obok ukończenia kursu oraz zdania egzaminu spełnienia wielu wymogów formalnych. Grono 6 378 przewodników PTTK skupionych jest w 5 oddziałach przewodnickich, 160 kołach i klubach przewodnickich PTTK oraz bezpośrednio w oddziałach PTTK. Jest to grupa, która w sposób ciągły i systematyczny prowadzi doskonalenie zawodowe, organizuje dla przewodników (w tym polonijnych) konkursy krasomówcze, duże znaczenie przywiązuje do kultury pracy i do stroju przewodnickiego, organizuje corocznie szkoleniowe rajdy przewodnickie, kultywuje tradycje przewodnictwa oraz organizuje społeczne akcje pn. „Przewodnik czeka”, stanowiące formę zainteresowania społeczeństwa rodzinnym miastem i regionem.

Liczba poszczególnych uprawnień przewodnickich przedstawia się następująco:

	2018	2019
Miejskie	1445	1440
Terenowe	3251	3170
Górskie	2443	2430

Część przewodników posiada również uprawnienia pilotów wycieczek. W 2019 r. uprawnienia te posiadało 1 915 osób. Uprawnienia przewodnickie z potwierdzoną znajomością języków obcych posiada 1 017 osób.

Ważnymi grupami kadry programowej Towarzystwa są przodownicy i instruktorzy turystyki kwalifikowanej, osoby działające na rzecz ochrony przyrody, zabytków, znakarze szlaków i opiekunowie SKKT PTTK. W tabeli 5 przedstawiono rodzaje uprawnień posiadanych przez kadrę PTTK. Dane te oparte są na sprawozdaniach uwzględniających informacje uzyskane od kadry skupionej w oddziałach PTTK. ZG PTTK, doceniając rolę kadry, objął ją ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej w odniesieniu do imprez turystycznych organizowanych przez Towarzystwo, a ujętych w kalendarzach imprez prowadzonych przez ZG, jednostki regionalne i oddziały PTTK.

3.3. Oddziały PTTK

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. działały 293 oddziały PTTK. 23 oddziały nie przesłały sprawozdań za 2019 r., 13 z nich uwzględniono w sprawozdaniu według zakupionych znaczków członkowskich PTTK (oddziały: Miejski w Dęblinie, Otwock, Pionki Miejski, Miejski w Pruszkowie, Wodny Oddział „Pełta” w Pułtusku, Nowa Sarzyna, Ustrzyki Dolne, Studencki w Gdańsku, Częstochowa, Międzyuczelniany w Katowicach, Szczyrk, Wisła, Wędrowiec w Zabrze).

4 oddziały PTTK nie zakupiły znaczków członkowskich (oddziały: Olsztyński w Olsztynie, w Lipnie, w Wieruszowie, im. Radwana w Ostrowcu Świętokrzyskim).

W przypadku 6 oddziałów prowadzone jest postępowanie likwidacyjne (w Oławie, Wiejski w Cisku, Połczyn Zdrój, Żoliborski w Warszawie oraz Przewodnicki w Gdańsku, Międzyuczelniany w Poznaniu).

Pod względem liczebności członków zwyczajnych zrzeszonych w oddziałach PTTK można wyróżnić pięć grup oddziałów:

- do 49 członków – 26 oddziałów (8,9% oddziałów) zrzesza 818 członków (1,2% ogółu członków),
- od 50 do 150 członków – 110 oddziałów (37,5% oddziałów) zrzesza 9 981 członków (14,7% ogółu członków),
- od 151 do 500 członków – 116 oddziałów (39,6% oddziałów) zrzesza 30 108 członków (44,4% ogółu członków),
- od 501 do 900 członków – 20 oddziałów (6,8% oddziałów) zrzesza 12 646 członków (18,6% ogółu członków),
- powyżej 900 członków – 10 oddziałów (3,4% oddziałów) zrzesza 14 303 członków (21,1% ogółu członków),
- ponadto 11 oddziałów, o których brak danych oraz znajdujące się w likwidacji (stanowią 3,8% wszystkich oddziałów).

Oddziały o największej liczbie członków to:

1. Oddział PTTK w Rzeszowie (3 964 członków).
2. Oddział „Babiogórski” PTTK w Żywcu (1 328).
3. Oddział Krakowski PTTK im. ks. Karola Wojtyły w Krakowie (1 284).
4. Oddział PTTK w Bielsku Białej (1 299).
5. Oddział Warmińsko-Mazurski PTTK w Olsztynie (1 229).
6. Oddział PTTK „Beskid” w Nowym Sączu (1 104).
7. Regionalny Oddział PTTK w Częstochowie (1 106),
8. Oddział Stołeczny PTTK im. A. Janowskiego w Warszawie (1 081).
9. Oddział „Mazowsze” PTTK w Warszawie (1 001).

10. Oddział „Łódzki” PTTK im. J. Czeraszewicza w Łodzi (907).
11. Górnośląski Oddział PTTK w Katowicach (888).
12. Oddział PTTK „Beskid Śląski” w Cieszynie (784).
13. Regionalny Oddział PTTK w Słupsku (776).
14. Oddział Wrocławski (733).
15. Oddział PTTK w Gorlicach (732).

Oddziałami kierują zarządy liczące od 5 do 20 członków. Ich działalność podlega kontroli oddziałowych komisji rewizyjnych. Większe oddziały powołują specjalistyczne komisje (w 2019 r. działało 867 komisji zrzeszających 5 633 członków). Ogółem we władzach oddziałów i komisjach działało społecznie ok. 11 tys. osób. Praca ich jest wspierana przez nieliczną kadrę etatową, realizującą biurową część zadań organizacyjno-programowych. Jej liczba obecnie to ok. 690 osób zatrudnionych, w tym ok. 200 na etatach.

Większej dyscyplinie i formalnej poprawności dokumentacji w oddziałach służyła praca zespołu rewizji oraz komórki organizacyjnej pionu programowo-organizacyjnego ZG w sprawach prawno-statutowych, która udzielała oddziałom porad i konsultacji. Na stronach informacyjnych ZG PTTK publikowano wykaz podstawowych unormowań prawnych odnoszących się do działalności oddziałów PTTK.

W celu pozyskania środków na działalność statutową, oddziały prowadzą działalność gospodarczą w zakresie usług turystycznych i inną, samodzielnie decydując o jej formach i zakresie zależnym od posiadanych warunków ekonomiczno-finansowych, uwarunkowań lokalnych, jak również inwencji zarządów oddziałów oraz osób zatrudnionych w biurach oddziałów. Obecnie ok. 95 oddziałów prowadzi działalność gospodarczą, co stanowi ok. 32% wszystkich oddziałów. Osiągane dochody z tej działalności są niewielkie (poza nielicznymi wyjątkami), co nie pozwala na rozwój tej formy aktywności oddziałów.

Podstawowe formy działalności gospodarczej oddziałów to działalność w zakresie usług turystycznych jako organizatora turystyki, pośrednika lub agenta. Obok działalności turystycznej oddziały prowadzą następujące formy działalności gospodarczej: wydawanie czasopism, sprzedaż detaliczną książek i pamiątek, usługi hotelarskie (pośrednio lub bezpośrednio), usługi transportowe, pośrednictwo w ubezpieczeniach, gospodarowanie nieruchomościami, kształcenie kadry w tym pilotów wycieczek i przewodników, działalność związaną z kulturą i rekreacją.

W związku z wejściem ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, w dniu 1 lipca 2018 r., według Centralnej Ewidencji Organizatorów Turystyki i Przedsiębiorców Ułatwiających Nabywanie Powiązanych Usług Turystycznych (ewidencja.ufg.pl), na koniec 2019 r. 55 oddziałów było wpisanych do tego rejestru.

42 oddziały świadczą nieodpłatnie usługi informacji turystycznej. Większość oddziałów w ramach prowadzonych BORT pośredniczy w usługach pilotażu i przewodnictwa, co jest mocną stroną większości oddziałów. Niektóre prezentowały swe oferty na targach turystycznych.

Biuro ZG PTTK przekazuje na bieżąco oddziałom PTTK informacje oraz komentarze do obowiązujących aktów normatywnych. Pracownicy komórki organizacyjnej Biura ZG PTTK udzielają porad w sprawach organizacyjnych oraz gospodarczych, a także ochrony danych osobowych. W sprawach złożonych oddziały mogły liczyć na pomoc prawną.

3.4. Jednostki regionalne PTTK

Na podstawie art. 82 Statutu PTTK oddziały mogą tworzyć jednostki regionalne z osobowością prawną lub bez osobowości prawnej. Aktualnie działają dwie jednostki regionalne z osobowością prawną:

1. Mazowieckie Forum Oddziałów PTTK, wpisane 13 grudnia 2006 r. do Krajowego Rejestru Sądowego XII Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy pod numerem KRS 0000269647.
2. Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK, wpisana 19 grudnia 2007 r. do Krajowego Rejestru Sądowego VIII Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu pod numerem KRS 0000295501. W pozostałych województwach, zgodnie ze Statutem PTTK i zatwierdzonymi przez ZG PTTK regulaminami, działają następujące jednostki regionalne bez osobowości prawnej:
 - województwo dolnośląskie: Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Dolnośląskiego,

- województwo kujawsko-pomorskie: Sejmik Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Kujawsko-Pomorskiego,
- województwo lubuskie: Lubuskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- województwo lubelskie: Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Lubelskiego,
- województwo łódzkie: Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Łódzkiego,
- województwo małopolskie: Małopolskie Forum Oddziałów PTTK,
- województwo opolskie: Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Opolskiego,
- województwo podkarpackie: Podkarpackie Forum Oddziałów PTTK,
- województwo podlaskie: Podlaskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- województwo pomorskie: Pomorskie Porozumienie Oddziałów PTTK,
- województwo śląskie: Rada Prezesów Oddziałów PTTK Województwa Śląskiego,
- województwo świętokrzyskie: Porozumienie Oddziałów PTTK Województwa Świętokrzyskiego,
- województwo warmińsko-mazurskie: Regionalna Rada Programowa PTTK „Warmia – Mazury”,
- województwo zachodniopomorskie: Rada Oddziałów PTTK Województwa Zachodniopomorskiego.

W strukturach jednostek regionalnych działało ok. 85% oddziałów. Władze jednostek regionalnych utrzymywały kontakty ze wszystkimi oddziałami z terenu województwa, włączając je do realizacji wspólnych przedsięwzięć programowych, zapraszały przedstawicieli oddziałów do udziału w posiedzeniach oraz w działaniach innych oddziałów-członków jednostek.

Do podstawowych zadań jednostek regionalnych należy:

- reprezentacja PTTK wobec władz wojewódzkich i samorządowych, urzędów, instytucji i organizacji w granicach udzielonych pełnomocnictw,
- inspirowanie, inicjowanie i wspomaganie działalności programowej i gospodarczej oddziałów oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć,
- integracja i koordynacja działalności oddziałów,
- udzielanie pomocy oddziałom w realizacji ich zadań statutowych,
- podejmowanie zadań zleconych przez ZG lub oddziały Towarzystwa.

Poza wymienionym zadaniami, wynikającymi ze Statutu PTTK, wiele jednostek regionalnych podejmowało poprzez swoje specjalistyczne komisje inne zadania, które wynikały ze zleceń władz administracyjnych i samorządowych.

Jednostki regionalne organizowały bądź koordynowały na swoim terenie wojewódzkie etapy ogólnopolskich imprez PTTK, takich jak: Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy, konkurs „Poznajemy Ojcowiznę”, konkursy krasomówcze, Światowe Dni Turystyki. Niektóre jednostki wydały kalendarze imprez turystycznych odbywających się na terenie ich województw.

ZG na bieżąco przekazywał jednostkom regionalnym materiały oraz dokumenty mające wspomóc ich działalność oraz środki finansowe na działalność organizacyjną. Jednostki regionalne korzystały również z zewnętrznych środków finansowych na realizację wspólnych zadań. W województwach, gdzie nie ma jednostek z osobowością prawną, środki na realizację zadań były kierowane bezpośrednio do wskazanych przez nie oddziałów i tam też były rozliczane.

3.5. System informacji wewnętrznej

Na system informacji wewnętrznej składa się kilka elementów:

- serwer pocztowy zapewniający komunikację mailową – ponad 1100 skrzynek,
- mailing do oddziałów (newsletter) – propagowanie konkretnych informacji, skierowanych do wszystkich oddziałów,
- strona ZG do komunikatów dla członków lub kadry, informacje o dostępnych funduszach unijnych i krajowych,
- baza dokumentów dostępna dla członków ZG,

- baza uchwał ZG,
- aplikacja internetowa do dostarczania dokumentów dla członków ZG,
- aplikacja internetowa do raportów TKO, dostępna dla oddziałów (wpisywanie danych, raport zbiorczy,
- serwisy wewnętrzne to serwis do obsługi zebrań ZG, informator o zajętość sal w siedzibie ZG.

Kontynuowane jest aktywne prowadzenie serwisów tematycznych związanych z prowadzonymi co rok projektami:

www.rodzina.pttk.pl – obsługuje coroczną ogólnopolską akcję „Turystyczna rodzinka”,

www.narowerze.pttk.pl – obsługuje coroczny ogólnopolski konkurs pt. „Gmina przyjazna rowerzystom”,

www.mlodziez.pttk.pl – prezentuje różne działania w sferze turystyki skierowane do młodzieży,

www.polskieszlakiwodne.pl – prezentuje aktywność związaną z wodą, informacje o konkursie „Przyjaznego Brzegu”,

www.palmiry.pttk.pl – obsługuje coroczny Centralny zlot młodzieży w Palmirach,

www.turystykadlawszystkich.pl – baza obiektów z informacjami dla niepełnosprawnych oraz innych serwisów funkcjonalnych,

www.zg.pttk.pl – strona do użytku wewnętrznego Zarządu Głównego zawierająca min. bazę uchwał i protokołów z funkcją zaawansowanego wyszukiwania, z funkcjonalną obsługą administracyjną w zakresie automatycznego nazewnictwa plików,

www.oddzialy.pttk.pl – strona zawierająca podstawowe dane adresowe o oddziałach z możliwością wyszukiwania po miejscowości lub województwie, z łatwym dostępem do adresów stron www. Dobre cechy funkcjonalne serwisu opartego na poprawnej konstrukcji tabel pozwalają na:

- weryfikację danych on-line,
- aktualizację danych na bieżąco – tym samym podniesiono wiarygodność danych,
- eksport danych do obróbki w Excelu.

www.tko.pttk.pl – serwis do wpisywania danych statystycznych. Dobre cechy funkcjonalne serwisu opartego na poprawnej konstrukcji tabel pozwalają na:

- weryfikację danych on-line,
- eksport danych do obróbki w Excelu.; na bazie tych danych powstało wiele opracowań także do celów akademickich.

Statystyki wybranych stron: -sesje

FB Polubienia

www.pttk.pl

204 440

www.narowerze.pttk.pl

10 640

www.turystykadlawszystkich.pttk.pl

5 660

Na serwerze znajduje się 690 jednostek informatycznych (katalogów ftp), w tym 290 aktualizowanych stron oddziałów, klubów oraz stron związanych ze stałymi tematami, projektami. Liczba ta wzrasta w wyniku aktywizowania się kolejnych oddziałów i klubów, jest 1100 kont mailowych.

3. 6. Szlaki turystyczne

3. 6.1. Szlaki nizinne piesze, rowerowe i kajakowe

Turystyczne szlaki nizinne piesze, rowerowe i kajakowe odnawiane przez PTTK w 2019 r.

Wzorem lat ubiegłych, w ramach dofinansowania z Ministerstwa Sportu i Turystyki, Towarzystwo w 2019 r. zrealizowało zadanie pt. „Odnowienie oznakowania szlaków pieszych nizinnych, rowerowych i kajakowych”, przy wsparciu merytorycznym Komisji Turystyki Pieszej, Komisji Turystyki Kolarskiej i Komisji Turystyki Kajakowej Zarządu Głównego PTTK, Centrum Turystyki Wodnej PTTK w Warszawie, stancji wodnej PTTK w Wdzydżach Kiszewskich oraz 20 oddziałów PTTK administratorów szlaków, przez teren których przebiegały szlaki zaplanowane do odnowienia,

konserwacji

i uzupełnienia oznakowania. Prace znakarskie dotyczyły 13 województw: dolnośląskiego (szlaki piesze nizinne), kujawsko-pomorskiego (rowerowy i pieszy nizinny), lubelskiego (szlaki piesze nizinne), łódzkiego (szlaki piesze nizinne i rowerowe), opolskiego (szlaki piesze nizinne), mazowieckiego (szlaki piesze nizinne), podlaskiego (szlaki piesze nizinne), pomorskiego (szlaki piesze nizinne, kajakowy i rowerowe), śląskiego (szlaki piesze nizinne), świętokrzyskiego (szlak rowerowy), warmińsko-mazurskiego (szlaki piesze nizinne i szlak rowerowy), wielkopolskiego (szlaki piesze nizinne).

W 2019 r. odnowiono 96 szlaków pieszych nizinnych, 5 szlaków rowerowych, międzynarodowy szlak rowerowy R-1 na odcinku Rusinowo – Bągard (granica z Federacją Rosyjską) oraz 30 kilometrowy szlak kajakowy. Prace znakarskie na szlakach pieszych obejmowały 13 województw, na szlakach rowerowych były prowadzone na terenie 5 województw, a szlak kajakowy odnawiano na terenie 1 województwa. Szlaki piesze nizinne – prace prowadzono ogółem na 96 szlakach o długości 3213,6 km, skasowano 6 km, wyznakowano 12 km nowych szlaków. Na szlakach tych wykonano i zamontowano ogółem 346 drogowskazów, 35 tablic i 38 słupów. W tym: odnowiono malowaniem (konserwacja) 23 szlaki międzynarodowe i ogólnopolskie nizinne piesze o długości 1394,8 km wraz z infrastrukturą około szlakową (drogowskazy 154 szt., 23 tablice i 30 słupów), odnowiono malowaniem (konserwacja) 73 szlaki ponadregionalne o długości 1818,8 km, skasowano 6 km odcinka szlaku, wytyczono (przełożono) 12 km szlaku, wykonano i zamontowano infrastrukturę około szlakową: 192 drogowskazów, 12 tablic i 8 słupów.

Rowerowy szlak EuroRoute R-1 na odcinku Rusinowo – Bągard: zrealizowano dostosowanie oznakowania szlaku na odcinku 178 km, przygotowano niezbędną dokumentację (projekt organizacji ruchu) potrzebną do prowadzenia prac znakarskich na szlaku przebiegającym przez 2 województwa – o długości 178 km, oznakowano szlak tabliczkami typu R na długości 178 km szlaku. Łącznie na 5 szlakach rowerowych przygotowano i zamontowano tabliczki: R-1 (365), R-1a (2), R-b (60), R-3 (36), R-4 (375), R-4b (72), razem: 910 tabliczek plus 1826 obejmują i 5 słupów. Wykonano i zamontowano elementy infrastruktury około szlakowej – 3 tablice z siecią szlaków. Prace na szlakach rowerowych wykonywało 5 oddziałów PTTK na terenie 5 województw (pomorskie, warmińsko-mazurskie, łódzkie, świętokrzyskie, kujawsko-pomorskie).

Szlak kajakowy 30 km na rzece Trzebiocha – Jez. Wieprzynieckie – Loryniec: przygotowano i zamontowano urządzenia, znaki nawigacyjno-informacyjne – 30 szt. Prace te prowadziła Stacja Wodna PTTK we Wdzydzach Kiszewskich. Odnawianie oznakowania i konserwacja szlaków turystycznych o międzynarodowym, ogólnopolskim i ponadregionalnym zasięgu było konieczne m.in. ze względu na zachowanie bezpieczeństwa osób z nich korzystających. Należą do nich nie tylko turyści krajowi, ale również zagraniczni. Łącznie odnowiono 3634,6 kilometrów szlaków pieszych nizinnych, rowerowych i kajakowych. Wykonano razem 1324 urządzeń wraz z ich doniesieniem (i dowiezieniem kajakiem) oraz montażem w terenie na szlakach turystycznych pieszych (381 urządzeń), rowerowych (913 urządzeń) i kajakowych (30 urządzeń). Na urządzeniach umieszczono naklejki (2000 sztuk) informujące o pracach znakarskich wykonanych w 2019 r. i dofinansowanych przez Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Wszystkie znaki zostały wykonane zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami i „Instrukcją znakowania szlaków turystycznych PTTK”. Montaż znaków odzwierciedla opracowana dokumentacja mapowa oraz zdjęciowa. Szlak EuroRoute R-1, oznakowany zgodnie z przepisami, stał się elementem rozwoju poszczególnych regionów, przez które przechodzi, a jednocześnie wpisuje się w strukturę europejskiej sieci szlaków rowerowych promując w ten sposób turystykę w Polsce.

III. Działalność programowa

1. Popularyzacja krajoznawstwa i kultury

1.1. VII Kongres Krajoznawstwa Polskiego

Na podstawie uchwały XIX Walnego Zjazdu PTTK z września 2017 r. w sprawie udziału Towarzystwa w obchodach stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości oraz organizacji VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, Zarząd Główny PTTK podjął uchwałę nr 76/XIX/2018 w czerwcu 2018 r. z późn. zm., w której przyjęto realizację kongresu w dniach 17-20 września 2020 r. w Łodzi, zatwierdzono hasło programowe „Krajoznawstwo wobec tradycji i wyzwań współczesności” i powołano komitety: naukowy i organizacyjny.

W składzie Komitetu Naukowego znaleźli się znakomici krajoznawcy: prof. dr hab. Janusz Zdebski – przewodniczący, dr Szymon Bijak, dr hab. Małgorzata Durydiwka, mgr Andrzej Gordon, prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk, dr hab. Zygmunt Kruczek, dr hab. Pola Kuleczka, dr Dariusz Kuźelewski, dr Franciszek Midura, dr Paweł Miśkowiec, dr hab. Urszula Myga-Piątek, ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski, dr Józef Partyka – sekretarz, dr hab. Jacek Potocki, dr Andrzej Rembalski, mgr Stanisław Sikora, dr Andrzej Stasiak, dr Aleksandra Staszak, dr Andrzej Wasilewski, mgr Edward Wieczorek, dr hab. Bogdan Włodarczyk, dr Dominik Ziarkowski i dr Bernadetta Zawilińska.

Kwestie organizacyjne powierzono Zespołowi Organizacyjnemu, któremu przewodniczył Adam Jędras, Sekretarz Generalny ZG PTTK, wraz z dyrektorem Biura Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego, prodziekanem Wydziału Nauk Geograficznych Sławojem Tanasiem, prezesem Łódzkiej Organizacji Turystycznej Tomaszem Koralewskim, główną księgową ZG PTTK Anną Bogacką-Zań, dyrektorem Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi Andrzejem Danowskim, kierownikiem Centralnej Biblioteki ZG PTTK Marią Janowicz, kierownikiem Działu Programowo-Promocyjnego ZG PTTK Joanną Kośnik, prezesem Oddziału PTTK w Łodzi Ryszardem Mamenasem oraz kierownikiem Działu Organizacyjno-Administracyjnego ZG PTTK Natalią Wojtyrą.

Uzyskano patronaty honorowe Polskiej Organizacji Turystycznej, Marszałka Województwa Łódzkiego Grzegorza Schreibera, Wojewody Łódzkiego Tobiasza Adama Bocheńskiego, Metropolity Łódzkiego ks. Arcybiskupa Grzegorza Rysia, Regionalnej Organizacji Turystycznej i Łódzkiej Organizacji Turystycznej.

Zaproszenie do Komitetu Honorowego przyjęli: senator Rzeczypospolitej Polskiej VIII i IX kadencji Ryszard Bonisławski, prezydent Miasta Łodzi Hanna Zdanowska, rektor Uniwersytetu Łódzkiego prof. dr hab. Antoni Różalski, dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego Hieronim Andrzejewski, prezes Zarządu Regionalnej Organizacji Turystycznej Województwa Łódzkiego Marek Lawin.

Komitet Naukowy Kongresu zaproponował następujące bloki tematyczne, które będą tematami wiodącymi zespołów kongresowych:

- Zespół I „Krajoznawstwo wobec przestrzeni”.
- Zespół II „Krajoznawstwo dzisiaj – nowe czasy, nowe formy, nowe pokolenia. Mój długoletni związek z PTTK”.
- Zespół III „Z przeszłości w przyszłość – krajoznawstwo wobec współczesnych odniesień kultury”.
- Zespół IV „Krajoznawstwo wobec nauki i nauczania”.

Do końca 2019 roku do sekretarza Zespołu Naukowego dr Józefa Partyki, wpłynęło 81 artykułów zgłoszonych przez naukowców i krajoznawców. Podjęte zostały prace nad kolejnym tomem „Warsztatów z Geografii Turyzmu” oraz „Ziemi” (2020) z artykułami przygotowanymi na Kongres.

Zakończone zostały prace redakcyjne i wydano drukiem „Kanon krajoznawczy województwa łódzkiego” pod red. Jolanty Adamczyk, Bogdana Włodarczyka i Andrzeja Stasiaka oraz „Ziemię” (2019) pod red. Józefa Partyki, z wyborem artykułów referowanych w ramach sesji krajoznawczych „Mijające Krajobrazy Polski”.

Działania Zespołu Organizacyjnego przy przygotowywaniu Kongresu, wspierali łódzcy partnerzy, należy tu wymienić dziekana Wydziału Nauk Geograficznych Bogdana Włodarczyka, dyrektora Departamentu Turystyki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego Radosława Marca, dyrektora Biura Lokalnej Organizacji Turystycznej Tomasza Koralewskiego, prezesa Oddziału PTTK im. Czeraszkiwicz Ryszarda Mamenasa, dyrektora Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK Andrzeja Danowskiego.

Program trzydniowego Kongresu przewiduje obrady plenarne oraz dyskusje panelowe, realizowane w gościnnych progach Wydziału Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego. Tam również będą prezentowane wystawy tematyczne związane z krajoznawstwem i przyrodą, przygotowane przez PTTK i WNG UŁ, zaś materiały promocyjne o Łodzi i okolicach uczestnicy Kongresu otrzymają dzięki Regionalnej i Łódzkiej Organizacji Turystycznej.

Wieczory uczestnikom Kongresu urozmaicą koncert Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego w Filharmonii Łódzkiej oraz występ plenerowy Amatorskiego Zespołu Regionalnego im. Wł. St. Reymonta z programem pt. „Wesele Boryny”.

Program Kongresu przewiduje wycieczkę przedkongresową dla zainteresowanych Łódzką Koleją Aglomeracyjną do Arboretum Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Rogowie. Koło Przewodników im. R. Rembienińskiego przy Łódzkim Oddziale PTTK, przygotowało programy autokarowych wycieczek przedkongresowych dla uczestników VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego, w czasie poprzedzającym obrady kongresowe, pod hasłem: „Łódź–wielokulturowy krajobraz miasta przemysłowego w czterech wariantach tematycznych: Łódzkie judaica, Śladami kultury niemieckiej po Łodzi, Rosyjskimi śladami po Łodzi i Łódź – ewenement na współczesnej mapie Polski”.

Młodzież ze szkół łódzkich, we wszystkie dni kongresowe zostanie zaproszona do udziału w Krajoznawczej Trasie na Orientację przygotowanej i organizowanej przez Komisję Imprez na Orientację Zarządu Głównego PTTK.

W czasie obrad VII KKP planowane jest doroczne spotkanie członków honorowych PTTK, które będzie organizował i koordynował prezes Łódzkiego Oddziału PTTK Ryszard Mamenas oraz otwarte zebranie Wielkopolskiego Klubu Publicystów Krajoznawczych. Przygotowane zostało logo Kongresu autorstwa Agaty Cygańskiej i strona internetowa viikongres.pttk.pl

1.2. Komisja krajoznawcza ZG PTTK

Stałymi współpracownikami komisji są Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz, Zbigniew Lewandowski, Józef Partyka i Jerzy Pabian. Do czerwca opiekunem komisji z ramienia Zarządu Głównego PTTK był Wiesław Stachura, następnie został nim Michał Wieczorek. Z ramienia Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK komisją opiekuje się Dariusz Kuźelewski, a ze strony biura Zarządu Głównego PTTK prace komisji wspiera Elżbieta Matusiak-Gordon.

Zebrania komisji

Zebrania komisji odbyły się 2 marca i 15 czerwca w Warszawie oraz 27 października w Kielcach. Frekwencja na nich była następująca: Szymon Bijak, Krzysztof Tęcza, Anna Kryszczak, Elżbieta Łobacz-Bącał, Maciej Maśliński i Wojciech Kowalski – 100%, Krzysztof Czerepowicki i Dariusz Dębski – 67% oraz Małgorzata Pawłowska – 33%. W zebraniu 2 marca wziął udział wiceprzewodniczący Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK Benedykt Wojcieszak.

Kadra programowa

Przyznano jeden tytuł: Zasłużony Instruktor Krajoznawstwa oraz nadano 13 uprawnień Instruktora Krajoznawstwa Polski. Regionalne Kolegia Instruktorów Krajoznawstwa dokonały łącznie 20 mianowań na stopień Instruktora Krajoznawstwa Regionu. Nie nadano nowych uprawnień w zakresie kolekcjonerstwa krajoznawczego. W Sęszewie k. Poznania odbyło się szkolenie kierowników RPK, w którym wzięło udział 25 osób, w tym przedstawiciele 12 pracowni oraz członkowie Zarządu Głównego PTTK i Komisji Krajoznawczej ZG PTTK.

Imprezy centralne:

1. XLIX Centralny Zlot Krajoznawców CZAK w Poznaniu. CZAK odbył się w dniach 21–25 sierpnia i został przygotowany przez Oddział PTTK im. B. Chrzanowskiego w Poznaniu. Komandorem zlotu był Jerzy Rogal. Wycieczki zorganizowano na terenie zachodniej Wielkopolski. W CZAK wzięły udział 104 osoby.
2. VII CZAK Kresowy. Odbył się w dn. 27 czerwca–3 lipca na Ziemi Lwowskiej (Ukraina). Organizatorem był Oddział PTTK „Mazowsze” z Warszawy, a wyjazd prowadził Mieczysław Żochowski. W imprezie wzięło udział 35 osób.

3. Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej. 2 lutego, podczas Targów Regionów i Produktów Turystycznych „Tour Salon” w Poznaniu, miała miejsce prezentacja laureatów i wręczenie nagród XXVII edycji Przeglądu. XXVIII Przegląd został przygotowany i zrealizowany przez Centralną Bibliotekę PTTK, przy współpracy z Wielkopolskim Klubem Publicystów Krajoznawczych i Oddziałem Poznańskim PTTK. Komisarzem przeglądu była Maria Janowicz. Z ramienia komisji w pracach jury Przeglądu udział wzięła Małgorzata Pawłowska. Jury obradowało w Warszawie w dn. 29-30 listopada pod przewodnictwem prof. Janusza Zdebskiego. Łącznie na przegląd 70 wydawców nadeszło 153 publikacje.
4. XIX Forum Publicystów Krajoznawczych. Odbyło się w dniach 15–18 września, w północno-zachodniej Wielkopolsce, z bazą w zamku w Tucznie, organizowane przez Wielkopolski Klub Publicystów Krajoznawczych. W wydarzeniu uczestniczyło 55 osób, w tym ze strony komisji Krzysztof Tęcza, Józef Partyka i Szymon Bijak.

Weryfikacja odznak

Centralny Zespół Weryfikacyjny Odznaki Krajoznawczej przyznał 70 odznak: 28 brązowych, 22 srebrnych, 14 złotych i 6 złotych z szafirem. Sprawozdania z działalności złożyło 37 z 97 zespołów weryfikacyjnych ROK, które przyznały łącznie 562 odznaki, w tym 471 brązowych i 91 srebrne. Powołano dwa nowe zespoły: w Oddziale PTTK „Meblarz” w Swarzędzu i PTTK Oddział Gdański im. dr J. Szukalskiego w Gdańsku. Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego przyznała 2 odznaki kolekcjonerskie „Chomik”, 10 Plakietek Zbiorów Krajoznawczych, 7 Ekslibrisów Krajoznawcy Bibliofila oraz 2 odznakę Kolekcjoner Krajoznawca w stopniu srebrnym.

Promocja, wydawnictwa, Internet

Komisja prowadzi własną stronę www (<http://kkraj.pttk.pl>). Stronę i profil na Facebook mają również regionalne pracownie krajoznawcze PTTK (odpowiednio: <http://pracowniapttk.pl> oraz <https://www.facebook.com/RPK.PTTK>). Ukazały się kolejne trzy numery biuletynu informacyjnego komisji pt. „Krajoznawca”, który redaguje Krzysztof Tęcza; Podkomisja Kolekcjonerstwa Krajoznawczego wydała dziewiąty numer swojego biuletynu (redakcja Wojciech Kowalski).

Dzięki staraniom, przede wszystkim Marii Janowicz i Józefa Partyki, w 65. Roczniku „Ziemia” za 2019 rok ukazały się materiały z sesji pt. „Mijające krajobrazy Polski”, które odbyły się w latach 2010–2019. Trwały też prace nad redakcją materiałów z trzech sesji „Z biegiem Wisły”, organizowanych w 2017 r. w Krakowie, Warszawie i Gdańsku.

Realizacja uchwał i wniosków z Krajowej Konferencji

Realizację wniosków z Krajowej Konferencji Krajoznawców PTTK wpisano w plan pracy komisji na bieżącą kadencję. Przeanalizowano możliwości aktualizacji regulaminu Odznaki Krajoznawczej PTTK.

Inne

1. Sprawy regionalnych pracowni krajoznawczych PTTK (RPK).
Komisja dokonała podziału środków z budżetu ZG PTTK przeznaczonych na doposażenie RPK oraz dofinansowanie ich działalności w ramach dwóch strumieni: działania programowe oraz rozwój kadry (łącznie 85 tys. zł).
2. Opiniowanie regulaminów odznak ogólnopolskich.
Komisja wyraziła swoje zastrzeżenia i uwagi do regulaminu odznaki krajoznawczej *Szlakiem bitwy nad Bzurą*, która została jednak zatwierdzona przez Prezydium ZG PTTK. Szymon Bijak brał udział w konsultacjach regulaminu odznaki „Questy – wyprawy odkrywców”.
3. Wyróżnienia.
Komisja opiniowała wnioski o nadanie Odznaki Honorowej im. Aleksandra Janowskiego „Za zasługi dla krajoznawstwa”. W 2018 r. wyróżnienie to otrzymali Franciszek Dendewicz, Elżbieta Zagłoba-Zygler, Józef Tworek, Alicja Mężyk, Zbigniew Pękala oraz Paweł Packi.
4. Przygotowania do VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego.

W ramach przygotowań Towarzystwa do organizacji VII Kongresu Krajoznawstwa Polskiego „Łódź 2020” trwały prace Komitetu Naukowego pod kierunkiem prof. Janusza Zdebskiego, w którym Komisję reprezentują Józef Partyka oraz Szymon Bijak. Zebrano zgłoszenia około 80 wystąpień referatowych w czasie Kongresu. Na bieżąco prowadzony był rejestr sejmików przedkongresowych dostępny na stronie www komisji.

W 2019 r. odbyło się 6 sejmików przedkongresowych:

- 15 lutego – „Szlak kopernikowski” (Olsztyn),
- 30 marca – „Krajoznawstwo w Małopolsce. Tradycja-współczesność-tożsamość” (Kraków),
- 14 września – „Łódzkie – tożsamość, wspólnota, region” (Łódź),
- 19-20 października – „Unia Lubelska – jej historia i krajoznawczy wymiar” (Lublin),
- 26 października – „Krajoznawstwo w Świętokrzyskim – wczoraj, dziś i jutro” (Kielce),
- 23 listopada – „Możliwości wykorzystania turystycznego zabytków Staropolskiego Okręgu Przemysłowego” (Końskie).

Z sejmiku lubelskiego ukazała się publikacja *Unia Lubelska w pamięci Polaków*, a materiały z sejmiku łódzkiego są w opracowaniu redakcyjnym.

Sesje popularnonaukowe „Mijające krajobrazy Polski”

Komisja kontynuowała działania propagujące cykl seminariów krajoznawczych pod wspólnym tytułem „Mijające krajobrazy Polski”. W 2019 r. odbyły się trzy seminaria z tego cyklu (Żary, Gdańsk i Warszawa).

2. Działalność w sferze kultury

2.1. Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK

Komisja Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK w 2019 r. pracowała głównie w trybie elektronicznym, odbyły się jednak 3 spotkania, w kwietniu i listopadzie w Łodzi oraz w maju na Forum Fotografii Krajoznawczej w Wałbrzychu. Mimo przejściowych trudności, zorganizowano niżej wymienione imprezy:

1. Ogólnopolskie Forum Fotografii Krajoznawczej w Wałbrzychu (maj).
2. Wystawa poplenerowa Forum Fotografii Krajoznawczej PTTK, Wałbrzych.
3. Wystawa autorska Renaty Zięby, PTTK, Oddział Cieszyn.
4. Wystawa 11 autorek członkiń PTTK, Oddział Ziemi Wałbrzyskiej.
5. Wystawa Tadeusza Łazarza pt. „Moje fascynacje”, PTTK, Oddział Chorzów.
6. Wystawa poplenerowa Forum Fotografii Krajoznawczej, PTTK „Elbląg 2017”.
7. Wystawa Piotra Sadoczyńskiego pt. "FOTOPASJA" PTTK, Oddział Ziemi Wałbrzyskiej.
8. Wystawa VII Ogólnopolskiego Przeglądu Diaporam i Fotografii Cyfrowych, PTTK.
9. Plener i szkolenie kadry fotografii krajoznawczej – Cieszyn, (wrzesień).
10. Konkurs fotograficzny na zdjęcie do kalendarza ZG PTTK.
11. Konkurs fotograficzny „Ratujmy zabytki”, wspólnie z KOnZ ZG PTTK.
12. Konferencja pt. „Łódzkie na szlaku”, połączona z wystawą fotograficzną oraz prelekcją multimedialną „Dolina Pałaców i Ogrodów w Kotlinie Jeleniogórskiej – imprezy zrealizowane przez Izabelę Rucińską – sekretarza komisji.

Opracowany został wzór nowej odznaki fotograficznej i jej regulamin – „Turysta – fotograf”, w najbliższym okresie zostanie on złożony do zatwierdzenia do ZG PTTK. Sprawozdania złożyło 30 Instruktorów Fotografii PTTK wzięli oni udział w 200 wydarzeniach związanych z fotografią. 11.06.2019 r. zawieszona została strona internetowa komisji (na skutek nieautoryzowanego wtargnięcia). Obecnie strona została umieszczona na niezależnym serwerze pod adresem <http://kfkptk.pl/>.

2.2. Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK

Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK jest jednostką programową Zarządu Głównego PTTK wyspecjalizowaną w zakresie zagadnień związanych z fotografią krajoznawczą, techniką video, filmową itp. W zakres działania powstałego w 1989 r. centrum, wchodzi następujące zadania:

- gromadzenie i archiwizowanie materiałów fotograficznych (zdjęć, negatywów, slajdów, zestawów itp.),
- gromadzenie materiałów z działalności Komisji Fotografii Krajoznawczej PTTK i ogniw Towarzystwa, związanych z fotografią,
- gromadzenie czasopism, książek, katalogów, komunikatów itp. dotyczących fotografii krajoznawczej,
- opracowywanie pozyskiwanych materiałów, ich katalogowanie i udostępnianie,
- organizacja wystaw na terenie całego Kraju, prowadzenie szeroko rozumianej działalności popularyzatorskiej i szkoleniowej (kursy, sesje, publikacje, wydawnictwa).

Tematyka zgromadzonych zdjęć jest bardzo różnorodna i obejmowała między innymi: krajobraz polski, przyrodę, architekturę zabytkową, obrzędy, zwyczaje, wydarzenia kulturalne i organizacyjne PTTK. Na podkreślenie zasługuje fakt, iż całość zbiorów (dziś znacznej wartości) została przez działaczy PTTK przekazana do CFK nieodpłatnie. Działalność CFK PTTK w 2019 roku realizowana była w oparciu o postanowienia Statutu PTTK i Regulaminu CFK PTTK zatwierdzonego przez ZG PTTK. Zakres zrealizowanych zadań przedstawia poniższe zestawienie:

Wystawy

"110 lat łódzkiej turystyki" – na jubileusz 110-lecia Oddziału Łódzkiego PTK, PTT, PTTK; we współpracy z Oddziałem Łódzkim PTTK. Ekspozycja: kwiecień, Wydział Nauk Geograficznych UŁ.

"Łódzkie na szlaku" – w 100-lecie powstania województwa; współfinansowana przez Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego, w ramach projektu obejmującego także wydanie Wędrownika i zorganizowanie konferencji naukowej. Ekspozycja: 27 września CFK PTTK, grudzień – Urząd Marszałkowski.

"60 lat Klubu Narciarskiego Oddziału Łódzkiego PTTK" – pomoc w przygotowaniu wystawy. Ekspozycja: listopad.

Prelekcje, szkolenia

Prelekcja o CFK PTTK na spotkaniu Zarządu Głównego PTTK w siedzibie CFK PTTK.

Konferencja "Łódzkie na szlaku – 100-lecie powstania województwa".

Konkursy

Fotograficzno-literacki dla uczniów o Łodzi zorganizowany przy współpracy z Magdaleną Pawlak.

Konkurs na zdjęcie do kalendarza ZG PTTK.

Ogólnopolski Przegląd Diaporam i Fotografii Cyfrowych, wspólnie z O/PTTK Wałbrzych.

Udostępnianie zdjęć

- dla Oddziału Łódzkiego PTTK (z okazji 110-lecia),
- dla Centralnego Łuku Turystycznego (Łęczycyca),
- dla Biura Planowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (tereny zielone województwa),
- Zarządowi Głównemu PTTK (zdjęcia Łodzi na potrzeby wydawnictw Kongresu Krajoznawczego, zdjęcia z turystyki kwalifikowanej na potrzeby przygotowywanych prezentacji o PTTK),
- dla Urzędu Gminy Sędziejowice - na potrzeby wystawy fotograficznej,
- dla Stowarzyszenia Film - Przyroda - Kultura na potrzeby wydawnictwa z serii "Parki i ogrody Łodzi".

Wydawnictwa

Kwartalnik RPK PTTK "Wędrownik" wydany z okazji 100-lecia powstania województwa łódzkiego, dofinansowany z budżetu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego.

Odbyte imprezy:

1. Forum Fotografii Krajoznawczej w Wałbrzychu, przy współpracy z KFK ZG PTTK.
2. Konferencja referatowa z okazji 100-lecia województwa łódzkiego.
3. Udział z prelekcją fotograficzną w sejmiku przedkongresowym O/Łódzkiego PTTK.
4. Ogólnopolskie Warsztaty Fotograficzne wspólnie z O/PTTK Cieszyn.

Inne

Digitalizacja archiwum fotograficznego Adama Lenkiewicza na potrzeby wydawnictw COTG PTTK w Krakowie i CFK PTTK.

2.3. Komisja Opieki nad Zabytkami ZG PTTK

Komisja Opieki nad Zabytkami ZG PTTK odbyła w 2019 roku dwa protokołowane posiedzenia. Pierwsze odbyło się w dniu 15 kwietnia 2019 r. w siedzibie Centrum Fotografii Krajoznawczej w Łodzi, kolejne w dniu 22 listopada 2019 r. w OW „Łucznik” w Sielpi k/ Końskich. W ich trakcie omawiane były głównie sprawy merytoryczne, należące do zakresu działania komisji, które następnie były przyjmowane do realizacji przez członków komisji drogą elektroniczną. W roku sprawozdawczym komisja pracowała w składzie wybranym podczas Krajowej Konferencji Opieki nad Zabytkami w dniu 10.02.2019 r. w Warszawie.

Komisja pracowała przy stałej współpracy Honorowego Przewodniczącego Komisji prof. Franciszka Midury. We współpracy z Biurem Stołecznego Konserwatora Zabytków zorganizowała w Warszawie kurs na społecznych opiekunów zabytków. Jako przedstawiciele KOnZ, przy całym przedsięwzięciu pracowali Katarzyna Sikora-Święch i Ryszard Wilk. Program szkolenia obejmował 39 godzin wykładowych podzielonych na 4 moduły: zagadnienia wstępne, zagadnienia prawne, zabytkowe obiekty tworzące tożsamość historyczną Warszawy oraz praktyczne zagadnienia pomocne w działalności społecznych opiekunów zabytków. Całość programowa w większości została oparta na harmonogramie kursu zorganizowanego w 2016 r. w Łodzi przez KOnZ. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu, w BSKZ. Wśród wykładowców znaleźli się pracownicy Biura Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie, pracownicy naukowcy oraz społecznicy. Wykłady przeprowadzili także członkowie komisji. Franciszek Midura przedstawił referaty nt. „Historia i misja społecznej opieki nad zabytkami” oraz „Działalność stowarzyszeń i fundacji na rzecz społecznej opieki nad zabytkami”. Andrzej Danowski wygłosił wykład nt. „Historia architektury – style architektoniczne”, natomiast Katarzyna Sikora-Święch przygotowała wypowiedź nt. „Niematerialne dziedzictwo kultury”. Informacje o kursie zostały zamieszczone na profilu na Facebooku KOnZ oraz stronie internetowej BSKZ. Dokumenty rekrutacyjne (kwestionariusz, ankieta) zostały ułożone przez członków KOnZ, a plakat promujący całe wydarzenie został zaprojektowany przez Katarzynę Huszczę-Osińską, sekretarza Komisji Opieki nad Zabytkami PTTK Oddziału Gdańskiego. Plan zajęć i test kończący zajęcia, został stworzony w konsultacji z członkami KOnZ. Inauguracja kursu miała miejsce 9 października, był na niej obecny Marian Jurak, wiceprezes Zarządu Głównego PTTK, który wspólnie z Michałem Krasuckim, Stołecznym Konserwatorem Zabytków, otworzył pierwsze zajęcia. Kurs zakończył się 11 grudnia testem wiedzy, zaś oficjalne zakończenie miało miejsce dzień później, 12 grudnia w Centrum Kreatywności na warszawskiej Pradze. Uroczyste wręczenie dyplomów (zaprojektowanych wspólnie przez BSKZ i KOnZ) zostało połączone z mini konferencją na temat praskiego detalu architektonicznego. Na kurs zapisały się 44 osoby, dyplom ukończenia otrzymało 39 uczestników. W trakcie trwania zajęć, pojawiały się kolejne zapytania od kolejnych, zainteresowanych osób. Warto podkreślić, że ostatni taki kurs w Warszawie odbył się 10 lat temu, a dla PTTK jest to pierwsze przedsięwzięcie zorganizowane z BSKZ. Współpracę tę należy ocenić jako udaną. W przyszłości planowane są kolejne edycje.

Ponadto działania komisji w 2019 r. obejmowały między innymi następujące aktywności:

1. Przyjęto do realizacji roczny plan pracy.
2. Omawiano wyniki kontroli Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK i odniesiono się do jej wniosków i uwag.
3. Wielokrotnie omawiano bieżącą sytuację zbiorów byłego Muzeum Regionalnego PTTK w Puławach. Analizowano wnioski z poprzednich posiedzeń komisji. Przygotowano część zbiorów do wypożyczenia dla Muzeum Miasta Puław. Miały być wyeksponowane w Pałacu Marynki, który kupiło miasto. Prezes Zarządu Głównego, wraz z Sekretarzem Generalnym lustrowali obiekt. Omawiano wniosek Archiwum Państwowego w Lublinie, zawierający prośbę o wyrażenie zgody na przekazanie materiałów archiwalnych ze zbiorów byłego muzeum PTTK, których wolę przekazania bezprawnie wyrazili członkowie zespołu likwidacyjnego Oddziału PTTK w Puławach.
4. Analizowano wnioski o dotację oraz dokonano podziału środków finansowych na działalność muzeów PTTK w 2019 roku, kierując się przyjętą wcześniej zasadą, iż złożenie ankiety muzealnej i znalezienie się na liście muzeów PTTK, jest warunkiem koniecznym w przypadku ubiegania się o przyznanie dotacji ze środków ZG PTTK. W podziale środków nie uwzględniono placówek, które nie działają pod szyldem PTTK.
5. Dokonano bieżącej analizy funkcjonowania muzeów PTTK.
6. Omawiano sprawy związane z wydaniem publikacji książkowej, przybliżającej postaci zapomnianych działaczy Towarzystwa, którzy mieli wielkie zasługi dla muzealnictwa oraz ochrony zabytków.
7. W dniu 17 kwietnia 2019 r. przedstawiciele komisji: Franciszek Midura i Ryszard Wilk brali udział w spotkaniu zorganizowanym z inicjatywy Generalnego Konserwatora Zabytków, wiceminister Magdaleny Gawin, w sprawie odbudowy Pałacu Saskiego w Warszawie, które odbyło się w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
8. Omawiano stan realizacji założeń programowych na bieżącą kadencję.
9. Omawiano sprawy związane z dokumentowaniem osiągnięć muzealników PTTK i byłych członków KOnZ.
10. Omawiano sprawy związane z aktualizacją regulaminu Instruktora Społecznego Opiekuna Zabytków.
11. Analizowano możliwości zorganizowania spotkania szkoleniowo – integracyjnego członków oddziałowych komisji opieki nad zabytkami.
12. Omawiano zakres wiedzy potrzebny do uzyskania uprawnień Społecznego Opiekuna Zabytków, na tle warunków dla uzyskania podobnych uprawnień kadry PTTK stawianych przez inne komisje ZG PTTK.
13. Rozważano zamiar zorganizowania w 2020 roku szkolenia instruktorów opieki nad zabytkami oraz wydania publikacji o zabytkowych nieruchomościach należących do PTTK.
14. W ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków w dniu 18 kwietnia 2019 r. w Końskich, przeprowadzono sesję muzealną.
15. Omawiano poprawność postępowania przy ustanowieniu przez Oddział PTTK w Grudziądzu odznak krajoznawczych: „Szlakiem Pomników Historii Polski”. W dniu 28 września 2019 r. uczestniczono w Mazowieckim Sejmiku Krajoznawczym w Warszawie.
16. Wspólnie z Komisją Fotografii Krajoznawczej przeprowadzono Konkurs Fotograficzny „Ratujmy Zabytki”.
17. Podjęto działania zmierzające do reaktywowania rocznika „Społeczna Opieka nad Zabytkami”.
18. Kontynuowano współpracę z Towarzystwem Opieki nad Zabytkami oraz oddziałowymi komisjami opieki nad zabytkami.
19. Omawiano sprawy związane z konkursem na pracę magisterską o tematyce ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
20. Rozpatrywano i opiniowano wnioski do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o przyznanie odznaki „Za Opiekę nad Zabytkami”.
21. Włączono się do promocji oraz udziału w Europejskich Dniach Dziedzictwa.
22. Wspólnie z Muzeum Regionalnym PTTK w Końskich, zorganizowano w dniu 22 listopada 2019 r. Świętokrzyski Przedkongresowy Sejmik Krajoznawczy pt. „Możliwości wykorzystania turystycznego zabytków Staropolskiego Okręgu Przemysłowego”. Członkowie komisji: F. Midura, A. Danowski i W. Pasek wygłosili swoje referaty.

23. Kontynuowano zbieranie materiałów do nowej strony internetowej komisji.
24. Kontynuowano weryfikację i aktualizację listy instruktorów społecznej opieki nad zabytkami PTTK oraz wymianę legitymacji instruktorskich.
25. Podejmowano bieżące interwencje dotyczące stanu zachowania obiektów zabytkowych oraz sposobów zabezpieczenia zbiorów muzealnych.
26. Uczestniczono aktywnie w wydarzeniach organizowanych przez jednostki organizacyjne PTTK, w tym oddziałowe komisje opieki nad zabytkami.
27. Przyjęto plan pracy oraz preliminarz wydatków komisji na 2020 rok.

2.4. Muzea PTTK

Tradycje muzealne w PTTK sięgają jeszcze okresu początków PTT i PTK, kiedy to gromadzenie pamiątek przeszłości miało wymiar nie tylko historyczny, ale i patriotyczny. W okresie PTTK liczba muzeów i izb regionalnych wahała się od kilkudziesięciu do kilkunastu. Niektóre z tych muzeów powstawały jako wspólne instytucje kultury np. z samorządem lokalnym.

Muzea regionalne PTTK są prowadzone na zasadzie dobrowolności oddziałów PTTK w Polsce. Oddziały są organem założycielskim muzeum i jako takie odpowiadają za jego stan i finansowanie. Zarząd Główny PTTK stara się wspomagać obowiązki właścicielskie muzeów z corocznej dotacji dystrybuowanej za pośrednictwem Komisji Opieki nad Zabytkami ZG PTTK w oparciu o wnioski z muzeów. Środki do podziału dla muzeów wydzielone w budżecie ZG PTTK, od kilku lat przekraczają kwotę 100 tys. zł., aczkolwiek ta kwota wobec rosnących kosztów konserwacji i wymogów zabezpieczenia zbiorów, wydaje się zbyt skromna. Sytuację ratuje zaangażowanie pasjonatów – członków PTTK, którzy starają się o wszelkie możliwe dotacje lokalne.

Za 2019 rok sprawozdania lub/i rozliczenia dotacji ZG PTTK złożyły następujące muzea: Dobczyce, Golub Dobrzyń, Gorlice, Końskie, Ojców, Olkusz, Warta i skansen w Zawoi. Bardzo dobre sprawozdania z działalności merytorycznej złożyły muzea w Olkuszu i Końskich. Pozostałe muzea regionalne ograniczyły się do rozliczenia przyznanych dotacji. Muzea regionalne przyznane środki z dotacji wykorzystały następująco:

- Dobczyce, remont mostu zamkowego dla bezpieczeństwa pieszych: 30 000 zł,
- Golub Dobrzyń, nie wykonano wymiany okien – zwrot dotacji: 10 000 zł,
- Gorlice, wymiana okien, zakupy sprzętowe: 10 000zł,
- Końskie, dwa znaczące wydawnictwa o charakterze ogólnopolskim: 5 000zł,
- Ojców, inwentaryzacja i konserwacja zbiorów przed otwarciem: 4 000zł,
- Olkusz: prace remontowe archiwum, konserwacja zbiorów z XVI w., 35 000zł,
- Warta, prace konserwatorskie zabytkowego budynku muzeum: 22 000zł,
- Zawoja konserwacja gontów dachowych chałup i remont ogrodzenia: 35 000zł.

Wszystkie te wydatki mają charakter obowiązków właścicielskich i zdobycie dotacji zewnętrznych na ich wykonanie byłoby trudne. Komisja Opieki nad Zabytkami ZG PTTK zdaje sobie sprawę jak wiele wysiłku wkładają zarządy oddziałów PTTK w utrzymanie tych cennych dla kultury narodowej obiektów. Z przekazów docierających do KOZ ZG PTTK wynika bogata i jakże wartościowa działalność wszystkich muzeów PTTK niezależnie od ich rangi i wielkości.

2.5. Centralna Biblioteka PTTK im. K. Kulwiecia

W okresie sprawozdawczym księgozbiór biblioteki powiększył się o 813 jednostek bibliotecznych i liczy obecnie 60 133 jednostki. Wpływy odnotowano dzięki zakupom ze środków własnych, darom od osób prywatnych i wymianie międzybibliotecznej na kwotę 17 744, 05 zł (w tym zakup własny za kwotę 5081,05 zł). Do księgi akcesji wpisano łącznie 57 przybytków, w tym 14 to zakupy). Wymianę międzybiblioteczną w minionym 2019 r. prowadzono z 22 bibliotekami uczelnianymi.

Zasady korzystania z biblioteki nie zmieniają się. Ze zbiorów prezencyjnie korzystają wszyscy zainteresowani, natomiast prawo do wypożyczenia przysługuje wyłącznie członkom PTTK z aktualną legitymacją członkowską. Najliczniejszą grupę czytelniczą w dalszym ciągu stanowi młodzież studencka uczelni turystycznych. W 2019 r. bibliotekę

odwiedziło 659 czytelników (389 skorzystało prezencyjnie z czytelni, pożyczając na miejscu 943 książki, 34 mapy oraz 313 vol. czasopism, a 270 osób wypożyczyło do domu 749 książek).

W 2019 r. Centralna Biblioteka PTTK z ramach współpracy z Komisją Krajoznawczą ZGPTTK organizowała 27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej, którego organizatorami byli: PTTK, Międzynarodowe Targi Poznańskie Tour Salon oraz Samorząd Województwa Wielkopolskiego. W Przeglądzie udział wzięło 70 wydawców publikacji krajoznawczych i turystycznych, którzy przystali 113 zgłoszeń, nominując do udziału w konkursie 134 publikacje. W dniach 1–2 grudnia 2018 r. w Centralnej Bibliotece PTTK w Warszawie odbyło się posiedzenie jury Przeglądu, zaś w dniach 1-3 lutego 2019 r., w trakcie Międzynarodowych Targów Poznańskich Tour Salon, miała miejsce uroczysta gala wręczenia nagród wyróżnionym publikacjom. Stoisku Przeglądu towarzyszyła prezentacja publikacji nadesłanych do udziału w konkursie. Dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa „Poznajemy Niepodległą – od krajoznawstwa retro do krajoznawstwa 2.0”, przygotowana przez zespół w składzie: Anna Becker-Kulińska, Maria Janowicz, Monika Rozum i Szymon Bijak.

Dla odwiedzających MTP zorganizowano krzyżówkę krajoznawczą *Znasz li ten kraj?* autorstwa Małgorzaty Pawłowskiej, przeprowadzoną przez studentów kierunku Turystyka i Rekreacja Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu, pod opieką wykładowców UAM dr hab. Aliny Zajadacz i dr. Krzysztofa Piotrowskiego, w której udział wzięło 336 osób. Publikacje po Przeglądzie włączone zostały do zbiorów Centralnej Biblioteki PTTK (134 publikacje).

W 2019 r. zaprezentowano następujące wystawy:

- wystawa publikacji pokonkursowych 27. Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej - nowości bibliotecznych w zbiorach CB PTTK,
- wystawa prac pokonkursowych Ogólnopolskiego konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży pt. „Polskie krajobrazy”,
- wystawa prac pokonkursowych Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy pt. „Poznajemy Ojcowiznę”;
- wystawa przygotowana przez Centralną Bibliotekę PTTK „Poznajemy Niepodległą – od krajoznawstwa retro do krajoznawstwa 2.0”,
- wystawa prac pokonkursowych fotograficznych pt. „Cieszyńskie w fotografii Andrzeja Kowola”,
- wystawa Oddziału PTTK Mazowsze poświęcona odznakom krajoznawczym.

W roku sprawozdawczym prowadzone były również kwerendy tematyczne w zbiorach biblioteki na zlecenie oddziałów PTTK, działaczy i pracowników naukowych.

W czytelni Centralnej Biblioteki PTTK zorganizowano spotkania:

- Katarzyna Tubylewicz w ramach programu „Szwecja – jej kultura, historia i język”, przygotowanego przez Towarzystwo Polsko-Szwedzkie, opowiadała o swojej książce-przewodniku pt. *Sztokholm. Miasto, które tętni ciszą*.
- Peter Johnsson w ramach programu „Szwecja – jej kultura, historia i język”, przygotowanego przez Towarzystwo Polsko-Szwedzkie, promował książkę pt. *Zbrodnia Stalina w Katyniu i jej następstwa od 1940 roku do dziś*.
- Herman i Liliana Lindqvist w ramach programu „Szwecja – jej kultura, historia i język”, przygotowanego przez Towarzystwo Polsko-Szwedzkie, opowiedzieli o *Wojnach i miłości w 1000 letniej historii Szwecji i Polski*. Odbyła się też promocja pierwszej wydanej w Polsce książki Hermana Lindqvista pt. *Wazowie – historia burzliwa i brutalna*.
- Robert Gondek opowiadał o swoich wyprawach i promował książkę *W drodze na najwyższe szczyty Afryki*.
- Prelekcja nt. Królowej Bony i jej zasług dla Polski zorganizowana dla grupy seniorów z Mazowieckiego Instytutu Kultury w Warszawie przez Ewę Andrzejewską.

W ramach współpracy z Wojskowym Centrum Edukacji Obywatelskiej, Wojskowym Stowarzyszeniem „Sport – Turystyka – Obronność” oraz Akademią Sztuki Wojennej w Warszawie w maju 2019 r. w bibliotece odbyły się dwudniowe zajęcia studiów podyplomowych o kierunku turystyka historyczna i militarna, ponadto studenci przez rok trwania studiów korzystali z zasobów bibliotecznych CBPTTK.

Biblioteka gościła również posiedzenia jury konkursów: 26. Ogólnopolskiego Konkursu „Poznajemy Ojcowiznę” (kwiecień), wydatnie angażując się w organizację finału centralnego, oraz 27. Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej (posiedzenie jury: grudzień, finał: luty w 2019 r.), Konkursu na najlepszą pracę plastyczną Komisji Środowiskowej, posiedzenia Głównego Sądu Koleżeńskiego, Komisji Krajoznawczej ZG PTTK, Komisji Motorowej ZG PTTK i Zarządu Oddziału PTTK Mazowsze z Warszawy.

Biblioteka użyczyła swych pomieszczeń również na spotkania:

- 49 Rajd Arsenał „Tędy droga”, harcerze z Chorągwi Stołecznej ZHP na spotkaniu z uczestniczkami wypraw na wulkany świata ze stowarzyszenia Kilimandżaro,
- Jury Ogólnopolskiego konkursu plastycznego dla dzieci i młodzieży „Polskie krajobrazy”,
- posiedzenia Komisji Środowiskowej ZG PTTK,
- posiedzenia Zarządu Oddziału PTTK „Mazowsze”.

W roku sprawozdawczym zostały przeprowadzone zmiany katalogowania książek w programie bibliotecznym Progman, ręcznie dokonano rozdzielenia istniejących rekordów opisów bibliograficznych (ok. 12 tys. rekordów) na system trzech ksiąg inwentarzowych stosowanych w CB PTTK, co daje obecnie możliwość druku ksiąg inwentarzowych z katalogu bibliotecznego Progman. Od roku 2020 księgi inwentarzowe Centralnej Biblioteki PTTK będą prowadzone elektronicznie w systemie Progman i na koniec każdego roku będą drukowane i włączane do dokumentacji bibliotecznej.

Biblioteka ustawicznie powiększa zasób informacyjny katalogów bibliotecznych własnych (11 980 opisów bibliograficznych), prowadzi stronę internetową www.bibliotekapttk.pl oraz *fanpage* www.facebook.com/CentralnaBibliotekaPTTK. Statystyka strony internetowej biblioteki w 2019 r. wykazała 54 498 odwiedzin internautów z oglądem 163 446 stron.

W ramach współpracy z Komisją Krajoznawczą ZG PTTK Biblioteka czuwa nad katalogami regionalnych pracowni krajoznawczych, weryfikacją poprawności wykonywanych rekordów przez kierowników RPK, sprawnym działaniem serwera posadowionego w CB PTTK, współpracy z Wolters Kluwer, stroną internetową www.pracowniapttk.pl i *fanpage* www.facebook.com/RPK.PTTK. Stronę internetową RPK w 2019 r. odwiedziło 74 149 internautów oglądających 400 334 strony. W roku sprawozdawczym zostały zakupione aktualizacje programu bibliotecznego do wszystkich RPK PTTK.

W ramach realizowanego Ogólnopolskiego Przeglądu Książki Krajoznawczej i Turystycznej jest prowadzona strona internetowa www.przegladksiazki.pl oraz *funpage* Przeglądu <https://www.facebook.com/Przegląd.Ksiazki/>. W 2019 r. stroną Przeglądu Książki www.przegladksiazki.pl odwiedziło 47 640 internautów przeglądających 146 733 strony.

Stronę internetową www.bibliotekapttk.pl prowadzi Monika Rozum, stroną www.przegladksiazki.pl oraz *fanpage* przeglądu i biblioteki prowadzi Maria Janowicz, www.pracowniapttk.pl i *fanpage* RPK prowadzi Kamil Zimnicki.

Od marca 2019 zgodnie z Uchwałą nr 101/XIX/2019 Zarządu Głównego PTTK z dnia 2 marca 2019 r. nastąpiły zmiany w strukturze Biura Zarządu Głównego PTTK, m.in. sprawy wydawnicze przyporządkowane zostały Centralnej Bibliotece PTTK jako placówce wyspecjalizowanej w gromadzeniu piśmiennictwa, a obecnie również prowadzącej działalność wydawniczą. Nowe zadania CB PTTK podjęła w zakresie organizacyjnym i merytorycznym w odniesieniu do rocznika „Ziemia”, kwartalnika „Gościniec PTTK” oraz innych inicjatyw wydawniczych, jakie będą podejmowane na szczeblu centralnym. O działaniach wydawniczych więcej w rozdziale III.3.3.1. Wydawnictwa.

2.6. Działalność PTTK na rzecz ochrony przyrody

W dniu stycznia 2019 r z pracy w KOP ZG PTTK zrezygnował sekretarz Sergiusz Borecki. W dniu 26 stycznia 2019 r. obowiązki sekretarza powierzono Katarzynie Komisarz, będącej członkiem KOP ZG PTTK. Dla zachowania ciągłości pracy, do składu dołączono Agnieszkę Furmankiewicz, która przejęła jej dotychczasowe zadania. Ponadto

w posiedzeniach uczestniczyła Honorowa Przewodnicząca KOP ZG PTTK Alicja Gotowt Jeziorska. Z ramienia ZG PTTK za współpracę z KOP ZG PTTK odpowiedzialna była Anna Sierpińska, a od dnia 25 maja 2019 r. to zadanie przejął Stanisław Sikora. Z ramienia GKR za współpracę odpowiedzialni są Dariusz Grajkowski i Elżbieta Moszczyńska z GKR. Opiekę z ramienia Biura ZG PTTK sprawował Dominik Cybulski, który zakończył już pracę w biurze, aktualnie sprawuje ją Dział Programowy ZG PTTK.

Działalność komisji

W 2019 r. komisja odbyła 4 posiedzenia, w tym 2 w składach umożliwiających podjęcie uchwał. W skali roku, podjęto 12 uchwał. Pierwsze odbyło się 26 stycznia w siedzibie ZG PTTK z udziałem 6 członków KOP ZG PTTK: Andrzeja Grygoruka, Elżbiety Kemnitz, Katarzyny Komisarz, Danuty Lewandowskiej, Marcina Kruszczyńskiego i Andrzeja Wąsikowskiego. W obradach nie uczestniczyli: Małgorzata Ciosmak i Maciej Matoń. W posiedzeniu brali udział również: Alicja Gotowt- Jeziorska i Dariusz Grajkowski, a także pracownik biura ZG PTTK Joanna Kośnik.

Kolejne spotkanie odbyło się w dniu 30 marca w siedzibie ZG PTTK, wzięli w nim udział następujący członkowie KOP ZG PTTK: Maciej Matoń, Katarzyna Komisarz, Elżbieta Kemnitz, Małgorzata Ciosmak, Agnieszka Furmankiewicz i Andrzej Wąsikowski, przy absencji Andrzeja Grygoruka i Marcina Kruszczyńskiego i Danuty Lewandowskiej oraz pracownika biura ZG PTTK Marcina Jaworskiego.

Posiedzenie w dniu 14 września 2019 r. odbyło się w niepełnym składzie osobowym, z udziałem 3 członków KOP ZG PTTK: Danuty Lewandowskiej, Macieja Matonia i Andrzeja Wąsikowskiego, w którym uczestniczyli również Stanisław Sikora z ZG PTTK, Dariusz Grajkowski z GKR ZG PTTK i pracownik biura ZG PTTK Marcin Jaworski.

Komisja w okresie obejmującym sprawozdanie zajmowała się podczas posiedzeń szerokim zakresem zagadnień, między innymi:

- sprawami organizacyjnymi,
- opracowaniem i uchwaleniem planu pracy na 2019 r.,
- opracowaniem struktury organizacyjnej w zakresie ochrony przyrody,
- opracowaniem aneksu do Regulaminu Instruktorów Ochrony Przyrody,
- opracowaniem aneksu do Regulaminu odznaki „Turysta Przyrodnik”,
- opracowaniem aneksu do Regulaminu odznaki Tropiciele Przyrody,
- opracowaniem nowego Regulaminu Młodzieżowego Opiekuna Przyrody PTTK,
- opracowaniem nowelizacji Regulaminu Opiekunów Przyrody,
- opracowaniem nowelizacji programu szkolenia Opiekunów Przyrody,
- opracowaniem druków sprawozdania Opiekunów Przyrody,
- przeanalizowaniem sprawozdania Oddziałowych Komisji Ochrony Przyrody za 2018 rok,
- rozpatrywaniem korespondencji,
- zatwierdzaniem nowych Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK,
- zatwierdzaniem nowych Referatów Weryfikacyjnych odznak przyrodniczych,
- udzielaniem pomocy merytorycznej przy organizacji Złotów Turystów Przyrodników,
- aktualizowaniem składów osobowych władz klubów przyrodniczych,
- prowadzeniem prac nad „Ramowym Regulaminem Klubów Przyrodniczych”, internetowym „Poradnikiem Instruktorów Ochrony Przyrody”, zmianą strony internetowej KOP ZG PTTK, kroniką KOP ZG PTTK.

Stan organizacyjny

Na koniec roku w rejestrach KOP ZG PTTK istnieje:

- 62 oddziałowych i regionalnych Komisji Ochrony Przyrody,
- 9 klubów przyrodniczych,
- 480 Instruktorów Ochrony Przyrody PTTK,
- 255 Opiekunów Przyrody PTTK (dane z T - KO za 2018 r.),
- 86 Referatów Weryfikacyjnych odznak przyrodniczych.

Oddziałowe i Regionalne Komisje Ochrony Przyrody (OKOP)

Rejestr KOP ZG PTTK na koniec 2019 r. obejmuje 62 OKOP (w tym KOP ZG PTTK) z pełnymi składami osobowymi. W okresie obejmującym niniejsze sprawozdanie utworzone zostały 2 OKOP przy Oddziałach PTTK: Marynarki Wojennej przy Klubie Marynarki Wojennej w Gdyni i "Meblarz" w Swarzędzu.

Kluby przyrodnicze

W zasobach KOP ZG PTTK znajdują się materiały, z których wynika, że w PTTK istnieje 9 klubów przyrodniczych skupiających ok. 285 członków. Kluby Przyrodników działają przy Oddziałach PTTK: Miejskim w Lublinie, „Bolko” przy O/Regionalnym Śląska Opolskiego w Opolu, "Pasikonik" przy O/ Łódź - Polesie im. prof. Jana Dylika w Łodzi. Klub Ochrony Przyrody "Kampinos przy O/ PTTK "Mazowsze" w Warszawie, a także dwa kluby skupiające Instruktorów Ochrony Przyrody przy O/ Świętokrzyskim PTTK w Kielcach i przy O/Międzyszkolnym w Starachowicach. W 2018 r. zaktualizowano składy osobowe 6 Zarządów Klubów. Nadal oczekujemy na podanie informacji na ten temat klubów przyrodniczych: z Żyrardowa, Regionalnego Oddziału PTTK im. M. Czyżewskiego w Gdańsku i Wojskowego w Chełmie.

Kadra programowa

Kadrą programową są Instruktorzy Ochrony Przyrody PTTK i Opiekunowie Przyrody PTTK. Rejestr na koniec roku obejmuje 480 IOP. Podczas IX Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników w Chrzanowie uprawnienia IOP uzyskało 3 kandydatów (w tym 1 z Oddziału PTTK w Nowym Targu, w którym dotychczas nie było IOP). Według zaktualizowanego wykazu, zamieszczonego na stronie internetowej komisji, najliczniejsze grupy IOP PTTK są w następujących Oddziałach PTTK: Żarnowie (29), Międzyszkolnym w Starachowicach (28), Świętokrzyskim w Kielcach (25), Miejskim w Lublinie (21), Międzyuczelnianym w Warszawie (20), Regionalnym w Gdańsku im. Mariana Czyżewskiego (17), Wrocław – Fabryczna im. Witolda Prelicza we Wrocławiu (16), Miejskim im. Mariana Sydowa w Toruniu i im. ks. ppłk. dr Władysława Łęgi w Grudziądzu (po 13 IOP), "Podbeskidzie" w Bielsku-Białej i im. Stefana Lachowicza w Bytomiu (po 11 IOP).

Ilościową statystykę Opiekunów Przyrody opieramy wyłącznie na podstawie sprawozdań TK-O, ponieważ ich ewidencję prowadzą oddziały PTTK. Na koniec 2019 r. w/g TK-O działało 255 OP. W stosunku do 2018 r. nastąpił kolejny spadek o 23 osoby. Z analizy ilościowej wynika, iż w okresie 9 lat odnotowano spadek aż o 350 OP. W związku z tym KOP ZG PTTK opracowała nowelizację Regulaminu OP, nowy „Program szkolenia OP” a także nowe druki sprawozdań. Ponadto opracowano "Regulamin Młodzieżowego OP PTTK" adresowany do młodzieży szkolnej.

Odnaki przyrodnicze

Obydwie odznaki przyrodnicze „Turysta Przyrodnik” i „Tropiciel Przyrody” cieszą się dużą popularnością w naszym towarzystwie. W 2019 r. ogółem zweryfikowano 2289 odznak przyrodniczych, w tym 1254 „Turysta Przyrodnik” i 1035 "Tropiciela Przyrody". Odnaki w statystykach plasują się na 4 miejscu w rankingu wszystkich odznak PTTK - owskich. Odznaka „Tropiciel Przyrody” dla dzieci od 5 roku życia powstała pod koniec 2014 r. W okresie 3 lat zdobyła ją 2659 dzieci (w T-KO za 2015r. wykazano je z odznakami „Turysta Przyrodnik”). Centralny Referat Weryfikacyjny odznaki „Turysta Przyrodnik” KOP ZG PTTK w 2019 r. przyznał odznaki w stopniach dużych w tym 13 dużych brązowych, 14 dużych srebrnych i 14 dużych złotych.

Referaty weryfikacyjne odznak przyrodniczych

Odnaki przyrodnicze „Turysta Przyrodnik” i „Tropiciel Przyrody” prawidłowo są weryfikowane w 86 referatach. W sprawozdaniu nie ujęto figurujących 13 referatów, w których brak jest IOP i zgodnie z Regulaminem nie mają one prawa weryfikować odznak przyrodniczych. Są to referaty przy Oddziałach PTTK: im. K. Janczykowskiego w Chełmie, Kwidzynie, Świdwinie, Stołecznym Oddziale Wojskowym im. M. Zaruskiego w Warszawie. Dąbrowie Górniczej, Miejskim im. ks. J. Wiśniewskiego w Radomiu, "Ziemi Jaworskiej" w Jaworze, "Sudety Zachodnie" w Jeleniej Górze, im. dr M. Orłowicza w Międzygórzu, im. M. Rawity w Piotrkowie Trybunalskim i w Szamotułach. W 2019 r. zatwierdzono 3 Referaty przy Oddziałach PTTK: przy Klubie Marynarki Wojennej w Gdyni, „Gorce" w Nowym Targu i w Jarocinie.

Ogólnopolskie zloty turystów przyrodników

Organizatorem IX Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników PTTK był Oddział PTTK w Chrzanowie. Wydarzenie odbyło się w dniach 24-26.05.2019 r. Uczestniczyło w nim 35 osób reprezentujących Oddziały PTTK z: Chrzanowa, Gdańska, Gdyni, Kielc, Koszalina, Lubania Lubina, Lublina, Nowego Targu, Ojcowa, Opola, Płocka, Szczecina, Tczewa, Turka, Włocławka, Zielonej Góry, Jaworzna i Żywca. W trakcie sesji zlotowych przedstawiono dokonania komisji w bieżącej kadencji. Przeprowadzono również panel dyskusyjny, w którym konsultowano zmiany organizacyjne oraz zamierzone zmiany w regulaminach. Przeprowadzono również egzamin dla kandydatów na Instruktora Ochrony Przyrody, który zaliczyło 3 kandydatów. Uczestnicy zwiedzili: Ojcowski Park Narodowy, Tenczyński Park Krajobrazowy, rezerваты przyrody "Eliasówka", "Dolina Będkowska", "Dolina Bolechowicka", "Dolina Kluczwydy", "Dolina Mnikowska" i "Kajasówka", jaskinię "Wierzchowska Górna", kamieniołomy "Balaton" i czarnego marmuru w Dubiu, skałki triasowe w Bolęcinnie, a także Muzeum w Chrzanowie i klasztor w Czernej.

Sprawozdania z terenu

Sprawozdania z działalności przyrodniczej za 2019 r. wpłynęły zaledwie z 16 oddziałów. Nadesłały je oddziały PTTK: "Beskid Śląski", z Cieszyna, Jaworzna, Kozienc, "Miejski" z Bydgoszczy, Wodzisławia Śląskiego, "Kujawski" z Włocławka, "Regionalny" Śląska Opolskiego z Opola, "Pogórze Izerskie" z Lubania Śląskiego, Turka, im. ks. ppłk. dr. Władysława Łęgi z Grudziądza, Jarocina, "Świętokrzyskiego" z Kielc, Żarnowa, Łódź - Polesie im. J. Dylika z Łodzi, "Mazowsze" z Warszawy i " im. dr. M. Orłowicza" z Przemyśla. Jak wynika ze sprawozdań z 480 zarejestrowanych Instruktorów Ochrony Przyrody jedynie 108 składa sprawozdania, a także 45 Opiekunów przyrody z 255. Ze sprawozdań wynika, że w okresie sprawozdawczym w ramach samokształcenia przeprowadzono 5 szkoleń z udziałem 37 IOP i OP oraz 6 innych szkoleń w których uczestniczyło 147 członków PTTK.

Ponadto:

- przeprowadzono 143 prelekcje w szkołach z udziałem 5003 uczestników, w tym 3572 młodzieży i 1431 dorosłych),
- dla rozgłośni radiowych lokalnych udzielono 18 wywiadów,
- w TV centralnych i lokalnych wyemitowano 4 programów z tematyką przyrodniczą,
- w prasie lokalnej i Internecie ukazało się 36 informacji przyrodniczych,
- przeprowadzono 22 konkursy, w których uczestniczyło 1519 osób,
- zorganizowano 18 wystaw przyrodniczych,
- w 140 wycieczkach przyrodniczych uczestniczyło 5395 osób w tym 2933 młodzieży i 2463 osób dorosłych,
- zorganizowano 18 warsztatów terenowych z udziałem 1134 osób w tym 700 młodzieży i 174 osób dorosłych,
- zorganizowano 59 rajdów z udziałem 4453 osób w tym 3110 młodzieży i 1343 osób dorosłych,
- zorganizowano 16 prac społecznych z udziałem 632 osób w tym 566 młodzieży i 66 dorosłymi (sprzątanie rezerwatów, użytków ekologicznych, szlaków turystycznych),
- przeprowadzono 200 lustracji terenowych w tym: rezerваты – 8, pomniki przyrody – 233,
- stanowiska dokumentacyjne – 2, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe – 1,
- uczestniczono w 12 obserwacjach przyrodniczych,
- podjęto 3 interwencje w przypadkach degradacji środowiska naturalnego,

Działacze w zakresie ochrony przyrody oraz przy organizacji imprez przyrodniczych współpracowali z Urzędami Gmin (9), Urzędami Marszałkowskimi (2), Starostwami Powiatowymi (5), Nadleśnictwami (8), parkami krajobrazowymi (4), parkami narodowymi (4) klubami przyrodniczymi (2) oraz organizacjami pozarządowymi LOP (2), PZŁ (2) i ZHP (3) i innymi jednostkami np. towarzystwami proekologicznymi.

Strona internetowa

Na bieżąco jest aktualizowany wykaz Referatów Weryfikacyjnych odznak przyrodniczych, rejestr Instruktorów Ochrony Przyrody w Oddziałach PTTK. Zamieszczona została informacja o organizacji IX Ogólnopolskiego Zlotu Turystów Przyrodników wraz z regulaminem zlotu i kartą zgłoszenia.

Korespondencja z działaczami terenowymi

Na bieżąco udzielano odpowiedzi na nadsyłaną drogą e-mailową korespondencję. Wiele z nich dotyczyło interpretacji Regulaminu Odznak Przyrodniczych.

Podsumowanie

Komisja Ochrony Przyrody ZG PTTK nie zrealizowała w pełni planu pracy na 2019 r. Zrezygnowano z powołania Regionalnych Komisji Egzaminacyjnych dla kandydatów na IOP, co wiązałoby się z finansowaniem egzaminatorów przez KOP ZG PTTK lub przez oddziały PTTK. Z powodu zmian w przepisach prawnych oraz rozporządzeniach, nie zamieszczono na stronie KOP ZG PTTK internetowego „Poradnika Instruktora Ochrony Przyrody”. Prace nad nim są realizowane. Planowana zmiana strony internetowej KOP ZG PTTK zostanie dokonana po zatwierdzeniu przez ZG PTTK uchwalonych przez KOP ZG PTTK aneksów do Regulaminów odznaki „Turysta Przyrodnik” i „Tropiciel Przyrody”, a także nowelizacji Regulaminu Opiekuna Przyrody PTTK i powołania Młodzieżowych Opiekunów Przyrody PTTK i wewnętrznej struktury organizacyjnej w zakresie ochrony przyrody.

W dalszym ciągu komisja dostrzega wiele zagadnień, które wymagają rozwiązań. Dotyczy to różnic pomiędzy posiadanymi przez KOP ZG PTTK rejestrami i danymi liczbowymi przedstawianymi przez Oddziały PTTK w sprawozdaniach T –KO przekazywanymi do ZG PTTK.

Załącznik Nr 1

Uchwały Komisji Ochrony Przyrody ZG PTTK przyjęte w 2019 r.:

Nr 14/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 26.01.2019 r. w sprawie zmian w składzie osobowym KOP ZG PTTK.

Nr 15/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 26.01.2019 r. w sprawie uchwalenia planu pracy na 2019 r.

Nr 16/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 26.01.2019 r. w sprawie zatwierdzenia wewnętrznej struktury organizacyjnej w zakresie ochrony przyrody.

Nr 17/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 26.01.2019 r. w sprawie zatwierdzenia Oddziałowej Komisji Ochrony Przyrody oraz Oddziałowego Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik” przy Oddziale PTTK Marynarki Wojennej przy Klubie Marynarki Wojennej w Gdyni.

Nr 18/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 30.03.2018 r. w sprawie wprowadzenia aneksu do regulaminu odznaki „Turysta Przyrodnik”.

Nr 19/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 30.03.2018 r. w sprawie wprowadzenia aneksu do Regulaminu odznaki „Tropiciel Przyrody”.

Nr 20/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 30.03.2018 r. w sprawie Regulaminu Opiekuna Przyrody PTTK.

Nr 21/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 30.03.2018 r. w sprawie ustanowienia Młodzieżowego Opiekuna Przyrody PTTK

Nr 22/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 30.03.2018 r. w sprawie zatwierdzenia Oddziałowej Komisji Ochrony Przyrody przy Oddziale PTTK „Meblarz” w Swarzędzu.

Nr 23/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 25.09.2019r. w sprawie nadania uprawnień Instruktora Ochrony Przyrody PTTK.

Nr 24/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 25.09.2019r w sprawie zatwierdzenia Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik” przy Oddziale PTTK „Gorce” w Nowym Targu.

Nr 25/XIX/2019 KOP ZG PTTK z dn. 25.09.2019r w sprawie zatwierdzenia Referatu Weryfikacyjnego odznaki „Turysta Przyrodnik” przy Oddziale PTTK w Jarocinie.

2.7. Działalność przewodnicka

2.7.1. Komisja Przewodnicka ZG PTTK

Zebrania Komisji

W 2019 roku odbyły się 4 zebrania Komisji Przewodnickiej ZG PTTK XIX kadencji:

DATA	MIEJSCE	FREKWENCJA	TEMATYKA/PROJEKTY UCHWAŁ
08.02.2019 r.	Sanok	100%	Realizacja wniosków z XII KKPT. Przyjęcie propozycji kolejnych zmian w Uchwale nr 55/XVIII/2014 Zarządu Głównego PTTK z 27.02.2014 r. (nadanie uprawnień przewodników terenowych PTTK przewodnikom górskim na ich wniosek, na obszary pogórzy, wyłączonych ostatnią nowelizacją przepisów z obszarów uprawnień górskich). Sporządzenie dokumentu do przedstawienia na zebraniu ZG PTTK
06.04.2019 r.	Warszawa	89%	Powołanie zespołu do pracy nad projektem „Kwalifikacje rynkowe – nieuregulowane przepisami prawa” (przewodnictwo miejskie i terenowe). Powołanie zespołu do opracowania modelu funkcjonowania zawodu przewodnika górskiego w Polsce.
10.05.2019 r.	Augustów	67%	Realizacja wniosków z XII KKPT. Praca nad projektem „Kwalifikacje rynkowe - nieuregulowane przepisami prawa” (przewodnictwo miejskie i terenowe)
30.11.2019 r.	Warszawa	100%	Realizacja wniosków z XII KKPT. Efekty pracy zespołów roboczych pracujących przy projekcie „Kwalifikacje rynkowe - nieuregulowane przepisami prawa” (przewodnictwo miejskie i terenowe) Przedstawienie informacji dot. inauguracyjnego posiedzenia Stałej Konferencji Regulacji Systemu Promocji Turystycznej (pilotażowy etap prekonsultacji projektu „Białej Księgi”).

W posiedzeniach uczestniczyli również zaproszeni goście: 8 lutego wiceprezes ZG PTTK Marian Jurak, 6 kwietnia prezes GKR Dariusz Kuźelewski. 10 maja: prezes GKR Dariusz Kuźelewski oraz wiceprzewodniczący KSPT PTTK Bolesław Wojciechowski, 30 listopada: przewodniczący WSPT PTTK województwa mazowieckiego Marcin Tysler i przewodniczący WSPT PTTK województwa podlaskiego Adam Grabowski.

Ponadto:

- 9 lutego z inicjatywy i w obecności prezesa Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK Dariusza Kuźelewskiego, odbyło się w Muczmem spotkanie przedstawicieli KP ZG PTTK i KSPT PTTK w sprawie współpracy obu gremiów,
- 30 listopada odbyło się wspólne posiedzenie KP ZG PTTK z KSPT PTTK, na którym została przedstawiona prezentacja dot. pracy zespołu KP ZG PTTK nad wstępnym opisem kwalifikacji „Przewodnik turystyczny (terenowy i miejski)”.

Kadra programowa: szkolenia, kursy

Przesyłane przez jednostki organizacyjne PTTK informacje o szkoleniach i kursach ogólnodostępnych, zamieszczane są na stronie internetowej, natomiast staraniem komisji na imprezach centralnych prowadzone są wykłady szkoleniowe dla przewodników (Ogólnopolskie Forum Przewodników Turystycznych, Ogólnopolski Zlot Nizinny Przewodników PTTK, Ogólnopolski Rajd Górski Przewodników PTTK). Z wiedzy przekazywanej w czasie prelekcji mogą również skorzystać uczestnicy Ogólnopolskiej Pielgrzymki Przewodników Turystycznych na Jasną Górę.

Instruktorzy Przewodnictwa PTTK

W Sanoku w dniach 12-17 lutego 2019 r. odbył się kurs dla kandydatów na Instruktorów Przewodnictwa PTTK. Organizatorzy: Komisja Przewodnicka ZG PTTK, Koło Przewodników PTTK w Sanoku przy Oddziale PTTK „Ziemia Sanocka” w Sanoku. Po kursie i zdanym egzaminie nadano uprawnienia Instruktora Przewodnictwa PTTK 43 przewodnikom. Weryfikacja legitymacji Instruktorów Przewodnictwa PTTK i przedłużanie uprawnień: w okresie sprawozdawczym przedłużono uprawnienia 97 przewodnikom i wydano 5 duplikatów legitymacji Instruktora Przewodnictwa PTTK. Na bieżąco dokonywano uaktualnienia danych Instruktorów Przewodnictwa PTTK na stronie internetowej. Kapituła Odznaki „Zasłużony Przewodnik PTTK” w okresie sprawozdawczym rozpatrzyła 47 wniosków, przyznała 33 odznaki „Zasłużony Przewodnik PTTK”.

Imprezy centralne:

- IX Ogólnopolskie Forum Przewodników Turystycznych pod hasłem „NATURALnie LAS – misja leśnika i przewodnika”, 8-10 lutego 2019 r., Sanok - Muczne. Organizatorzy: Koło Przewodników PTTK w Sanoku przy Oddziale PTTK „Ziemia Sanocka” w Sanoku, Komisja Przewodnicka ZG PTTK, Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK, uczestniczyło 108 osób,
- VI Ogólnopolski konkurs o tytuł „Przewodnik-Krasomówca” 22-24 kwietnia 2019 r., Pszczyna. Organizatorzy: dyrekcja Muzeum Zamkowego w Pszczynie, Zarząd Oddziału PTTK Ziemia Pszczyńska oraz Samorząd Przewodników Turystycznych Województwa Śląskiego, uczestniczyło 11 osób + liczna publiczność,
- XXIII Ogólnopolski Zlot Nizinny „Ziemia Augustowska” 10-12 maja 2019 r. Augustów. Organizatorzy: Komisja Przewodnicka Zarządu Głównego PTTK, Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK, Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK Województwa Podlaskiego, Regionalny Oddział PTTK w Białymstoku, Oddział PTTK w Augustowie, uczestniczyło ok. 58 osób,
- XXXVII Rajd Górski Przewodników PTTK „Ziemia Kłodzka – perła w koronie Sudetów”, 21 – 25 sierpnia 2019 r., Zieleniec. Organizatorzy: Koło Przewodników Sudeckich przy Oddziale „Ziemi Kłodzkiej” w Kłodzku, Komisja Przewodnicka ZG PTTK, uczestniczyło: 260 osób,
- XLVIII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Przewodników Turystycznych 29.11-01.12.2019 r. – Golub-Dobrzyń. Organizator: Oddział PTTK im. Zygmunta Kwiatkowskiego w Golubiu-Dobrzyniu, uczestniczyło: 6 osób + liczna publiczność.

Komisja Przewodnicka ZG PTTK pozytywnie zaopiniowała wnioski o dofinansowanie centralnych imprez przewodnickich w 2019 r. i oddziały wnioskujące o dofinansowanie otrzymały je.

Wydawnictwa, strona WWW

W okresie sprawozdawczym wydana została pozycja (ISBN 978-83-7005-614-8) na temat organizowanych spotkań przewodników, podczas Ogólnopolskiego Forum Przewodników Turystycznych w Opolu i Łodzi: *Materiały z VII oraz VIII Ogólnopolskiego Forum Przewodników Turystycznych Film w pracy przewodnika*. Wydawnictwo ukazało się z okazji IX Ogólnopolskiego Forum Przewodników Turystycznych w Sanoku. Aktualne informacje zamieszczane są na stronie internetowej i na profilu FB na bieżąco.

Uchwały i wnioski XII KKPT.

Komisja na bieżąco realizuje uchwały i wnioski XII KKPT.

Inne:

1. Komisja przygotowała materiały dla ZG PTTK w sprawie wprowadzenia odznaki Pilota Wycieczek PTTK (projekt odznaki opracowany przez Tomasza Simińskiego-Stannego z Grudziądza) i zarekomendowała Oddział PTTK w Grudziądzu do wykonania i dystrybucji. ZG PTTK podjął Uchwałę nr 124/XIX/2019 z dnia 15 czerwca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Regulaminie szkolenia i egzaminowania kandydatów na pilotów wycieczek oraz nadawania uprawnień pilota wycieczek PTTK, natomiast Sekretarz Generalny Zarządzeniem nr 1/XIX/2019 z dnia 26 czerwca 2019 r. w sprawie określenia zasad wytwarzania i dystrybucji odznaki Pilota Wycieczek PTTK powierzył to zadanie Oddziałowi PTTK w Grudziądzu.
2. Komisja Przewodnicka ZG PTTK wiosną 2019 r. ponownie złożyła do Sekretarza Generalnego PTTK poprawiony projekt zmian w Uchwale nr 55/XVIII/2014 Zarządu Głównego PTTK z 27.02.2014 r. W czasie wakacji 2019 r. Komisja Przewodnicka ZG PTTK otrzymała informację o konieczności przeprowadzenia konsultacji tych zmian w środowisku przewodnickim, mimo iż zmiany zaproponowane zostały na podstawie uchwał i wniosków XII Krajowej Konferencji Przewodników Turystycznych PTTK (17 marca 2018 r.), a później konsultowane były podczas spotkań przewodników na imprezach ogólnopolskich (np. podczas Ogólnopolskiego Forum Przewodników Turystycznych w 2019 r.). Konsultacje zostały przeprowadzone i we wrześniu 2019 r. wyniki konsultacji, uwagi respondentów oraz stanowisko Komisji Przewodnickiej ZG PTTK wobec tych wyników i uwag, zostały zebrane przez pracownika Biura ZG PTTK i przekazane władzom PTTK do dalszego procedowania na posiedzeniu w dniu 14 września 2019 r. Zmiany w ww. uchwale nie były do końca 2019 roku. tematem posiedzenia ZG PTTK.
3. Zintegrowany System Kwalifikacji, kwalifikacje regulowane i kwalifikacje rynkowe. Komisja prowadzi działania dotyczące powyższego tematu już od 2018 r., a w 2019 r. powołała zespoły robocze do opracowania kwalifikacji przewodnika turystycznego (miejskiego i terenowego), a także do prac przy opracowaniu modelu funkcjonowania zawodu przewodnika górskiego w Polsce. Przebieg spotkań, konferencji i in. związanych z przewodnictwem górskim zawiera załącznik do sprawozdania. Opracowanie kwalifikacji przewodnika turystycznego (miejskiego i terenowego) przebiegało początkowo podczas zebrań komisji, następnie od grudnia 2019 r. do marca 2020 r. podczas szkoleń zorganizowanych przez IBE (Swietłana Koniuszewska, Zdzisław Kryściak, Joanna Lipińska, Zbigniew Pawlik, Marcin Szumny i na zaproszenie KP: Martyna Serafin, Marcin Tysler, Anna Stalmach).
4. Utrzymanie dyscypliny budżetowej.

Oceny i uwagi

- 1) W 2019 r. przeprowadzona została przez GKR PTTK kontrola Komisji Przewodnickiej ZG PTTK. Zapisy sporządzonego protokołu z kontroli, wskazują na aktywną działalność komisji i prawidłowe prowadzenie dokumentacji.
- 2) Komisja Przewodnicka ZG PTTK zwracała się do Sekretarza Generalnego PTTK, zgodnie ze wskazaną drogą służbową, m.in. w sprawach:
 - hologramów przedłużających ważność legitymacji przewodników PTTK (maile z dnia 05 marca 2019 r. i 14 listopada 2019 r.,
 - ustalenia, kiedy ZG PTTK lub Prezydium ZG PTTK zatwierdziło zmiany do Uchwały ZG PTTK nr 120/XV/2004 z dnia 27 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia honorowej odznaki „Zasłużony przewodnik PTTK” (pismo z dnia 30 stycznia 2019 r., mail z dnia 14 listopada 2019 r.). Projekt zmian zaproponowany został przez KP ZG PTTK poprzedniej kadencji w listopadzie 2014 r. Na stronie ZG PTTK wśród opublikowanych uchwał brak informacji na ten temat. Na powyższe pisma komisja odpowiedzi nie otrzymała.

- 3) Komisja Przewodnicka ZG PTTK podkreśla, że w protokole z kontroli Komisji Przewodnickiej ZG PTTK, przeprowadzonej w dniach 1 grudnia 2018 r., 15 lutego 2019 r., 31 lipca 2019 roku przez Główną Komisję Rewizyjną PTTK znajduje się zalecenie dla ZG PTTK: Należy pilnie wyjaśnić kwestię nowelizacji regulaminu odznaki „Zasłużony Przewodnik PTTK”.

Spotkania, seminaria, konferencje

8-10 lutego 2019 r.

IX Ogólnopolskie Forum Przewodników Turystycznych „NATURALnie LAS – misja leśnika i przewodnika” Sanok – Muczne. Panel dot. Ramy Kwalifikacji: Komisja Przewodnicka ZG PTTK, Marian Jurak – wiceprezes ZG PTTK, Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK.

28 lutego 2019 r.

Seminarium dla kadr ministerstw w zakresie współpracy z interesariuszami: Ministerstwo Sportu i Turystyki, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa: Marian Jurak - wiceprezes ZG PTTK, Swietłana Koniuszewska – KP ZG PTTK, Andrzej Sproch – KP ZG PTTK.

28 czerwca 2019 r.

Spotkanie konsultacyjno-informacyjne dla interesariuszy na temat kwalifikacji w turystyce górskiej w ramach projektu „Wspieranie realizacji II etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji”: Ministerstwo Sportu i Turystyki, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa: Swietłana Koniuszewska – KP ZG PTTK, Artur Kowalczyk – KP ZG PTTK, Andrzej Sproch – KP ZG PTTK.

19 sierpnia 2019 r.

Komisja Przewodnicka ZG PTTK, Kraków: Swietłana Koniuszewska – KP ZG PTTK, Artur Kowalczyk – KP ZG PTTK, Andrzej Sproch – KP ZG PTTK, Zbigniew Pawlik – KP ZG PTTK. Na zaproszenie KP ZG PTTK: Łukasz Kuczmarz – WSPT woj. podkarpackiego, Urszula Ormicka - WSPT woj. małopolskiego, Kazimierz Micorek – WSPT woj. świętokrzyskiego, Piotr Gryszel - WSPT woj. dolnośląskie.

25 października 2019 r.

Robocze spotkanie zespołu KP ZG PTTK – przewodnicy górscy: „Biała Księga”, „Opis kwalifikacji przewodnika górskiego”. Kraków: Swietłana Koniuszewska, Andrzej Sproch, Łukasz Kuczmarz, Adrian Dudziak, Anna Antolak.

8 października 2019 r.

Robocze spotkanie zespołu KP ZG PTTK – przewodnicy górscy. Praca nad opinią dot. „Białej Księgi” – materiał na platformie MSiT. Kraków: Swietłana Koniuszewska, Andrzej Sproch, Łukasz Kuczmarz.

31 października 2019 r.

MSiT Warszawa: Andrzej Sproch – KP ZG, Joanna Kośnik – biuro ZG PTTK.

Regulacja Systemu Promocji Turystycznej w Polsce

Przedstawiciele Komisji Przewodnickiej reprezentowali PTTK podczas spotkania zorganizowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki dotyczące prekonsultacji projektu „Białej Księgi”.

W wydarzeniu uczestniczyli przedstawiciele: Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, Polskiej Organizacji Turystycznej, Stałego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce oraz branży turystycznej, która w pierwszym etapie otrzymała dokument do prekonsultacji. W pilotażowym etapie prekonsultacji projektu „Białej Księgi”, pierwsi

przedstawiciele branży zostali zaproszeni do podzielenia się opinią na temat proponowanych w projekcie rozwiązań, za pośrednictwem specjalnie dedykowanej temu wydarzeniu platformy internetowej. Podmioty, które wzięły udział w prekonsultacjach, otrzymały zaproszenie do wzięcia udziału w inauguracyjnym posiedzeniu Stałej Konferencji Regulacji Systemu Promocji Turystycznej w Polsce.

6 listopada 2019 r.

Spotkanie konsultacyjno-informacyjne dla interesariuszy "Zintegrowany System Kwalifikacji a kwalifikacje w przewodnictwie górskim". Ministerstwo Sportu i Turystyki, Instytut Badań Edukacyjnych, Kraków. Zespół KP ZG PTTK – przewodnicy górscy: Swiętańa Koniuszewska, Artur Kowalczyk, Andrzej Sproch, Łukasz Kuczmarz, Adrian Dudziak, Anna Antolak. Na zaproszenie komisji: Urszula Ormicka - WSPT woj. małopolskie, Piotr Gryszel - WSPT woj. dolnośląskie.

16 listopada 2019 r.

Opracowanie opinii dotyczącej kwalifikacji w przewodnictwie górskim. Zespół KP ZG PTTK – przewodnicy górscy: Swiętańa Koniuszewska, Artur Kowalczyk, Andrzej Sproch, Łukasz Kuczmarz, Adrian Dudziak.

2.7.2. Krajowy Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK

KSPT PTTK działa na podstawie Uchwały ZG PTTK nr 273/XVIII/2017 z dnia 02.09.2017 r. Rozpoczął swoją działalność w dniu 17 marca 2018 r. na zebraniu konstytuującym w trakcie trwania XII Krajowej Konferencji Przewodników Turystycznych PTTK w Chęcinach-Rzepce. KSPT reprezentuje 163 koła i kluby przewodników PTTK.

Sprawy organizacyjne

- w dniu 08 lutego 2019 r., Adam Grabowski złożył pismo dotyczące rezygnacji z pełnionej funkcji sekretarza KSPT PTTK,
- w dniu 30 listopada 2019 r. odbyły się wybory nowego sekretarza; funkcję będzie sprawowała Katarzyna Gajewska-Mrowiec z Regionalnego Samorządu woj. Dolnośląskiego i Opolskiego,
- na wniosek KSPT z dn. 8 lutego 2019 r. Zarząd Główny podjął Uchwałę nr 107/XIX/2019 z dnia 6 kwietnia 2019 r. w sprawie zatwierdzenia zmian w Zasadach działania Samorządów Przewodników Turystycznych PTTK, dotyczących możliwości głosowania przez Internet,
- na wniosek KSPT z dnia 29.03.2019 r. Zarząd Główny PTTK podjął Uchwałę nr 130/XIX/ 2019 z dnia 6 lipca 2019 r. W sprawie zatwierdzenia zmian w Zasadach działania Samorządu Przewodników Turystycznych PTTK oraz uchylenia Uchwały ZG PTTK nr 107/XIX/2019 z dnia 6 kwietnia 2019 r. Zmiany dotyczyły dostosowania zapisów do rzeczywistych potrzeb i sprawnego funkcjonowania samorządów,
- wysłanie pisma do Sekretarza Generalnego PTTK w sprawie znaczków przedłużających ważność legitymacji-identyfikatora przewodnika PTTK oraz ich złej jakości. Niestety, pismo do dnia dzisiejszego pozostaje bez odpowiedzi.

W 2019 r. odbyły się 3 posiedzenia Samorządu:

- 1) 8 lutego w Sanoku, gdzie omawiano i definiowano wnioski wynikające z rozpisanej wśród wojewódzkich samorządów ankiety.

Obecni na spotkaniu:

Adam Jakubowski – Samorząd Zachodniopomorski, Bolesław Wojciechowski – Samorząd Łódzki, Ryszard Ziernicki – Samorząd Śląski, Adam Grabowski – Samorząd Podlaski, Marcin Tyler – Samorząd Mazowiecki, Jolanta Szulc – Samorząd Kujawsko-Pomorski, Urszula Ormicka – Samorząd Małopolski, Kazimierz Micorek – Samorząd Świętokrzyski, Marcin Świdziński – Samorząd Warmińsko-Mazurski.

- 2) 25 maja w Warszawie, dyskusja nad stworzeniem bazy materiałów szkoleniowych dla przewodników.

Obecni na spotkaniu:

Adam Jakubowski – Samorząd Zachodniopomorski, Bolesław Wojciechowski – Samorząd Łódzki, Barbara Ząbczyk-Chmielewska – Samorząd Pomorski, Witold Brol – Samorząd Śląski, Adam Grabowski – Samorząd Podlaski, Marcin Świdziński – Samorząd Warmińsko-Mazurski, Aleksandra Dalke – Samorząd Wielkopolski, Marcin Tysler – Samorząd Mazowiecki, Irena Kowalczyk – Samorząd Lubelski oraz Dariusz Kuźelewski – GKR PTTK i Katarzyna Szylar – ZG PTTK

- 3) 30 listopada w Warszawie, omówienie przygotowań organizatorów centralnych imprez przewodnickich w 2020 r.

Obecni na spotkaniu:

Adam Jakubowski – Samorząd Zachodniopomorski, Bolesław Wojciechowski – Samorząd Łódzki, Barbara Ząbczyk-Chmielewska – Samorząd Pomorski, Ryszard Ziernicki – Samorząd Śląski, Katarzyna Mrowiec – Samorząd Dolnośląski i Opolski, Adam Skiba – Samorząd Podkarpacki, Aleksandra Dalke – Samorząd Wielkopolski, Marcin Tysler – Samorząd Mazowiecki, Adam Grabowski – Samorząd Podlaski, Kazimierz Micorek – Samorząd Świętokrzyski, Irena Kowalczyk – Samorząd Lubelski.

Aktywność wojewódzkich samorządów na spotkaniach

Lp.	Samorząd	8 luty	25 maj	30 listopada
1.	Łódzki	•	•	•
2.	Mazowiecki	•	•	•
3.	Podlaski	•	•	•
4.	Śląski	•	•	•
5.	Zachodniopomorski	•	•	•
6.	Lubelski	–	•	•
7.	Pomorski	–	•	•
8.	Świętokrzyski	•	–	•
9.	Warmińsko-Mazurski	•	•	–
10.	Wielkopolski	–	•	•
11.	Dolnośląski i Opolski	–	–	•
12.	Kujawsko-Pomorski	•	–	–
13.	Małopolski	•	–	–
14.	Podkarpacki	–	–	•
15.	Lubuski	–	–	–

Realizacja imprez w 2019 r.

1. XXXV Pielgrzymka na Jasną Górę w Częstochowie w dniach 08-10 marca. Koło Przewodników Tatrzańskich im. Klimka Bachledy w Zakopanem zorganizowało je dobrze, choć nie ustrzegło się niedociągnięć porządkowych i braku dyscypliny czasowej. Udział wzięło ok. 1500 przewodników.
2. VI Konkurs Krasomówczy Przewodników Turystycznych w Pszczynie odbył się w dniach 22-24 marca. Uczestniczyło w nim 15 przewodników w licznej ok. 150 osobowej oprawie obserwatorów. Zwycięzcą został Piotr Aleksander Sroka z Poznania. Organizatorom należą się słowa uznania za świetną organizację i oprawę konkursu.

3. XXIII Zlot Nizinny Przewodników odbył się w dniach 10-12 maja w Augustowie pod hasłem „Ziemia Augustowska”. Uczestniczyło w nim 64 przewodników. Komandorem był Adam Tomasz Grabowski. Debiutujący organizatorzy stworzyli ciekawy program i bardzo miłą atmosferę.
4. XXXVII Ogólnopolski Rajd Górski pod hasłem „ Ziemia Kłodzka – perła w koronie Sudetów” zorganizowało Koło Przewodników Sudeckich przy Oddziale PTTK Ziemia Kłodzka w dniach 21-25 sierpnia. Uczestniczyło w nim 260 przewodników. Komandorem był kol. Andrzej Talarek. Ciekawy dobór tras i dobrze przygotowani prowadzący.

Ponadto odbyło się 10 imprez o randze ogólnopolskiej, organizowanych przez poszczególne koła i kluby zrzeszone w strukturach samorządowych:

- Warsztaty Przewodnickie, koło z Chełmna,
- Spotkania Pełne Atrakcji, koło z Grudziądza,
- XLVIII Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Przewodników w Golubiu-Dobrzyniu,
- XLVIII Ogólnopolski Zjazd Przewodników Świętokrzyskich PTTK, koło w Starachowicach,
- LVIII Ogólnopolski Rajd „ Jesień Chopinowska”, koło z Ostrowa Wielkopolskiego,
- VI Wielkopolski Złaz Przewodników Turystycznych PTTK „Śladami Fryderyka Chopina i Powstania Wielkopolskiego w południowej Wielkopolsce” koło z Ostrowa Wielkopolskiego,
- XIX Rajd Przewodników „Wetlina 2019” koło z Rzeszowa,
- X Otwarty Rajd po Ukrainie koło z Rzeszowa,
- XIII Ogólnopolskie Spotkania Przewodników przy Miedzy koło z Chrzanowa,
- XXX Biesiada Krzeszowska koło w Kamiennej Górze.

Obszerne sprawozdania z powyższych imprez wraz ze zdjęciami znajdują się na stronie ZG PTTK w zakładce PRZEWODNICZY.

Z życia wojewódzkich samorządów

Przeprowadzono 15 kursów na uprawnienia przewodnika PTTK:

- Samorząd Małopolski – 3 kursy,
- Samorząd Kujawsko-Pomorski – 1,
- Samorząd Świętokrzyski – 1,
- Samorząd Śląski – 3,
- Samorząd Wielkopolski – 2,
- Samorząd Podkarpacki – 1,
- Samorząd Łódzki – 1, dodatkowo kurs pilota – 1,
- Samorząd Warmińsko-Mazurski – 2,
- Samorząd Zachodniopomorski – 1.

W 13 kołach i klubach obchodzono jubileusze ich powstania:

- 55 lecie Koła Przewodników w Ostrowcu Świętokrzyskim,
- 25 lecie Koła Przewodników „Bartek” w Kielcach,
- 20 lecie Koła Przewodników Turystycznych R/O PTTK w Białymstoku,
- 50 lecie Koła Przewodników PTTK w Białowieży,
- 65 lecie Koła Przewodników Terenowych i beskidzkich w Rzeszowie,
- 66 lecie Oddziału Przewodnickiego PTTK im. S. Dubyny w Malborku,
- 55 lecie Koła Przewodników Miejskich i Terenowych O/PTTK Marynarki Wojennej w Gdyni,
- 60 lecie Koła Przewodników w Kętrzynie,
- 60 lecie Koła Przewodników Beskidzkich i Terenowych im. Tadeusza Apollo w Mikołowie,
- 50 lecie Koła Przewodników im Heleny Cieślak z Włocławka,
- 65 lecie Koła Przewodników z Inowrocławia,
- 65 lecie Koła Przewodników ze Żnina,
- 60 lecie Koła Przewodników Sudeckich i Terenowych w Wałbrzychu.

Przeprowadzono 129 imprez szkoleniowych i imprez integracyjnych. Aktywność samorządów w tym zakresie:

Lp.	Samorząd	Ilość imprez szkoleniowych i integracyjnych
1.	Dolnośląski i Opolski	9
2.	Kujawsko-Pomorski	7
3.	Lubelski	13
4.	Lubuski	2
5.	Łódzki	8
6.	Małopolski	14
7.	Mazowiecki	1
8.	Podkarpacki	2
9.	Podlaski	0
10.	Pomorski	7
11.	Śląski	24
12.	Świętokrzyski	8
13.	Warmińsko-Mazurski	2
14.	Wielkopolski	5
15.	Zachodniopomorski	27

6 Samorządów pobiera dodatkowe składki na swoją działalność, są to:

- Samorząd Małopolski,
- Samorząd Pomorski,
- Samorząd Śląski,
- Samorząd Warmińsko-Mazurski,
- Samorząd Zachodniopomorski,
- Regionalny Samorząd województwa Dolnośląskiego i Opolskiego.

Kwoty składek deponowane są w Oddziałach PTTK.

7 Samorządów wykazuje zacieśnianie więzi i współpracy pomiędzy kołami i klubami: Śląski, Warmińsko-Mazurski, Podkarpacki, Kujawsko-Pomorski, Małopolski, Dolnośląski i Opolski, Zachodniopomorski.

Inne formy dobrej pracy wykazały samorzady: Mazowiecki, Świętokrzyski, Wielkopolski.

Trudności

- małe zaangażowanie młodych przewodników w pracy społecznej,
- chroniczny brak środków finansowych na organizację imprez środowiskowych,
- w wielu wypadkach brak współpracy i opieki Oddziałów PTTK w stosunku do kół i klubów przewodnickich,
- nieuznanie istnienia wojewódzkich samorządów przez niektóre Oddziały PTTK.

Wnioski

1. Uaktywnić współpracę z ZG PTTK i Komisją Przewodnicką ZG PTTK.
2. Rozwiązać problem funkcjonowania sekretarza KSPT PTTK.
3. Zwiększyć aktywność WSPT PTTK.
4. Prowadzić na bieżąco informację o pracy KSPT na linkach ZG PTTK – Przewodnicy.
5. Aktualizować kalendarz imprez organizowanych przez Koła/Kluby Przewodnickie.

2.8. Rola PTTK w zwiększaniu udziału osób niepełnosprawnych w turystyce

Skład osobowy Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Opiekunami Rady z ramienia Zarządu Głównego PTTK jest Jakub Nowak, z ramienia Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK: Elżbieta Moszczyńska i Dariusz Grajkowski, a z ramienia Biura Zarządu Głównego PTTK Elżbieta Matusiak-Gordon.

Posiedzenia Rady

Posiedzenia Rady odbyły się 9 marca i 1 grudnia w Warszawie oraz 29 czerwca w Stęszewie. Frekwencja na posiedzeniach była następująca: Eugeniusz Krzysztof Jacek, Zbigniew Orłowski, Benedykt Wojcieszak, Beata Birek, Bogumiła Moskał i Antoni Szczuciński – 100%, Michał Stogniew – 66,7% i Stanisław Schubert – 33,3%.

Na posiedzeniach dyskutowano nad rocznym planem pracy Rady oraz o zaangażowaniu członków Rady w realizację zadania publicznego zleconego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki pt. „Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych”. Poza posiedzeniami sprawy bieżące członkowie Rady omawiali i podejmowali decyzje, wykorzystując Internet. Grudniowe posiedzenie miało miejsce bezpośrednio przed uroczystym wręczeniem nagród laureatom Ogólnopolskiego Konkursu dla Oddziałów PTTK „Na najlepszą programową ofertę turystyczną dla niepełnosprawnych turystów i krajoznawców”.

Działalność programowa i organizacyjna

Z inicjatywy Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze wystąpiło w roku 2017 do Sejmu RP z petycją zmiany przepisów prawa – ustawy o grach hazardowych i utworzenia z części dopłat do gier hazardowych kolejnego funduszu celowego – Funduszu Rozwoju Turystyki Społecznej, która w roku 2019 pilotowała tę sprawę. Niestety, zamierzony efekt został osiągnięty tylko częściowo, 17 stycznia 2019 r. Sejm uchwalił bowiem nowelizację ustawy o grach hazardowych (DzU z 2019 r. poz. 375) rozszerzającą tylko katalog wydatków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) o rozwój turystyki społecznej sprzyjającej aktywności fizycznej społeczeństwa, która weszła w życie 14 marca 2019 r. Do pełnego jej wdrożenia niezbędne było jeszcze wydanie rozporządzenia wykonawczego. W dniu 12 sierpnia 2019 r. Minister Sportu i Turystyki wydał rozporządzenie w sprawie przekazywania środków z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej (DzU z 2019 r. poz. 1638), które weszło w życie 14 września 2019 r. Środki z FRKF są jednak wciąż niedostępne dla organizatorów turystyki społecznej, Minister Sportu do tej pory bowiem nie ogłosił żadnego programu (infrastrukturalnego lub społecznego), choć w planie finansowym FRKF na 2020 r. (załączniku do ustawy budżetowej na rok 2020) zapisano kwotę 5 mln zł na rozwój turystyki społecznej.

Realizacja zadania publicznego zleconego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki pt. „Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych”

Na realizację tego zadania Zarząd Główny PTTK otrzymał dofinansowanie w wysokości 117 900 zł. Głównym celem projektu było zwiększenie kompetencji kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych, a także integracja środowisk zajmujących się nimi. Grupą celową projektu były osoby zainteresowane włączeniem się w proces kreowania działań turystycznych wśród osób niepełnosprawnych (przewodnicy i piloci turystyczni, przodownicy turystyki aktywnej, nauczyciele, opiekunowie SKKT, instruktorzy, itd.) poprzez udział w certyfikowanym szkoleniu, kadra naukowa i doświadczona kadra organizatorów imprez z udziałem osób z różnymi niepełnosprawnościami. Grupą pośrednią byli odbiorcy działań realizowanych przez uczestników certyfikowanego szkolenia w ramach Międzypokoleniowej Sztafety Turystycznej oraz odbiorcy poradnika. Realizacja projektu przewidziana była w terminie 1 marca–31 grudnia 2019 r. Umowa z Ministerstwem Sportu i Turystyki o wsparcie realizacji ww. zadania podpisana została 29 kwietnia 2019 r. Sprawozdanie z realizacji zadania zostało złożone w terminie i zaakceptowane przez Ministerstwo bez uwag. Koordynatorem projektu był Benedykt Wojcieszak, wiceprzewodniczący Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych

Zarządu Głównego PTTK, pełnomocnik Zarządu Głównego PTTK ds. dostępności. Kierownikiem projektu była Joanna Kośnik.

Na projekt „Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych” składały się:

1) **Szkolenie animatorów turystyki osób niepełnosprawnych**

Szkolenie miało miejsce w dniach 27–30 czerwca w Stęszewie k. Poznania. Ukończyło go 60 osób, zdobywając wiedzę w zakresie niezbędnym animatorom turystyki osób niepełnosprawnych. Zajęcia odbyły się w 2 grupach po 30 osób i przeprowadzone były łącznie przez 12 wykładowców. Uczestnictwo w szkoleniu potwierdzone zostało stosownymi certyfikatami wydanymi przez Radę ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK. Kurs został zorganizowany dzięki ogromnemu zaangażowaniu przewodniczącego Rady Eugeniusza Jacka z czynnym udziałem pozostałych członków Rady.

2) **Międzypokoleniowa Sztafeta Turystyczna**

Była to już szósta edycja tej sztafety, która zmobilizowała ponad 50 środowisk do zorganizowania w sobotę 28 września 2019 r. imprez umożliwiających aktywność turystyczną kilku tysięcy osób z wielu pokoleń – od maluchów (przedszkolaków) po seniorów. Rozdysponowane zostały na tej podstawie certyfikaty uczestnictwa i drobne upominki (odblaski – 1000 szt., chusty wielofunkcyjne – 200 szt., plecaki turystyczne – 200 szt., apteczki turystyczne – 500 szt.), opatrzone logo zadania. Sprawozdania przesłane przez organizatorów tych imprez pozwalają stwierdzić, że wzięło w nich udział co najmniej 8 tys. osób, w tym 2 tys. osób z niepełnosprawnościami oraz jeden tysiąc dzieci i młodzieży.

3) **Sesja popularnonaukowa „Kadra w turystyce osób niepełnosprawnych”**

Sesja odbyła się 23 listopada w Poznaniu. Wzięło w niej udział ponad 80 osób, z czego 20% stanowili uczestnicy szkolenia animatorów turystyki osób niepełnosprawnych. W trakcie sesji przedstawionych zostało sześć referatów, w tym dwa przez nauczycieli akademickich – z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. W trakcie sesji był przewidziany czas na dyskusję, a także promocję poradnika „(Nie)pełnosprawny turysta”, który otrzymał każdy uczestnik. Ogromny wkład pracy w zorganizowanie sesji wnieśli wolontariusze z Oddziału Środowiskowego PTTK Poznań-Nowe Miasto i jego prezes Eugeniusz Jacek.

4) **Poradnik „(Nie)pełnosprawny turysta”**

Jest pokłosiem szkolenia animatorów turystyki osób niepełnosprawnych zorganizowanego w czerwcu 2019 r. w Stęszewie. Poradnik powstał z myślą o organizatorach imprez turystyki dla i z udziałem osób niepełnosprawnych. Zawiera wybrane zagadnienia teorii i praktyki turystyki społecznej. Przybliża specyfikę grup turystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych i odnosi się do metodyki obsługi grup turystycznych niepełnosprawnych (ruchowo, niewidomych i niedowidzących, głuchych i niedosłyszących, upośledzonych intelektualnie i in.). Książka zawiera 10 autorskich tekstów (wśród autorów jest pięciu członków Rady i trzech wykładowców akademickich) pogrupowanych w dwie części – teoretyczną i praktyczną, ilustrowanych 88 barwnymi zdjęciami. Dopełnia je suplement prezentujący dobre praktyki, między innymi wysokogórską trasę turystyczną w Karkonoszach, dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, przykłady sprzętu umożliwiającego turystykę aktywną osobom z niepełnosprawnościami czy przykładowe wskazania warunkujące bezpieczne uprawianie turystyki przez osoby z niepełnosprawnością, wypracowane na podstawie własnych doświadczeń i innych organizatorów. Książka formatu B-6 ma 200 stron i wydana została jako egzemplarz bezpłatny w nakładzie 3 000 egz.

5) **Działania promocyjno-informacyjne**

Informacje o działaniach związanych z projektem zamieszczane były na stronie internetowej Towarzystwa i profilu społecznościowym PTTK na Facebooku. Informacje są dostępne w mediach społecznościowych i na portalu, kolportaż plakatów: „Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych” (300 szt.) i „Międzypokoleniowa sztafeta turystyczna” (200 szt.) oraz ulotki informującej o projekcie i realizowanych działaniach

(1000 szt.). Ponadto informacja o projekcie była przekazywana bezpośrednio przez koordynatora projektu podczas kilku konferencji z udziałem m.in. parlamentarzystów, przedstawicieli administracji rządowej i samorządowej oraz aktywistów organizacji pozarządowych, a także podczas spotka sygnatariuszy „Partnerstwa na rzecz dostępności”.

6) Uczestnictwo Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego w rządowym Programie „Dostępność Plus” 2018–2025

Przystąpienie Towarzystwa w roku 2018 do rządowego Programu „Dostępność Plus” 2018–2025 to kolejna inicjatywa Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK. Celem programu „Dostępność Plus” jest „podniesienie jakości życia i zapewnienie niezależności życia wszystkich obywateli, w tym osób starszych i osób z trwałymi lub czasowymi ograniczeniami”. W roku 2019 PTTK należało do tej grupy sygnatariuszy „Partnerstwo na rzecz dostępności”, która w ramach tego programu wskazywała kierunek działań poprzez aktywne uczestnictwo, często z merytorycznymi wystąpieniami członków Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK, w różnych spotkaniach i konferencjach, między innymi:

- w spotkaniu informacyjnym dotyczącym rządowego programu „Dostępność Plus” 19 lutego w Ministerstwie Sportu i Turystyki w Warszawie uczestniczył Benedykt Wojcieszak,
- w konferencji „Karkonosze bez barier”, zorganizowanej 11–12 kwietnia w Karpaczu przez Karkonoski Park Narodowy uczestniczyli: Stanisław Schubert i Benedykt Wojcieszak,
- w konferencji „Góry bez barier – i co dalej?”, zorganizowanej 26–27 kwietnia w Karłowie przez Fundację „Pogranicze bez barier” i Park Narodowy Gór Stołowych, uczestniczyli: Stanisław Schubert, Benedykt Wojcieszak; na temat tej konferencji opublikowany został na Karkonoskim Portalu Niepełnosprawnych oraz na stronie internetowej PTTK artykuł Elżbiety Matusiak-Gordon,
- w konferencji dotyczącej turystyki osób niepełnosprawnych pod przewodnim hasłem „Woda, powietrze, ląd – turystyka osób niepełnosprawnych idealną formą rehabilitacji” zorganizowanej, 3 czerwca w Sejmie RP przez Parlamentarny Zespół ds. Osób z Niepełnosprawnością Narządu Wzroku, we współpracy z Parlamentarnym Zespołem ds. Osób Głuchych oraz Parlamentarnym Zespołem ds. Osób Niepełnosprawnych, uczestniczyli: Stanisław Schubert, Antoni Szczuciński i Benedykt Wojcieszak – każdy z merytorycznym wystąpieniem,
- w konferencji „Bieszczady bez barier – na szlaku z Funduszami Europejskimi”, zorganizowanej w dniach 12–13 lipca w Czarnej k. Ustrzyk Dolnych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego, uczestniczył Benedykt Wojcieszak,
- w spotkaniu sygnatariuszy „Partnerstwo na rzecz dostępności”, zorganizowanym 13 listopada w Warszawie przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, uczestniczył Benedykt Wojcieszak,
- w spotkaniu roboczym dotyczącym opisywania kwalifikacji rynkowych w turystyce, zrealizowanym 19 grudnia w Warszawie przez Instytut Badań Edukacyjnych w ramach projektu: „Wspieranie realizacji II etapu wdrażania Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji na poziomie administracji centralnej oraz instytucji nadających kwalifikacje i zapewniających jakość nadawania kwalifikacji”, uczestniczyli: Beata Birek i Benedykt Wojcieszak.

7) V edycja Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepszą Programową Ofertę Oddziałów PTTK dla Turystów i Krajoznawców Niepełnosprawnych

W roku 2019 Rada ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK ogłosiła i przeprowadziła w dniach 1 marca – 31 października V edycję *Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepszą Programową Ofertę Oddziałów PTTK dla Turystów i Krajoznawców Niepełnosprawnych*. Komisja konkursowa, obradująca pod przewodnictwem wiceprezesa Zarządu Głównego PTTK Jakuba Nowaka, po zapoznaniu się ze sprawozdaniami z imprez organizowanych dla niepełnosprawnych turystów i krajoznawców w 2019 r. zgłoszonych na konkurs, przyznała:

I miejsce – Oddziałowi PTTK w Mysłowicach,

II miejsce – Oddziałowi PTTK „Ziemia Tarnowska” i jego Kołu nr 23 „Włóczykije” w Tarnowie,

III miejsce – Oddziałowi Środowiskowemu PTTK Poznań-Nowe Miasto im. Franciszka Jaśkowiaka.

Wyróżnienia otrzymały:

- Oddział PTTK „Sudetów Wschodnich” w Prudniku,
- Regionalny Oddział Szczeciński PTTK im. Stefana Kaczmarka w Szczecinie,
- Oddział PTTK w Ostrowie Wielkopolskim,
- Oddział PTTK „Ziemi Gnieźnieńskiej” w Gnieźnie.

Podziękowanie otrzymał Oddział PTTK w Turku. Podsumowanie V edycji konkursu nastąpiło 1 grudnia 2019 r. w siedzibie Zarządu Głównego PTTK w Warszawie, podczas którego laureatom wręczono statuetki, dyplomy oraz najnowszą publikację z zakresu turystyki społecznej „(Nie)pełnosprawny turysta. Wybrane zagadnienia teorii i praktyki turystyki osób niepełnosprawnych”. Dokonali tego wiceprezes Zarządu Głównego PTTK Jakub Nowak i przewodniczący Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK Eugeniusz Jacek. W uroczystości uczestniczyło około 90 osób, w tym liczna grupa z Oddziału PTTK w Mysłowicach. Przygotowanie podsumowania zorganizowała opiekun z ramienia Biura Zarządu Głównego PTTK Elżbieta Matusiak-Gordon.

8) XVII Wielkopolski Rajd Integracyjny „Sprawni Inaczej – Bez Barrier i Granic”

Rajd odbył się 12 maja br. meta zlokalizowana była w Pobiedziskach. Organizatorem był Oddział Środowiskowy PTTK Poznań-Nowe Miasto im. Franciszka Jaśkowiaka i działające w nim Koło PTTK „Łaziki” w Swarzędzu, który zaproponował trzy trasy do przebycia: „Przyrodniczą”, „Powiatową” i „Niezależną”. W rajdzie uczestniczyły 153 osoby, w tym 97 z niepełnosprawnościami, między innymi z Kostrzyna, z Promna, ze Swarzędza czy z Poznania. Niestety z powodu pogody zrezygnowano z poprowadzenia uczestników trasami pieszymi i rowerowymi. Wszystkie drużyny przybyły autokarami, a pociągiem z Oddziału PTTK we Wrześni. Najliczniejszymi drużynami były: Szkolne Koło PTTK „W zasięgu ręki” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach, które zdobyło pierwsze miejsce, Senioralne Koło PTTK w Czerwonaku – drugie miejsce i trzecie – ze Szkoły Podstawowej w Wierzoncu. Najliczniejszej drużynie komandor rajdu Eugeniusz Jacek wręczył puchar.

9) X Śląski Rajd Turystyczny „Bez Barrier”

Organizatorem był Oddział PTTK „Mysłowice”, przy dużym zaangażowaniu wolontariuszy oraz znakomitej współpracy z władzami samorządowymi – prezydentem Miasta Mysłowice i wójtem gminy Brenna (gdzie była meta rajdu). W programie rajdu przewidziany był przejazd uczestników autokarami, pociągiem, rowerami i konno na szlaki piesze, rowerowe, jeździeckie i trasy autokarowo-krajoznawcze Beskidu Śląskiego i Pogórza Cieszyńskiego. Meta rajdu znajdowała się przy amfiteatrze w Parku Turystyki w Brennej. Były tu punkty gastronomiczne, sanitariaty oraz punkt medyczny. Również tu było biuro Rajdu, w którym uczestnicy otrzymywali pamiątkowe plakietki. W amfiteatrze odbywały się imprezy artystyczne i rozdawanie nagród grupom. W rajdzie wzięło udział 866 osób i 38 wolontariuszy, łącznie 904 osoby. Uczestnicy przyjechali 28 autokarami, busami i jedna grupa z Pszczyny rowerami, natomiast 21-osobowa grupa z Katowic przybyła konno, jadąc przez cztery dni. Uczestnicy reprezentowali 24 drużyny z 17 miast województwa śląskiego.

Inne działania

1. Utrzymywanie kontaktu w zakresie działań Rady ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych z właściwymi departamentami w Ministerstwie Sportu i Turystyki oraz w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju, a także z komisjami sejmowymi.
2. Kontynuacja współpracy ze Stowarzyszeniem CROSS działającym w naszym kraju na rzecz osób niewidzących oraz z Karkonoskim Sejmikiem Osób Niepełnosprawnych.
3. Aktywne promowanie przez członków Rady turystyki na rzecz osób niepełnosprawnych w takich województwach, jak: śląskim, dolnośląskim, małopolskim, wielkopolskim, mazowieckim, zachodniopomorskim i pomorskim.

3. Budowanie wizerunku PTTK

3.1. Komisja Historii i Tradycji ZG PTTK

Praca komisji koncentrowała się wokół zagadnień wytyczonych w przyjętym planie zadań w XIX kadencji, zatwierdzonym przez ZG PTTK, przede wszystkim na badaniu historii PTTK nie zaprzestając badań nad działalnością prekursorów Towarzystwa. Prowadzono je według następujących kryteriów:

- z kart historii,
- formy działalności krajoznawczej,
- pokrewne organizacje i instytucje - wspólna myśl i działanie,
- opracowywanie i udostępnianie dokumentów źródłowych dotyczących historii PTTK i jego poprzedników.

Ten podział zastosowano także w wydawnictwie ciągłym: „Studiach i materiałach z dziejów krajoznawstwa polskiego”, które umożliwiając kontynuację publikowania wyników pracy komisji, nie jest obciążone reżimem czasopisma.

W roku sprawozdawczym komisja odbyła dwa spotkania: 13 kwietnia w Warszawie i 23 listopada w Rzeszowie. Ustalono zakres indywidualnych działań członków komisji i opracowań do XII tomu „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”.

Komisja rozstrzygnęła XIII edycję konkursu „Z historii i tradycji turystyki i krajoznawstwa w Polsce”. I nagrodę przyznano Leszkowi Białkowskiemu za cykl krótkich wspomnień o PTTK pt. „Hej, przygodo!” (rękopis), II nagrodę Tomaszowi Kowalikowi za wspomnienia o Mieczysławie Orłowiczu „O wycieczkach wierszem i prozą” (wydawnictwo zwarte) i III nagrodę Krystynie Dolat za „Turystykę i sport ZNP w powiecie kutnowskim” (rękopis) oraz skierowano prace Leszka Białkowskiego i Krystyny Dolat do publikacji w XII tomie „Studiów (...)”. Zbigniew Lewandowski zakupił ze środków KHiT nagrody książkowe dla uczestników, które miały być wręczone przy okazji zebrania komisji w marcu 2020 r.

Na koniec 2019 r. komisja przygotowała XII tom „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”, który zredagował społecznie Szymon Bijak. W tomie zawarto następujące artykuły:

- Małgorzata Jarońska, „Związki harcerstwa z krajoznawstwem i turystyką (1910-1939)”,
- Włodzimierz Majdewicz, „Tradycje Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego w warszawskim środowisku PTTK”,
- Włodzimierz Majdewicz, „Kombatanci – uczestnicy Powstania Warszawskiego 1944 roku w strukturach PTTK – część II”,
- Krystyna Dolat, „Działalność Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego przy Państwowym Domu Dziecka w Malinie k. Kutna w latach 1962-1977”,
- Leszek Białkowski, „Hej, przygodo!”,
- Mirosław Zbigniew Wojalski, „O wizerunku orła białego”,
- Szymon Bijak, „Sylwetki patronów oddziałów Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego – addendum z 2020 r.”,
- Edward Wieczorek, „Bibliografia autorska Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego”.

Słowo wstępne do XII tomu napisał Jerzy Kapłon, a materiały w lutym przekazano do obróbki poligraficznej w wydawnictwie „Wierchy” w Krakowie.

W czasie listopadowego zebrania wyjazdowego w Rzeszowie, komisja zapoznała się z dorobkiem środowiska rzeszowskiego w zakresie dokumentowania dziejów PTTK i jego poprzedników, między innymi z wystawą w Muzeum Okręgowym pt. „Historia rodziny w kadrze zatrzymana”, dotyczącą fotograficznej działalności rodziny Edwarda Janusza, który w roku 1886 założył w Rzeszowie zakład fotograficzny i był jednym z pierwszych fotografów-krajoznawców w tym mieście.

Podkarpackie Forum Oddziałów PTTK wydaje periodyk „Wędrowiec Małopolski”, zawierający m.in. relacje z imprez, czy życiorysy zmarłych działaczy. W Oddziale PTTK w Rzeszowie prowadzona jest kartoteka ze spisem grobów zmarłych działaczy. Przed dniem Wszystkich Świętych przedstawiciele oddziału odwiedzają mogiły nieżyjących działaczy. W zbiorach rzeszowskiej Regionalnej Pracowni Krajoznawczej PTTK znajdują się 2 segregatory pełne wycinków prasowych i maszynopisów o działaczach PTTK.

Po odejściu na emeryturę Grażyny Orłowskiej Rybickiej, prace przygotowawcze do digitalizacji „Studiów i materiałów z dziejów krajoznawstwa polskiego” zostały zawieszono. Na ukończeniu są prace nad skompletowaniem oświadczeń autorów o zgodzie na udostępnienie cyfrowe ich tekstów.

W 2019 r. dyżury przedstawiciela KHIT w siedzibie ZG PTTK odbywały się doraźnie (głównie wiceprzewodniczącego Zbigniewa Lewandowskiego).

Kontynuowano prowadzenie, założonej w XV kadencji, strony internetowej z adresem: <http://khit.pttl.pl/>, gdzie sukcesywnie zamieszczane są opracowania (w przeważającej ilości pierwszej generacji), biografie, historyczne druki ulotne. Strona ta jest licznie odwiedzana.

Komisja postanowiła powtórzyć apel do oddziałów PTTK o upamiętnianie przez oddziały osób godnych, zasłużonych (np. w formie ksiąg zasłużonych działaczy, zmarłych działaczy, prowadzenie ewidencji grobów zmarłych, itp.) oraz o aktywniejsze włączenie się oddziałów do stałego konkursu pt. „Z historii i tradycji turystyki i krajoznawstwa w Polsce”.

3.2. Zrealizowane kampanie i akcje

W roku sprawozdawczym, na podstawie uchwały Zarządu Głównego PTTK nr 101/XIX/2019 ZG PTTK z dnia 2 marca 2019 r. połączone zostały w Biurze ZG PTTK dwa duże działy zajmujące się zagadnieniami programowymi PTTK oraz promocją Towarzystwa. Z uwagi na braki kadrowe, które z różnych przyczyn (odejścia na emeryturę, rezygnacja z dalszej pracy) nastąpiły w tym okresie, podjęto decyzję o wzmocnieniu tego połączonego działu nowymi pracownikami. Ponieważ w odpowiedzi na ogłoszenie o naborze zgłosiła się znikoma liczba chętnych kandydatów ze środowiska PTTK-owskiego, zdecydowano o przeprowadzeniu naboru również spośród osób zgłoszonych, nie będących członkami Towarzystwa. W ostateczności do zespołu wchodzącego w skład działu programowo-promocyjnego biura ZG PTTK zatrudniono 4 nowe osoby: Marcina Jaworskiego (luty), Katarzyna Szyler i Marek Łygas (marzec) oraz Justyna Trojanowska (wrzesień). Z ww. osób oraz wcześniej pracujących w biurze: Karoliną Rukat i Joanną Kośnik utworzono 6 osobowy zespół.

Zadaniami priorytetowymi działu stało się przeprowadzenie i doprowadzenie do końca wszystkich działań i zobowiązań, które wcześniej w imieniu Towarzystwa rozpoczęła Jolanta Śledzińska, która przez wiele lat zawiadywała sprawami związanymi z szeroko rozumianą promocją PTTK. Zadaniami tymi były:

1. Akcja "Czyste Tatry" przeprowadzona na Równi Krupowej w Zakopanem w dniach 26-27 lipca. PTTK objęło swoim patronatem ósmą edycję akcji oraz było jednym z wystawców. Stoisko Towarzystwa cieszyło się dużym zainteresowaniem wśród odwiedzających, którym przekazywano informacje o działalności Towarzystwa i zachęcano do korzystania z jego bogatej oferty, a także do wstąpienia w szeregi jego członków. Na prośbę KTG ZG PTTK, lokalny oddział przeprowadzał bezpośrednią weryfikację książeczek GOT PTTK, która cieszyła się dużym zainteresowaniem i stanowiła ułatwienie dla turystów zbierających odznaki górskie. Atrakcją cieszącą się popularnością wśród odwiedzających stoisko, była możliwość przybicia okolicznościowej pieczętki udziału w akcji "Czyste Tatry". W ramach gratisów rozdawano: wydawnictwa, które w poprzednich latach w ramach projektów ministerialnych zostały wydrukowane przez wydawnictwo PTTK „Kraj”, ulotki dotyczące bazy noclegowej, hand-outy, plakaty i inne drobne gadżety typu odblaski, długopisy, peleryny przeciwdeszczowe opatrzone logiem PTTK. Schronisko Górskie PTTK na Polanie Chochołowskiej, Schronisko Górskie PTTK na Hali Ornak i Schronisko PTTK nad Morskim Okiem tradycyjnie jako poczęstunek przekazały na rzecz akcji 4 blachy szarlotki - ciasta, które jest powszechnie kojarzone ze schroniskami górskimi. Podczas tego wydarzenia dokonano również premiery i promocji autorskiej gry karcianej "Wędruj z Nami", która została wykonana przez dział specjalnie do celów promocyjnych Towarzystwa. Gra spotkała się z bardzo dużym zainteresowaniem i ciepłym przyjęciem przez turystów odwiedzających w tych dniach Równię Krupową. Przystępując do rozgrywki mogli oni wygrać własny egzemplarz. W rywalizacji brali udział zarówno najmłodszy jak i trochę starsi, przemierzając szlak wytyczony przez karty gry. Najmłodszy mieli możliwość pokolorowania kartonowego „schroniska”, które następnie było eksponowane w siedzibie Zarządu Głównego PTTK w Warszawie. Podczas akcji przeprowadzono wśród odwiedzających stoisko ankietę, w której poproszono, aby dokończyć myśl "chcę aby PTTK". Odzew na ankietę był nieduży, a odpowiedzi oscylowały wokół zagadnień dotyczących schronisk głównie za wysokich cen oraz prośby o wprowadzenie w nich

wegańskiego menu. Przy obsłudze stoiska PTTK pomagało 6 wolontariuszy, w tym dwie góralki z Zawoi, które swoim ludowym strojem i charyzmą pomogły w przyciągnięciu jeszcze większej uwagi odwiedzających na stoisko PTTK. Możliwość zaprezentowania Towarzystwa w szczybie sezonu turystycznego w "stolicy polskich Tatr" powinna być prowadzona z większym zaangażowaniem przez lokalne małopolskie środowiska PTTK niż przez Biuro ZG PTTK, z uwagi na zwiększone koszty dotyczące logistyki.

2. 19 września odbyło się podczas Targów Bike Expo w Kielcach uroczyste podsumowanie i ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród w konkursie Gmina Przyjazna Rowerzystom. Była to VIII edycja konkursu, który odbył się pod patronatem honorowym: Ministerstwa Sportu i Turystyki, Polskiej Organizacji Turystycznej, Związku Powiatów Polskich, Związku Miast Polskich, Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Kielce Bike-Expo i patronatem medialnym Bike Bord, iMonitorUrzędowy.pl, rowertour, czasopisma Wspólnota. W roku sprawozdawczym zmieniona została formuła konkursu. Dodano podtytuł *Gmina Przyjazna Rowerzystom – w ocenie turystów kolarzy*. Tym samym związane go w szczególności z użytkownikami rowerów, imprez im dedykowanych i infrastruktury – elementami, za które gminy są nagradzane. Wyeliminowane zostało samodzielne zgłaszanie się gmin od konkursu, z jednoczesnym utrzymaniem przekazywania przez nie szczegółowego opisu inwestycji i nakładów ponoszonych na cele związane z ułatwieniami wprowadzonymi dla rowerzystów na ich terenie. W organizację i przeprowadzenie konkursu zaangażowana została również komisja Turystyki Kolarskiej ZG PTTK, która została zaproszona, aby poprowadzić konkurs merytorycznie. Kolarze zgłosili 33 gminy, które ich zdaniem powinny zostać nagrodzone.

Ponadto PTTK udzieliło swojego patronatu nad cyklem 4 krótkometrażowych filmów przyrodniczych ukazujących Dolinę Środkowej Wisły według pomysłu i realizacji członka Oddziału PTTK Praga-Południe, Macieja Krzywickiego. Filmy prezentowane były na FB PTTK. Są także do obejrzenia m.in. na kanale kolegi na YouTube, gdzie do tej pory obejrzało je ponad tysiąc widzów.

W związku z ogłoszeniem przez PTTK roku 2019 Rokiem Młodych w PTTK i hasła „Z PTTK wspólnym szlakiem” zgodnie z harmonogramem (Uchwała ZG PTTK nr 93/XIX/2019) zostały przeprowadzone następujące działania:

- XXVI Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”, na który nadesłane zostały do oceny 103 prace. Wręczenie nagród i wyróżnień odbyło się w Elblągu;
- XLVII Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK, przeprowadzony został w Augustowie;
- XXXIX Centralny Zlot Młodzieży PTTK w Palmirach;
- 23 uczestników wzięło udział w przesłuchaniach finałowych XLIV Konkursu Krasomówczego Młodzieży Szkół Średnich w Golubiu Dobrzyniu;
- 37 laureatów eliminacji wojewódzkich stawilo się w Legnicy aby wziąć udział w XXXV Ogólnopolskim Konkursie Krasomówczym Dzieci Szkół Podstawowych.

Z uwagi na otrzymanie środków na projekt Działania na rzecz zwiększenia dostępności turystyki dla osób niepełnosprawnych „Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych” działania wpisane w harmonogram tj. Konferencja z okazji Roku Młodzieży której częścią miała być gala finałowa akcji zgłaszania wolontariuszy pracujących na rzecz młodzieży w PTTK nie zostały podjęte. Natomiast Oddziały PTTK przeprowadziły 7429 wycieczek i imprez, których uczestniczyło młodzieży szkolnej 72747 osób.

PTTK w ramach promocyjnych przekazało na rzecz organizatora VI Olimpiady Wiedzy o Turystyce, którym w roku sprawozdawczym był Wydział Nauk Geograficznych Uniwersytetu Łódzkiego, nagrody dla laureatów oraz pozostałych uczestników i opiekunów/nauczycieli. Były to publikacje książkowe PTTK wydawane w ramach projektów ministerialnych oraz gadzety opatrzone znakiem Towarzystwa.

Przy współpracy i zaangażowaniu Andrzeja Kowola – wiceprzewodniczącego Komisji Fotografii Krajoznawczej ZG PTTK, Oddziału PTTK w Cieszynie oraz CFK PTTK przygotowano konkurs dla członków Towarzystwa na zdjęcie do kalendarza PTTK na 2020 r. Kalendarz wykonany został przez Biuro ZG PTTK w 1000 egz. Zdjęcia nadsyłane do konkursu przekazywane zostały do CFK PTTK, gdzie zasilili zbiory współczesnych fotografii krajoznawczych. Do

pierwszej edycji konkursu zgłoszono 92 fotografie. Jury konkursu przyznało nagrodę w postaci 10 kalendarzy ozdobionych zwycięskim zdjęciem Januszowi Piotrowskiemu z Elbląga. Nagroda została wręczona 19 grudnia podczas wernisazu wystawy zdjęć pokonkursowych, który połączono z podsumowaniem innego konkursu prowadzonego przez Komisję Środowiskową ZG PTTK. Był to konkurs plastyczny dla dzieci, którego tematem stały się wyobrażenia polskich krajobrazów. Na konkurs wpłynęły 233 prace. Laureaci wraz z opiekunami zostali zaproszeni do odebrania nagród, które poza PTTK ufundowała również Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa. Uroczystości podsumowań konkursów przeprowadzono w świątecznym wystroju biura ozdobionego naturalną choinką podarowaną Towarzystwu przez Lasy Państwowe.

W roku sprawozdawczym Dział Programowo-Promocyjny wraz z Radą Programową ds. Osób Niepełnosprawnych ZG PTTK realizował również projekt dofinansowany przez Ministerstwo Sportu i Turystyki w ramach zadania *Turystyka dla wszystkich – kształcenie kadr dla turystyki osób niepełnosprawnych*. W projekcie przeprowadzono szkolenie dla 60 animatorów turystyki osób niepełnosprawnych, które odbyło się w Sędziszowie pod Poznaniem, w terminie 27-30 czerwca 2019 r. Celem szkolenia było przygotowanie kadr do organizowania i obsługi aktywności turystycznej osób z niepełnosprawnością. W jego trakcie przeprowadzono prelekcje teoretyczne oraz zajęcia warsztatowe i ćwiczenia praktyczne. Kolejną częścią projektu było zorganizowanie i przeprowadzenie przez uczestników szkolenia swoich imprez turystycznych z udziałem osób niepełnosprawnych, w których wykorzystane były zdobyte podczas szkolenia umiejętności. Imprezy te odbywały się w ramach VI Międzypokoleniowej Sztafety Turystycznej, która na terenie całego kraju odbywała się w terminie 28 września 2019 r. Imprezy zorganizowało 50 środowisk, w których wzięło udział 8400 uczestników w tym 2600 osób z różnymi niepełno sprawnościami. Do uczestników sztafety przesłane zostały wykonane specjalnie na tę okazję certyfikaty uczestnictwa i drobne upominki (odblaski życia – 1000 szt., chusty wielofunkcyjne – 200 szt., plecaki turystyczne – 200 szt., apteczki turystyczne – 500 szt., kamizelki odblaskowe – 200 szt.). W ramach projektu wydany został również w 3 tys. egzemplarzy poradnik „(Nie)pełnosprawny turysta”, w którym zamieszczono 10 autorskich tekstów o charakterze teoretycznym i praktycznym. Ostatnim elementem projektu była organizacja ogólnopolskiej sesji popularnonaukowej pt. „Kadry w turystyce osób niepełnosprawnych”, która przeprowadzona została 23 listopada 2019 r. w Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Dzieci Nieśłyszących w Poznaniu.

3.3. Wydawnictwa, Internet, patronaty

3.3.1. Wydawnictwa

Zgodnie z Uchwałą nr 101/XIX/2019 Zarządu Głównego PTTK z dnia 2 marca 2019 r., nastąpiły zmiany w strukturze Biura Zarządu Głównego PTTK, m.in. sprawy wydawnicze przyporządkowane zostały Centralnej Bibliotece PTTK jako placówce wyspecjalizowanej w gromadzeniu piśmiennictwa, a obecnie również w prowadzeniu działalności wydawniczej. Nowe zadania CB PTTK podjęła w zakresie organizacyjnym i merytorycznym w odniesieniu do rocznika „Ziemia”, kwartalnika „Gościniec PTTK” oraz innych inicjatyw wydawniczych, jakie będą podejmowane na szczeblu centralnym.

Na podstawie art. 31 ust. 1 w zw. z art. 9 ust. 2 pkt 9 Statutu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Prezydium Zarządu Głównego PTTK powołało nowe składy kolegiów redakcyjnych dla tytułów wydawanych przez PTTK. Prezydium ZG przyjęło również, iż wszystkie publikacje wydawane przez ZG PTTK sygnowane będą przez Wydawnictwo PTTK „Kraj”.

Kolegium Redakcyjne „Ziemi” powołane zostało Uchwałą nr 70 Prezydium Zarządu Głównego PTTK z dnia 13 sierpnia 2019 r. w następującym składzie: Jacek Potocki (redaktor naczelny), Szymon Bijak, Maria Janowicz (sekretarz redakcji), Marian Jurak, Włodzimierz Łęcki, Józef Partyka, Andrzej Wasilewski i Wiesław A. Wójcik. Zebranie inauguracyjne współpracę nowo powołanego zespołu odbyło się 9 października 2019 r. w Centralnej Bibliotece PTTK, na którym redaktor naczelny przedstawił koncepcję programową rocznika „Ziemia”. Przyjęto również, że spotkania zespołu będą odbywały się dwa razy w roku. Uzgodniono zawartość treściową roczników na lata 2019-2020. Na spotkanie zaproszony został znakomity typograf Andrzej Tomaszewski, autor nowego layoutu okładki i stron trzonu podstawowego „Ziemi”.

W październiku 2019 roku Józef Partyka, redaktor prowadzący rocznika, dokonał wyboru artykułów wygłaszanych na sesjach „Mijające Krajobrazy Polski” w latach 2011-2019 (projekt podjęty na VI Kongresie Krajoznawstwa w Olsztynie

w roku 2010). Materiały po opracowaniu redakcyjnym trafiły do 65. rocznika „Ziemi” 2019”. Znalazły się w nim artykuły Grażyny Balińskiej, Szymona Bijaka, Marka Grabskiego, Ryszarda Kapuścińskiego, Grzegorza Kowalskiego, Elżbiety Łobacz-Bącał, Karoliny Manikowskiej, Leszka Marcinkowskiego Krzysztofa R. Mazurskiego, Hanny Ojrzyńskiej, Piotra Ormana, Józefa Partyki, Jacka Potockiego, Andrzeja Raja, Andrzeja Rembalskiego, Andrzeja Siwka, Jacka Suchodolskiego, Krzysztofa Tęczy, Andrzeja Wasilewskiego, Sebastiana Wichra, Krzysztofa Widawskiego, Tymoteusza Wróblewskiego, Ryszarda J. Wrzoska, Janusza Zdebskiego i Dominika Ziarkowskiego.

Prace redakcyjne trwały do końca 2019 roku. Ziemia ukazała się drukiem w styczniu 2020 roku w nakładzie 1000 egz. i objętości 383 stron. Jej wersja w pliku PDF (z możliwością pobrania) jest dostępna na stronie Centralnej Biblioteki PTTK w zakładce *Zasoby on-line* <http://centralnabibliotekapttk.pl/index.php?page=zasoby>

Kolegium redakcyjne „Gościńca PTTK” powołane zostało Uchwałą nr 69 Prezydium Zarządu Głównego PTTK z dnia 13 sierpnia 2019 r. w następującym składzie: Maria Janowicz (redaktor naczelna), Marian Jurak, Małgorzata Pawłowska, Kamil Zimnicki, Mieczysław Żochowski. Pierwsze spotkanie redakcji miało miejsce 19 października 2019 r. Centralnej Bibliotece PTTK, na którym przyjęto nową koncepcję periodyku i dokonano podziału odpowiedzialności redaktorów za pozyskiwanie materiałów do wybranych rubryk. Wywiązała się również dyskusja nt. ewentualnego reaktywowania tytułu „Turysta” wydawanego przez PTTK w latach 1952-1961, co byłoby powrotem do korzeni i nawiązaniem do dobrych praktyk.

Ustalono plan prac nad wydaniem materiałów gościńcowych z lat 2018-2019. Uzgodniono, że wydany zostanie „Gościniec PTTK” nr 4/2017-1/2018, pozostałe materiały z roku 2018 zostaną opracowane redakcyjnie i zamieszczone na www.pttk.pl, zaś materiały z roku 2019 będą służyły do wydania drukiem kolejnego numeru.

Prace nad „Gościńcem PTTK” nr 4/2017-1/2018 rozpoczęto w październiku 2019 roku, wykorzystując opracowane materiały, otrzymane od Elżbiety Gordon, które wraz z uzupełnieniami przekazane zostały do składu komputerowego

i w grudniu 2019 numer ukazał się drukiem w nakładzie 500 egz. i objętości 148 stron. Równolegle trwały prace redakcyjne Jolanty Adamczyk, Bogdana Włodarczyka i Andrzeja Stasiaka nad *Kanonem krajoznawczym województwa łódzkiego*, który ukazał się w nakładzie 1000 egz. i objętości 272 stron, w twardej oprawie. Kanon wydany został przez PTTK przy wsparciu finansowym Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego w wysokości 15 000 zł. Zgodnie z umową do końca stycznia 2020 roku przygotowano sprawozdanie z realizacji zadania i złożone w terminie w UMWŁ.

3.3.2. Fanpage PTTK

W roku 2019 administratorem oficjalnego fanpage’a PTTK www.facebook.com/PolskieTowarzystwoTurystycznoKrajoznawczego, jak w latach ubiegłych była Elżbieta Matusiak-Gordon, a w ostatniej dekadzie października 2019 r. do prowadzenia tego profilu dołączyła Justyna Trojanowska.

Na profilu PTTK zamieszczane są posty związane tematycznie z obszerną działalnością Towarzystwa, w tym między innymi prowadzonych przez Towarzystwo akcji z zakresu bezpieczeństwa w górach i na wodach, wpisy promujące stacje wodne i schroniska PTTK oraz informujące o imprezach turystyczno-krajoznawczych, kursach i konkursach organizowanych lub współorganizowanych przez PTTK, szlakach turystycznych, publikacjach z zakresu krajoznawstwa i turystyki, zdobywanych nowych uprawnień i odznakach PTTK, ofertach pracy w Biurze Zarządu Głównego PTTK. Promowane są ciekawe zakątki naszego kraju, newsy z życia społeczno-kulturalnego oraz informacje prawne dotyczące turystyki. Z roku na rok rośnie liczba osób, które polubiły profil PTTK na Facebooku. Według statystyk Facebooka, na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła ona 14 445 (31 grudnia 2018 r. – 12 826, 31.05.2019 r. – 13 571, 20.10.2019 r. – 14 205, 5.11.2019 r. – 14 270). Najwięcej nowych polubień fanpage PTTK uzyskał w dniach 9 maja–5 czerwca – 217, w dniach 1–28 lutego – 183.

Największy całkowity zasięg strony (czyli zasięg postów i relacji, wzmianek na temat profilu PTTK, zameldowań, czy jakiegokolwiek innej zawartości ze strony PTTK lub jej dotyczącej, która została wyświetlona odbiorcom) – 28 dni, na

dzień 28 grudnia 2019 r. wynosił 145,9 tys. Statystyki strony obejmujące 7 dni przedstawiały się następująco: zasięg posta w dniach 12–18 marca 2019 r. – 26 589, aktywność dotycząca tego przedziału czasowego – 4 056, a 58 osób mających konto na Facebooku polubiło w tym czasie fanpage PTTK; zasięg posta w dniach 23–29 maja 2019 r. wynosił 19 689, aktywność dotycząca tego przedziału czasowego – 2 992, a polubienia strony – 37. Jeśli zaś chodzi o zasięg organiczny postów zamieszczanych w roku 2019 na profilu PTTK na Facebooku, to znaczy nie wspartymi żadnymi płatnymi przez Towarzystwo reklamami w celu dotarcia ze swoimi treściami do większej liczby osób, to średnio dziennie docieraliśmy do około 6,5 tys. osób.

Najlepszą oglądalność miały następujące posty, albumy zdjęć i filmy:

- widok Tatr z Krakowa, zasięg: 21 tys., aktywność: 2,4 tys.,
- oferta pracy w Biurze Zarządu Głównego PTTK na stanowisku specjalisty ds. promocji, liczba odbiorców 14 638, aktywność: 1059, reakcji, komentarzy i udostępnień: 78,
- post z mapą Odznaki Krajoznawczej Polski PTTK, liczba odbiorców: 13 393, aktywność: 1535, 52 udostępnienia,
- przygodowa gra karciana dla całej rodziny pt. „Wędruj z Nami”, wydana przez PTTK, liczba odbiorców: 8 224, aktywność: 887, reakcji, komentarzy i udostępnień: 225 (154 Lubię to!, w tym 22 Super, 28 komentarzy i 19 udostępnień),
- album zdjęć z wręczenia tytułu i medalu Nauczyciel Kraju Ojczystego w listopadzie 2019 r. w Ministerstwie Edukacji Narodowej, liczba odbiorców: 7 156, aktywność: 2 986, reakcji, komentarzy i udostępnień 198 (108 Lubię to!, 42 komentarze, 14 udostępnień), liczba kliknięć w post: 2 788,
- zdjęcia miejsc, które warto zobaczyć – zdjęcia z lotu ptaka schroniska PTTK „Na Szczelińcu” w Górach Stołowych, liczba odbiorców: 6 741, aktywność: 985, reakcji, komentarzy i udostępnień 194 (121 Lubię to! 28 Super, 10 Wow, 19 komentarzy, 16 udostępnień), liczba kliknięć w post: 807,
- informacja o rodzinie Młynarczyków z dwójką niepełnosprawnych dzieci, która zdobyła makroregionalną odznakę turystyki kwalifikowanej „Diadem Polskich Gór”, ustanowioną przez Oddział Wrocławski PTTK, liczba odbiorców 5 749, aktywność: 446, reakcji, komentarzy i udostępnień 159 (87 Lubię to!, 37 Super, 9 komentarzy, 24 udostępnienia),
- informacja o zmianie przebiegu Głównego Szlaku Sudeckiego, liczba odbiorców: 5 614, aktywność: 756, liczba kliknięć w post: 723,
- informacja o zamknięciu szlaku na Giewont; liczba odbiorców: 5 432, aktywność: 2 364, liczba kliknięć w post: 2 337,
- informacja o akcji poszukiwawczej w rejonie Babiej Góry, liczba odbiorców: 4 655, aktywność: 1 046, liczba kliknięć w post: 1 033,
- post z życzeniami od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, opublikowany w Walentynki 14.02.2019 r. w postaci zdjęcia przedstawiającego dziewczynę spoglądającą na Tatry, liczba odbiorców: 5 181, aktywność: 374, reakcji, komentarzy i udostępnień: 203 (148 Lubię to!, w tym 25 Super, 12 komentarzy i 19 udostępnień),
- album zdjęć z podsumowania V Ogólnopolskiego Konkursu na Najlepszą Programową Ofertę Oddziałów PTTK w 2019 r. dla Turystów i Krajoznawców Niepełnosprawnych, organizowanego przez Radę ds. Turystyki Osób Niepełnosprawnych Zarządu Głównego PTTK, liczba odbiorców 4 816, aktywność: 874, liczba kliknięć w post: 617.

Największą liczbę udostępnień (204) miała zamieszczona w postaci zdjęć książeczka wydana przez PTTK pt. „Bądź bezpieczny na szlaku”, liczba polubień: 64.

Biorąc pod uwagę aspekt demograficzny, nadal najaktywniejsze na naszym fanpage’u były osoby w wieku 25–44 lat. Dane o lokalizacji osób, które lubią stronę PTTK na Facebooku według krajów, przedstawiają się następująco: Polska (największa liczba), w następnej kolejności (podane od największej liczby polubień): Wielka Brytania, Niemcy, Indie,

Holandia, Stany Zjednoczone, Irlandia, Norwegia, Czechy, Hiszpania, Francja, Włochy, Austria, Szwecja, Ukraina, Kanada, Belgia, Szwajcaria, Dania, Islandia, Tajlandia, Turcja, Bangladesz, Węgry, Indonezja, Chiny, Grecja, Nepal, Pakistan, Bułgaria, Peru czy Malezja oraz inne.

Według opinii internautów, PTTK to „wspaniała organizacja z tradycjami, dla wszystkich turystów i nie tylko, mających od 0 lat do nieskończoności”, propagująca „ciekawe formy aktywnego spędzania wolnego czasu”, organizująca „rajdy piesze i rowerowe oraz wiele wycieczek w interesujące miejsca w Polsce, zarówno te bardzo dobrze wszystkim znane jak i te mniej odwiedzane bądź jeszcze nieodkryte”, „atmosfera i ludzie, którzy ją tworzą, możliwość poznawania Ojczyzny na wspaniałych wyjazdach”. Średnia punktacja zamieszczonych recenzji, których jest obecnie 39, wynosi 4,6 w skali 5 gwiazdek. Olbrzymi wpływ na ocenę ww. profilu, a przez to i na wizerunek Towarzystwa, mają działania prowadzone przez Zarząd Główny PTTK, oddziały PTTK i osoby zatrudnione w PTTK-owskich obiektach noclegowych czy oraz zachowania działaczy.

Drugim oficjalnym kontem Towarzystwa w social media jest kanał Youtube, na którym do końca roku 2019 było zamieszczonych 41 filmów na temat działalności i wydarzeń PTTK. Niestety, w omawianym roku brak było nowych filmów do opublikowania na tym kanale.

Kolejnym profilem (prowadzonym od 2017 r.), wykorzystywanym w działaniach public relation, jest Instagram – pttk.pl, gdzie publikowane są zdjęcia promocyjno-informacyjne o różnorodnych działaniach turystyczno-krajoznawczych Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego i udzielane odpowiedzi na zadawane pytania dotyczące Towarzystwa, głównie zdobywanych odznak turystyczno-krajoznawczych. Profil PTTK na Instagramie prowadzi od początku Elżbieta Matusiak-Gordon. Liczba obserwujących profil (według statystyk na Instagramie z dnia 31.12.2019) wynosi 1822. Obserwatorzy są z całego kraju, w większości z następujących miejscowości: Warszawa (13%), Kraków (8%), Wrocław (4%), Poznań (2%) i Łódź (2%). Jeśli chodzi o dane demograficzne, wśród obserwatorów najwięcej jest w przedziale wiekowym 25–34 lata (37%) i 35–44 lata (33%). Kobiety wśród obserwujących stanowią 52%, a mężczyźni 48%. W roku 2019 zamieszczonych zostało na Instagramie pttk.pl 29 postów/zdjęć. Statystyki dotyczące opublikowanych wybranych postów przedstawiają się następująco:

- życzenia noworoczne od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (zamieszczone 6-01.2019 r.), liczba polubień: 87, liczba wyświetleń: 794,
- plakat „2019 Rok Młodych w PTTK – Z PTTK Wspólnym Szlakiem” (zamieszczony 26.01.2019 r.), liczba polubień: 97, liczba wyświetleń: 1086,
- życzenia od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego opublikowane w Walentynki 14.02.2019 r. w postaci zdjęcia przedstawiającego dziewczynę spoglądającą na Tatry, liczba polubień: 169, liczba wyświetleń: 1259,
- życzenia od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego dla wszystkich przewodników turystycznych z okazji Międzynarodowego Dnia Przewodnika Turystycznego (zamieszczone 21.02.2019 r.), liczba polubień: 81; liczba wyświetleń: 923,
- post informujący o IX Ogólnopolskim Zlocie Turystów Przyrodników organizowanym w dniach 24–26 maja 2019 r. przez Oddział PTTK w Chrzanowie i Komisję Ochrony Przyrody Zarządu Głównego PTTK (zamieszczony 8.03.2019 r.), liczba polubień: 44, liczba wyświetleń: 837,
- życzenia od Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego z okazji Dnia Kobiet (post zamieszczony 8.03.2019 r.), liczba polubień: 55, liczba wyświetleń: 791,
- Stanica Wodna PTTK Bachotek – jezioro Bachotek (post zamieszczony 14.05.2019 r.), liczba polubień: 121, liczba wyświetleń: 1047,
- Elbląg – ścieżka kościelna na odnowionej starówce (zamieszczony 23.05.2018 r.), liczba polubień: 127, liczba wyświetleń: 1105,
- gra planszowa pt. „Wędruj z Nami”, stworzona z okazji „Roku Młodych – Z PTTK Wspólnym Szlakiem”, której premiera miała miejsce w Zakopanem podczas udziału Towarzystwa w akcji „Czyste Tatry” (zdjęcie planszy zamieszczone 13.07. 2019 r.), liczba polubień: 83, liczba wyświetleń: 1248,
- romański kościół pw. św. Idziego w Inowłodzu (zamieszczony 4.09.2019 r.), liczba polubień: 137, liczba wyświetleń: 1352,

- „Kluba Miła Zegrzynek” (zamieszczony 5.09.2019 r.), liczba polubień: 73, liczba wyświetleń: 983,
- drewniany kościół pw. św. Rocha z XVIII w., usytuowany na wzgórzu w Mikstacie (zdjęcie zamieszczone 16.10.2019 r.), liczba polubień: 146, liczba wyświetleń zdjęcia: 1353,
- zdjęcie Parku Miejskiego im. S. Staszica w Kielcach z informacją o odbywającym się w Kielcach sejmiku krajoznawczym „Krajoznawstwo w Świętokrzyskiem – wczoraj, dziś i jutro” przed VII Kongresem krajoznawstwa Polskiego (zamieszczone 26.10.2019 r.), liczba polubień: 97, liczba wyświetleń zdjęcia: 1089;
- zdjęcie klasycystycznego budynku w Płocku, wzniesionego w 1837 r., będącego siedzibą Oddziału Miejskiego PTTK w Płocku (zamieszczone 11.11.2019 r.), liczba polubień: 71, liczba wyświetleń: 1023,
- plakat „Karkonosze”, wydany w 2019 r. przez Komisję Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK (zamieszczony 21.11.2019 r.) – liczba polubień: 115, liczba wyświetleń: 1195.

Towarzystwo wykorzystuje szansę swojej promocji poprzez Internet. Jednak aby praca była efektywna, niezbędne są odpowiednie narzędzia, zaangażowanie administratorów stron i ich kreatywność, pochłaniające dużo czasu działania na portalach społecznościowych, planowanie postów i automatyzacja, tworzenie prostych animacji czy analiza wyników fanpage'a.

3.3.3. Patronaty

PTTK udzieliło w 2019 r. patronatu następującym przedsięwzięciom, na wniosek organizatorów:

L.p.	Instytucja	Projekt
1	Oddział PTTK Ziemi Pszczyńskiej	VI Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Przewodników o tytuł „Przewodnik-Krasomówca
2	Komisja Turystyki w resorcie spraw wewnętrznych	48. Ogólnopolski Rajd Górski „Szlakami Obrońców Granic”
3	Oddział Poznański PTTK	Centralny Zlot Krajoznawców CZAK- Poznań 2019
4	Prezes Zarządu Murator EXPO Sp. z o.o.	31 Targi Sportów Wodnych i Rekreacji WIATR i WODA 2019
5	Fundacja ERBEKA, Kraków	„GRAND PRIX AMATORÓW NA SZOSIE – Rowerem Przez Polskę”
6	Instytut Geografii Miast i Turyzmu Uniwersytetu Łódzkiego	VI Olimpiada Wiedzy o Turystyce
7	Oddział PTTK w Legnicy	Jubileusz 50-lecia działalności Oddziału Legnica
8	Oddział Łódzki PTTK im. Jana Czyżyny	Jubileusz 110-lecia działalności Oddziału Łódzkiego
9	Klub Płetwonurków MARES Oddział Ratownictwa Wodnego	XLVII Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym i XX Memoriał Fotografii Podwodnej im. Jerzego Macke
10	Prezes Zarządu Murator EXPO	XXXI edycja Targów Sportów Wodnych WIATR I WODA
11	Stowarzyszenie Kulturalno-Alternatywne „Pepisko” w Wyszkanie	Historyczna Ścieżkę Dydaktyczną „Linia Powstańców 1863”
12	Marszałek Województwa Pomorskiego	Regionalne Obchody Światowego Dnia Turystyki pod

		hasłem „Turystyka i miejsca pracy: lepsza przyszłość dla wszystkich”
13	Oddział Świętokrzyski PTTK w Kielcach	XX Świętokrzyski Rajd Pielgrzymkowy „Święty Krzyż 2019”
14	Spółki Targi Kielce SA	X Międzynarodowe Targi Rowerowe KIELCE BIKE-EXPO
15	Klub Motorowego PTTK „Energetyk”	Jubileusz 40-lecia Klubu Motorowego PTTK „Energetyk”
16	Zakład Dydaktyczny Turystyki i Rekreacji WSB w Poznaniu	Międzynarodowa Konferencja Naukowa z cyklu Turystyka i Rekreacja w Metropoliach pt. „Turystyka i rekreacja w obszarach metropolitarnych - problemy i wyzwania”
17	Komitet Organizacyjny Sejmiku, Pomorskie Porozumienie Oddziałów PTTK Gdańsk, Oddział Gdański PTTK	Pomorski Sejmik Krajoznawczy „Mijające Krajobrazy Pomorza”
18	Oddziału PTTK w Końskich	Świętokrzyski Sejmik Krajoznawczy „Możliwości wykorzystania turystycznego zabytków Staropolskiego Okręgu Przemysłowego”

PTTK otrzymało w 2019 r. patronat dla następujących przedsięwzięć:

L.p.	Instytucja	Projekt
1	Minister Obrony Narodowej Mariusz Błaszczak	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
2	Minister Edukacji Narodowej Dariusz Piontkowski	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
3	Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sportu i Turystyki Anna Krupka	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
4	Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
5	Marszałek Województwa Mazowieckiego Adam Struzik	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
6	Prezydent m. st. Warszawy Rafał Trzaskowski	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
7	Burmistrz Łomianek Małgorzata Żebrowska-Piotrak	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
8	Wójt Gminy Czosnów Antoni Krężlewicz	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
9	Wójt Gminy Pomiechówek Dariusz Tomasz Bielecki	Centralny Zlot Młodzieży Palmiry 2019
10	Związek Miast Polskich	VIII Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom
11	Ministerstwo Sportu i Turystyki	VIII Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom
12	Polska Organizacja Turystyczna	VIII Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom
13	Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej	VIII Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom

14	Związek Powiatów Polskich	VIII Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom
15	Ministerstwo Sportu i Turystyki	27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej
16	Polska Organizacja Turystyczna	27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej
17	Marszałek Województwa Wielkopolskiego	27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej
18	Polskie Towarzystwo Wydawców Książek	27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej
19	Muzeum Sportu i Turystyki w Warszawie	27 Ogólnopolski Przegląd Książki Krajoznawczej i Turystycznej

IV. Turystyka kwalifikowana w działalności PTTK

1. PTTK w górach

1.1. Turystyka górską

Sprawy organizacyjne

Komisja Turystyki Górskiej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, wybrana na Krajowej Konferencji Aktywu Turystyki Górskiej PTTK, która odbyła się 3 marca 2018 r. w Olszaniczy k. Sanoka działała w składzie: Jerzy W. Gajewski (Kraków) – przewodniczący, Mikołaj Majewski (Gniezno) i Marek Szot (Wrocław) – wiceprzewodniczący, Janusz Konieczniak (Kraków) – sekretarz, Tomasz Dziurawiec (Rzeszów), Mateusz Murzyn (Myślenice), Jacek T. Nowicki (Warszawa), Jacek Pielich (Wałbrzych) i Karol Piotrowski (Krotoszyn).

Ponadto działały trzy podkomisje i trzy delegatury. Podkomisji ds. programowych przewodniczył Andrzej Łączyński (Kraków), członkami byli: Jerzy Kalarus (Nowy Sącz), Jacek T. Nowicki (Warszawa), Jacek Pielich (Wałbrzych), Jacek Płonczyński (Kraków), Artur Rotter (Kraków) i Stefan Rzońca (Kraków). Podkomisja korzystała też z opinii 11 konsultantów: Wojciecha Kasperskiego (Radom), Tadeusza Kłosa (Rzeszów), Zbigniewa Kreska (Kraków), Andrzeja Lesińskiego (Łódź), Macieja Michalika (Poznań), Marka Staffy (Wrocław), Wiesława A. Wójcika (Kraków) i Janusza Zdebskiego (Kraków).

W skład podkomisji ds. zagospodarowania, kierowanej przez Mateusza Murzyna, wchodził: Małgorzata Borsukowska-Stefaniczek (Nowy Sącz), Bogusław Bujok (Cieszyn) i Stanisław Junak (Wałbrzych). Podkomisję ds. klubów górskich reprezentowali: Jacek T. Nowicki (Warszawski Klub Górski) – przewodniczący oraz Jacek Gołębiowski (Stołeczny Klub Tatrzański), Jacek Płonczyński (Krakowski Klub Przewodników Turystyki Górskiej PTTK) i Adam Półrolczyk (Klub Turystyki Górskiej „Łazek”, Wrocław). Delegaturze Sudeckiej przewodniczył Krzysztof Kaszuba (Kłodzko), zachodniokarpackiej Andrzej Kucia (Bielsko-Biała), a wschodniokarpackiej Stanisław Sieradzki (Sanok). Z ramienia Zarządu Głównego PTTK działalnośći KTG ZG PTTK patronował Jacek Potocki (Jelenia Góra), a z ramienia GKR PTTK - Andrzej Kalemba (Bochnia).

J.W. Gajewski jest członkiem Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego, a od 4 lipca 2009 r. członkiem rady nadzorczej spółki z o.o. „Karpaty – Schroniska i Hotele PTTK” w Nowym Sączu. M. Murzyn został desygnowany jako przedstawiciel KTG ZG PTTK, do zespołu Zintegrowanego Systemu Kwalifikacyjnego oraz do współpracy z Komisją Turystyki Narciarskiej ZG PTTK.

KTG ZG PTTK odbyła cztery posiedzenia: 9 marca w Krakowie, 8 czerwca w schronisku PTTK na Kudłaczach, 19 października w Pasterce i 8 grudnia 2019 r. w Krakowie. Podkomisja ds. klubów górskich zebrała się 24 maja w Pstrągowej, przy okazji 39 Złoty Klubów Górskich PTTK oraz 7 grudnia w ramach dorocznej narady prezesów klubów, organizowanej przy okazji Sympozjum KTG ZG PTTK. Podkomisja ds. programowych odbyła spotkania 7 lutego i 14 listopada oraz szereg spotkań roboczych poświęconych interpretacji regulaminu GOT PTTK, przygotowaniu nowelizacji „Regulaminu referatów weryfikacyjnych GOT PTTK”, posumowaniu akcji związanej z wprowadzeniem w 2018 r. pamiątkowej odznaki KTG ZG PTTK „1918-2018 – 100 rocznica odzyskania niepodległości” (projekt Zofii Dziurawiec), przygotowaniu i edycji kolejnych plakatów KTG ZG PTTK („Góry Stołowe”, „Tatry – Rysy”, GOT PTTK, „Orla Perc” oraz „Karkonosze”) i przygotowaniu dorocznego Sympozjum Górskiego KTG ZG PTTK, którego tematyka dotyczyła bezpieczeństwa turystów i ratownictwa w polskich w górach. Członkowie KTG ZG PTTK uczestniczyli w następujących wydarzeniach i imprezach:

- 23-24 marca 2019 r. – Janusz Konieczniak oraz Jarosław Dąbrowski (ZG PTTK) uczestniczyli w tradycyjnym spotkaniu sekcji znakarzy KST w Zvoleniu, na zaproszenie Słowackiego Klubu Turystycznego,
- 23 marca 2019 r. – Jerzy W. Gajewski uczestniczył w spotkaniu z przedstawicielami Słowackiego Klubu Turystów w Vyšným Kubinie na zaproszenie J. Kapłona – dyrektora COTG PTTK. Spotkanie dotyczyło realizacji programu Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020, obejmującego współpracę transgraniczną, wspieranie działalności na rzecz ochrony i rozwoju dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, rozwoju transportu transgranicznego oraz edukacji,

- 24-26 maja 2019 r. – Tomasz Dziurawiec, Jerzy W. Gajewski, Janusz Konieczniak, Mikołaj Majewski, Jacek T. Nowicki i Krzysztof Piotrowski uczestniczyli w 39. Zlocie Klubów Górskich PTTK na Pogórze Strzyżowsko-Dynowskim, zorganizowanym przez Klub Górski w Rzeszowie we współpracy z tamtejszym Oddziałem PTTK w ośrodku rekreacyjnym „Siedlisko Janczar” w Pstrągowej,
- 6.05.2019 r. w schronisku PTTK „Andrzejówka” Jacek Pielich i Krzysztof Kaszuba uczestniczyli w spotkaniu z przedstawicielami KČT, czeskiego Karkonoskiego Parku Narodowego i Europejskiego Porozumienia o Współpracy Novum w sprawach znakowania przy granicy polsko-czeskiej na obszarze byłego województwa wałbrzyskiego i Královéhradeckého kraju,
- 30.05. – 2.06.2019 r. odbyło się tradycyjne, organizowane co 2 lata przez innego partnera, spotkanie przedstawicieli Czeskiego i Słowackiego Klubów Turystycznych z przedstawicielami KTG ZG PTTK w schronisku PTTK na Przysłopie. Uczestniczyli: Jerzy W. Gajewski, Marek Szot, Janusz Konieczniak, Krzysztof Kaszuba, Andrzej Kucia, Stanisław Sieradzki oraz Jarosław Dąbrowski z ramienia ZG PTTK,
- 20.05.2019 r.– Andrzej Kucia uczestniczył w spotkaniu znakarzy z Beskidu Śląskiego na Wlk. Czantorii ze znakarzami KČT z terenu Beskidów Śląsko-Morawskich,
- 5.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski uczestniczył w spotkaniu Członków Honorowych PTTK w Gdyni,
- 6-8.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski, Janusz Konieczniak uczestniczyli w 50 Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Górskiej PTTK w Gliczarowie (udział wziął także Andrzej Kalemba, członek GKR PTTK),
- 21-22.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski i Janusz Konieczniak i Jacek T. Nowicki uczestniczyli w 4 Zlocie Zdobywców i Sympatyków GOT PTTK w Krynicy,
- 26.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski uczestniczył w obchodach 100-lecia Oddziału Krakowskiego PTTK,
- 29.09.2019 r. – Mateusz Murzyn uczestniczył w obchodach 25-lecia schroniska PTTK na Kudłaczach,
- 18-20.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski, Krzysztof Kaszuba, Janusz Konieczniak, Mikołaj Majewski, Jacek Pielich, Krzysztof Piotrowski, Marek Szot uczestniczyli w 58. Zlocie Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej PTTK, organizowanym na terenie Gór Stołowych przez Oddział PTTK w Kłodzku, z bazą w Pasterce,
- 16-17.09.2019 r. – Krzysztof Kaszuba i Mikołaj Majewski uczestniczyli w Sympozjum Sudeckim KTG ZG PTTK w Kłodzku (udział wziął także Jacek Potocki, członek ZG PTTK),
- 15-17. 09.2019 r. – Janusz Konieczniak uczestniczył w Wojewódzkim Zlocie Przodowników Turystyki Górskiej PTTK woj. opolskiego w Gluchołazach,
- 18.09.2019 r. - spotkanie Jerzego W. Gajewskiego i Janusza Konieczniaka z przedstawicielami Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK – Ryszardem Gerszewskim (przewodniczący) i Edmundem Brzozowskim, na temat imprez międzynarodowych i współpracy obu komisji,
- 25.09.2019 r. – Jerzy W. Gajewski uczestniczył w posiedzeniu plenarnym ZG PTTK w Krakowie, podczas którego przedstawił informację o pracach KTG ZG PTTK,
- 28.09.2019 r. – Jacek T. Nowicki uczestniczył w obchodach 100-lecia Oddziału Łódzkiego PTTK im. J. Czeraszewicza.

KTG ZG PTTK od r. 2008 prowadzi własną stronę internetową (jej administratorem jest Mikołaj Majewski). Droga elektroniczną KTG ZG PTTK prowadziła korespondencję z przodownikami turystyki górskiej, którzy wpisali się do ewidencji adresów elektronicznych, z członkami TRW GOT PTTK i turystami. Na stronie internetowej KTG ZG PTTK zamieszczone są m.in. formularze wniosków o przyznanie wyróżnień komisji oraz wzory wniosków o mianowanie przodownika turystyki górskiej PTTK lub o rozszerzenie uprawnień przodowniczych. Komisja wyróżniła 24 osoby medalem KTG, dyplomem KTG – 19 osób, a 14 osób uzyskało tytuł Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej PTTK.

Obsługę biurową komisji zapewniał Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie. Sprawy Centralnego Referatu Weryfikacyjnego GOT PTTK prowadziła Małgorzata Szczepańska, sprawy znakowania szlaków górskich, Natalia Figiel. Ośrodek zapewniał techniczną stronę organizacji posiedzeń komisji i dorocznego Sympozjum

KTG ZG PTTK, wykonawstwo druku materiałów statutowych (książeczki i regulamin GOT PTTK) i rocznika *Wierchy* (w 2019 r. ukazał się 82 tom) oraz wykonawstwo i sprzedaż odznak przodowniczych, GOT PTTK oraz odznaki okolicznościowej „1918-2018 – 100 rocznica odzyskania niepodległości”. COTG PTTK podejmował działania związane z pozyskiwaniem środków na dofinansowanie prac znakarskich, zarówno z resortu sportu i turystyki, jak i z puli funduszy operacyjnych urzędów marszałkowskich oraz aplikował do programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020. Niektóre działania COTG i KTG ZG PTTK wymagają ścisłej współpracy, jednakże statutowe (art. 33) zapisy o „doradczej” roli komisji statutowych PTTK i wiodącej roli oddziałów PTTK, ograniczają możliwości koordynacji działań przez KTG ZG PTTK, np. w sprawach szlaków granicznych, co znalazło odzwierciedlenie w niekorzystnym dla komisji stanowisku zajęтым zarówno przez Zarząd Główny PTTK jak i COTG PTTK.

Komisja w ramach budżetu Zarządu Głównego PTTK rozporządzała kwotą łączną 8300 zł na działalność, plus dofinansowanie Sympozjum KTG ZG PTTK. Wykorzystano 8286,35 zł. Koszty przejazdów członków KTG ZG PTTK pochłaniały znaczną część tych środków, a członkowie komisji często sami pokrywali, poza przejazdami, koszty delegacji. Sposób i prawidłowość wykorzystania środków jest przedmiotem odrębnych uchwał KTG ZG PTTK. ZG PTTK przyznał komisji kwotę 11 tys. zł. na dofinansowanie wybranych działań programowych. Rozporządzając tą kwotą postanowiono dofinansować 39 Złot Klubów Górskich (3000 zł.), 50 Ogólnopolski Złot Przodowników Turystyki Górskiej (2300 zł.), 4 Złot Zdobywców i Sympatyków GOT PTTK (1500 zł.), 58 Ogólnopolski Złot Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej (1000 zł), Sympozjum Sudeckie (2400 zł) i Sympozjum KTG ZG PTTK (800 zł). W marcu 2019 r. komisja była przedmiotem kontroli Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK, której raport pozytywnie ocenił pracę KTG ZG PTTK, a 25 września informacja o pracach komisji była przedstawiona na plenarnym posiedzeniu Zarządu Głównego PTTK.

Działalność programowa

Podkomisja Klubów Górskich PTTK spotkała się przy okazji Złotu Klubów 24 maja 2019 r. i 7 grudnia 2019 r. podczas Sympozjum Górskiego KTG ZG PTTK. Podkomisja Klubów skupia 73 kluby, których członkowie zaangażowani są w organizację wyjazdów, zarówno w góry rodzime, jak i w góry państw ościennych oraz Europy i świata. Prowadzą działalność popularyzatorską i edukacyjną w postaci szkoleń, wykładów, prelekcji itp. Członkowie niektórych klubów odbywają dyżury w ośrodkach historii turystyki górskiej (np. Stołecznego Klubu Tatrzańskiego w „Zielonym Domku” w Ustrzykach Górnych, Klubu Turystyki Górskiej i Krajoznawstwa „Grań” z Bytomia na Przysłopie pod Baranią Górą), a nawet wykonują drobne prace remontowe (np. Klub Turystyki Górskiej „Szarotka” z Wągrowca prowadził takie prace w ośrodku w Ustrzykach Górnych). Członkowie podkomisji ds. programowych udzielali odpowiedzi na pytania związane z interpretacją regulaminu GOT PTTK, kierowane na adres poczty internetowej KTG ZG PTTK, dostosowali treść książeczki GOT PTTK do zapisów regulaminu GOT PTTK, aktualizowali informacje dotyczące systemu ratownictwa w górach, które zamieszczono na plakatach, pocztówkach, jak również na stronie internetowej komisji. Ponadto podkomisja opracowała i zaktualizowała projekt regulaminu referatów weryfikacyjnych GOT PTTK, który zostanie wprowadzony w 2020 roku. Podkomisja przygotowała też program dorocznego Sympozjum KTG ZG PTTK, które odbyło się 7 grudnia 2019 r., a tematycznie związane było z bezpieczeństwem i ratownictwem w polskich górach. Wydano następujące plakaty KTG ZG PTTK według projektów Andrzeja Łączyńskiego:

- „Góry Stołowe” (fot. Anna Sikorska, tekst Jacek Pielich) w nakładzie 400 egz., w tym druk 300 egz. sfinansowano z budżetu komisji, a druk 100 egz. sfinansował sponsor; „Tatry-Rysy” (fot. Andrzej Łączyński, teksty KTG ZG PTTK i TOPR) w nakładzie 600 egz., w tym druk 300 egz. sfinansowano z budżetu komisji, a druk 300 egz. sfinansował sponsor,
- „GOT PTTK”, popularyzujący zdobywanie odznaki (fot. Grażyna Holly, Andrzej Łączyński i Jacek Pielich, teksty Jerzy W. Gajewski i Andrzej Łączyński) w nakładzie 600 egz.; koszt druku sfinansował sponsor;
- „Orla Perć” (fot. Jerzy W. Gajewski, teksty KTG ZG PTTK i TOPR) w nakładzie 500 egz.; koszt druku sfinansował sponsor,
- „Karkonosze” (fot. Elżbieta Matusiak-Gordon, tekst Jacek Pielich) w nakładzie 680 egz., w tym koszt druku 300 egz. pokryto z budżetu komisji, a druk 380 egz. sfinansował sponsor.

Dzięki sponsorowi ukazały się drukiem kalendarzyki reklamowe KTG ZG PTTK na rok 2020, w nakładzie 1800 egz. oraz pocztówki z reprodukcjami trzech plakatów, o łącznym nakładzie 57 000 egz.: „Orla Perć” w nakładzie 12 000 egz., „Tatry-Rysy” w nakładzie 12 000 egz. i „GOT PTTK” w nakładzie 33 000 egz. Plakaty oraz pocztówki „Orla Perć” i „Tatry-Rysy” były realizowane przy merytorycznej współpracy z Tatrzańskim Ochotniczym Pogotowiem Ratunkowym. Rozprowadzane były głównie w regionie tatrzańskim (Oddział Tatrzański PTTK w Zakopanem, schroniska tatrzańskie, TOPR). Dzięki współpracy z TOPR, do schronisk dostarczono również oprawione plakaty „Orla Perć”, „Tatry-Rysy” oraz „GOT PTTK”. Pozostałe plakaty i pocztówki „GOT PTTK” przekazano do Zarządu Głównego PTTK, COTG PTTK i przez spółki górskie PTTK (Jelenia Góra, Nowy Sącz, Sanok) do obiektów Towarzystwa w górach. Pocztówki tatrzańskie i „GOT PTTK” otrzymali uczestnicy Sympozjum Górskiego KTG ZG PTTK, a zestawy plakatów zostały przekazane przedstawicielom klubów górskich PTTK uczestniczących w dorocznym spotkaniu 7 września 2019 r. Sprawami ośrodków historii turystyki górskiej KTG ZG PTTK kierował Jacek.T. Nowicki. W górach znajduje się 10 ośrodków historii turystyki górskiej. Planowane spotkanie z kustoszami ośrodków KTG ZG PTTK nie doszło do skutku, podobnie uchwalenie zaktualizowanego regulaminu funkcjonowania ośrodków (m.in. z uwagi na skromny odzew kustoszy). ZG PTTK zapewnia w budżecie Towarzystwa kwotę około 10 tysięcy zł rocznie na działalność ośrodków, którą dysponuje COTG PTTK. Większość pieniędzy jest przeznaczona na bieżące naprawy i obowiązkowe przeglądy techniczne, a także rozliczanie dojazdów kustoszy do obiektów. Prace remontowo-konserwatorskie wykonywane są społecznie zarówno przez kustoszy, jak i przez członków niektórych klubów górskich, o czym wspomniano powyżej. Jednak nie wszystkie prace remontowe mogą być wykonane społecznie. Zamysł przejęcia wymagającego modernizacji ośrodka położonego przy schronisku PTTK „Orlica” przez Oddział Pieniński PTTK w Szczawnicy nie został, jak dotąd, zrealizowany. KTG ZG PTTK nie jest przeciwna takiemu rozwiązaniu (niektóre ośrodki działają pod patronatem oddziałów) przy zachowaniu obowiązujących zasad działania kustoszy. Stan ośrodka przy schronisku PTTK „Orlica” skłonił Tomasza Dziurawca do przeprowadzenia wizji i zaproponowania wprowadzenia zmian w ekspozycji i modernizacji obiektu.

Swą działalność, polegającą na gromadzeniu zbiorów i tworzeniu ekspozycji dotyczących w głównej mierze historii zagospodarowania turystycznego i etnografii wybranego terenu, kustosze prowadzą społecznie. Zasady udostępniania zbiorów zwiedzającym udało się w dużej mierze uregulować. Ośrodek w Ustrzykach Górnych czynny jest w lipcu i sierpniu (dyżurujący organizują prelekcje, wyświetlają filmy promujące Bieszczady, weryfikują GOT PTTK etc.), Ośrodki na Turbaczu, na Prehybie, na Pol. Chochołowskiej i na Hali Ornak znajdują się wewnątrz schronisk, są ogólnodostępne, zaś zmodernizowany Ośrodek na Markowych Szczawinach znajduje się w tzw. goprówce. Ośrodek pod Baranią Górą obsługiwany jest latem w weekendy przez członków Klubu Turystyki Górskiej i Krajoznawstwa „Grań” z Bytomia, zaś ośrodki zlokalizowane na Prehybie, w Szczawnicy i na Jaworzynie Krynickiej są dostępne dla turystów po pobraniu klucza w recepcji schronisk. Ośrodek sudecki, zlokalizowany na stokach Iglicznej obok „Ogrodu Bajek”, pozostaje w gestii Oddziału PTTK w Międzygórzu, a dostępny jest od maja do końca sierpnia.

Imprezy

Członkowie KTG ZG PTTK uczestniczyli w zlotach przodowniczych oraz klubowych, a także starali się brać udział w różnych spotkaniach, imprezach jubileuszowych klubów górskich, schronisk itp. Tradycyjnie, cztery imprezy były organizowane pod auspicjami KTG ZG PTTK: 40 Zlot Klubów Górskich PTTK, 50 Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki, 4 Ogólnopolski Zlot Zdobywców i Sympatyków GOT PTTK oraz 58 Zlot Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej. Udział członków KTG w tych imprezach nawiązuje do roli, jaka została im przypisana w postanowieniach regulaminu KTG ZG PTTK, tj. formy konsultacji KTG ZG PTTK z turystami góorskimi i okazji spotkania z działaczami Towarzystwa. Imprezy były także okazją do wręczenia wyróżnień zasłużonym działaczom PTTK i współpracownikom komisji.

Klub Górski w Rzeszowie, przy współudziale miejscowego Oddziału PTTK zorganizował w dniach 23-26 maja. 39 Zlot Klubów Górskich PTTK na terenie Pogórza Strzyżowsko-Dynowskiego, z bazą w kompleksie rekreacyjnym „Siedlisko Janczar” w Pstrągowej. Uczestniczyło w nim ponad 70 osób z 25 klubów. Spotkania członków klubów górskich cieszą się – co warto podkreślić – dużą popularnością. Z kolei spotkanie z prezesami klubów Podkomisja zorganizowała –

mając na uwadze koszty przejazdów – przy okazji Sympozjum KTG ZG PTTK, tj. 7 czerwca 2019 r. w Krakowie; uczestniczyło 26 osób z 19 klubów.

Jubileuszowy 50 Złot Przodowników Turystyki Górskiej PTTK z bazą w Gliczarowie na Podtatrze, zorganizował Oddział PTTK „Łucznicz” z Radomia. Po raz kolejny odnotowano relatywnie mniejszą liczbę uczestników w porównaniu np. ze zlotem przodowników sudeckich, co wywoływało w poprzednich latach dyskusję na temat celowości organizacji ogólnopolskich zlotów przodowniczych. Zdecydowano jednak o organizacji kolejnego, 51 Złotu w Górach Świętokrzyskich. Przebieg, miejscami krytycznej, dyskusji podczas zlotu, sugerował komisji, aby powrócić do tradycyjnej formy spotkań, związanej ze zgłaszaniem wniosków, ich głosowaniem i kierowaniem do realizacji przez Komisję i ZG PTTK. Jeden z wniosków dotyczył ponownego (po latach) organizowania przez KTG ZG PTTK – poza dorocznymi spotkaniami w COTG PTTK – spotkań znakarzy.

W Krynicy–Czarnym Potoku w dn. 21-22.09.2019 r. odbywał się 4 Ogólnopolski Złot Zdobywców i Sympatyków GOT PTTK im. Przemka Jończyka. Organizatorem był tradycyjnie Klub Turystyki Górskiej „Diablak” im. ppłk. Tadeusza Kornilowicza, działający przy krakowskim Oddziale Wojskowym PTTK. KTG ZG PTTK wspierała tę inicjatywę finansując wykonanie okolicznościowych odznak (proj. Jacek W. Gajewski). Uczestniczyło 56 osób, przy czym spotkanie to miało w dużej mierze charakter rodzinny powiązany z uczestnictwem dzieci. Tradycyjny, 58 Złot Sudeckich Przodowników Turystyki Górskiej PTTK odbywał się 18-20.09.2019 r. w Górach Stołowych z bazą w Pasterce. Organizatorem była Delegatura Sudecka KTG ZG PTTK wraz z KTG Oddziału PTTK „Ziemi Kłodzkiej” w Kłodzku. Uczestniczyło 55 przodowników i znakarzy szlaków górskich. Odbyto dwie wycieczki – na Szczeliniec Wielki i w Broumvske Steny. W części programowej wystąpili Małgorzata Fugowska – pracownik dyrekcji Parku Narodowego Gór Stołowych oraz Marta Wodecka-Duda z Oddziału PTTK w Kłodzku.

COTG PTTK i wydawnictwo „Karpaty” – Andrzej Łączyński oraz firma „Targi w Krakowie” sp. z o.o. byli organizatorami 4 Międzynarodowego Konkursu pt. „Najlepsze wydawnictwa o górach”. Uroczystość ogłoszenia wyników konkursu oraz wystawa nadesłanych publikacji odbyły się podczas 23 Międzynarodowych Targów Książki w Krakowie (25-28 września 2019 r.). Na konkurs zgłoszono 100 publikacji posiadających numery ISBN z 44 firm wydawniczych z 9 krajów, a jury obradowało pod kierunkiem J.W. Gajewskiego – przewodniczącego KTG ZG PTTK. Cztery wyróżnienia KTG ZG PTTK przyznała: wydawnictwu Graftur za przewodnik Pawła Wojtysia *Z serem w plecaku, czyli wędrówki po drogach i bezdrożach Ziemi Świętokrzyskiej i Sandomierskiej – Góry Świętokrzyskie, wokół pasma głównego – Łysogóry i okolice*; słowackiemu wydawnictwu Dajama za przewodnik Daniela Kollára i Viery Polákovéj *Tatry pre deti*, brytyjskiemu wydawnictwu Bradt Travel Guides za przewodnik autorstwa Hillary Bradt i Kathy Jarvis *Trekking in Peru* oraz wydawnictwu austriackiemu KOMPASS-Karten za mapy *Nationalpark Hohe Tauern*.

Z inicjatywy przewodniczącego KTG ZG PTTK i według przygotowanego przez niego programu pt. *Współczesne zarządzanie turystyką – razem czy osobno*. Komisja, wraz z Izłą Przemysłowo-Handlową w Krakowie była współorganizatorem bloku tematycznego w ramach V Europejskiego Kongresu Samorządów w Krakowie (8-9.09.2019 r.). Jako moderator wystąpił Jerzy W. Gajewski.

Sympozja KTG ZG PTTK

Bogaty program Sympozjum Sudeckiego, zorganizowanego 16-17.09.2019 r. pod hasłem „Ziemia Kłodzka w kulturze, architekturze, przyrodzie” przez Delegaturę Sudecką KTG PTTK i Oddział PTTK „Ziemi Kłodzkiej” w Kłodzku obejmował 26 referatów zaprezentowanych w 4 sesjach:

- *Historyczne spojrzenie na ziemię kłodzką,*
- *Spółeczno-gospodarcze spojrzenie na ziemię kłodzką,*
- *Przyrodnicze aspekty ziemi kłodzkiej,*
- *Infrastruktura turystyczna ziemi kłodzkiej.*

W konferencji uczestniczyło 56 osób, w tym 30 przodowników turystyki górskiej, przewodników i znakarzy oraz 23 pracowników naukowych uczelni wyższych Wrocławia Poznania i Opola, a także 3 przedstawiciele samorządów. Materiały pokonferencyjne mają ukazać się drukiem w wydawnictwie znajdującym się na liście MNiSW. Spotkaniu towarzyszyło zwiedzanie Kolegiaty Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny oraz Małej Twierdzy na Owczej Górze

w Kłodzku. Sympozjum spotkało się z bardzo dobrym odbiorem uczestników i zgodnie z przyjętą zapowiedzią kolejne, będą organizowane na podobnych zasadach co dwa lata.

Sympozjum Górskie KTG ZG PTTK odbyło się tradycyjnie w pierwszą sobotę grudnia, tj. 7.12.2019 r. pod hasłem „Bezpieczeństwo i ratownictwo w polskich górach”, nawiązując do 110. rocznicy powstania w 1909 r. Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Z tej okazji wręczono na ręce Jana Krzysztofa, naczelnika TOPR, Medal KTG ZG PTTK dla Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego. Na program sympozjum składały się prelekcje: Zbigniewa Ładygina, publicysty i przewodnika z Zakopanego pt. *Powstanie i pierwszy okres działalności Tatrzańskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego*, Jana Krzeptowskiego-Sabały, kierownika Zespołu Aktywnej Edukacji Tatrzańskiego Parku Narodowego pt. *Bezpieczeństwo ruchu turystycznego na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego - Światowego Rezerwatu Biosfery UNESCO* oraz Adama Maraska, zasłużonego ratownika i przewodniczącego Komisji Rewizyjnej TOPR pt. *Sprzęt ratowniczy i ekwipunek turysty górskiego*. Ponadto w dyskusji panelowej uczestniczyli: Witold Tomala – prezes Zarządu Głównego GOPR i ratownik Grupy Bieszczadzkiej GOPR, Szymon Wawrzuta – sekretarz Zarządu Grupy Beskidzkiej GOPR, Jan Krzysztof – naczelnik i członek Zarządu TOPR oraz J.W. Gajewski jako moderator.

Między uczestnikami sympozjum, podobnie jak w latach poprzednich, rozlosowano bezpłatne wydawnictwa o tematyce górskiej, a krakowskie wydawnictwo Compass przekazało uczestnikom bezpłatnie wodoodporne mapy „Tatry Polskie i Słowackie” w skali 1:50 000. Spotkanie cieszyło się dużym zainteresowaniem słuchaczy, bowiem liczne w ostatnich latach wypadki w górach skłaniają z jednej strony do refleksji, z drugiej – do podjęcia szerszego programu edukacji turystów w zakresie metodyki uprawiania turystyki górskiej.

Przodownicy turystyki górskiej PTTK

Na koniec 2019 r. liczba przodowników turystyki górskiej PTTK, mianowanych od początku akcji sięgała 8275 osób. Tytułem przodownika turystyki górskiej PTTK mianowano 41 osób, przy czym uprawnienia i rozszerzenia uprawnień na Beskidy Zachodnie uzyskało 20, na Beskidy Wschodnie – 12, na Sudety – 11, na Góry Świętokrzyskie – 11 osób. Ponadto 14 osób wyróżniono tytułem Honorowego Przodownika Turystyki Górskiej PTTK. Mimo, iż uprawnienia przodowników w praktyce coraz częściej sprowadzają się do obsługi akcji GOT PTTK – tytuł przodownika cieszy się popularnością, o czym świadczy liczba osób przystępujących do egzaminów. Komisje egzaminacyjne ds. przodowników turystyki górskiej działały w Białymstoku, Bielsku Białej, Gdańsku, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Nowym Sączu, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Tarnowie, Toruniu, Warszawie i we Wrocławiu.

W 2019 roku kontynuowane były prace związane z uaktualnieniem listy przodowników turystyki górskiej PTTK oraz uzupełnianiem elektronicznej ich bazy. Komisja stara się nawiązywać pocztą elektroniczną kontakty z oddziałowymi KTG, komisjami egzaminacyjnymi ds. przodowników turystyki górskiej, z TRW GOT PTTK oraz przodownikami turystyki górskiej PTTK, co stopniowo pozwoli ustalić liczbę czynnych przodowników. Ich liczbę szacuje się obecnie na ok. 3 tysiące; w internetowej bazie danych zarejestrowano 1142 nazwiska.

Górska Odznaka Turystyczna PTTK

Oprócz Centralnego Referatu Weryfikacyjnego GOT PTTK w Krakowie, w 2019 roku działały 122 Terenowe Referaty Weryfikacyjne GOT PTTK. Ze sprawozdań nadesłanych do 29 lutego 2020 r. (termin zakończenia sprawozdawczości przypada 31 marca) przez 67 TRW GOT wynika, że zweryfikowały one 2476 odznak popularnych, 1558 małych brązowych, 732 małe srebrne, 267 małych złotych GOT PTTK oraz 681 odznak „W Góry”. Ponadto zweryfikowano 483 normy „Za Wytrwałość”. Odpowiednio do 29.02.2020 r. w Centralnym Referacie Weryfikacyjnym GOT PTTK w Krakowie zweryfikowano 903 odznaki, w tym 268 popularnych, 202 małe brązowe, 102 małe srebrne, 56 małych złotych, 55 dużych brązowych, 27 dużych srebrnych, 34 duże złote, 45 małych i 8 dużych odznak „Za wytrwałość” oraz 106 odznak „W góry” (64 brązowe, 30 srebrnych, 12 złotych). Ponadto zweryfikowano 222 normy na odznakę „Za wytrwałość”.

W ostatnich latach rośnie liczba rozmaitych odznak turystycznych wprowadzanych przez oddziały i różne placówki PTTK, w tym przez COTG PTTK. Jedyną odznaką Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK jest Górska Odznaka Turystyczna PTTK, która ma świadczyć o doświadczeniu i stażu turystycznym zdobywcy. Inne odznaki, jak np. Głównego

Szlaku Sudeckiego, Korona Kaczawska, Korona Beskidu Niskiego itp., mimo iż są związane tematycznie z górami, wprowadzone są na rynek przez inne jednostki PTTK. Wprowadzoną wyjątkowo przez KTG ZG PTTK pamiątkową odznakę „1918-2018 - 100. Rocznica odzyskania niepodległości” przyznawaną w roku jubileuszowym, a w praktyce jeszcze w 2019 r. każdemu zdobywcy GOT PTTK (naklejka lub pieczętka w książeczce GOT PTTK upoważniała do zakupu odznaki) rozprawdzał COTG PTTK w Krakowie. Do końca 2019 r. sprzedano ponad 4700 odznak, wykup odznaki nie był obligatoryjny.

Znakowanie szlaków górskich

Znakowaniem szlaków turystycznych zajmują się różne instytucje, dlatego w terenie powstają rozmaite szlaki o różnych znakach, opatrzone różnymi nazwami, czego przykładem są szlaki biograficzne, pielgrzymkowe, szlaki o charakterze lokalnym itp. Jednocześnie odnotowuje się zmiany tzw. operatorów szlaku, toteż sprawami znakowania na szlakach głównych zajmują się Lasy Państwowe, urzędy gminne itp. zamiast miejscowego oddziału PTTK. Niektóre oddziały PTTK, a przede wszystkim COTG PTTK podejmują próby wykonywania prac znakarskich nie tylko ze środków resortowych, ale także ze środków samorządów lub programów operacyjnych urzędów marszałkowskich. COTG PTTK zmierza do stworzenia w Towarzystwie bazy szlaków.

COTG PTTK tradycyjnie zorganizował we Wrocławiu (19 maja 2019 r.) i w Krakowie (20 maja 2019 r.) spotkania z przedstawicielami oddziałów PTTK prowadzących prace znakarskie, w których uczestniczyli też przedstawiciele KTG ZG PTTK (Jerzy W. Gajewski, Janusz Konieczniak).

Koordinacja przez KTG ZG PTTK prac znakarskich (projekt uchwały Zarządu Głównego PTTK w tej sprawie przygotowany był przez KTG ZG PTTK jeszcze w 2014 r., lecz nie został przez ZG PTTK przyjęty) jest mało realna, bowiem COTG PTTK, powołując się na statut Towarzystwa, do realizacji przyjmuje wyłącznie plany przedstawione przez oddziały, pozostawiając komisji kwestie uzgodnienia ewentualnych zmian z oddziałami, a nie zawsze stanowisko KTG ZG PTTK znajduje poparcie ze strony oddziałów PTTK. Mając na uwadze zachodzące w infrastrukturze komunikacyjnej KTG ZG PTTK zmiany, wciąż apeluje, aby likwidować odcinki szlaków wiodących wzdłuż dróg samochodowych, co oddziały PTTK - przygotowując plany prac znakarskich powinny brać pod uwagę. Wykazy szlaków przeznaczonych do kasacji tylko sporadycznie znajdują odzwierciedlenie w planach.

KTG ZG PTTK popiera zasadę centralnego odnawiania szlaków i wykonawstwa drogowskazów przez COTG PTTK. W roku 2019 odnowiono 3148 km górskich szlaków pieszych, narciarskich i konnych, w tym w Sudetach - 1123 km, w Karpatach - 1944 km, w Górach Świętokrzyskich - 77 km. Sfinansowano wymianę 286 drogowskazów w Sudetach i 322 drogowskazów w Karpatach. Ponadto wykonano 113 tabliczki z nazwami punktów topograficznych (w Sudetach 57 szt., w Karpatach 56 szt.) oraz 33 schematyczne mapy szlaków (w Sudetach 25 szt., w Karpatach 8 szt.) oraz dokonano renowacji 5 stanowisk map. Odnotowano także fakt pojawiania się na szlakach PTTK drogowskazów montowanych przez administracje gmin, leśnictw itp.

W świetle uzgodnień ze Słowackimi i Czeskimi Klubami Turystów (KST, KČT) na temat systemu oznakowania szlaków transgranicznych stopniowo wprowadzane są drogowskazy w miejscowościach przygranicznych, kierujące do miejscowości po stronie słowackiej lub czeskiej. Ich wykaz przygotowała KTG ZG PTTK i przekazała do COTG PTTK.

Wbrew koncepcjom wynikającym z podpisanego w 2007 r. porozumienia PTTK - KČT - KST i stanowiska KTG ZG PTTK, wzdłuż granicy w Beskidzie Niskim i Bieszczadach (od Przeł. Regetowskiej po Krzemieniec) wiodą wspólnie dwa szlaki znakowane: czerwony i - polski - niebieski. Jest to rezultat protestów Oddziałów PTTK w Gorlicach, Jaśle, Krośnie i Sanoku, a także zaniezań strony słowackiej w utrzymaniu czerwonego szlaku granicznego. W tej sytuacji strona słowacka nie widzi konieczności kasacji niebieskiego szlaku od przeł. Glinne do Babiej Góry.

Oznakowania międzynarodowych szlaków górskich E3 i E8 tabliczkami wg wzoru proponowanego przez Europejski Związek Wędrownictwa (EWW-ERA-FERP), do planów znakarskich nie wprowadzano.

W związku z projektem przygotowanym przez COTG PTTK, wspólnie z władzami woj. podkarpackiego i władzami słowackimi w ramach programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020 związanego m.in. z finansowaniem znakowania szlaków, COTG PTTK i Delegatura Wschodniokarpacka KTG ZG PTTK rozporządza - w opracowanym wspólnie na spotkaniach przedstawicieli KTG ZG PTTK z przedstawicielami sekcji znakowania KST - wykazem już istniejących, wykonanych w ostatnich latach, i planowanych szlaków granicznych i transgranicznych.

Na skutek zmian organizacyjnych w niektórych oddziałach PTTK konieczne stało się wprowadzenie w Sudetach zmian granic znakowania. Delegatura Sudecka na posiedzeniu 22 XI 2019 r. uzgodniła obszary znakowania poszczególnych oddziałów PTTK i przygotowała wykaz do zatwierdzenia przez ZG PTTK. Kurs znakarzy szlaków górskich odbył się w dniach 12-14 IV 2019 r. w Bukowcu k. Jeleniej Góry. Organizatorem był Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze. Uczestniczyło i ukończyło szkolenie 15 osób.

Kontakty zagraniczne

Na zaproszenie sekcji znakowania Słowackiego Klubu Turystów (KST), Jarosław Dąbrowski (ZG PTTK) i Janusz Konieczniak uczestniczyli 23-24 marca 2019 r. w Zvoleniu w tradycyjnym spotkaniu znakarzy. Jerzy W. Gajewski uczestniczył 23 maja 2019 r. w spotkaniu zorganizowanym przez COTG PTTK (Jerzy Kapłon, Tomasz Gołąbek) w Vyšným Kubinie z przedstawicielami KST w sprawie realizacji wspomnianego programu Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020. Przedmiotem rozmów były graniczne i transgraniczne szlaki w Beskidzie Niskim i Bieszczadach. W praktyce rozmowy nawiązywały do punktów 2 i 3 porozumienia podpisanego 2 czerwca 2007 r. w Nowym Sączu przez prezesów PTTK, KČT i KST (Lech Drożdżyński, Jan Stráský, Miroslav Herchl) realizowanego od lat przez KTG ZG PTTK i sekcję znakowania KST, a do r. 2019 niewypowiedzianego przez żadną ze stron. Ustalenia te brzmiały następująco:

- Pkt 2. Przyjąć, że w oparciu o ustalenia z narady odpowiednich komisji [...] opracujemy i zrealizujemy propozycje łączenia szlaków wiodących do wspólnych granic,
- Pkt 3. Podjąć przez KČT, KST i PTTK inicjatywę integracji szlaków grzbietowych wzdłuż wspólnych granic tak, by można było ustalić jeden wspólny szlak turystyczny.

Punkt 2 dotyczył – poza tworzeniem logicznych powiązań transgranicznych – ewentualnego zawieszenia ustaleń porozumienia z Schengen, a zatem prób przywrócenia turystycznych przejść granicznych. Utrzymanie podwójnego oznakowania odcinka granicy od Przeł. Regetowskiej po Krzemieniec nie koresponduje z zapisem pkt 3 porozumienia z 2007 r.

W 1967 r. w Cieplicach odbyło się pierwsze spotkanie przedstawicieli KTG ZG PTTK z delegacjami KČT i KST w sprawie współpracy przygranicznej i metodyki znakowania szlaków. Co roku, z czasem co dwa lata, spotykano się kolejno w górach Polski, Czech i Słowacji. W 2019 r. organizatorem kolejnego spotkania, które odbywało się 30.05–2.06. 2019 r. w schronisku PTTK na Przysłopie w Beskidzie Śląskim była strona polska. Uczestniczyli: Pavel Přilepka, Stanislav Duchek i Ladislav Novák z KČT, Eva Škutová, Miloslav Kubla i Tomáš Balogh z KST, a z KTG ZG PTTK – Jerzy W. Gajewski, Marek Szot, Janusz Konieczniak i 3 przedstawiciele delegatur. Z ramienia ZG PTTK w spotkaniu uczestniczył Jarosław Dąbrowski.

Prezentacje towarzyszące spotkaniu obejmowały m.in. tematy związane z programami kursów znakarskich, analizę przykładów dobrego i złego znakowania, likwidacją przez PTTK przygranicznych szlaków koloru czarnego (KST i KČT nie stosuje tego rodzaju oznakowania), uzgodnień przyjętych 26.05.2019 r. na spotkaniu przedstawicieli Delegatury Sudeckiej z przedstawicielami KČT (J. Simon, V. Čech), Karkonoskiego Parku Narodowego (M. Růžička) i Europejskiego Porozumienia o Współpracy Novum (M. Vlasák) w schronisku PTTK „Andrzejówka” w sprawie znakowania szlaków przygranicznych na terenie gór byłego województwa wałbrzyskiego i Královéhradeckého kraju. Ponadto, nawiązując do spotkania w Vyšným Kubinie, strona słowacka zgłosiła 4 uwagi do programu Interreg, które przekazano do COTG PTTK.

Rocznik Wierchy

Kolejny, 82 tom rocznika *Wierchy* (za rok 2016), nawiązujący po części swą treścią do jubileuszu 110 lecia utworzenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, ukazał się jesienią 2019 r. w nakładzie 600 egz. Redakcja *Wierchów* nie wypłaca honorarium autorom tekstów i fotografii, a zatem rocznik – poza pracami redakcyjnymi – przygotowujemy jest społecznie.

W skład komitetu redakcyjnego *Wierchów* na lata 2018-22 wchodzi Joanna Pociask-Karteczka – przewodnicząca oraz Stefan W. Alexandrowicz, Jerzy W. Gajewski (jako przewodniczący KTG ZG PTTK), Ewa Grzęda, Ryszard Kantor, Andrzej Matuszyk, Zbigniew Mirek, Jacek Potocki, Jacek Purchla, Mieczysław Rokosz, Ewa Roszkowska, Zdzisław J. Ryn, Wiesław A. Wójcik (redaktor naczelny), Janusz Zdebski i Bogdan Zemanek. COTG PTTK na wniosek komitetu uruchomił sprzedaż rocznika także w wersji elektronicznej. Wszczęto starania, aby włączyć *Wierchy*

do bazy CEEOL promującej czasopisma oraz wydawców z Europy Centralnej i Wschodniej. Treści katalogowe w CEEOL dostępne są w wyszukiwarkach Google Scholar, ProQuest Serial Solutions, Summon, Primo Central, Alma, EBSCO Discovery Service, Knowledge Base i OCLC. Obecność rocznika w tej bazie zwiększyłaby jego zasięg oddziaływania oraz dostępność treści. Na podstawie przesłanej do CEEOL dokumentacji, władze bazy pozytywnie odniosły się do wniosku włączenia do niej *Wierchów*, oczekując na zgodę władz PTTK.

1.2. Turystyka narciarska

Do współpracy z KTN ZG zostały zaproszone następujące osoby: Ryszard Betcher, Wojciech Biedrzycki, Robert Borkowski, Edmund Brzozowski, Michał Chruściel i Arkadiusz Kopczyk.

W roku 2019 odbyły się dwa posiedzenia komisji (w Krakowie, w siedzibie COTG). W dniu 25 maja 2019 r.; członkowie komisji: Edward Borek, Jacek Dziwisz, Ryszard Gerszewski, Julietta Janczewska, Tadeusz Ryszkowski i Małgorzata Szczepańska (nieobecni: Jan Jabłoński, Joanna Kuta i Waldemar Osypiński); współpracownicy oraz zaproszeni goście: Edmund Brzozowski, Andrzej Kalemba (GKR PTTK), Arkadiusz Kopczyk, Andrzej Małek, Jerzy Michalak i Przemysław Misiąg.

Głównym celem zebrania było przeprowadzenie egzaminu na uprawnienia i rozszerzenie uprawnień Przodownika Turystyki Narciarskiej PTTK oraz podjęcie uchwały na temat przyznania tytułu Honorowy Przodownik Turystyki Narciarskiej PTTK oraz Wysokogórskich Odznak Narciarskich PTTK. W celu przeprowadzenia egzaminu powołano komisję egzaminacyjną w składzie: Edward Borek (członek KTN ZG, Przodownik Turystyki Narciarskiej oraz Instruktor Turystyki Narciarskiej) – przewodniczący komisji, Ryszard Gerszewski (przewodniczący KTN ZG, Przodownik Turystyki Narciarskiej oraz Instruktor Turystyki Narciarskiej) i Tadeusz Ryszkowski (członek KTN ZG, Przodownik Turystyki Narciarskiej oraz Instruktor Turystyki Narciarskiej) – członkowie komisji egzaminacyjnej. Egzamin na uprawnienia PTN zdały dwie osoby: Jacek Dziwisz i Przemysław Misiąg. Uprawnienia PTN rozszerzyli: Andrzej Małek i Jerzy Michalak. Poza rozszerzeniem uprawnień PTN spełnili oni pozostałe wymogi, które pozwoliły na nadanie im uprawnień Instruktora Turystyki Narciarskiej PTTK na narty skiturowe. Równocześnie Małgorzata Gerszewska uzyskała uprawnienia ITN na narty śladowe na tereny nizinne. KTN ZG podjął uchwałę nadającą tytuł Honorowy PTN następującym osobom: Janusz Kulpa – Bielsko-Biała, Andrzej Małek – Bielsko-Biała, Lucjan Simka – Bielsko-Biała, Wojciech Hosumbek – Bielsko-Biała, Jacek Żeliński – Bielsko-Biała, Jan Górecki – Wrocław, Teresa Muciek-Dac – Wrocław, Adam Moczarski – Gdańsk, Tadeusz Ruffiński – Białystok, Wanda Oryszczak – Jelenia Góra (uchwała w tym punkcie została zmieniona, kiedy okazało się, że Oryszczak ten tytuł uzyskała już wcześniej i Aleksander Dawidziak – Rzeszów. Postanowiono pierwszym 17 osobom, aktywnym PTN, przekazać nieodpłatnie odznaki PTN. Przyznano trzem osobom Wysokogórską Odznakę Narciarską (Tomasz Fischer, Zdzisław Wańczyk, Piotr Byrski). Pozostałe sprawy, omawiane na posiedzeniu KTN ZG, ujęte zostały w protokole zebrania, który został przekazany do ZG.

Drugie zebranie miało miejsce w dniu 5 października. Obecni członkowie komisji: Ryszard Gerszewski, Joanna Kuta, Tadeusz Ryszkowski i Małgorzata Szczepańska (nieobecni: Edward Borek, Jacek Dziwisz, Jan Jabłoński, Julietta Janczewska i Waldemar Osypiński); współpracownicy oraz zaproszeni goście: Edmund Brzozowski, Michał Chruściel, Andrzej Kalemba i Arkadiusz Kopczyk. W związku z brakiem quorum zebrani nie byli władni do podejmowania wiążących decyzji i podejmowania uchwał. Postanowiono odpowiednie uchwały przyjąć w terminach późniejszych w drodze głosowania elektronicznego. Omówiono przebieg spotkania w Orlu, podczas którego dyskutowano o bezpieczeństwie na górskich imprezach narciarskich. Zapoznano się z dokumentacją i wnioskami ośmiu osób o przyznanie Wysokogórskiej Odznaki Narciarskiej. Dyskutowano na temat regulaminu komisji egzaminacyjnej na uprawnienia PTN. Omówiono udział ITN w szkoleniach podczas imprez narciarskich w sezonie 2019/2020. Ustalono, kto z członków KTN ZG, gdzie i kiedy wręczy odznaki i legitymacje Honorowego PTN. Pozostałe sprawy, omawiane na posiedzeniu KTN ZG, ujęte zostały w protokole zebrania, który został przekazany do ZG.

Głosowania elektroniczne:

- w dn. 9 października 2019 r. w sprawie:
 - zmiany protokołu zebrania KTN ZG z dn. 25.05.19,
 - przyznania Wysokogórskiej Odznaki Narciarskiej 8 osobom,
 - uchwalenia regulaminu komisji egzaminacyjnej,

- wzoru wniosku o przyznanie tytułu Honorowego PTN,
- przyznania tytułu HPTN Januszowi Filarowskiemu.
- w dn. 8 listopada 2019 r. w sprawie:
 - przyznania tytułu HPTN Zygmuntowi Solarowskiemu,
- w dn. 30 listopada 2019 r. w sprawie:
 - powołania Terenowego Referatu Weryfikacyjnego ON w Warszawie Oddział „Mazowsze”,
- w dn. 9 grudnia 2019 r. w sprawie:
 - ogólnego regulaminu podkomisji KTN ZG (na jego podstawie powołano podkomisję ratownictwa narciarskiego w dn. 10.01.20 r.).

Stosowne protokoły z powyższych głosowań przekazane zostały do ZG.

Kadra programowa

Kadrę programową, leżącą w zainteresowaniu Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK, stanowią Instruktorzy Turystyki Narciarskiej PTTK oraz Przewodnicy Turystyki Narciarskiej PTTK. W roku 2019 uprawnienia ITN uzyskały 3 osoby (dwie na narty skiturowe, jedna na narty śladowe w terenie nizinnym). Ostatnia wydana legitymacja ITN nosi numer 64. W roku 2019 uprawnienia PTN uzyskały dwie osoby. Ostatnia wydana legitymacja PTN nosi numer 1641. Komisja nie dysponuje danymi, które pozwalałyby wykreślić z rejestru kadry osoby zmarłe. Wedle szacunków, aktywnych PTN jest około 5%. W celu weryfikacji aktywności przewodników Komisja postanowiła przekazywać nieodpłatnie odznaki PTN przewodnikom wykazującym się przynajmniej skromną działalnością w turystyce narciarskiej. W roku 2019 przekazano takich odznak 27.

Imprezy centralne

W roku 2019 zorganizowane zostały następujące narciarskie imprezy centralne:

- 51. Rajd Narciarski po Jurze w dn. 9-13 stycznia 2019. Organizatorzy: Oddział PTTK w Zawierciu oraz KT „Ostańce”. Kierownikiem rajdu była Joanna Kuta,
- Towarzyskie Spotkanie Narciarzy „Beskidy 2019” (Beskidy Kysucke, Słowacja). Termin: 9–13 stycznia 2019 Organizator: KTN O/PTTK „Podbeskidzie” Bielsko-Biała. Kierownik: Edmund Brzozowski,
- 50. Ogólnopolski Rajd Narciarski „Wędrowni Północy” w dn. 26 stycznia-2 lutego 2019. Organizatorem Zlotu był Oddział PTTK w Suwałkach. Bazą rajdu była miejscowość Gulbieniszki. W rajdzie uczestniczyło 71 osób. Kierownictwo imprezy spoczywało w rękach Beaty Karwel,
- V Ogólnopolski Rajd Narciarski „Zemowe Wandre” w dn. 6-10 lutego 2019. Organizatorzy: Narciarski Klub Turystyczny „Szuraczek” z Kościerzyny (Oddział Regionalny PTTK w Gdańsku) i Klub Turystów Pieszych „Bąbelki z Gdańska (Oddział Gdański PTTK). Baza Rajdu znajdowała się w miejscowości Szymbark.
W Rajdzie uczestniczyły 32 osoby. Kierownikiem imprezy był Ryszard Betcher. Oprócz tras turystycznych, prowadzone było szkolenie z podstaw technik biegowych na nartach śladowych oraz zaawansowane z technik biegowych dla kandydatów na uprawnienia PTN (prowadzący: Ryszard Gerszewski);
- III Szkoleniowy Rajd Narciarski „Beskid Niski” w dn. 20-24 lutego 2019. Organizator: NKT „Szuraczek” z Kościerzyny. Baza znajdowała się w miejscowości Tylicz. W imprezie uczestniczyły 33 osoby. Kierownik: Ryszard Ceszak.

Oprócz tras turystycznych na rajdzie prowadzone było szkolenie z podstaw technik zjazdowych na nartach śladowych (prowadzący: Michał Chruściel) oraz zaawansowane dla kandydatów na PTN (prowadzący: Ryszard Gerszewski).

- XIX Spotkanie Narciarzy Śladowych – Jaworki. Termin: 28 lutego–3 marca 2019, kierownik: Juliusz Wystouch,

- 64 Rajd Narciarski „KARKONOSZE 2019”, termin: 10–16 marca 2019, organizator: KTN PTTK Jelenia Góra. Kierownik: Jan Jabłoński,
- XIV Tatrzański Spotkanie Narciarzy im. Stanisława Szymulańskiego – Polana Chochołowska Termin: 9–14 kwietnia 2019. Kierownik: Edmund Brzozowski. Ilość uczestników: 15 osób,
- Ogólnopolskie rozpoczęcie sezonu narciarskiego, termin: 11 – 15 grudnia 2019 r. Miejsce: schronisko Barborka na stokach góry Pradziad (Czechy). Kierownik: Leszek Gapiński. Ilość uczestników: 30 osób. W trakcie imprezy prowadzone było szkolenie telemarkowe na nartach śladowych (prowadzący: Michał Chruściel) oraz z zawansowanych technik zjazdowych dla kandydatów na uprawnienia PTN (prowadzący: Ryszard Gerszewski).

Działalność referatów weryfikacyjnych

Sprawozdania z działalności i przyznanych odznak narciarskich w roku 2019 przysłały Terenowe Referaty Weryfikacyjne w: Bielsku-Białej, Bochni, Dąbrowie Górniczej, Gdańsku, Kościerzynie, Łodzi, Nowym Sączu, Rzeszowie, Suwałkach, Warszawie, Wrocławiu oraz Zawierciu.

Poniżej zamieszczony został wykaz odznak narciarskich PTTK przyznanych w 2019 roku (sezon 2018/2019):

DON – Dziecięca Odznaka Narciarska
 NOM – Narciarska Odznaka Młodzieżowa
 GON – Górską Odznaka Narciarska
 NON – Nizinna Odznaka Narciarska

Stopień odznaki	Zweryfikowano w TRW ON	Zweryfikowano w CRW ON	Łącznie
DON	87	31	118
NOM	60	1	61
Popularna GON	52	5	57
Mała brązowa GON	78	8	86
Mała srebrna GON	9	1	10
Mała złota GON	9	3	12
DUŻA SREBRNA GON	Nd	1	1
DUŻA ZŁOTA GON	Nd	2	2
Powtórzenia GON „za wytrwałość”	7	2	1
Odznaka GON „za wytrwałość”	Nd.	1	1
GON RAZEM:	155	23	178
Popularna NON	12	0	12
Mała brązowa NON	11	0	11
Mała srebrna NON	2	0	2
Mała złota GON	2	0	2

DUŻA SREBRNA NON	nd	0	0
DUŻA ŻŁOTA NON	nd	0	0
Powtórzenia NON „za wytrwałość”	2	0	2
NON RAZEM:	29	0	29
Wysokogórska ON	nd	11	11
RAZEM:	331	66	397

Działalność promocyjna KTN ZG PTTK

W roku 2019 komisja zleciła wykonanie 1500 sztuk plakatów w formacie A3 promujących turystykę narciarską oraz zdobywanie odznak narciarskich PTTK. Projekt plakatu wykonany został pod kierownictwem Julii Janczewskiej. Aktualnie plakaty te są przekazywane sukcesywnie Oddziałom PTTK, zawieszane w schroniskach i obiektach PTTK oraz w innych miejscach.

Realizacja uchwał i wniosków przyjętych na Krajowej Konferencji Turystyki Narciarskiej PTTK w Szczyrku dn. 16 grudnia 017 r.

Temat, a właściwie głównie brak możliwości realizacji niektórych wniosków, został omówiony w sprawozdaniu z działalności komisji za rok 2018

Inne

Z inicjatywy Roberta Borkowskiego komisja rozważała możliwość powołania podkomisji ratownictwa narciarskiego. Ostatecznie, po burzliwych dyskusjach, podkomisja taka została powołana uchwałą KTN ZG w dn. 10 stycznia 2020 r.

Podsumowanie

W dalszym ciągu najważniejszym zadaniem, jakie aktualnie stawia przed sobą Komisja Turystyki Narciarskiej ZG PTTK, jest zwiększenie liczby członków kadry (przodowniczej i instruktorskiej) z jednoczesnym dbaniem o poziom jej wykształcenia. Nie jest to proste, z uwagi na szczupłość aktualnej, narciarskiej kadry instruktorskiej w PTTK. Drugą sprawą jest zwiększenie bezpieczeństwa uczestników imprez narciarskich odbywających się w terenie górskim. Z pewnością pomocną będzie w tym miejscu działalność podkomisji ratownictwa narciarskiego.

1.3. Górska turystyka jeździecka

W roku sprawozdawczym komisja pracowała w składzie powołanym przez ZG PTTK Uchwałą nr 24 /XIX/2017 Zarządu Głównego PTTK z 9 grudnia 2017 r. w sprawie powołania Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK. Zebrania komisji miały miejsce w następujących terminach i lokalizacjach:

12-14 kwietnia – Zembrzyce,

19 maja – Dwernik,

05 października – Katowice,

06-07 grudnia – Dwernik.

Podczas posiedzeń zajmowano się sprawami bieżącymi, weryfikacją odznak, wytypowaniem nowych instruktorów, wykładowców, przygotowaniem przedsięwzięcia *Powojenne Targi Końskie w Lutowiskach*, przeorganizowaniem prac po śmierci Jana Wilanowskiego, weryfikacją szlaków konnych w Bieszczadach i na Jurze, przygotowaniem programu dorocznego sejmiku.

Kadra i ośrodki jeździeckie

Przeprowadzono 3 kursy (18 osób): Kurs Przodownika TJ - OG TJ Rancho Overo Nowa Ruda; Kurs Przodownika TJ-OG TJ "U Szeryfa" Dwernik, Kurs Przodownika TJ - Uniwersytet Rolniczy, Wydział Hodowli i Użytkowania Koni w Lublinie

Imprezy

1. 2 kwietnia 2019 roku na Hali Boraczej odbyło się XV Centralne Ognisko Papieskie. Organizatorem było Koło PTTK im. Jana Pawła II w Węgierskiej Górcie – Oddziału Babiogórskiego w Żywcu. W uroczystości wzięło udział ok. 200 osób.
2. W dniach 12-14 kwietnia 2019 r. odbył się XXIII Sejmik Przodowników i Instruktorów Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK Do Zembrzyc przybyło ponad 120 osób. Tradycyjnie uczestnicy otrzymali „Informator Sejmikowy” oraz długopis promujący PTTK i naszą Komisję.
3. W dniach 31 maja-2 czerwca miał miejsce Rajd Kadrowy Przodowników i Instruktorów Górskiej Turystyki Jeździeckiej PTTK, tradycyjnie odbył się w Bieszczadach Wzięło w nim udział około 40 osób.
4. XVII Powojenne Targi Końskie odbyły się dnia 6 lipca 2019 r. w Bieszczadach, w miejscowości Lutowiska. Podczas targów odbyła się parada, w której wzięło udział około 108 koni. Zaprezentowały się w niej stajnie i ośrodki GTJ z gminy Lutowiska, policja, straż graniczna oraz współpracujące ośrodki GTJ z poza gminy. Komisja GTJ wystawiła stoisko promocyjne.
5. HUBERTUS odbył się w Sławkowie – uczestniczyło w nim 21 jeźdźców
6. 27-29 września 2019 r. odbył XX Rajd do Lipowca, uczestniczyło w nim około 30 jeźdźców oraz zaproszeni goście.

Imprezy dla dzieci

Zorganizowano wycieczkę dla dzieciaków z Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie przy ulicy Tynieckiej oraz rajd młodzieży po Bieszczadach 30.06-14.07.2019 r.

TREC PTTK

- 13 zawodów TREC PTTK
- 7 konkursów sprawności jeździeckiej z elementami TREC PTTK – jednodniowe.

Odnaki

Zdobyte Odnaki Górskiej Turystyki Jeździeckiej w bieżącym roku:

- Brązowa – 64
- Srebrna – 12
- Złota – 5
- Zdobyte Odnaki szlakowe 6: Bieszczady – 5
- Sudety – 1.

Działalność promocyjna

Poprzez strony <http://gtj.pttk.pl> i www.trec.pttk.pl, na portalu społecznościowym Facebook oraz na imprezach organizowanych przez ośrodki.

Szlaki

Wyznaczono odcinek w okolicach Berestu na terenie Nadleśnictwa Nawojowa.

1.4. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie funkcjonuje w oparciu o osobowość prawną PTTK jako jednostka specjalistyczna prowadząca działalność programową Towarzystwa w górach. Podstawą formalną tej działalności jest zapis w Statucie PTTK w artykule 6 ust. 5 oraz Regulamin zatwierdzony przez Zarząd Główny PTTK uchwałą nr 387/XVII/2013 ZG PTTK z dnia 25 maja 2013. Działalność COTG jest działalnością pożytku publicznego oraz działalnością pożytku publicznego odpłatną. W szczególności jest to działalność informacyjna, popularyzatorska, wydawnicza, utrzymywanie kontaktów i współpracy z instytucjami i osobami związanymi z górami oraz obsługa organizacyjna, administracyjna i finansowa komisji Zarządu Głównego, które prowadzą działalność górską, a więc Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK, Komisji Turystyki Narciarskiej ZG PTTK oraz Komisji Górskiej Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK. W strukturze COTG działają: Centralna Biblioteka Górską PTTK, Oficyna Wydawnicza Wierchy, redakcje: rocznika Wierchy i kwartalnika Gazeta Górską. COTG prowadzi Centralne Archiwum Turystyki Górskiej PTTK oraz na podstawie uchwały ZG PTTK nr 256/XVII/2011 z dnia 24 września 2011 Centralną Bazę Szlaków Turystycznych PTTK.

COTG PTTK w Krakowie popularyzuje przyjęte w PTTK kierunki rozwoju i promocji turystyki górskiej, realizując projekty z zakresu szeroko pojętych zagadnień kultury związanej z górami.

Działalność Centralnej Biblioteki Górskiej:

Stan zbiorów Biblioteki na dzień 31 grudnia roku sprawozdawczego przedstawiał się następująco:

- druki zwarte: 29395 vol. (przybyło 512),
- czasopisma i wydawnictwa ciągle: 8646 vol. (przybyło 293),
- mapy: 2589 jedn. inw. skatalogowanych (+125 jedn. inw. w zbiorze E. Moskały nieskatalogowanych) (w sumie przybyły 72 jedn. inw.).

Wzbogacanie zbiorów następowało drogą zakupów oraz darów od instytucji i osób prywatnych. Biblioteka, we współpracy z wydawnictwami, prowadziła akcję promowania nowo wydawanych pozycji z zakresu szeroko rozumianej problematyki górskiej. W roku sprawozdawczym odbyły się promocje następujących wydawnictw:

- *Walka o Morskie Oko w Tatrach 1811-1909 i „Zapomniane Kresy”. Spisz, Orawa, Czadeckie w świadomości Polaków 1895-1925* Jerzego W. Roszkowskiego, wspólnie z Fundacją Zakłady Kórnickie i Powiatowym Centrum Kultury w Nowym Targu (12 lutego),
- *Polskie zamki i rezydencje na Ukrainie* Dmytra Antoniuka, wspólnie z Centralnym Ośrodkiem Turystyki Górskiej (19 lutego),
- *Wiara i wolność. Wkład Żywiecczyzny w czyn niepodległościowy 1914-1918* Marka Ciska, Mirosława Miodońskiego i Władysława Motyki, wspólnie z Krakowskim Oddziałem Związku Podhalan (19 lutego),
- *Wołanie w górach. Wypadki i akcje ratunkowe w Tatrach* Michała Jagiełły, wspólnie z Wydawnictwem ISKRY (14 marca),
- *Polskie Tatry Wysokie. Narciarstwo Wysokogórskie* Józefa Wali i Karola Życzkowskiego, wspólnie z Wydawnictwem Sklepu Podróżnika (23 marca),
- *Mapy nazewnictwa Gmina Zawoja* Pawła Franczaka i Karoliny Listwan-Franczak, wspólnie z Babiogórskim Centrum Kultury im. dr Urszuli Janickiej-Krzywdy w Zawoi (11 kwietnia),
- *Materiały do dziejów polskiej dialektologii i etnologii* Macieja Raka, wspólnie z Księgarnią Akademicką w Krakowie (9 maja),
- *Piekielnik na Orawie ... niemal od zarania dziejów*, wspólnie z Małym Wydawnictwem (13 czerwca),
- *Droga św. Jakuba w Polsce* Łukasza Mroza, wspólnie z Wydawnictwem Edytorial (12 września),
- *Zdobycie Tatr. Historia i kronika taternictwa. Tom II: Lata 1904-1925*, Jana Kielkowskiego, wspólnie z Wydawnictwem STAPIS (3 października),
- *Walery Goetel 1889-1972. By w góry było po co chodzić. O turystyce, parkach narodowych i sozologii* Zbigniewa Wójcika, wspólnie z Oficyną Wydawniczą „WIERCHY” (10 października),

- *Zakopiańskie malarstwo na szkle* Władysława Walczaka-Banieckiego, Barbary Banieckiej-Dadzio i Bogdana Dadzio, wspólnie z Zakopiańskim Centrum Kultury – Centrum Kultury „Czerwony Dwór” (11 listopada),
- *Góry mistyczne* ks. Zbigniewa Pytla, wspólnie z Wydawnictwem Buchers Design (12 grudnia).

W imprezach promocyjnych wzięło udział ok. 300 uczestników

Kontynuowano akcję wprowadzania danych do katalogu komputerowego Biblioteki, dostępnego w Internecie.

W roku sprawozdawczym wprowadzono ogółem 728 rekordów (w tym: 619 druków zwartych, 11 numerów czasopism, 41 map, 57 artykułów). Na dzień 31 grudnia roku sprawozdawczego katalog komputerowy Biblioteki zawierał opisy: 19990 książek, 1595 czasopism, 484 map i planów, 1004 artykułów.

Zbiory biblioteczne udostępniano wyłącznie na miejscu. W okresie sprawozdawczym skorzystało z nich 650 czytelników, którym udostępniono w sumie 2209 jedn. inw. (w tym 1230 vol. druków zwartych, 957 czasopism oraz 22 mapy).

W ramach poprawy stanu technicznego zbiorów w roku sprawozdawczym wykonano prace introligatorskie (oprawa i naprawa) obejmujące 1 vol. druków zwartych oraz 110 vol. czasopism i wyd. ciągłych.

W roku 2016 Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK ogłosił stały Konkurs im. Walerego Goetla na najlepszą rozprawę doktorską o tematyce górskiej. W jego ramach oceniane są prace powstałe do pięciu lat przed terminem konkursu, dotyczące szeroko rozumianej problematyki gór Polski i świata, ujmujące ją w zakresie dwóch kategorii wiedzy: nauk humanistycznych oraz nauk o Ziemi.

Do jury konkursu powołani zostali wybitni uczeni, w których dotychczasowym dorobku naukowym problematyka gór znajduje poczesne miejsce, profesorowie: Julina Dybiec (Uniwersytet Jagielloński), Bolesław Faron (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Ewa Grzęda (Uniwersytet Wrocławski), Krystyna Heska-Kwaśniewicz (Uniwersytet Śląski), Ryszard Kantor (Uniwersytet Jagielloński), Bogusław Krasnowolski (Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie), Andrzej Matuszyk (Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie), Zbigniew Mirek (Polska Akademia Nauk), Joanna Pociask-Karteczka (Uniwersytet Jagielloński), Zdzisław J. Ryn (Akademia Wychowania Fizycznego w Krakowie), Andrzej Skorupa (Akademia Górniczo-Hutnicza), Zbigniew J. Wójcik (Polska Akademia Nauk), Janusz Zdebski (Wszelchnica Świętokrzyska), Franciszek Ziejka (Uniwersytet Jagielloński), a nadto dr Wiesław A. Wójcik, jako przedstawiciel COTG PTTK.

Konkurs odbywa się cyklicznie. Co 3 lata oceniane będą na przemian rozprawy z jednej kategorii. Informacja o edycji konkursu w 2019 r. została opracowana w 2018 r. i podana została na stronie internetowej Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK, ponadto ośrodek powiadomił o nim listownie i mailowo rektorów wyższych uczelni w Polsce, przesyłając na ich ręce stosowne pismo i plakat. Pisma i plakaty zostały również wysłane do dziekanów i opiekunów studiów doktoranckich wydziałów humanistycznych (polonistyki, historii, psychologii, socjologii i pedagogiki, czasem też antropologii kultury, etnologii czy kulturoznawstwa) tychże uczelni. Łącznie wysłano 86 listów i 102 e-maile. W roku sprawozdawczym zorganizowano 3 cykl konkursu na najlepszą pracę doktorską o tematyce górskiej, z zakresu nauki humanistyczne. Zgłosiło się do niego 5 osób z pracami:

1. Katarzyna Ceklarz, *Sebastian Flizak – etnograf i ludoznawca na tle swojej epoki. Biografia antropologiczna*, Kraków 2017 (Uniwersytet Jagielloński, Wydział Historyczny, promotor: prof. dr hab. Jan Świąch).
2. Magda Cieśla, *Paleolit Środkowy w Karpatach Zachodnich*, Kraków 2018 (Uniwersytet Jagielloński, Wydział Historyczny, promotor: prof. dr hab. Paweł Valde-Nowak).
3. Iwona Dominek, *Władysław Krygowski (1906-1998) życie – działalność – twórczość*, Kraków 2018 (Akademia Wychowania Fizycznego im. Bronisława Czecha w Krakowie, promotor: prof. dr hab. Andrzej Matuszyk).
4. Michał Grabowski, *Spiski tatrzańskie – próba monografii*, Warszawa 2016 (Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, promotor: prof. dr hab. Jakub Zdzisław Lichański).
5. Joanna Hibner, *Wpływ kolei linowych na strukturę ruchu turystycznego w Tatrach*, Kraków 2018 (Uniwersytet Jagielloński, Wydział Geografii i Geologii, promotorzy: prof. dr hab. Jarosław Balon i dr Joanna Więclaw-Michniewska).

Jury konkursu w składzie prof. Ewa Grzęda, Krystyna Heska-Kwaśniewicz, Julian Dybiec, Bolesław Faron, Ryszard Kantor, Andrzej Matuszyk, Zdzisław J. Ryn, Zbigniew J. Wójcik, Janusz Zdebski, Franciszek Ziejka przyznało I miejsce pracy dr Iwony Dominek, II miejsce pracy dr Katarzyny Ceklarz, III pracy dra Michała Grabowskiego.

W roku sprawozdawczym, we współpracy z Targami Książki w Krakowie i Wydawnictwem „Karpaty” Andrzeja Łączyńskiego z Krakowa zorganizowano 4 edycję Międzynarodowego Konkursu na najlepsze wydawnictwa o górach. Do konkursu zostało zgłoszonych 100 tytułów książek i map (posiadających numery ISBN) przez 44 firmy wydawnicze z 9 krajów (Austria, Bułgaria, Czechy, Grecja, Polska, Rumunia, Słowacja, Wielka Brytania i Włochy). Laureatami w tym roku zostali:

Kategoria I – Albumy

I miejsce – Oficyna Artystyczna ASTRAIA Rafał Monita, Kraków za książkę *Szczawnica. Podróż do kurortu w XIX wieku i dzisiaj*

II miejsce – Wydawnictwo Buchers Design, Kraków, za książkę *Góry mistyczne*

III miejsce – Wydawnictwo STAPIS, Katowice, za książkę *Włodek. Władysław Cywiński*

Kategoria II – Przewodniki

I miejsce – Wydawnictwo Kartograficzne EKO-GRAF, Wrocław, za książkę *Parki krajobrazowe województwa dolnośląskiego*

II miejsce – Wydawnictwo Bezdroża, Kraków, za książkę *Góry Słowacji*

III miejsce – Karkonoski Park Narodowy, Jelenia Góra, za książkę *100 przyrodniczych osobliwości Karkonoszy*

Kategoria III – Popularnonaukowe, monografie i inne

I miejsce – Wydawnictwo ARKADY, Warszawa, za książkę *Sztuka skalnego Podhala. Przewodnik dla kolekcjonerów*

II miejsce – Babiogórski Park Narodowy, Zawoja, za książkę *Ptaki babiogórskiego pogranicza / Vtáky babiohorského pohraničia*

III miejsce - Wydawnictwo Marginesy Agnieszka Radtke, Warszawa, za książkę *Wanda Rutkiewicz. Jeszcze tylko jeden szczyt*

Kategoria IV – Proza literacka o tematyce górskiej

I miejsce – Vertebrate Publishing, Sheffield, United Kingdom, za książkę *Edmund Hillary – A Biography*

II miejsce – Wydawnictwo Poznańskie, Poznań, za książkę *Góry. Stan umysłu*

III miejsce – Wydawnictwo Bezdroża, Kraków, za książkę *Absurd Everestu*

Kategoria V – Mapy

I miejsce – ДОМИНО, Стара Загора, България, za 10 *map turystycznych gór bułgarskich* (10 tytułów) *Стара Планина (1-4), Средна Гора, Витоша, Рила, Източни Родопи, Западни Родопи, Пирин*

II miejsce – Wydawnictwo COMPASS, Kraków, za *mapy wodoodporne kieszonkowe Pieniński Park Narodowy oraz Pieniny Właściwe* – (2 tytuły)

III miejsce – Babiogórskie Centrum Kultury w Zawoi, za *Mapy turystyczno-nazewnicze gminy Zawoja: I. Skawica i Zawoja Dolna, II. Zawoja Dolna, Centrum, Welcza, Mosorne i Przysłop, III. Babia Góra i Zawoja Górna*

Kategoria VI – Atlasy, encyklopedie lub słowniki nazewnictwa, miejscowości, obiektów, przyrodnicze i inne

I miejsce – Nakladatelství Academia, Praha, Česko, za książkę *Rostliny Karpat*

II miejsce – Vydavateľstvo I&B Vysoké Tatry, Tatranská Lomnica, Slovensko, za książkę *História dopravy vo Vysokých Tatrách*

III miejsce – ТАНГРА ТанНакРа, София, България, za książkę *Лечебните свойства на растенията*

W ramach Konkursu przyznano też wyróżnienia

1. Prezesa Zarządu Głównego PTTK – dla wydawnictwa FREYTAG-BERNDT, Praha, Česko, za książkę *Polské Slezsko (Polski Śląsk)*.
2. Prezesa Małopolskiej Organizacji Turystycznej – dla wydawnictwa Buchers Design, Kraków, za książki *Kościół drewniany Białka Tatrzańska* oraz *Kościół murowany Białka Tatrzańska*.
3. Targów w Krakowie (współorganizatora Konkursu):
 - PWH ARTI Artur Rogala, Mariusz Rogala, Ożarów Mazowiecki, za album *Góry Polski*,
 - Wydawnictwo ISKRY, Warszawa, za książkę *Wołanie w górach. Wypadki i akcje ratunkowe w Tatrach*,
 - Wydawnictwo Czarne, Wołowiec, za książkę *Bez powrotu. Życie i śmierć na K2*– CBS (Creative Business Studio), Banská Bystrica, Slovensko, za album *Čarovné Tatry a Zamagurie*,
 - Wydawnictwo „Na szczyt” Marzena Nerkowska, Gdańsk, za książkę *Bronek. Opowieść o Bronisławie Czechu*,
 - Štátna ochrana prírody Slovenskej republiky, Správa Národného parku Slovensky raj, Banská Bystrica, Slovensko, za książkę *Kysel v Slovenskom raji*.
4. Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK (współorganizatora Konkursu): Wydawnictwo COMPASS, Kraków, za:
 - przewodnik *Beskid Sądecki i Sądecczyzna na rowerze*,
 - Schubert & Franzke, Clui-Napoca, România, za mapy *Calimani hartă de drumeție* oraz *Rodnei hartă de drumeție*,
 - Wydawnictwo Pascal, Bielsko-Biała, za przewodnik *Alpy – przewodnik ilustrowany*.
5. Wydawnictwa „KARPATY” Andrzej Łączyński (współorganizatora Konkursu):
 - Wydawnictwo COMPASS, Kraków, za przewodnik *Bieszczady. Wycieczki w dolinie górnego Sanu*,
 - Pieniński Park Narodowy, za książkę *Monografie Pienińskie, tom 3, Geologia Pienin*,
 - TATRAPAN, Banská Bystrica, Slovensko, za mapę *Poloniny, Vihorlat, Zemplínska šírava*,
 - Tatrzański Park Narodowy, Zakopane, za książkę *Rysy, Przełęcz pod Chłopkiem*,
 - ТАИГРА ТанНакРа, София, България, za przewodnik *Беласица*,
 - ΑΝΑΒΑΣΗ (Anavasi), Αθήνα (Ateny), Ελλάδα (Grecja), za mapę *ΟΛΥΜΠΟΣ (Olimp)*.
6. Komisji Turystyki Górskiej Zarządu Głównego PTTK:
 - GRAFTUR, Wojtyś W., Kielce, za przewodnik *Z sercem w plecaku, czyli wędrówki po drogach i bezdrożach Ziemi Świętokrzyskiej i Sandomierskiej – Góry Świętokrzyskie, wokół pasma głównego – Łysogóry i okolice*,
 - Vydavateľstvo DAJAMA, Bratislava, Slovensko, za przewodnik *Tatry pre deti*,
 - Bradt Travel Guides, United Kingdom, za przewodnik *Trekking in Peru*,
 - KOMPASS-Karten, Innsbruck, za mapy *K50 Nationalpark Hohe Tauern* (3 Karten im Set).
7. Redakcji „GAZETY GÓRSKIEJ”:
 - Wydawnictwo Bezdroża, Kraków, za książkę *Czas na ultra. Biegi górskie metodą Marcina Świerca*.
8. Redakcji rocznika „WIERCHY”:
 - TATRAPAN, Banská Bystrica, Slovensko, za książkę *Skialpinizmus – horské lyžovanie*,
 - Wydawnictwo terraQuest, Warszawa, za mapę *Mount Everest – Trekking map*,
 - Vydavateľstvo DAJAMA, Bratislava, Slovensko, za książkę *Útulne a chaty – Malá Fatra*,
 - Wydawnictwo Bezdroża, Kraków, za książkę *Duchy K2. Epicka historia zdobycia szczytu*.
9. Redakcji „MAĆKOWEJ PERCI” wydawanej przez Koło Przewodników Tatrzańskich w Krakowie:
 - Wydawnictwo Sklepu Podróżnika Przemysław Chlebicki, Warszawa, za przewodnik *Polskie Tatry Wysokie. Narciarstwo wysokogórskie*.
 - Wydawnictwo STAPIS, Katowice, za monografię *Zdobycie Tatr. Historia i kronika taternictwa. Tom II: lata 1904-1925*.
10. Koła Przewodników Beskidzkich PTTK im. Profesora Romana Reinfussa w Krakowie:

- Wydawnictwo Marginesy Agnieszka Radtke, Warszawa, za książkę *Pochowani w niebie. Niezwykła historia Szerpów i największej tragedii na K2*,
- Stowarzyszenie Gmin Babiogórskich, Sucha Beskidzka oraz Babiogórski Park Narodowy, Zawoja, za wydawnictwa popularnonaukowe *Roczniki Babiogórskie 2016, 2017 i 2018*,
- Wydawnictwo Stara Droga, Janów Lubelski, za *Łemkowską Książeczkę / Лемківська Книжочка*.

Akcja wydawnicza promująca turystykę górską i góry /seminaria, konferencje naukowe i promocje/

6 grudnia 2019 r. w Mszanie Dolnej odbyła się promocja książki dr Katarzyny Ceklarz pt. „Sebastian Flizak (1881–1972) ludoznawca i etnograf na tle swojej epoki”. Organizatorami byli: Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie, Stowarzyszenie Kulturowy Gościniec, Polskie Towarzystwo Ludoznawcze Oddział w Mszanie Dolnej oraz gmina Mszana Dolna. W trakcie spotkania, autorka przybliżyła życie i działalność Sebastiana Flizaka, składając przy tym autografy w rozdawanych gościom książkach. Przed spotkaniem wójt gminy Niedźwiedź, którego babcia była siostrą Sebastiana Flizaka, odsłonił pamiątkową tablicę na budynku szkoły, w której etnograf pracował w latach 40. XX w. jako dyrektor i nauczyciel Samorządowego Gimnazjum Koedukacyjnego w Mszanie Dolnej. Złożono także kwiaty na jego grobie na cmentarzu w Mszanie Dolnej.

W ramach realizacji zadania pt. „Popularyzacja oferty turystycznej Województwa Małopolskiego oraz wsparcie integracji branży turystycznej poprzez zorganizowanie Małopolskich Obchodów Międzynarodowego Dnia Przewodnika 2019”, COTG PTTK zorganizował Małopolskie Obchody Międzynarodowego Dnia Przewodnika 2019, na które składały się trzy wydarzenia:

- akcja „Przewodnicy PTTK dzieciom”,
- gala „Małopolskich Obchodów Międzynarodowego Dnia Przewodnika”,
- warsztaty dla przewodników.

W roku 2019 akcja Przewodnicy PTTK Dzieciom była poświęcona 150 rocznicy urodzin Stanisława Wyspiańskiego. Wycieczki zorganizowane dla dzieci i młodzieży przez przewodników PTTK w dniach 6–16 lutego 2019 r., odbyły się pod hasłem: „Śladami Stanisława Wyspiańskiego po Małopolsce”. Zgodnie z planem odbyło się 12 wycieczek, w których uczestniczyło 588 uczestników – dzieci i młodzieży z domów dziecka, świetlic środowiskowych oraz dzieci niepełnosprawnych. Wycieczki zostały zorganizowane bezpłatnie przez przewodników zaangażowanych w działalność kół i klubów PTTK w różnych miejscowościach Małopolski: w Bochni, Nowym Sączu, Nowym Targu, Oświęcimiu, Krakowie, Rabce Zdroju, Wadowicach, Krościenku n/ Dunajcem, Chrzanowie.

Uroczysta Gala Małopolskich Obchodów Międzynarodowego Dnia Przewodnika odbyła się 22 lutego 2019 r. w Hotelu „Wolski” przy ulicy Jodłowej 13 w Krakowie. Spotkanie prowadził red. Andrzej Wojdyło. Galę otworzył Tomasz Urynowicz – wicemarszałek Województwa Małopolskiego. Wraz z Grzegorzem Biedroniem, prezesem Małopolskiej Organizacji Turystycznej wręczyli Odznaki Honorowe Ministra Sportu i Turystyki „Za Zasługi dla Turystyki” dziewięciu przewodnikom zasłużonym dla rozwoju turystyki w Małopolsce. Urszula Ormicka (Samorząd Przewodników Turystycznych PTTK Województwa Małopolskiego) przedstawiła relację z akcji „Przewodnicy PTTK Dzieciom”, a Elżbieta Kusina (Federacja Stowarzyszeń Przewodnickich) relację z akcji „Przewodnicy mieszkańcom”. Galę uświetnił występ artystyczny występ Kamili Klimczak, artystki Piwnicy pod Baranami z zespołem.

W gali uczestniczyło ok. 200 osób, przewodników turystycznych z Województwa Małopolskiego oraz przedstawiciele instytucji i podmiotów zajmujących się rozwojem i promocją oferty turystycznej w Małopolsce m.in. jednostek samorządu terytorialnego z regionu, stowarzyszeń, izb i podmiotów skupiających branżę turystyczną. Organizacja została zrealizowana we współdziałaniu z Województwem Małopolskim, Samorządem Przewodników Turystycznych PTTK Województwa Małopolskiego, Federacją Stowarzyszeń Przewodnickich w Krakowie, Małopolską Organizacją Turystyczną, Krakowską Izbą Turystyki.

W dniach 4 marca i 8 marca 2019 r. odbyły się w Krakowie 3-godzinne bezpłatne warsztaty dla przewodników turystycznych pt. „Konfliktowy turysta”, mające na celu podniesienie jakości pracy przewodnika turystycznego. Podczas ćwiczeń praktycznych, pracy w grupach i wymiany doświadczeń omawiano sytuacje problematyczne na wyjeździe o charakterze turystycznym oraz sposoby radzenia sobie z nimi. Warsztaty prowadził doświadczony przewodnik turystyczny Mateusz Tomaszczyk, a uczestniczyło w nich 21 osób z różnych kół przewodnickich z Małopolski.

W 2019 r. COTG PTTK był współorganizatorem konferencji pt. „Zaczęło się od Tatr. Ochrona polskiej przyrody w 150 lat od wprowadzenia ochrony gatunkowej kozic i świstaków, i 100 lat od ustanowienia Państwowej Komisji Ochrony Przyrody”, która odbyła się dniami 22–23 listopada 2019 r. w Krakowie, w salach Wydziału Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, ul. Gronostajowa 7 (nowy kampus). W konferencji wzięło udział ok. 140 osób, reprezentujących środowiska naukowe oraz instytucje i organizacje zajmujące się praktyczną ochroną przyrody. W oparciu o 50 wystąpień konferencyjnych i niekiedy dość gorące dyskusje, na zakończenie uczestnicy przyjęli stanowisko, zawierające 10 postulatów. Ich spełnienie uznali za szczególnie istotne dla dalszego, skutecznego zachowania przyrodniczego dziedzictwa w naszym kraju i nie tylko (<https://naukadlaprzyrody.pl/2019/11/27/czego-potrzebuje-polska-przyroda/>). Organizatorzy konferencji to: Wydział Biologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Wydział Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, Centrum Edukacji Przyrodniczej Uniwersytetu Jagiellońskiego; Instytut Ochrony Przyrody PAN w Krakowie; Tatrzański Park Narodowy; Nauka dla Przyrody, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK; Komisja Ochrony Przyrody Oddziału Akademickiego PTTK w Krakowie.

COTG PTTK był także współorganizatorem konferencji naukowej, którą zorganizował wspólnie z Instytutem Historii, Etnografii i Archeologii Przykarpackiego Uniwersytetu im. Wasyla Stefanyka w Iwano Frankiwsku, która odbyła się 22 listopada 2019 r. w Kosmaczu na Huculszczyźnie. COTG w ramach współpracy wydał pozycję książkową pt. „Гуцульщина – слов'янська Антлантита”, w której zawarte były referaty wygłaszane podczas seminarium oraz zgłoszone do druku bez wygłaszania. W seminarium wzięło udział ponad 100 przedstawicieli świata nauki, wybitnych znawców huculszczyzny z Ukrainy, Polski. Podczas seminarium Jerzy Kapłon przedstawił prezentację multimedialną pt. „Turystyka polska w Karpatach Wschodnich do 1939 r., bogato ilustrowaną materiałami archiwalnymi.

Imprezy, prezentacje i uczestnictwo w konferencjach w 2019 r.

Rajd turystyczny na Podkarpaciu

W ramach realizacji projektu pn. „Góry bez granic – integracja sieci szlaków w transgraniczny produkt turystyczny” nr PLSK.01.01.00-00.0116/17 (współfinansowanego przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020) COTG PTTK zorganizowało Rajd turystyczny na Podkarpaciu. Rajd odbył się w dniu 12 października 2019 r. Uczestniczyło w nim 105 osób (47 Słowaków, 58 Polaków), którzy wędrowali trzema trasami:

Trasa A (grupa polska): Przełęcz Wyżniańska – Połonina Caryńska (1297 m n.p.m.) – Brzegi Górne,

Trasa B (grupa słowacka): Brzegi Górne – Połonina Wetlińska (1228 m n.p.m.) – Chatka Puchatka – Górna Wetlinka,

Trasa C (grupa polska): Rostoki Górne – Okrąglik (1100 m n.p.m.) – Jasło (1153 m n.p.m.) – Przysłup.

Zakończenie rajdu odbyło się w Domu Górskim PTTK w Wetlinie. Uczestnicy rajdu zdobyli ustanowioną przez COTG PTTK Polsko-Słowacką Odznakę Turystyczną w stopniu brązowym, otrzymali materiały promocyjne i informacje o projekcie.

Gazeta Górska w 2019 r.

W 2019 roku zostały planowo wydane 4 numery Gazety Górskiej: nr 105 zima 2019 nr 106 wiosna 2019, nr 107 lato 2019, nr 108 jesień 2019.

Gazeta Górska była obecna na 23. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie, które odbyły się w dniach 24-27 października na stoisku Wydawnictwa Karpaty i COTG PTTK. Gazeta Górska uczestniczyła też w Jury 4 „Konkursu na najlepsze wydawnictwo o Górach” oraz przyznała swoje wyróżnienie wydawnictwu Bezdroża za książkę „Czas na ultra. Biegi górskie metodą Marcina Świerca”.

W 2019 roku na potrzeby COTG PTTK zostały wykonane następujące projekty graficzne:

- reklamy promujące Gazetę Górską, COTG PTTK, wydawnictwa i szlaki do Książeczek GOT oraz Regulaminu GOT,
- projekty odznak – Góry bez granic, Dziecięca Odznaka Narciarska, 100 lat SKKT,
- Gazeta Górska – przygotowanie graficzne i skład wszystkich numerów,
- materiały promocyjne Gazety Górskiej – ulotki, plakaty, inne grafiki,
- materiały graficzne na Międzynarodowy Dzień Przewodnika,

- materiały graficzne Konkursu na Najlepsze Wydawnictwo o Górach,
- plakaty i oprawa graficzna stoiska COTG PTTK na 23. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie,
- materiały graficzne do projektu Interreg: „Góry bez granic – integracja sieci szlaków w transgraniczny produkt turystyczny”,
- ulotka dot. bezpiecznej turystyki zimowej w górach (w ramach MG),
- zaproszenia i plakaty – różne,
- dyplomy okolicznościowe COTG PTTK,
- obsługa fotograficzna COTG PTTK – zdjęcia podczas wydarzeń związanych z działalnością COTG PTTK.

Wydawnictwa w 2019 roku:

1. Zbigniew Wójcik - *Walery Goetel (1889-1972)* (300 egz.); ISBN: 978-83-62473-95-3.
2. *Karłowicz. Fotografie* (1300 egz.); ISBN: 978-83-62473-97-7; I nakład.
3. *Karłowicz. Fotografie* (750 egz.); ISBN: 978-83-62473-98-4, II nakład.
4. Zbigniew Kresiek - *Życie w dobrym Towarzystwie* (120 egz.); ISBN: 978-83-62473-99-1
5. Katarzyna Radwańska - *Duszpasterstwo turystyczne w rejonie Babiej Góry* (250 egz.); ISBN: 978-83-62473-94-6.
6. *Гуцульщина – слов'янська Антлантида* (150 egz.); ISBN: 978-83-62473-95-3.
7. Katarzyna Ceklarz - *Sebastian Flizak (1881-1972)* (700 egz.); ISBN: 978-83-62473-96-0.
8. „Wierchy” T. 82 (600 egz.); ISSN: 1637-6829.
9. „Pamiętnik Towarzystwa Tatrzańskiego” T. XII (150 egz.); ISBN: 978-83-62473-96-0.
10. „Maćkowa Perć” – czasopismo przewodników tatrzańskich, 2 numery – 200 i 200 egz.; ISSN: 1641-6015.
11. Książeczka GOT (80 200 egz.).

W 2017 r. powstała seria 7 filmów edukacyjnych o wspólnym tytule „Górska wędrowka z Zosią i Kubą”, przedstawiająca zagadnienia związane z bezpiecznym zachowaniem w trakcie pobytu w górach i przygotowaniem do górskiej wycieczki, przeznaczona jest dla dzieci w wieku 5–12 lat i starszych. Filmy powstały w ramach projektu „Bądź bezpieczny nad wodą i w górach, akcja informacyjno-edukacyjna”, współfinansowanego przez Ministerstwo Sportu i Turystyki i są dostępne na stronie internetowej <http://bezpiecznegory.pttk.pl/> na kanale YouTube COTG PTTK <https://www.youtube.com/channel/UCyo02LMcHWy2TISFQErYDog>.

W 2018 r. powstała seria 4 filmów edukacyjnych o wspólnym tytule „Na tropie beskidzkiej przyrody”, zapoznająca dzieci z piętrami roślinności w Beskidach na przykładzie Pilska, przeznaczona jest dla dzieci w wieku 5–12 lat i starszych. Projekt był wsparty przez firmę Żywiec Zdrój SA w ramach programu *Po stronie natury*. Filmy „Na tropie beskidzkiej przyrody” są dostępne na kanale YouTube COTG PTTK <https://www.youtube.com/channel/UCyo02LMcHWy2TISFQErYDog>.

Filmy cieszą się nieustannie zainteresowaniem internautów, są nadal udostępniane i osiągają znaczącą oglądalność, szczególnie te dotyczące bezpieczeństwa turystyki górskiej.

Odnaki prowadzone przez COTG:

Zimowa Odznaka Górská

Turystom, którzy wędrują po górach w warunkach zimowych, proponujemy korzystanie z raket śnieżnych i zdobywanie Zimowej Odznaki Górskiej. Została ona ustanowiona przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie w 2007 r. Zdobywa się ją przez odbycie pieszych wędrowek na raketach śnieżnych w górach Polski oraz w zagranicznych pasmach górskich Karpat i Sudetów, położonych na obszarze pogranicza. Jest ona trzystopniowa, a podstawą do jej weryfikacji jest wypełniona i zawierająca potwierdzenia pobytu w terenie książeczka GOT PTTK. Punkty do weryfikacji zdobywa się na takiej samej zasadzie, jak przy zdobywaniu Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK. Więcej o odznace oraz regulamin na stronie: http://www.zima.pttk.pl/Regulamin_ZOG.pdf.

W roku 2019 r. przyznano: 15 brązowych, 15 srebrnych i 5 złotych (w sumie 35) Zimowych Odznak Górskich COTG PTTK.

Odnaka Głównego Szlaku Beskidzkiego

W celu popularyzacji Głównego Szlaku Beskidzkiego wiodącego najpiękniejszymi terenami polskich Beskidów, w 2010 r. powstała odznaka Głównego Szlaku Beskidzkiego PTTK. Jest ona czterostopniowa. Odznakę można zdobyć w wyniku jednorazowego przejścia całego szlaku w czasie nie dłuższym niż 21 dni (diamentowa) lub pokonując go w odcinkach niezależnie od czasu trwania i ilości wycieczek i zdobywając określoną ilość punktów GOT (brązowa, srebrna i złota). Do ewidencji przebytych wycieczek służy książeczka GOT PTTK, która wraz z potwierdzeniami uzyskanymi w terenie, analogicznie jak dla GOT PTTK, stanowi dokumentację zdobywania odznaki. W trakcie zdobywania kolejnych stopni odznak nie można powtarzać raz już odbytych wycieczek, niezależnie od kierunku przejścia. Więcej informacji o odznace oraz jej regulamin jest na stronie: <http://www.cotg.pttk.pl/index.php/odznaki/gsb>.

W roku 2019 przyznano 105 brązowych, 89 srebrnych, 92 złote i 110 diamentowe odznaki (w sumie 396).

Odnaka Głównego Szlaku Sudeckiego

W celu popularyzacji najpiękniejszego i najdłuższego szlaku polskich Sudetów w 2010 r. stworzono odznakę Głównego Szlaku Sudeckiego PTTK. Jest ona czterostopniowa. Odznakę można zdobyć w wyniku jednorazowego przejścia całego szlaku w czasie nie dłuższym niż 18 dni (diamentowa) lub pokonując go w odcinkach niezależnie od czasu trwania i ilości wycieczek i zdobywając określoną ilość punktów GOT (brązowa, srebrna i złota). Do ewidencji przebytych wycieczek służy książeczka GOT PTTK, która wraz z potwierdzeniami uzyskanymi w terenie, analogicznie jak dla GOT PTTK, stanowi dokumentację zdobywania odznaki. W trakcie zdobywania kolejnych stopni odznak, nie można powtarzać raz już odbytych wycieczek, niezależnie od kierunku przejścia. Więcej informacji o odznace oraz jej regulamin jest na stronie: <http://www.cotg.pttk.pl/index.php/odznaki/gss>. Od roku 2017 odznakę GSS przyznaje także Oddział PTTK „Sudety Zachodnie” w Jeleniej Górze.

W 2019 r. przyznano 270 odznak Głównego Szlaku Sudeckiego: 79 brązowe, 67 srebrnych, 46 złotych i 78 diamentowe (w tym w COTG przyznano 249 odznaki: 72 brązowych, 61 srebrnych, 41 złotych i 75 diamentowe).

Odnaka Głównego Szlaku Świętokrzyskiego

W celu popularyzacji Głównego Szlaku Świętokrzyskiego wiodącego najpiękniejszymi terenami Gór Świętokrzyskich, w 2016 r. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze ustanowiło Odznakę Turystyczną Główny Szlak Świętokrzyski PTTK przyznawaną za jego przejście. Ponieważ GSŚ jest znacznie krótszy od GSB i GSS, Odznaka Głównego Szlaku Świętokrzyskiego posiada tylko dwa stopnie. Można ją zdobyć pokonując szlak w dowolnych odcinkach niezależnie od czasu trwania i ilości wycieczek. Do ewidencji przebytych wycieczek służy książeczka GOT PTTK, która wraz z potwierdzeniami uzyskanymi w terenie, analogicznie jak dla GOT PTTK, stanowi dokumentację zdobywania odznaki. W trakcie zdobywania kolejnych stopni odznak nie można powtarzać raz już odbytych wycieczek, niezależnie od kierunku przejścia. Więcej informacji o odznace oraz jej regulamin jest na stronie:

<http://www.cotg.pttk.pl/index.php/odznaki/gsl>.

Odznakę turystyczną Głównego Szlaku Świętokrzyskiego przyznaje Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie oraz Oddział Świętokrzyski PTTK w Kielcach. COTG PTTK jest odpowiedzialny za promocję i prowadzenie akcji zdobywania Odznaki GSŚ PTTK, w tym za prowadzenie ewidencji zdobywców oraz sprzedaży odznak.

W roku 2019 przyznano 221 odznak Głównego Szlaku Świętokrzyskiego: 117 srebrnych i 104 złotych (w tym w COTG przyznano 126 odznak: 63 srebrnych i 63 złote).

Odnaka Głównego Szlaku Beskidu Wyspowego „BESKIDZKIE WYSPY”

Odnaka Głównego Szlaku Beskidu Wyspowego została ustanowiona w 2014 r., jako odznaka regionalna, wspólnie z Forum Gmin Beskidu Wyspowego. Niestety – ustalony w wyniku oczekiwań gmin regulamin, niezbyt przyjazny dla zdobywców spowodował, że odznaki (wydane w ramach projektu Małopolska Gościenna i na jego koszt) zdobyło w 2014 r. zaledwie 6 osób. Na początku roku 2015 regulamin został zmieniony i od tej pory powoli wzrasta ilość

zdobytch odznak: 15 w roku 2015, 53 w roku 2016, 17 w roku 2017. W roku 2019 przyznano 29 srebrne, 14 złotych i 3 diamentowych odznak (w sumie 46 odznak). Więcej informacji o odznace oraz jej regulamin jest na stronie: <http://www.cotg.pttk.pl/index.php/odznaki/gsbw>.

Odnaka Małopolskiego Szlaku Papieskiego im. św. Jana Pawła II

Regionalną odznakę turystyczną Małopolskiego Szlaku Papieskiego im. św. Jana Pawła II, ustanowioną przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie oraz Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie w 2015 r., można zdobywać wędrując Małopolskim Szlakiem Papieskim im. św. Jana Pawła II, trasą główną prowadzącą z Kalwarii Zebrzydowskiej do Starego Sącza (231 km) oraz trasami bocznymi, czyli tzw. wariantami Małopolskiego Szlaku Papieskiego. Odnaka posiada cztery stopnie: żółto-biały, brązowy, srebrny i złoty, a podstawą do jej weryfikacji jest wypełniona i zawierająca potwierdzenia pobytu w terenie książeczka GOT PTTK. Więcej o odznace oraz regulamin na stronie: <http://www.cotg.pttk.pl/index.php/odznaki/msp>. Odnakę turystyczną Małopolskiego Szlaku Papieskiego im. św. Jana Pawła II przyznaje Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie oraz upoważnione przez niego oddziały PTTK. W roku 2019 przyznano 106 Odnak Małopolskiego Szlaku Papieskiego: 22 brązowych, 22 srebrne, 9 złotych i 53 żółto-białych (w tym w COTG przyznano 100 odznak MSP: 20 brązowych, 21 srebrnych, 7 złotych i 52 żółto-białe).

Polsko-Słowacka Odnaka Turystyczna Góry bez granic – Hory bez hraníc

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie oraz Klub Slovenských Turistov w roku 2019 ustanowili regionalną odznakę turystyczną: Polsko-Słowacka Odnaka Turystyczna Góry bez granic – Hory bez hraníc, zwaną w skrócie PSOT lub odznaka Góry bez granic.

Odnaka Góry bez granic została ustanowiona w celu popularyzacji zintegrowanej sieci górskich szlaków turystycznych po obu stronach granicy polsko-słowackiej, wędrowania po naszych wspólnych górach (szczególnie wzdłuż granicy i przez granicę) i poznawania lokalnych atrakcji przyrodniczych i kulturowych w Polsce i w Słowacji.

PSOT posiada 3 stopnie (brązowy, srebrny i złoty). Ponieważ w jednym roku kalendarzowym można zdobyć tylko jeden stopień odznaki, w 2019 r. zdobywano tylko srebrne PSOT. COTG PTTK przyznało 150 odznak brązowych za 2019 r. Odnakę będzie przyznawać także KST oraz upoważnione przez COTG Oddziały PTTK (od 2020 r. Rzeszów i Jasło).

Odnaka powstała w ramach realizacji projektu Interreg pn. Góry bez granic – integracja sieci szlaków w transgraniczny produkt turystyczny, nr PLSK.01.01.00-00.0116/17, realizowanego w Programie Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020, w którym zostało wykonanych 200 odznak, wydawanych darmowo dla pierwszych zdobywców.

Centralny Referat Weryfikacyjny Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK

Szeroko rozwinięta akcja zdobywania rozmaitych odznak górskich wg oceny COTG PTTK, w znaczący sposób odpowiada społecznym oczekiwaniom potwierdzania zwiedzanych atrakcyjnych, z różnych powodów, partii górskich. Oparta o ewidencję przejść, realizowaną w drukach obowiązujących przy zdobywaniu Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK, promuje tę ostatnią i daje świadectwo aktywności PTTK w promocji turystyki górskiej. Dobrym pomysłem promującym wszystkie odznaki górskie, także i regionalne, tworzone i promowane przez oddziały PTTK było zawarcie ich regulaminów w wydawnictwie pod nazwą *Górskie odznaki turystyczne PTTK* wydanym przez COTG PTTK w 2017 r. Nabywca tej pozycji może bowiem zapoznać się z szeroką ofertą odznak górskich przygotowaną przez rozmaite instytucje PTTK.

Za 2019 r. (do dnia 28.02.2020 r.) Centralny Referat Weryfikacyjny GOT PTTK przyznał ogółem 1125 odznak i powtórzeń do odznaki „Za wytrwałość”, w tym 268 popularnych, 202 małych brązowych, 102 małych srebrnych, 56 małych złotych, 55 dużych brązowych, 27 dużych srebrnych, 34 duże złote, 45 małych i 8 duże odznaki „Za wytrwałość” oraz 106 odznak „W góry” (64 brązowych, 30 srebrnych, 12 złotych), a także 222 normy na odznakę „Za Wytrwałość”.

Działalność publiczna i odpłatna pożytku publicznego w 2019 r.

Zadania publiczne zrealizowane w 2019 r.

Lp	Tytuł	Instytucja	Dotacja otrzymana /zł/	Wkład własny /zł/		Koszt całkowity /zł/
				finansowy	Niefinansowy	
1	Szlaki turystyczne – ekologiczne udostępnianie przestrzeni turystycznej rowerowej i pieszej w turystyce aktywnej.	Województwo Małopolskie Departament Turystyki i Sportu UMWM	75 000	32 000	0	107 000
2	Góry bezpieczne zimą – szkolenie z bezpiecznej, aktywnej turystyki zimowej w górach.	Województwo Małopolskie Departament Turystyki i Sportu UMWM	30 000	9 800	0	39 800
3	Popularyzacja oferty turystycznej Województwa Małopolskiego oraz wsparcie integracji branży turystycznej poprzez zorganizowanie Małopolskich Obchodów Dnia Przewodnika 2019	Województwo Małopolskie Departament Turystyki i Sportu UMWM	25 000	0	0	25 000
4	Odnowienie i konserwacja sieci górskich szlaków turystycznych podstawą ich dobrego stanu technicznego i bezpiecznego uprawiania turystyki.	Ministerstwo Sportu i Turystyki / Ministerstwo Rozwoju Departament Turystyki	520 000	131 025	62 874	713 899
5	Sebastian Flizak – etnograf i ludoznawca na tle swojej epoki	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Program Kultura ludowa i tradycyjna	10 000	7 500	0	17 500
	Razem		660 000	180 325	62 874	903 199

Projekt w programie Współpracy Transgranicznej Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020.
Realizacja w okresie 01.10.2018 – 30.09.2020 (planowane zakończenie projektu).

Tytuł	Instytucja	Dotacja EFRR dla PTTK COTG /EUR/	Wkład własny PTTK COTG /EUR/	Łączna wartość wydatków PTTK COTG /EUR/

Góry bez granic – integracja sieci szlaków w transgraniczny produkt turystyczny PW /partner wiodący/- PTTK COTG P1 /partner/ - Klub Słowackich Turystów P2 /partner/ - Województwo Podkarpackie P3 /partner/ - Podkarpacka Regionalna Organizacja Turystyczna	Wspólny Sekretariat Techniczny Program Interreg V-A Polska-Słowacja 2014-2020	90 204,55	15 918,45	106 123
		EFRR ca projektu – 364 804,02	Wkład własny ca projektu – 46 822,68	Łączna wartość projektu – 429 181,20
		Dotacja EFRR dla PTTK COTG w 2019 r. 25 345,98	Wkład własny PTTK COTG /EUR/ w 2019 r. 4 472,83	Łączna wartość wydatków PTTK COTG /EUR/ w 2019 r. 29 818,81

W ramach polsko-słowackiego programu Interreg PL-SK współfinansowanego przez UE wykonano i zakończono lub rozpoczęto (przerwane w wyniku pandemii) następujące zadania:

1. Modernizację i uzupełnienie infrastruktury szlaków w obszarze wsparcia projektu, w ramach których: zakupiono oprogramowanie do koordynacji prac szlakowych; odnowiono oznakowanie szlaków transgranicznych pieszych na długości 218 km; wykonano i zawieszono 105 nowych tabliczek drogowaskazowych i szczytowych; przeprowadzono rozeznanie rynku dot. wykonania i montażu tablic informacyjnych z mapami w 7 lokalizacjach,
2. Uruchomienie portalu szlaków turystycznych obszaru wsparcia, w ramach którego: przeprowadzono digitalizację 1500 km szlaków na terenie Podkarpacia, wykonano konsultacje przedprojektowe dot. opracowania założeń projektowych strony www i aplikacji mobilnej, przeprowadzono rozeznanie rynku dla wykonania portalu transgranicznego: portalu krajoznawczego ze stroną mapową oraz aplikacji mobilnej.
3. Zorganizowano Rajd turystyczny pieszy po szlakach pogranicza polsko-słowackiego, z udziałem 105 turystów z Polski i Słowacji (spotkanie uczestników w DW Wetlina).
4. Opracowano, wspólnie z partnerem słowackim (Klub Slovenských Turistov), Regulamin Polsko-Słowackiej Odznaki Turystycznej (PSOT); to 3-stopniowa odznaka, której pierwszych 105 szt. w stopniu brązowym przyznano uczestnikom Rajdu 2019.

Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej w roku 2018 zajmował się stroną techniczną funkcjonowania Ośrodków Muzealnych Komisji Turystyki Górskiej ZG PTTK otrzymując i rozliczając z budżetu PTTK kwotę 10 000 zł.

Szlaki turystyczne w 2019 r.

W 2019 roku udało się pozyskać środki na prawie całe zapotrzebowanie na prace znakarskie złożone przez Oddziały PTTK znakujące w górach. Dotacje pochodziły ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Urzędu Marszałkowskiego woj. Małopolskiego w ramach programu „Małopolska Gościńska”.

Dotacja MSIT

Spotkania ze znakarzami

Sezon prac znakarskich rozpoczęto od corocznego spotkania ze znakarzami będącymi przedstawicielami Oddziałów PTTK znakujących w górach. Spotkania były dwa: 18 maja we Wrocławiu w siedzibie Oddziału Wrocławskiego PTTK (oddziały sudeckie) oraz 19 maja w Krakowie w COTGPTTK (oddziały karpacki i kielecki). Omówiono najważniejsze kwestie dotyczące znakowania w górach 2019 roku, procedury rozliczeń prac znakarskich i zasady dotacji oraz wprowadzono ostatecznie korekty do planów znakarskich.

W ramach projektu dofinansowanego ze środków Ministerstwa Sportu i turystyki udało się zrealizować następujące prace znakarskie:

1. Odnowiona sieć znakowanych górskich szlaków: pieszych, narciarskich, konnych, o łącznej długości o łącznej długości 3143,7 km:
Karpaty – 1944,2 km,
Sudety – 1122,5 km; ·Góry Świętokrzyskie – 77,0 km.
2. Urządzenia małej infrastruktury szlakowej – Wykonane lub odnowione i zamontowane (z transportem i doniesieniem), w łącznej ilości 1073 szt.: w tym drogowaskazy, łącznie 608 szt.: w Karpatach – 322 szt. w Sudetach – 286 szt.
3. Kierunkowskazy i znaki ostrzegawcze 28 szt. w tym w Karpatach kierunkowskazy – 20 szt. i znaki ostrzegawcze – 8 szt.
4. Słupy, łącznie 123 szt.: w tym w Karpatach – 57 szt. i w Sudetach – 66 szt.
5. Renowacja słupów – w Karpatach 49 szt.
6. Tabliczki z nazwą, łącznie 113 szt.: w tym w Karpatach – 56 szt. i w Sudetach – 57 szt.
7. Tyczki (trasery), łącznie 114 szt. w tym w Karpatach – 82 szt. i w Sudetach – 44 szt.
8. Mapki schematyczne, łącznie 33 szt.: w tym w Karpatach – 8 szt. i w Sudetach – 25 szt.
9. Wymiana map i renowacja stanowisk z mapami 5 szt.
10. Monitoring szlaków, o łącznej długości 3143,7 km:
Karpaty – 1944,2 km,
Sudety – 1122,5 km,
Góry Świętokrzyskie – 77,0 km.
11. Organizacja prac znakarskich na szlakach, o łącznej długości 3143,7 km:
Karpaty – 1944,2 km,
Sudety – 1122,5 km,
Góry Świętokrzyskie – 77,0 km.

W ramach projektu odbył się też audyt jakości wykonanych prac na około 1000 km szlaków objętych pracami znakarskimi w 2019 roku. Nie stwierdzono uchybień.

Dotacja Małopolska Gościnną

W tym roku dotacja w ramach „Małopolski Gościnną” nie dotyczyła znakowania.

Zrealizowano projekty:

1. Szlaki turystyczne - ekologiczne udostępnianie przestrzeni turystycznej rowerowej i pieszej w turystyce aktywnej

W ramach projektu:

- wykonano audyty i inwentaryzacje małopolskich odcinków szlaków greenways Kraków-Morawy-Wiedeń i Szlaku Bursztynowego oraz Karpackiego Szlaku Rowerowego ze szlakami łącznikowymi w Kotlinie Nowosądeckiej – łącznie ponad 600 km szlaków,
- zbudowano podwaliny do partnerstwa z gminami Małopolski na rzecz rozwoju turystyki aktywnej i ekologicznej,
- opracowano założenia strategii rozwoju turystyki aktywnej i ekologicznej w Małopolsce na bazie szlaków greenways i Karpackiego szlaku Rowerowego ze szlakami łącznikowymi w Kotlinie Nowosądeckiej, służącej stworzeniu koncepcji spójnej sieci szlaków rowerowych w Małopolsce (Greenways Velo Małopolska i Karpackie Szlaki Rowerowe SOT),

- rozbudowano Bazę Szlaków Turystycznych, podniesiono jakość i funkcjonalności portalu Szlaki Małopolski, zaktualizowano aplikację mobilną, poprzez komplet pomiarów szlaków i obróbkę danych z umieszczeniem w Bazie Szlaków, stworzono interaktywną dwujęzyczną mapę szlaków i atrakcji krajoznawczych.

2. Góry bezpieczne zimą – szkolenia z bezpiecznej, aktywnej turystyki zimowej w górach

W ramach projektu:

- przeprowadzono akcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży szkolnej (skierowanej do zorganizowanych grup młodzieży) we współpracy z Grupą Podhalańską GOPR; szkolenia miały na celu przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznego wędrowania po górach i zwrócenie uwagi na to, na jakie dodatkowe niebezpieczeństwa trzeba zwrócić uwagę zimą i jak ich uniknąć,
- odbyto szkolenie z zakresu bezpiecznej turystyki narciarskiej, które miało na celu przedstawienie możliwości poruszania się po górach zimą i zwiększenie ich dostępności poprzez rozważne poruszanie się na nartach po szlakach i trasach do narciarstwa turystycznego; uczestnicy przyswoili wiedzę, jak bezpiecznie korzystać z nart, jak dobrać teren, trasy i warunki do swoich umiejętności, jaki sprzęt wykorzystać i jak te umiejętności podnosić,
- szkolenia z zakresu bezpiecznej turystyki zimowej obejmujące kurs lawinowy, miały na celu zwiększenie bezpieczeństwa turystów w górach zimą, w warunkach zimowych w górach wyższych, gdzie występuje zagrożenie lawinowe; w takim terenie niezbędna jest podstawowa wiedza na temat występowania lawin i mechanizmu ich powstawania oraz tego, jak się poruszać w terenie lawinowym, by być bezpiecznym,
- wydano ulotki informacyjne dotyczącej bezpiecznej turystyki zimowej w górach 20 000 egz.

Sprzedaż materiałów statutowych i promocyjnych w roku 2019.

COTG prowadzi stałą popularyzację Górskiej Odznaki Turystycznej PTTK, realizując również wszelkie wydawnictwa (książeczki i regulaminy) służące do zdobywania odznak pieszych, narciarskich, jeździeckich i kolarskich a także Imprez na Orientację. W ramach prowadzonej sprzedaży zrealizowano sprzedaż: książeczek GOT: 64839 szt., Regulaminów GOT i GON: 1449 szt., książeczek GON: 195 szt., książeczek GTJ: 458 szt., odznak GOT wszystkich stopni: 8384 szt. (w tym odznaki GOT W GÓRY dla dzieci), odznak GOT za wytrzymałość: 104 szt., odznaki GON: 131 szt., odznak Głównego Szlaku Sudeckiego: 218 szt., odznak Głównego Szlaku Beskidzkiego: 292 szt., odznak Głównego Szlaku Świętokrzyskiego: 159 szt., odznak Przodownika Turystyki Górskiej wraz z honorowym: 96 szt., Znakarza: 43 szt., blach przewodnickich małych i dużych: tatrzańskiego: 6 szt., sudeckiego: 108 szt., beskidzkiego: 85 szt., realizowano także sprzedaż odznak górskiej turystyki jeździeckiej, których sprzedano 404 szt. oraz 5 odznak przodowników górskiej konnej turystyki jeździeckiej. Prowadziliśmy również sprzedaż książeczki Tropiciele Przyrody/Turysty Przyrodnika: 1943 szt. oraz odznak Tropiciele Przyrody w trzech stopniach, sprzedanych w ilości łącznej 642, odznaki Małopolskiego Szlaku Papieskiego w czterech stopniach, w łącznej ilości 83 szt., książeczek kolarskich – 1569 sztuk oraz odznak w ilości 511 szt.; książeczek OTP: 3727 szt. a także Odznak Motorowych: 59 szt. i Polsko-Słowackiej Odznaki Turystycznej w stopniu brązowym 14 szt. Sprzedawane były również flagi PTTK: 107 szt.

COTG jest miejscem spotkań ludzi gór zrzeszonych w kołach przewodnickich i przodowniczych oraz instytucji kultury, które, jak co roku zrealizowały tu swój program szkoleniowy i wykładowy podczas ponad 100 prelekcji i wykładów.

2. Działalność PTTK na terenach nizinnych

2.1. Turystyka piesza

Skład osobowy Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK został wybrany w czasie Krajowej Konferencji Aktywu Turystyki Pieszej w listopadzie 2017 r. w Warszawie, a następnie zatwierdzony uchwałą Zarządu Głównego PTTK nr 30/XIX/17. Opiekunem komisji z ramienia Biura ZG jest Karolina Rukat. Komisja w powyższym składzie działała przez cały 2019 rok. Odbyły się cztery posiedzenia komisji:

1. 23 lutego w Warszawie,
2. 20 lipca w Koszalinie,
3. 19 września w Legnicy,
4. 1 grudnia w Warszawie.

W posiedzeniach komisji uczestniczyli wszyscy członkowie (sporadyczne były przypadki, gdy któryś z członków Komisji nie był obecny), ale nie było członka komisji, który by nie uczestniczył przynajmniej w trzech posiedzeniach. Oprócz członków, w posiedzeniach uczestniczyli Honorowi Przewodniczący Komisji, stali współpracownicy. W jednym posiedzeniu brał udział członek Głównej Komisji Rewizyjnej PTTK Krystian Grajczak, a w jednym posiedzeniu wziął udział członek ZG PTTK Jacek Trzoch. Z każdego posiedzenia był sporządzany protokół, który znajduje się w dokumentach komisji. Posiedzenia zawsze były owocne i wyznaczały cele pracy pomiędzy posiedzeniami.

Podział zadań członków komisji przedstawiał się następująco:

Marcin Czerwiński	Przewodniczący komisji Kierowanie i nadzór nad pracami komisji. Stała współpraca z Zarządem Głównym PTTK. Stałe prowadzenie i aktualizacja strony internetowej komisji. Ewidencja Przodowników TP. Przygotowanie testów egzaminacyjnych. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Konrad Majewski	Wiceprzewodniczący Zastępstwo przewodniczącego komisji. Ewidencja nizinnych znakowanych szlaków pieszych. Przydział środków oraz nadzór nad pracami znakarскими i ich rozliczeniem. Szkolenie i ewidencja znakarzy. Dokumentacja wniosków i uwag do regulaminów PTP i OTP. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Roman Jaskulski	Wiceprzewodniczący Zastępstwo przewodniczącego komisji. Nadzór nad Głównym Referatem Weryfikacyjnym. Weryfikacja OTP wyższych stopni, statystyki. Współpraca przy ewidencji TRW. Nadzór nad imprezami centralnymi i ogólnopolskimi oraz akcjami tematycznymi. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Mieczysław Żochowski	Sekretarz komisji Kontakty z jednostkami terenowymi, współpraca z biurem ZG, protokoły posiedzeń, akcja wystawiennicza, archiwum KTP ZG. Kontakty robocze z Komisjami ZG. Prowadzenie korespondencji. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Ewa Bosacka	Członek komisji Nadzór nad formą i przebiegiem egzaminów dla kandydatów na Przodowników TP i rozszerzających uprawnienia. Prowadzenie ewidencji Przodowników TP. Popularyzacja turystyki pieszej wśród młodzieży. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Ewa Brosz	Członek komisji Nadzór nad imprezami centralnymi i ogólnopolskimi oraz akcjami tematycznymi. Nadzór nad dystrybucją odznak, książeczek i regulaminów TP. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Bartosz Leoniak	Członek komisji Ewidencja nizinnych znakowanych szlaków pieszych. Przydział środków oraz nadzór nad pracami znakarскими i ich rozliczeniem. Szkolenie i ewidencja znakarzy. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Konstancjusz Mojżysz	Członek komisji. Ewidencja nizinnych znakowanych szlaków pieszych. Przydział środków oraz

	nadzór nad pracami znakarскими i ich rozliczeniem. Szkolenie i ewidencja znakarzy. Ewidencja klubów turystyki pieszej. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
Katarzyna Ogonowska	Członek komisji. Dokumentacja wniosków i uwag do regulaminów PTP i OTP. Krajoznawstwo w imprezach pieszych. Tematyka historyczna w imprezach pieszych. Popularyzacja turystyki pieszej wśród młodzieży. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.

Wobec dużej liczby zadań stojących przed Komisją powołano dwunastu stałych współpracowników, w tym dwóch Honorowych Przewodniczących KTP – Włodzimierza Majdewicz oraz Stanisława Łucia.

Stali współpracownicy komisji zostali powołani do działań:

1.	Włodzimierz Majdewicz	Honorowy Przewodniczący komisji. Głos doradczy. Współpraca przy redagowaniu "Piechura" i prowadzeniu strony internetowej komisji.
2.	Stanisław Łuć	Honorowy Przewodniczący komisji. Głos doradczy. Redakcja biuletynu "Piechur". Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
3.	Elżbieta Nowak	Współpraca z Komisją w zakresie szkoleń. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
4.	Henryk Antkowiak	Współpraca z Komisją w zakresie regulaminów OTP i PTP. Utrzymanie łączności komisji ze środowiskiem Dolnego Śląska. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
5.	Konrad Bielecki	Współpraca z Komisją w zakresie ewidencji nizinnych znakowanych szlaków pieszych i prac znakarских.
6.	Romuald Cholewa	Współpraca z Komisją w zakresie imprez centralnych TP. Utrzymanie łączności komisji ze środowiskiem Górnego Śląska. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
7.	Zdzisław Gostomski	Współpraca z Komisją w zakresie imprez centralnych. Utrzymanie łączności komisji ze środowiskiem Kujawsko-Pomorskim. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
8.	Leszek Warowny	Współpraca z Komisją w zakresie regulaminów. Utrzymanie łączności komisji ze środowiskiem Lubelszczyzny. Udział w pracach komisji egzaminacyjnych.
9.	Szymon Wołkowicz	Prowadzenie Głównego Referatu Weryfikacyjnego. Weryfikacja OTP wyższych stopni, statystyki. Współpraca przy ewidencji TRW.
10.	Marcina Klemenski	Współpraca z Komisją w zakresie popularyzacji turystyki pieszej wśród młodzieży.
11.	Marcin Kruszczyński	Współpraca z Komisją w zakresie popularyzacji turystyki pieszej wśród młodzieży oraz ewidencja klubów Turystyki Pieszej.
12.	Marcin Rogoziński	Współpraca z Komisją w zakresie elektronicznych rozwiązań dla osób zdobywających OTP.

Członkowie i współpracownicy komisji otrzymali zadania do realizacji w ramach powołanych siedmiu zespołów tematycznych:

- Zespół ds. Przewodników TP (szkolenie, egzaminy i ewidencja Przewodników Turystyki Pieszej): Marcin Czerwiński, Ewa Bosacka, Katarzyna Ogonowska, Mieczysław Źochowski,

- Zespół ds. Szlaków i Znakarzy (ewidencja nizinnych szlaków pieszych, podział środków i nadzór nad pracami znakarskimi oraz ewidencja i szkolenie znakarzy): Konrad Majewski, Bartosz Leoniak, Konstancjusz Mojżysz.
- Zespół ds. Imprez Ogólnopolskich (centralne imprezy turystyki pieszej, ogólnopolskie akcje rocznicowe, imprezy o charakterze ogólnopolskim): Roman Jaskulski, Ewa Brosz, Zdzisław Gostomski,
- Zespół ds. Weryfikacji OTP (stała weryfikacja Odznak Turystyki Pieszej, ewidencja i nadawanie uprawnień TRW): Roman Jaskulski, Ewa Brosz,
- Zespół ds. Informacji (prowadzenie i aktualizacja strony internetowej komisji, redakcja i wydawanie biuletynu „Piechur”, kontakty z „Gościńcem”) Marcin Czerwiński, Roman Jaskulski, Stanisław Łuć,
- Zespół ds. młodzieży i klubów turystyki pieszej (propagowanie turystyki pieszej i funkcji Młodzieżowego Przodownika TP wśród młodzieży, prowadzenie ewidencji i współpraca z klubami TP, współpraca z SKKT-PTTK): Katarzyna Ogonowska, Konstancjusz Mojżysz, Marcin Klemenski, Marcin Kruszczyński,
- Zespół ds. elektronicznych rozwiązań związanych z turystyką pieszą (propagowanie turystyki pieszej i zdobywania OTP na urządzeniach mobilnych, rozwiązania dotyczące elektronicznych potwierdzeń): Marcin Czerwiński, Roman Jaskulski, Marcin Rogoziński, Konstancjusz Mojżysz.

Komisja przyjęła zasadę odbywania czterech do pięciu zebrań plenarnych w roku, co wynika z możliwości finansowych i jest wysoce niewystarczające do sprawnego i odpowiednio szybkiego działania. Posiedzenia te miały miejsce w Warszawie oraz w terenie; pierwsze po zakończeniu Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego oraz przy okazji Ogólnopolskiego Zlotu PTP, a także na zaproszenie oddziałów.

Komisja utrzymywała ścisłą współpracę z Komisją Turystyki Górskiej ZG PTTK oraz z Komisją Krajoznawczą ZG PTTK. Wspólnie z Komisją Turystyki Górskiej ZG organizowano egzaminy; z Komisją Krajoznawczą współpracowano razem nad regulaminami odznak krajoznawczych.

Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK posiada swój własny adres mailowy (poczta@ktp.pttk.pl), na który wpływa wiele zapytań oraz skrzynkę służącą do korespondencji z Oddziałami PTTK i Przodownikami Turystyki Pieszej. Skrzynkę obsługiwał przewodniczący komisji, który odpowiadał także na pytania kierowane na profil komisji na Facebooku. Odpowiadał także na bieżąco na zapytania zadane drogą elektroniczną na skrzynkę ogólną PTTK. W tym względzie komisja ma również stałe wsparcie w osobie pracownika biura ZG – Karoliny Rukat. W ramach działalności programowej kontynuowano popularyzację imprez pieszych nawiązujących do ważnych wydarzeń historycznych.

W zakresie przygotowania imprez centralnych Komisja Turystyki Pieszej kontynuowała organizację Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego, który w 2019 roku odbył się po raz sześćdziesiąty. Organizację imprezy Komisja Turystyki Pieszej ZG PTTK zleca corocznie wybranym Oddziałom PTTK, dysponującym odpowiednią kadrą w zakresie turystyki pieszej (koła i kluby Turystyki Pieszej PTTK, liczna i doświadczona grupa przodowników TP), zazwyczaj na wniosek danego środowiska, które chce zorganizować kolejną edycję oraz posiada odpowiednie doświadczenie organizacyjne. Od początku impreza ta miała na celu wędrowanie z miejsca na miejsce, przez piękne krajoznawczo tereny, nocowanie we własnych namiotach i korzystanie podczas imprezy z własnego sprzętu biwakowego. Bagaże uczestników są przewożone na kolejne miejsca noclegów, co ułatwia wędrowanie i pozwala wybrać się na tę imprezę każdemu, kto podczas swojego wypoczynku pragnie poczuć przygodę na szlaku. W roku 2019 organizatorzy Rajdu, czyli Oddział Gdański PTTK zaprosił uczestników na trzy trasy na terenie Pomorza. Komandorem był Daniel Nazaruk.

Trasy na OWRP 2019:

- 1) SOLNA 255 km, kierownictwo: Daniel Nazaruk, Joanna Sylka–Nazaruk.
- 2) Trasa: POMORSKA 245 km, kierownictwo: Tomasz Jaworowski, Grzegorz Oskarbski.
- 3) Trasa: BAŁTYCKA 235 km, kierownictwo: Damian Rabenda, Elżbieta Rabenda.

Organizatorzy szacują, że udział w imprezie wzięło około 250 osób.

Drugą imprezą centralną jest tradycyjny Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej, który odbywa się zawsze we wrześniu. 62 Ogólnopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej PTTK „Legnica 2019” odbył się w dniach 20-22 września 2019 r. (wraz z imprezami towarzyszącymi w dniach 18-22.09.2019 r.). Organizatorem była Komisja

Turystyki Pieszej Zarządu Głównego PTTK w Warszawie oraz Oddział PTTK w Legnicy. W Zlocie uczestniczyli członkowie PTTK z całej Polski, a przede wszystkim Przewodniczy Turystyki Pieszej PTTK. Organizatorzy szacują, że udział w imprezie wzięło około 130 osób. Należy podkreślić, że uczestnicy zlotów przyjeżdżają z całej Polski, a większość z nich stanowią Przewodniczy Turystyki Pieszej. W ciągu trzech dni trwania zlotu uczestnicy obradują nad sprawami organizacyjno-regulaminowymi, sprawami znakarskimi, tematyką historyczną w imprezach pieszych oraz w innych zespołach powoływanych w miarę potrzeb. Spotkanie to jest największym forum wymiany myśli i poglądów turystów pieszych. Zlot jest także dla uczestników okazją do penetracji krajoznawczych i poszerzenia uprawnień przewodnickich.

Główny Referat Weryfikacyjny Odznaki Turystyki Pieszej działał w miarę napływającej dokumentacji. Do zadań programowych GRW OTP należy weryfikacja dużych stopni Odznaki Turystyki Pieszej oraz wszystkich stopni odznaki „Za Wytrwałość w Turystyce Pieszej”. Zestawienie przyznanych Odznak Turystyki Pieszej przez GRW OTP w ostatnich latach przedstawia się następująco:

Rodzaj odznaki	Stopień	w roku 2016	w roku 2017	w roku 2018	w roku 2019
Duża OTP	Srebrna	13	12	5	14
	Złota	2	7	6	6
Za wytrwałość	I stopnia	13	14	22	15
	II stopnia	13	11	13	11
	III stopnia	6	14	6	7

GRW OTP współpracuje również z Klubem Przewodników TP im. Anieli Michalskiej w zakresie przyznawania odznaki „Dla Najwytrwalszych”. Pracą referatu kieruje od wielu lat Szymon Wołkowicz.

Do końca roku 2019 komisja nadała uprawnienia 93 Terenowym Referatom Weryfikacyjnym OTP na lata 2017-2021.

Liczba referatów z podziałem na zakres uprawnień

Lp.	Zakres uprawnień	Ilość Referatów
1	Mała złota OTP	66
2	Mała srebrna OTP	27
	SUMA	93

Liczba Referatów w województwach

Lp.	Województwo	Ilość Referatów
1	dolnośląskie	11
2	kujawsko-pomorskie	6
3	lubelskie	5
4	lubuskie	4
5	łódzkie	7
6	małopolskie	3
7	mazowieckie	11
8	opolskie	1
9	podlaskie	0
10	podkarpackie	2

11	pomorskie	7
12	śląskie	12
13	świętokrzyskie	5
14	warmińsko-mazurskie	2
15	wielkopolskie	13
16	zachodniopomorskie	4

Jednym z głównych kierunków działalności komisji jest szkolenie nowej kadry oraz podnoszenie kwalifikacji osób posiadających uprawnienia przodownicze. W okresie sprawozdawczym kontynuowano przyjęty przed kilkunastu laty (wobec niedoboru środków na szkolenia centralne) system samokształcenia. Ogólnopolskie Złoty Przodownik TP są wykorzystywane jako miejsce kształcenia kadry, ale ze względu na krótki czas ich trwania, nie ma możliwości przeprowadzenia pełnego szkolenia zgodnego z programem.

Egzaminy organizowane przez Komisję odbywają się na zakończenie Ogólnopolskiego Wysokokwalifikowanego Rajdu Pieszego, podczas Ogólnopolskiego Złoty Przodownik Turystyki Pieszej, a także – przy współpracy Oddziału Stołecznego PTTK na wiosnę i jesienią w Warszawie. Poza tym sprawdziany wiedzy organizowane są przez miejscowe oddziały PTTK w wielu miastach Polski.

W 2019 roku odbyło się 20 egzaminów, na których 47 osób uzyskało uprawnienia Przodownika Turystyki Pieszej, a 9 osób uzyskało uprawnienia Młodzieżowego Przodownika Turystyki Pieszej PTTK. W czasie egzaminów nadano 184 rozszerzenia uprawnień na kolejne województwa.

Lp.	Miejsce egzaminu	Data egzaminu	Liczba nowych Przodowników	Liczba nowych Młodzieżowych Przodowników	Liczba rozszerzeń
1.	Gdańsk	14.01.2019	2	1	18
2.	Duszniki Zdrój - DZPTP	26.01.2019	3		5
3.	Lublin	26.01.2019	15	2	10
4.	Żarnów	28.03.2019	6		8
5.	Łódź	30.03.2019			4
6.	Katowice	03.04.2019		1	8
7.	Bydgoszcz	06.04.2019	3		24
8.	Warszawa	09.04.2019	3		8
9.	Gdańsk	26.04.2019	3		13
10.	Kraków	29.04.2019			10
11.	Koszalin - OWRP	19.07.2019			5
12.	Legnica - ZLOT	20.09.2019	3	2	5
13.	Świdnica - DZPTP	25.10.2019		3	4
14.	Gdynia	26.10.2019	3		7
15.	Katowice	06.11.2019	1		5
16.	Lublin	16.11.2019			11
17.	Warszawa	19.11.2019			6
18.	Kraków	27.11.2019	2		9
19.	Łódź	30.11.2019			6
20.	Bydgoszcz	07.12.2019	3		18
	Razem		47	9	184

Zgodnie z wcześniejszymi postanowieniami w każdym egzaminie brali udział upoważnieni przedstawiciele Komisji Turystyki Pieszej ZG.

Od roku 2012 wprowadzono program komputerowy (opracowany przez Marcina Czerwińskiego – obecnego przewodniczącego komisji) do losowego tworzenia testów, który jest stosowany nadal i cieszy się dużym powodzeniem. Komisja pracuje nieustannie nad doskonaleniem systemu egzaminów testowych oraz poszerzaniem bazy pytań egzaminacyjnych. Bardzo duża liczba Przewodników Turystyki Pieszej zaangażowała się w ten projekt.

Komisja w 2019 roku mianowała 14 Honorowych Przewodników Turystyki Pieszej, a 16 osób zostało wyróżnionych Dyplomem „Zasłużony dla Turystyki Pieszej”.

W roku 2012 komisja rozpoczęła tworzenie elektronicznej bazy przewodników turystyki pieszej. W tym celu rozprowadzana jest ankieta zawierająca podstawowe dane przewodnika. W miarę napływu ankiet, dane w nich zawarte wprowadzane są do internetowej bazy umieszczonej na stronie komisji. Na koniec 2019 roku znajdowało się w niej 1561 przewodników. Na stronie komisji jest także prowadzona statystyka oparta na wprowadzonych ankietach. Z elektronicznej bazy są na bieżąco usuwani Przewodnicy, którzy zmarli lub zostali wykreśleni z listy członków PTTK (11 zmarłych Przewodników w 2019 roku).

Komisja sporządziła i opublikowała na stronie internetowej wykaz aktualnie działających Oddziałowych Komisji Turystyki Pieszej (wraz z ich składami osobowymi) na kadencję 2017 – 2021. Komisja na bieżąco uzupełnia i umieszcza na stronie komisji wykaz Oddziałowych KTP, których na koniec 2019 roku było 75.

Województwo	Ilość Komisji Oddziałowych
dolnośląskie	9
kujawsko-pomorskie	6
lubelskie	3
lubuskie	1
łódzkie	5
małopolskie	2
mazowieckie	10
opolskie	1
podkarpackie	1
pomorskie	5
śląskie	11
świętokrzyskie	4
warmińsko-mazurskie	2
wielkopolskie	13
zachodniopomorskie	2

Należy zaznaczyć, że liczba czynnych Przewodników Turystyki Pieszej, działających w oddziałowych komisji Turystyki Pieszej oraz Terenowych Referatów Weryfikacyjnych OTP jest niezgodna z wykazywaną w sprawozdaniach statystycznych TKO przesyłanych przez Zarządy Oddziałów do Zarządu Głównego PTTK. Sytuacja jest spowodowana tym, że nie wszyscy Przewodnicy Turystyki Pieszej wypełnili ankiety.

Komisja w 2018 roku pracowała nad nowym regulaminem Przewodnika Turystyki Pieszej, który został przedstawiony w grudniu 2018 roku Zarządowi Głównemu do zatwierdzenia. Niestety Zarząd Główny zatwierdzenie regulaminu przeniósł na 2019 rok. Do końca ubiegłego roku nowy regulamin nie został jednak przyjęty.

W ramach działalności zespołu ds. szlaków i znakarzy, organizowano obrady zespołu ds. znakarzy podczas zlotów PTP, podczas których informowano znakarzy o aktualnych problemach.

Corocznie organizowany jest Centralny Kurs Znakarzy Nizinnych Szlaków Pieszych. Ponadto, na prośby oddziałów, organizowane są również kursy w ich środowiskach. W dniach 22-23 marca 2019 odbył się w Mińsku Mazowieckim XIX Centralny Kurs Znakarzy Nizinnych Szlaków Pieszych PTTK, który był współorganizowany przez

Komisję Turystyki Pieszej Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego oraz Harcerski Oddział PTTK w Mińsku Mazowieckim. W kursie uczestniczyło 15 osób. Kursanci byli w różnym wieku i różnej płci. Wykładowcami byli Bartosz Leoniak oraz Konstancjusz Mojżysz. 13 osób uzyskało uprawnienia Znakarza Szlaków Nizinnych PTTK, a 2 osoby niespełniające warunków formalnych, zaświadczenie o ukończeniu kursu.

Komisja, na prośbę przewodniczącego, pracuje nad nową odznaką Znakarza Szlaków. O wykonanie projektu odznaki został poproszony Włodzimierz Majdewicz. Z 1130 wszystkich osób mających nadane uprawnienia znakarza sprawozdania złożyły i uzyskały przedłużenie ważności legitymacji 253 osoby. Znakarze są zrzeszeni w 79 Grupach Znakarskich.

Na koniec 2019 r. w ewidencji komisji znajdowało się 1067 znakowanych pieszych nizinnych szlaków turystycznych o łącznej długości 36.860,2 km. Wzorem lat ubiegłych komisja popularyzowała dorobek kadry turystyki pieszej za pośrednictwem własnego biuletynu „Piechur”. Przygotowaniem i redakcją biuletynu od 21 lat zajmuje się obecny honorowy przewodniczący komisji Stanisław Łuć. W roku 2019 wydano trzy numery Piechura:

luty 2019 – numer 65,
lipiec 2019 – numer 66,
wrzesień 2019 – numer 67.

Planowano wydanie jeszcze jednego numeru w listopadzie, jednak nie ukazał się on z powodu niewystarczającej liczby przeglądowych i pogłębionych artykułów do zamieszczenia w nim. Należy zauważyć, że liczba pobieranych biuletynów z witryny internetowej komisji wahała się (w zależności od numeru) w granicach od 100 do 500 i więcej.

Najwygodniejszą formą przekazywania wszelkich komunikatów i informacji jest witryna internetowa komisji <http://ktp.pttk.pl>, gdzie można znaleźć wszelkie aktualności, regulaminy, druki oraz zaproszenia i relacje z imprez. Stronę prowadzi od szeregu lat obecny przewodniczący komisji Marcin Czerwiński – dzięki niemu oraz gronu współpracowników osiągnęła ona wysoki poziom. Jest na bieżąco aktualizowana (często kilka razy dziennie), dzięki czemu licznie odwiedzają ją zarówno przodownicy, turyści, jak i przypadkowe osoby, co oznacza, że strona pełni ważną rolę popularyzatorską. Strona cieszy się coraz dużym zainteresowaniem, o czym świadczy wysoka liczba wejść na stronę.

Liczba odwiedzin strony komisji w latach:	2019	2018	2017
	28 542	32 891	33 464

Ważnym elementem kontaktu komisji jest poczta elektroniczna, skrzynka pocztowa funkcjonuje pod adresem: poczta@ktp.pttk.pl. Na skrzynkę komisji wpływają wiadomości od pracowników oddziałów oraz bardzo często inne zapytania związane z turystyką pieszą, szlakami, znakarzami, czy też imprezami pieszymi.

Utworzony profil na Facebooku jest obecnie jednym z miejsc, gdzie znaleźć można informacje o bieżących działaniach komisji. Profil został polubiony przez ponad 1400 osób, a niektóre wiadomości tam umieszczane mają ponad 2500 wyświetleń. Profil na Facebooku służy także jako dodatkowa skrzynka kontaktowa komisji. Bardzo często zadawane są tam pytania, na które zwykle bez zwłoki udzielane są odpowiedzi.

W związku z ogłoszonym w PTTK „Rokiem Młodych”, Komisja Turystyki Pieszej w 2019 wystosowała pismo do Oddziałów PTTK, Przodowników Turystyki Pieszej z apelem o podjęcie intensywnych działań mających na celu propagowanie krajoznawstwa i turystyki pieszej wśród młodego pokolenia, zachęcanie do zdobywania odznak turystyki kwalifikowanej oraz krajoznawczych, a także popularyzowanie systemu kształcenia kadry programowej naszego Towarzystwa.

Komisja Turystyki Pieszej została poproszona o współpracę przy Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji. Ewa Bosacka jako przedstawiciel komisji brała udział w spotkaniu roboczym, dotyczącym opisywania kwalifikacji rynkowych w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, które odbyło się w Warszawie 19 grudnia 2019 r.

Członkowie Komisji Turystyki Pieszej ZG PTTK brali także udział w ważnych imprezach turystycznych w Polsce, związanych nie tylko z turystyką pieszą, m.in. Dolnośląski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej, Wielkopolski Zlot Przodowników Turystyki Pieszej, 60-lecie Klubu Turystyki Pieszej „Bąbelki” z Gdańska.

2.2. Turystyka kolarska

W dniu 03 lutego 2019 r. na Krajowej Konferencji Aktywu Turystyki Kolarskiej PTTK w Warszawie wybrana została Komisja Turystyki Kolarskiej. Oprócz stałego składu, komisja posiada również stałych współpracowników:

- Wojciech Malinowski: ewidencja kadry,
- Mirosława Wojciechowska: konkurs na najaktywniejszą komisję, klub i sekcję,
- ks. kan. dr Jerzy Grochowski: organizacja pielgrzymek na Jasną Górę oraz prowadzenie Referatu Kardynalnego Kolarskiej Odznaki Pielgrzymiej,
- Edward Kutyła: kolportaż „Informatora”.

Na zebraniu w Chmielnie komisja przyjęła rezygnację Wojciecha Malinowskiego z funkcji sekretarza komisji ds. kadry i powierzyła tą funkcję Bernardowi Milewskiemu.

Zebrania komisji

W 2019 r. odbyły się trzy zebrania komisji: 9 lutego w Warszawie, 20 czerwca w Nysie – podczas 59 Zlotu Przodowników Turystyki Kolarskiej oraz 16 listopada w Chmielnie – w miejscu, gdzie w czerwcu 2020 roku odbędzie się 60 Zlot Przodowników Turystyki Kolarskiej. Komisja zrezygnowała z organizacji spotkania podczas 68 Centralnego Zlotu Turystów Kolarzy w Modlinie. Frekwencja członków komisji na wszystkich posiedzeniach wyniosła 93%.

Podczas spotkania w Warszawie komisja pożegnała Grażynę Orłowską Rybicką, która przez 23 lata (do czasu przejścia na emeryturę) opiekowała się komisją z ramienia biura ZG PTTK. Opiekun komisji z ramienia ZG PTTK Lucjusz Bilik, nie uczestniczył w żadnym posiedzeniu komisji.

Spotkanie komisji w lutym dotyczyło organizacji przez Oddział PTTK „Mazowsze” Centralnego Zlotu Turystów Kolarzy w Modlinie, spotkanie listopadowe poświęcono kontroli bazy Zlotu Przodowników Turystyki Kolarskiej w 2020 r. Na spotkaniach rozpatrywano sprawy i wnioski skierowane do komisji, w tym: przyznawanie uprawnień przodownika niepodlegającego dalszej weryfikacji, zmiana regulaminu KOT, analiza weryfikacji odznak, analiza wniosków Krajowej Konferencji, wybór zadania specjalnego w konkursie na najaktywniejszą komisję, klub, sekcję na rok 2020, sprawy międzynarodowe, itp.

Bieżące sprawy komisji prowadzone są przez Internet w ramach tzw. e-komisji. Utrzymywano stały, bezpośredni kontakt z biurem ZG PTTK (Joanna Kośnik, Katarzyna Szyler i Marcin Jaworski). Na bieżąco prowadzono współpracę z oddziałami, klubami i radami regionalnymi.

Szkolenie przodowników turystyki kolarskiej i znakarzy szlaków rowerowych.

Na Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Kolarskiej odbył coroczny kurs dla kandydatów na Przodowników Turystyki Kolarskiej, w którym uprawnienia przodownika uzyskało 110 osób. Odpowiedzialny za szkolenia był Bernard Milewski. Ewidencją kadry oraz wystawianiem legitymacji zajmował się Wojciech Malinowski, który z powodów zdrowotnych złożył rezygnację z funkcji sekretarza komisji ds. kadry.

W 2019 roku odbyło się 1 szkolenie znakarzy szlaków rowerowych, w których uprawnienia uzyskało 9 osób. Aktualnie zweryfikowanych znakarzy turystycznych szlaków rowerowych z uprawnieniami ważnymi na dzień 31.12.2019 roku jest 109 osób, natomiast od początku ich nadawania tj. od roku 1998, uprawnienia uzyskało 426 osób. Odpowiedzialnym za szkolenie znakarzy oraz ewidencję kadry znakarskiej jest Krzysztof Mieczkowski.

Konkursy

Konkurs na najaktywniejszą komisję, klub, sekcję turystyki kolarskiej.

Corocznie przeprowadzany jest konkurs na najaktywniejszą komisję, klub, sekcję turystyki kolarskiej w PTTK, zwycięzcy współzawodnictwa otrzymują na Ogólnopolskim Zlocie Przodowników Turystyki Kolarskiej dyplomy oraz nagrody. Na zlocie w Nysie nagrodę za 1 miejsce za rok 2018 odebrała Komisja Turystyki Kolarskiej PTTK „Sokół” przy Oddziale PTTK w Radlinie.

W konkursie za rok 2019 zgłoszonych zostało 11 komisji, klubów i sekcji. Po bardzo wyrównanej walce I miejsce zdobył Turystyczny Klub Kolarski PTTK im. Władysława Huzy w Gliwicach, II miejsce przypadło Komisji Turystyki

Kolarskiej PTTK „Sokół” przy Oddziale PTTK w Radlinie, a III miejsce zajął Klub Turystyki Kolarskiej PTTK „Gronie” w Tychach. W konkurencji sekcji w klubach szkolnych 1 miejsce zajęło SKKT_PTTK w Uścimowie, przed SKKT_PTTK „Tuptuś” w Strzale. Komisję konkursową stanowili Grzegorz Kukowka – przewodniczący oraz Bernard Milewski i Mirosława Wojciechowska.

Ogólnopolski Konkurs Gmina Przyjazna Rowerzystom

W 2019 r. odbyła się 8 edycja konkursu „Gmina przyjazna rowerzystom”, zainicjowanego w roku 2012 z okazji Roku Turystyki Rowerowej. Zgodnie z regulaminem konkursu „Gmina Przyjazna Rowerzystom” odbyły się dwa etapy. Pierwszy polegał na zgłoszeniu przez turystów kolarzy gmin, które ich zdaniem zasługują na certyfikat Gminy Przyjaznej Rowerzystom. Przesłanych zostało 95 zgłoszeń dotyczących 32 gmin (dwie gminy nominowane były wielokrotnie: Gmina Kalwa zgłoszona była 42 razy, Gmina Malbork 8 razy). Drugi etap polegał na przesłaniu materiałów oraz sprawozdania w formie ankiety z nowo utworzonej infrastruktury rowerowej, organizowanych rajdów, eventów, dodatkowo gminy przesyłały swoje materiały promocyjne (mapy, foldery, przewodniki). 16 gmin odpowiedziało na zgłoszenie do konkursu i przesłało swoje materiały. W skład jury konkursu weszli przedstawiciele: Komisji Turystyki Kolarskiej i Biura ZG PTTK, Ministerstwa Sportu i Turystyki, Związku Miast Polskich oraz Polskiej Organizacji Turystycznej. Po zapoznaniu się z nadesłanymi materiałami jury postanowiło, że certyfikat Gminy Przyjaznej Rowerzystom otrzymują:

- w kategorii do 10 000 mieszkańców: Miasto Kalety,
- w kategorii do 20 000 mieszkańców: nie przyznano certyfikatu,
- w kategorii do 40 000 mieszkańców: Gmina Czarny Dunajec,
- w kategorii do 100 000 mieszkańców: Miasto Leszno,
- w kategorii do 500 000 mieszkańców: Miasto Koszalin.

Dodatkowo jury konkursu przyznało nagrodę Grand Prix, którą otrzymała Gmina Leszno. Nagrodę Turystów Kolarzy za największą ilość zgłoszeń na daną gminę otrzymała Gmina Kalety. Gminy, które wzięły udział w II etapie konkursu miały możliwość promowania się na bezpłatnym stoisku podczas Targów Bike Expo w Kielcach. Chęć udziału jako wystawcy w targach zadeklarowało 7 gmin. Ogłoszenie wyników oraz wręczenie nagród odbyło 19 września się podczas Targów Bike Expo w Kielcach. Certyfikaty, dyplomy i nagrody wręczali Marian Jurak – wiceprezes ZG PTTK i Marek Koba – Przewodniczący Komisji Turystyki Kolarskiej.

Imprezy centralne

Na zlecenie i przy współpracy komisji odbyły się następujące centralne imprezy turystyki kolarskiej:

- 59 Ogólnopolski Szkoleniowy Złot Przewodników Turystyki Kolarskiej w Nysie w dniach 15 – 22 czerwca 2019 r., zorganizowany przez Oddział PTTK „Tryton” w Nysie, w którym uczestniczyło 508 osób. Komandorem zlotu był Michał Raczyński, a koordynatorem imprezy Marek Koba;
- 68 Centralny Złot Turystów Kolarzy w Modlinie, w dniach 10 – 17 sierpnia 2019 r. zorganizowany przez Oddział PTTK „Mazowsze” w Warszawie, w którym uczestniczyło 290 osób. Komandorem imprezy był Mieczysław Żochowski, a koordynatorem Grzegorz Kukowka.

Począwszy od 2006 roku, z własnej inicjatywy i przy poparciu komisji oraz współpracy z Episkopatem Polski, ks. kanonik Jerzy Grochowski organizuje Ogólnopolską Rowerową Pielgrzymkę na Jasną Górę, w których z roku na rok zwiększa się liczba uczestników. W 2019 roku w XIV Pielgrzymce, która zakończyła się 14 lipca udział wzięło 1576 osób.

Weryfikacja odznak

Centralny Referat Weryfikacyjny w skład, którego wchodzi 9 filii terenowych, działa pod kierownictwem. Mariana Kotarskiego.

Odnaki turystyki kolarskiej PTTK wg rodzajów i stopni przyznane w roku 2019 przez Centralny Referat Weryfikacyjny KTKol. ZG PTTK

Rok	KOT duża złota	KOT za wytrwałość	Szlakami zamków w Polsce srebrna	Szlakami zamków w Polsce złota	Mały rajd dookoła Polski	Duży rajd dookoła Polski	Szlak Wielkiej Wojny 1409-11	Wiślana Trasa Rowerowa	Razem
2019	34	20	10	3	5	11	20	31	134

Referat Kardynalny Kolarskiej Odznaki Pielgrzymiej prowadzi ks. kanonik Jerzy Grochowski, który nadzoruje również działalność 10 filii referatu kardynalnego KOP.

Odnaki kolarskiej odznaki pielgrzymiej PTTK wg rodzajów i stopni przyznane w roku 2019 przez Referat Kardynalny KOP KTKol. ZG PTTK

Rok	Duży srebrny	Duży złoty	Wielka KOP	Chrześcijański Pielgrzym Świata	Razem
2019	11	5	3	2	21

Na zebraniu komisji w Chmielnie utworzono Mazowiecki Referat KOP – filię referatu kardynalnego KOP z siedzibą w Płocku.

Informacja i promocja

Jak co roku wydany został *Ogólnopolski Kalendarz Imprez Turystyki Kolarskiej*, który rozprowadzany był przez ZG PTTK do wszystkich Oddziałów PTTK w kraju oraz z Informatorem KTKol. Na bieżąco aktualizowano stronę internetową komisji (<http://ktkol.pttk.pl>), której autorem jest Mirosław Okoński, a zajmował się tym Krzysztof Mieczkowski. Jako dwumiesięcznik wydawano Informator Komisji Turystyki Kolarskiej, którego redaktorem jest Grzegorz Kukowka, dzięki któremu zdecydowanie poprawiła się jakość techniczna, jak i merytoryczna tego periodyku oraz systematyczność wydawania. Prenumeratą i wysyłką Informatora zajmował się Edward Kutyla, który pod koniec roku złożył rezygnację z funkcji kolportera, ze względu na planowany dłuższy wyjazd zagraniczny. Informator dostępny jest również w Internecie. Wydano kolejny kalendarz imprez turystyki kolarskiej w Polsce, do którego informacje zbiera i przygotowuje do druku Marian Kotarski, we współpracy z Waldemarem Wiczorkowskim.

Realizacja uchwał i wniosków przyjętych na krajowej konferencji

Krajowa Konferencja Aktywu Kolarskiego podjęła 3 lutego 2018r. w Warszawie 11 uchwał, w tym dwie zrealizowane bezpośrednio w trakcie jej obrad, tj. przyjęcie sprawozdania z działalności w kadencji 2014-2017 oraz nadanie 31 działaczom tytułu Honorowego Przodownika Turystyki Kolarskiej. Pozostałe wnioski realizowane będą w kolejnych latach kadencji. Poszczególni członkowie komisji przygotowują projekty działań mających na celu realizację uchwał krajowej konferencji.

Działalność międzynarodowa

W roku 2004 PTTK jako organizacja wstąpiła (czynni przodownicy turystyki kolarskiej) do Europejskiego Związku Turystyki Kolarskiej UECT z siedzibą w Paryżu. Stanisław Karuga pełni funkcję Wiceprezydenta UECT. Corocznie odbywają się 2/3 posiedzenia UECT, w tym jedno posiedzenie generalne. W 2019 r. posiedzenia UECT odbyły się w Banja Luka (Bośnia i Hercegowina) oraz w Belmonte (Portugalia). W imieniu PTTK w tych posiedzeniach uczestniczyli Stanisław Karuga i Marek Koba.

W roku 2019, XV Europejski Tydzień Turystyki Rowerowej UECT odbył się w Belmonte w Portugalii, a przygotowała go Portugalska Federacja Kolarska. W XV Europejskim Tygodniu uczestniczyło 1198 osoby z 12 krajów w tym: 1011 osób z Francji, 82 osoby z Polski, 44 osoby z Ukrainy, 18 osób z Portugalii, 15 osób z Belgii, 10 osób z Anglii, 6 osób z Hiszpanii, 4 osoby z Australii, 3 osoby z Kanady, po 2 osoby z Austrii i Szwajcarii i 1 osoba z Bułgarii.

Czynione są intensywne starania o zachęcenie innych federacji krajowych do przystąpienia do UECT, obecnie do UECT należą następujące kraje: Francja, Belgia, Portugalia (dwie federacje), Polska, Hiszpania i Ukraina, w kwietniu 2019 r. do UECT przyjęta została Bośnia i Hercegowina. W ramach współpracy przygranicznej współdziałamy z Czechami, Słowacją, Ukrainą i Węgrami. Osobą odpowiedzialną za współpracę przygraniczną jest Michał Raczyński.

Znakowanie szlaków rowerowych.

Odnowienia szlaków - 379 km

R-1 Rusinowo – Bagart , Gronowo, 178 km O/Kwidzyn, O/Elbląg

E-13c Łódź – Rzepki, 20 km O/Łódź

EL-105n Łódź – Puczniew, 45 km O/Łódź

TP-12c Cedzyna – Opatów, 73 km O/Międzyszkolny Starachowice

C-12c Toruń – Włocławek, 63 km O/Toruń

Nowe szlaki - 96 km woj. warmińsko-mazurskie

N-18 Elbląg - Ostróda, 84,6 km

NOS-232s Leśnictwo Wenecja – Kanał Bartnicki, 4,7 km

NEB-233s Rychliki – Bartno, 6,7 km.

Czynności zostały sfinansowane ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki, na wniosek złożony przez Zarząd Główny PTTK. Sprawami znakowania szlaków rowerowych oraz ich ewidencji zajmuje się Krzysztof Mieczkowski oraz podkomisja ds. znakowania szlaków.

2.3. Turystyka jeździecka

Komisja Turystyki Jeździeckiej pracowała w składzie: Jakub Ciemnoczołowski – przewodniczący, Mirosław Stańczyk – wiceprzewodniczący, Joanna Strawińska-Senicic – wiceprzewodnicząca, Anna Kostka – sekretarz, Sławomir Nafalski, Małgorzata Maciejewska, Karolina Szurmak, Zofia Bień, Inga Klaybor-Romańska. Odbyły się 3 zebrania komisji:

14.01.2019 – „Stajnia Krzyżówki” u Zofii Bień,

29.03.2019 – „Ośrodek Turystyki Konnej Pajtuński Młyn” u Sławomira Nafalskiego,

23.11.2019 – sejmik przodowników i instruktorów turystyki jeździeckiej PTTK, połączony ze zjazdem TRECowców w Jaszkanie „Centrum Hippiki Jaszkanie”.

Aktywności Komisji Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK w roku 2019:

- afiliowanie 1 nowego ośrodka turystyki jeździeckiej PTTK „Gospodarstwo Agroturystyczne UL”,
- umożliwienie instruktorom rekreacji ruchowej PZJ ze spec. jazda konna przystąpienie do kursów instruktorów turystyki jeździeckiej, nie posiadając uprawnień przodowniczych, a zdając egzamin krajoznawczy oraz srebrną odznakę turystyki jeździeckiej,
- podjęto działania w celu wprowadzenia licencji konia turystycznego,
- odbył się rajd szkoleniowy dla przodowników i instruktorów Turystyki Jeździeckiej PTTK w Ośrodku Turystyki Konnej „Pajtuński Młyn”,
- odbył się kurs instruktorów turystyki jeździeckiej PTTK w Ośrodku Turystyki Konnej „Pajtuński Młyn”,
- odbyło się spotkanie z przedstawicielem Komisji Rewizyjnej ZG PTTK,
- odbył się 2 dniowy sejmik Komisji Turystyki Jeździeckiej ZG PTTK połączony ze spotkaniem TRECowców.

2.4. Imprezy na orientację

W 2019 r. Komisja Imprez na Orientację działała w składzie wybranym podczas Krajowej Konferencji Łodzi 9 grudnia 2017 r., zatwierdzonym uchwałą nr 37/XIX/2018 Zarządu Głównego PTTK z 20 stycznia 2018 r. Komisja dokonała następującego podziału obowiązków:

- Dariusz Walczyna (Warszawa) – przewodniczący, zespół ds. informacji,
- Andrzej Krochmal (Warszawa) – wiceprzewodniczący, rzecznik, przewodniczący Głównego Referatu Weryfikacyjnego,
- Barbara Szmyt (Warszawa) – sekretarz komisji,
- Agnieszka Ćmiel (Gliwice/Wrocław) – zespół ds. młodzieży, sędzia główny i prowadzenie PPM,
- Waldemar Fijor (Toruń) – zespół ds. szkoleń,
- Bartłomiej Mazan (Szczecin) – zespół ds. kalendarza imprez ogólnopolskich,
- Dariusz Mazurek (Warszawa) – zespół ds. promocji i rozwoju InO, redaktor naczelny czasopisma „Tramwaj”,
- Adam Stalka (Częstochowa/Kraków) – zespół ds. regulaminów turystycznych InO i konkursów komisji,
- Zbigniew Tarnowski (Częstochowa) – zespół ds. kadry przodownickiej.

W lipcu 2019 r. Adam Stalka zrezygnował z pracy w komisji i od tego czasu pracuje ona w 8 osobowym składzie. W 2019 r. odbyły się 4 posiedzenia komisji: w Warszawie (26-27 stycznia – frekwencja 9/9), w Krakowie (14 kwietnia – frekwencja 7/9), w Bochojnie k. Kazimierza Dolnego (18 października – frekwencja 7/8) oraz Częstochowie (Złot Przodowników InO 13-14 grudnia – frekwencja 7/8). Zebrania komisji w 2019 r. w głównej mierze skupiły się na tematyce zmian regulaminów turystycznych imprez na orientację (m.in. dodanie długodystansowej imprezy na orientację). Ponadto posiedzenia obejmowały także następujące zagadnienia: monitorowanie stanu wykorzystania budżetu komisji, koordynowanie dofinansowań organizowanych pod patronatem i przy współpracy KInO ZG szkoleń oraz imprez pucharowych Pucharu Polski Młodzieży, Pucharu Polski w MnO i mistrzowskich, przyznawanie rangi i zatwierdzenie kalendarza imprez ogólnopolskich, w tym Mistrzostw Polski, Pucharu Polski (TZ i TU) oraz Pucharu Polski Młodzieży (w kategoriach TJ i TM).

Spis „Kadra Przodowników Imprez na Orientację, prowadzony przez Zbigniewa Tarnowskiego, wg stanu na 31.12.2019 r., obejmował 763 wpisów, a aktywnych było 167 PInO. Aktualne informacje o stanie kadry są dostępne na stronie komisji: <http://ino.pttk.pl/przodownicy/przodownicy.php>.

Komisja Imprez na Orientację Zarządu Głównego PTTK wyróżnia zasłużonych członków swojej kadry (Przodowników InO) tytułem Honorowego Przodownika Imprez na Orientację. Zgodnie z procedurą, o przyznanie tytułu Honorowego PInO występują jednostki PTTK. Komisja nadaje ten tytuł na wniosek oddziału PTTK, po spełnieniu przez kandydata warunków formalnych, tj. aktualne uprawnienia przodownickie, posiadanie 20-letniego stażu przodownickiego i ukończone 50 lat lub posiadanie odznaki „25 lat w PTTK”. W 2019 r. nie wpłynął żaden wniosek o nadanie tytułu Honorowego PInO.

Organizowany corocznie centralny specjalistyczny kurs Przodowników InO odbył się w dniach 22-24 listopada w Łupkach k. Wlenia. Kadre wykładową, a zarazem komisję egzaminacyjną stanowili: Waldemar Fijor (Toruń), Zbigniew Tarnowski (Częstochowa), Krzysztof Ligienza (Wrocław), Tadeusz Sławiński (Lubań). Skład Komisji Egzaminacyjnej jest co roku zatwierdzany przez Komisję Imprez na Orientację ZG PTTK. Szkolenie obejmowało wykłady dot. imprez na orientację, zasady budowy tras, zagadnienia regulaminowe i z sędziowania oraz część praktyczną. Wzięło w nim udział 8 osób. Uprawnienia Przodownika Imprez na Orientację uzyskali: Zofia Brzozowicz (Wałbrzych) – nr leg. 761, Kinga Hruszowicz (Świdnica) – nr leg. 762 i Weronika Kaczor (Wałbrzych) – nr leg. 763.

Następne szkolenie odbędzie się w listopadzie 2020 r. w województwie mazowieckim. Szkolenia Organizatorów InO organizowane są przez Oddziały PTTK lub za zgodą Komisji InO ZG także przez inne jednostki organizacyjne PTTK. W 2019 r. odbyło się 1 takie szkolenie wspierane ze środków Komisji InO (w Warszawie). Uprawnienia Organizatorów InO bezpośrednio po szkoleniu uzyskały 4 osoby. Komisja InO na wniosek organizatora szkolenia przekazała nieodpłatnie legitymacje oraz Odznaki Organizatorów InO.

W 2019 r. przeprowadzono 1 szkolenie Animatorów Turystycznych Imprez na Orientację, po którym uprawnienia uzyskało 5 osób.

Komisja InO ZG PTTK corocznie typuje i zatwierdza kalendarz imprez ogólnopolskich (<http://ino.pttk.pl/imprezy/2019.php>), w którym w 2019 r. znalazło się 26 imprez ogólnopolskich (odbyło się 25), w tym rangi Mistrzostw Polski (nocne, indywidualne), Pucharu Polski (TZ/TU) oraz Pucharu Polski Młodzieży (TJ, TM); <http://www.ino.pttk.pl/mlodziez/>). Spośród imprez zgłaszanych do członków komisji: Agnieszki Ćmiel i Bartłomieja Mazana, w drodze głosowania wybierane są imprezy rangi Mistrzostw Polski, 8 rangi PP i 13 rangi PPM.

W 2019 r. funkcję Sędziego Głównego Pucharu Polski Młodzieży (PPM) pełniła Agnieszka Ćmiel, a na funkcję Sędziego Głównego w Pucharu Polski powołano Romana Trochę (Dzierżoniów).

W imprezach na orientację w Pucharze Polski Młodzieży łącznie uczestniczyło: 377 (w 2018 r.: 742) młodzieży szkolnej, TM: 307 (297) TJ: 70 (107). W 2019 r. nie prowadzono klasyfikacji TD.

W 2019 r. do rankingu Pucharu Polski wchodziło osiem imprez:

- VIII Ogólnopolskie MnO Stary Remol – 22-24 marca – Szczecin, KOS BnO Szczecin, PTTK O/Zachodniopomorski,
- II Ogólnopolskie Myślenickie MnO 2019 – 12-14 kwietnia – Myślenice, O/Akademicki w Krakowie, AKInO Kraków,
- Incydentalne Marsze na Orientację – 24-26 maja – Katowice, O/PTTK Górnośląski Katowice, koło nr 63 „Czartak” przy Komendzie Hufca ZHP Katowice,
- XXVIII Mistrzostwa Polski w Indywidualnych MnO „Matnia 2019” – 21-23 czerwca – Solec Kujawski, O/PTTK Miejski w Toruniu, Klub InO „Skarmat” Toruń,
- I Ogólnopolskie MnO „Pieczenie Ziemniaka” – 4-6 października – Olsztyn k. Częstochowy, O/Akademicki w Krakowie, AKInO Kraków, O/PTTK Regionalny w Częstochowie,
- X Turystyczny Rajd na Orientację „Przejście Smoka” – 18-20 października – Bochońca k. Kazimierza Dolnego, Klub InO STOWARZYSZE przy OM PTTK w Warszawie,
- XXVIII Mistrzostwa Polski w Nocnych MnO XVIII Górski Maraton na Orientację „Orientop 2019” – 8-11 listopada – Świdnica, Orientop Wrocław, O/PTTK Świdnica,
- L Barbórkowe i L Nocne Marsze na Orientację – 7-8 grudnia – Rudy, O/PTTK Ziemi Gliwickiej, GKT „Cyrkino”.

W trakcie całego roku, w imprezach Pucharu Polski uczestniczyło 149 osób. Jedna osoba uczestniczyła we wszystkich 8 rundach, 6 osób w 7 rundach, 9 osób w 6 rundach, a pozostali (155 osób) startowali w 4 lub mniej rundach.

W 2019 r. komisja objęła patronat nad cyklem pod nazwą „V Ogólnopolski Tydzień Imprez na Orientację”, który odbył się w dniach 11-19 maja. Jego celem była popularyzacja Turystycznych Imprez na Orientację, rozwój imprez ogólnopolskich, a także ułatwienie uczestnikom zdobywania Odznaki Imprez na Orientację. Do V OTTInO zgłoszono 19 imprez, w tym 2 z pogranicza imprez sportowych i turystycznych. Najwięcej imprez (8), spośród 6 województw, w których odbył się V OTTInO, zorganizowano w woj. mazowieckim. Względem poprzedniego roku liczba województw, w których zgłoszono imprezy do OTTInO nie zmieniła się, jedynie w miejsce województw, które zrezygnowały - przystąpiły nowe. Zmniejszyła się ilość organizowanych imprez względem poprzednich edycji (w 2015 roku - 21, 2016 - 21, 2017 - 17, 2018 - 22). Pomimo, iż nie dostarczono sprawozdań z trzech imprez, to odnotowano prawie 1269 uczestników, tj. więcej niż w latach poprzednich.

Konkurs Organizatora Najlepszej Imprezy Ogólnopolskiej

W ciągu całego roku imprezy podlegają szczegółowej ocenie prowadzonej przez grono sędziów - uczestników imprez. Ocenie podlegają program, oprawa imprezy i wartości krajoznawcze imprezy a także, walory techniczne tras i sędziowanie. W 2018 r. najwyższej ocenionymi imprezami były:

1. XXVII Mistrzostwa Polski w Indywidualnych MnO "Matnia", Akademicki Klub Imprez na Orientację PTTK Kraków przy Oddziale Akademickim PTTK w Krakowie, 31.05.-03.06.2018 r., Krzykawki k. Olkusza.

2. Ogólnopolskie Marsze na Orientację „RZInO”, Oddział Miejski PTTK w Rzeszowie, 2-4.03.2018 r., Sokołów Małopolski.
3. XVII Górski Maraton na Orientację "Orientop", Klub Imprez na Orientację „Orientop” Wrocław przy Oddziale Wojakowskim PTTK we Wrocławiu, 17-19.08.2018 r., Góry Sowie.

Konkurs Budowniczego Najlepszego Etapu Imprezy Ogólnopolskiej

Każdy etap imprezy ogólnopolskiej jest oceniany pod kątem pomysłowości i innowacyjności trasy, jednoznaczności zadań, lokalizacji punktów kontrolnych, doboru limitów czasu, bezpieczeństwa uczestników oraz szeregu innych względów technicznych.

W 2019 r. najwyżej ocenionymi etapami były:

- 1) „Pustynna Burza”, autor: Maciej Urbański.
- 2) „o! Błąd w ciapki”, autor: Marta Kapoła.
- 3) „Matrplaneta potworów jaro-bagiennych”, autor: Natasza Figiel.

Główny Referat Weryfikacyjny nr 001 działa pod przewodnictwem Andrzeja Krochmala. Referat zajmuje się głównie weryfikacją odznak w stopniu dużym oraz „Za wytrwałość” i „Dla najwytrwalszych”. GRW nr 001 zweryfikował w 2019 r. łącznie 20 odznak (w 2018 r. – 37): 4 – w stopniu małym, 10 – w stopniu dużym, 4 – za wytrwałość i 2 – dla najwytrwalszych. GRW był obecny na wszystkich imprezach z cyklu PP i MP, a także w wielu przypadkach na innych imprezach ogólnopolskich, a nawet regionalnych. W 2019 r. nie powołano żadnego nowego referatu weryfikacyjnego OInO.

Do KInO ZG PTTK wpłynęło (do 15.02.2020 r.) także 15 sprawozdań terenowych RW OInO z następującą ilością zweryfikowanych odznak:

- popularna: 209,
- mała brązowa: 76,
- mała srebrna: 27,
- mała złota: 14,
- TRInO (wszystkie stopnie): 136.
- regionalne: 5.

Największą ilość odznak (155) zweryfikował RW 104 działający przy Oddziale Międzyuczelnianym PTTK w Warszawie. Oficjalnym pismem Komisji Imprez na Orientację ZG PTTK jest czasopismo „Tramwaj”, które pod redakcją Dariusza Mazurka w 2019 r. zostało wydane 2 razy w nakładzie w ilości od 75 do 100 egz. oraz w wersji elektronicznej (.pdf) udostępnione na stronach Komisji InO (<http://ino.pttk.pl/tramwaj/tramwaj.php>). Poszczególne numery wydano w marcu (nr 80) oraz w listopadzie (81).

Komisja InO ZG prowadzi stronę internetową: <http://ino.pttk.pl>, której administratorem jest Dariusz Walczyna, stanowiącą spójne i aktualne źródło informacji o pracach KInO ZG PTTK, przepisach, regulaminach InO, rankingach, historii oraz imprezach rangi ogólnopolskiej, Pucharu Polski i Pucharu Polski Młodzieży. Zawiera informacje o cyklu imprez - regulamin, bieżące wyniki, informacje o poszczególnych rundach. W 2019 r. prężnie działał fanpage komisji dostępny pod adresem <https://www.facebook.com/komisja.ino>. Prowadzony jest on przez członkinię komisji – Agnieszkę Ćmiel. Obecnie fanpage jest jednym z najaktualniejszych i najefektywniejszych źródeł bieżących informacji np. o imprezach w różnych środowiskach i wydarzeniach. Na uruchomionym w 2018 r. forum dyskusyjnym Komisji InO: <http://www.ino.4ra.pl/>, poruszane są sprawy nurtujące uczestników i sympatyków. Nad dyskusjami czuwają członkowie KInO: Agnieszka Ćmiel i Dariusz Mazurek.

W 2019 r. bardzo dynamicznie rozwijał się w dalszym ciągu projekt TRInO – *Turystyczno-Rekreacyjnych Imprez na Orientację* (trino.pttk.pl), w którym impreza na orientację opiera się na zasadzie dostępności trasy w oparciu o stałe punkty kontrolne, będące np. obiektami krajoznawczymi czy pomnikami przyrody. W trakcie 2019 r. powstało 76 nowych tras TRInO w Polsce oraz 14 za granicami. Projekt swoim zasięgiem obejmuje wszystkie województwa województw:

dolnośląskie (łącznie 54 trasy), kujawsko-pomorskie (18), lubelskie (29), lubuskie (4), łódzkie (23), małopolskie (32), mazowieckie (261), podkarpackie (22), podlaskie (17), pomorskie (32), śląskie (15) świętokrzyskie (15), warmińsko-mazurskie (16), wielkopolskie (36) i zachodniopomorskie (15).

Komisja InO w trakcie swoich prac realizuje uchwały i wnioski, które zostały zgłoszone podczas Krajowej Konferencji Aktywu InO w Łodzi w dn. 9.12.2017 r. Realizacja objęła zgłaszane zmiany regulaminowe (upraszczanie regulaminów) oraz podejmowane uchwały. W 2019 r. przyjęła zmiany regulaminowe dot. m.in. długodystansowej imprezy na orientację. Komisja pochyliła się nad tematyką egzekwowania „Karty Turysty” na imprezach na orientację. W wielu zgłoszonych wnioskach, ze względu na ich specyfikę komisja podjęła odpowiednie działania organizacyjne oraz publikacje internetowe i na łamach czasopisma „Tramwaj”.

2.5. Turystyka motorowa

Komisja Turystyki Motorowej Zarządu Głównego PTTK w roku 2019 pracowała w składzie: Jan Popiel – przewodniczący, Jan Kamiński i Piotr Targowski – wiceprzewodniczący, Romuald Hrabia – sekretarz, Andrzej Guska, Piotr Filipowski, Zdzisław Grabowski, Jarosław Smolarek, Józef Wrzeszczyński – członkowie. Do współpracy grzecznościowej z komisją dołączyli Członkowie Honorowi KTM ZG PTTK: Andrzej Kuligowski, bardzo zaangażowany w prowadzenie kroniki komisji KTM ZG PTTK, Ryszard Dobrzyński, Janusz Płasiński oraz Andrzej Mikołajczyk – prezes KTM PTTK „Ursus” Warszawa. Ich doradztwo bardzo dobrze przyczyniło się do realizacji założonych przez Komisję celów.

Komisja w 2019 roku spotykała się czterokrotnie, wspólne posiedzenia miały na celu realizację założonych celów i planów. Posiedzenia komisji odbyły się w Łodzi, Grotnikach, Głuchołazach i Warszawie – z każdego spotkania sporządzono protokół.

06.04.2019 r. komisja spotkała się w Łodzi, na zaproszenie Krzysztofa Góry, prezesa klubu KTM "Mobil" Łódź. W spotkaniu uczestniczyło 8 członków KTM ZG PTTK, towarzyszył im opiekun z ramienia ZG PTTK, Mieczysław Żochowski. Posiedzenie przebiegało zgodnie z założonym planem, zatwierdzono pięć uchwał. Niepokojące jest to, że ZG PTTK corocznie obniża dofinansowanie na imprezę o randze centralnej.

Następne posiedzenie komisji odbyło się w Grotnikach 01.06.2019 r. Zostały wówczas nadane uprawnienia nowym Przewodnikom Turystyki Motorowej (uchwałą nr 19/XIX/2019 r.). Na przełomie maja i czerwca odbyła się impreza o randze centralnej, również w Grotnikach. Podczas narady Przewodników Turystyki Motorowej przedstawiono kilka wniosków do Komisji ZG PTTK, na niektóre z nich komisja odpowiedziała pozytywnie, między innymi: na przełomie maja i czerwca, ze względu na święto dnia dziecka, nie będzie organizowana impreza centralna. Kilka osób apelowało o zmianę organizacji imprez centralnych, proponując zmianę nazwy imprezy, usuwając z niej nazwę *raid*. Komisja dostosowała się do wniosku z narady i postanowiła zatwierdzić zmianę nazwy imprezy centralnej. Od następnej będzie nosić nazwę *Centralny Zlot Turystów Motorowych i Centralny Zlot Przewodników Turystyki Motorowej*, z zachowaniem dotychczasowych numerów imprez. Następną impreza o randze centralnej odbędzie w Gdańsku, będzie nosiła nazwę 48 Centralny Zlot Przewodników Turystyki Motorowej. Przewodniczący od kilku lat przeprowadzał rozmowy w gronie turystów motorowych oraz w Zarządzie Głównym, dotyczące wydrukowania plakatu dla turystyki motorowej, który byłby wizytówką i pokazywany na imprezach. W rezultacie Andrzej Pyzika i Zygmunt Grajewski, wyrażając chęć współpracy z ZG PTTK, opracowali projekt plakatu, który zaprezentowali na imprezie centralnej w Grotnikach, który został ogółem zaakceptowany przez uczestników imprezy. Przewodniczący Jan Popiel, osobiście zaprezentował projekt w dziale promocji ZG PTTK, przedstawiając go Joannie Kośnik, która poparła go, obiecując współpracę w realizacji wykonania projektu.

Wyjazdowe posiedzenie Komisji Turystyki Motorowej w Głuchołazach odbyło się w dniu 7 września 2019 r., wzięło w nim udział 9 członków komisji i jeden Członek Honorowy Ryszard Dobrzyński. Przewodniczący poprosił Jana Kamińskiego oraz Romualda Hrabę, by w porozumieniu z Mieczysławem Żochowskim rozpoczęli pracę nad wnioskami 1 i 2 z KKATM PTTK z Uzarzewa 10 lutego 2018 roku (założenia na XIX kadencję motorową). Kolejnym zagadnieniem była kwestia powrotu do poprzedniej wersji książeczki wycieczkowej i potwierżeń. Dotychczasowe książeczki Motorowej Odznaki Turystycznej są już na wyczerpaniu. Istnieje możliwość ich wydrukowania przez PTTK Oddział "Mazowsze", o czym rozmawiano na naradzie z weryfikatorami w Grotnikach. Przewodniczący powołał zespół roboczy w składzie: Jan

Kamiński, Piotr Targowski i Romuald Hrabia, który podejmie konkretne działania oraz rozmowy z Mieczysławem Żochowskim w tym temacie. Przewodniczący poinformował, że wpłynął wniosek KTM PTTK „Westerplatte” i Oddziału Gdańskiego PTTK, którzy wystąpili z oficjalnym pismem do komisji o zorganizowanie imprezy centralnej w 2020 roku w Gdańsku. Komisja pozytywnie odniosła się do propozycji, 8 głosami i jednym wstrzymującym się – Jarosława Smolarka, przyjmując uchwałę nr 20.XIX/2019 dotyczącą organizacji imprezy. Zdzisław Grabowski poinformował komisję, że kronika KTM ZG PTTK jest na bieżąco aktualizowana. Jarosław Smolarek zobowiązał się do opracowania biuletynu „Motorowiec”. Przewodniczący KTM ZG PTTK podziękował Ewie i Janowi Kamińskim, organizatorom posiedzenia wyjazdowego komisji w dniach 06-09 września.2019 r., które odbyło się w Oberży „Czerwony Kozioł” w Głucholazach. Zorganizowali oni wspaniałą imprezę turystyczno-krajoznawczą oraz spotkania członków komisji o charakterze merytorycznym.

07 grudnia 2019 r. miało miejsce ostatnie posiedzenie komisji ZG PTTK, uczestniczyło w nim 7 członków komisji oraz Członek Honorowy ZG PTTK i KTM ZG PTTK Janusz Ptański, opiekun naszej komisji, Mieczysław Żochowski, Andrzej Mikołajczyk – były sekretarz KTM XVIII kadencji, zaproszony przez przewodniczącego komisji, goście: Joanna Kośnik i Marcin Jaworski z biura ZG PTTK. Po oficjalnych powitaniach przystąpiono do regulaminu spotkania. W gorących słowach podziękowano działaczom, którzy w minionym roku współpracowali aktywnie z komisją. Dotyczyło to Andrzeja Kuligowskiego, Andrzeja Mikołajczyka, Ryszarda Dobrzyńskiego, Janusza Ptańskiego. Słowa podziękowań skierowane były do opiekuna naszej komisji Mieczysława Żochowskiego i pracownika z biura ZG PTTK, Karoliny Rukat. Szczególnie podziękowania, przewodniczący KTM ZG PTTK Jan Popiel przekazał Joannie Kośnik, która mocno zaangażowała się w wydanie plakatu dla komisji. Została ona wyróżniona dyplomem „Przyjazny dla Turystów Motorowych”. Po raz kolejny przewodniczący podziękował osobom, które opracowały graficznie plakat: Andrzejowi Piziak i Zygmuntovi Grajewskiemu. W roboczej części posiedzenia prowadzone były rozmowy nad nadawaniem odznak i wyróżnień od komisji. Jan Kamiński przedstawił obecny stan klubów motorowych i omówił trudności, z którymi musiał się spotkać w kontaktach z oddziałami PTTK w kraju, ich stan jest umieszczony na stronie internetowej KTM ZG PTTK. Temat realizacji wniosków, które zostały przekazane na konferencji w Uzarzewie w 2018, Kamiński podsumował, że realizacja punktu wniosku o imprezach indywidualnych została przez Komisję zrealizowana. Podczas posiedzenia komisja przyjęła tekst (opracowany przez Andrzeja Guskę) o weryfikacji przyszłych członków na TZW uchwałą nr 22/XIX/2019, której treść jest umieszczona na stronie internetowej KTM ZG PTTK. Następną uchwałę przyjęta została pod nr 23/XIX/2019 HIM na 2020 rok. Piotr Targowski podkreślił szczególnie brak obecności klubów „Flisak” Toruń i „Krak” Kraków w kalendarzu na 2020 r. Członkowie komisji negatywnie przyjęli wiadomość o braku tych klubów w działalności i współpracy z KTM ZG PTTK. Wyróżnień i odznaczeń na koniec roku nie było, co również źle świadczy o aktywności klubów i oddziałów PTTK. Ostatnim punktem posiedzenia, było sprawozdanie Romualda Hrabia podsumowujące działalność komisji XIX kadencji. Bardzo obrazowo opisał on minione lata, podkreślając wydarzenia ważne i mniej ważne, pozytywnie podsumowując pracę komisji XIX kadencji. Na koniec spotkania, przewodniczący wspominał o kalendarzu prac komisji w 2020 roku informując, iż po ustaleniu dat i miejsc spotkań komisji, plan pracy komisji zostanie rozesłany do członków drogą elektroniczną. Zamykając posiedzenie komisji w 2019 r., przewodniczący życzył członkom komisji wiele wrażeń na szlakach turystycznych w Polsce oraz integracji w środowisku turystów PTTK.

Statystyka odznak i wyróżnień za 2019 r.

Turystyce Motorowej PTTK przyznano 151 szt. odznak

Wyróżnień indywidualnych przyznano 25 szt.

Szczegóły na stronie internetowej KTM ZG PTTK.

3. PTTK w turystyce wodnej

3.1. Turystyka kajakowa

Posiedzenia Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK

W 2019 r. odbyły się 4 posiedzenia komisji (wszystkie w Warszawie):

- 1) 19 stycznia 2019 r.: przygotowanie sprawozdania z działalności za 2018 rok, plan pracy na 2019 rok, metody popularyzacji kajakarstwa wśród dzieci i młodzieży, omówienie spraw związanych z przygotowaniem kursu przodowników turystyki kajakowej.
- 2) 11 maja 2019 r.: dyskusja o potrzebie wymiany legitymacji przodowniczych, relacja ze stanu przygotowań do realizacji kursu, zatwierdzenie składu komisji egzaminacyjnej kursu przodowników.
- 3) 05 października 2019 r.: informacja o realizacji imprez dotowanych w ramach działalności komisji, podsumowanie szkolenia przodowników turystyki kajakowej w Kulach, przygotowania do wydania Informatora Kajakarza na 2020 r., organizacja Centralnego Spływu Kajakowego oraz Kajakowego Herbarza Miast Polskich w 2020 r.
- 4) 07 grudnia 2019 r.: dyskusja o uprawnieniach przodowniczych w kontekście Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji w Polsce, decyzja o przystąpieniu do prac w zakresie proponowanych przez ZG PTTK, propozycje programowe na 2020.

Szkolenia

W dniach 16-19 maja 2019 r., we współpracy z Oddziałem PTTK Mazowsze odbył się kurs dla kandydatów na przodowników turystyki kajakowej III st., w trybie eksternistycznym, zakończony kilkudniowym szkoleniem stacjonarnym oraz egzaminem. Uczestniczyło w nim 15 kandydatów, egzamin zdało – zyskując uprawnienia – 12 osób. Podczas Zlotu Przodowników Turystyki Kajakowej PTTK w Bocheńcu w dniach 8-11 listopada 2019 r. odbyło się doszkolenie oraz kurs dla weryfikatorów odznak turystyki kajakowej, w którym uczestniczyło 15 osób. Zorganizowano również szkolenie z pierwszej pomocy przedlekarskiej.

Imprezy centralne:

W dniach 27 lipca – 07 sierpnia 2019 r. odbył się LIX Międzynarodowy Spływ Kajakowy Pojezierzem Brodnickim, Drwęcą i Wisłą, który był jednocześnie Centralnym Spływem PTTK.

W dniach 8-11 listopada 2019 r. w Bocheńcu nad Wierną Rzeką odbył się Zlot Przodowników Turystyki Kajakowej PTTK w Bocheńcu (równoległe z Konferencją Instruktorów Kajakarstwa PZK).

W dniach 16-19 maja 2019 r. przeprowadzono przy współpracy z Oddziałem PTTK Mazowsze szkolenie dla kandydatów i egzamin dla przodowników turystyki kajakowej PTTK w Kulach nad Wartą.

Ponadto w ramach działalności programowej Komisji Turystyki Kajakowej ZG PTTK dofinansowanej przez ZG PTTK zrealizowano: XVIII Ogólnopolski Spływ Kajakowy „Dobrzyca 2018” (4-7 lipca 2019 r., POW PTTK Wałcz) oraz Kajakowy Herbarz Miast Polskich – Elbląg, Oddział Elbląski PTTK (20-22 września 2019 r.), Oddział Ziemi Elbląskiej PTTK. Organizatorzy dostarczyli sprawozdania z imprez, wszystkie dofinansowane imprezy zostały rozliczone.

Weryfikacja odznak

W 2019 r. działało 40 terenowych referatów weryfikacyjnych odznak turystyki kajakowej. Do komisji dostarczono sprawozdania potwierdzające przyznanie 259 Turystycznych Odznak Kajakowych PTTK. Statystyka ta jest niepełna, gdyż nie wszystkie terenowe referaty turystycznych odznak kajakowych dostarczyły sprawozdania ze swojej działalności. Referat działający przy KTKaj ZG PTTK przyznał najwyższe odznaki turystyki kajakowej: stopień VI za wytrwałość (6 tys. km) – 6 osób, za wytrwałość platynowa (10 tys. km) – 2 osoby, za wytrwałość diamentowa - 1 osoba. Ponadto po raz pierwszy od wielu lat przyznano Górską Odznakę Kajakową w stopniu złotym (Krzysztof Michalski).

Promocja kajakarstwa

Komisja prowadzi stronę internetową www.ktkaj.pttk.pl, na której zamieszczane są bieżące informacje oraz materiały dotyczące uprawiania kajakarstwa w PTTK („Informator Kajakarza” z kalendarzem imprez, wykaz referatów weryfikacji odznak, regulaminy odznak, uprawnień przodownika, zasad prowadzenia szkoleń etc.) Udziela także, systematycznie zainteresowanym osobom informacji pocztą elektroniczną. Komisja we współpracy z SiTK oraz Komisją Sportu dla Wszystkich Polskiego Związku Kajakowego wydaje co roku (w nakładzie ok. 4 tysięcy egzemplarzy)

„Informator Kajakarza”, w którym jest kalendarium splywów ogólnopolskich, adresy klubów, referatów weryfikacji odznak. Jest on również dostępny w wersji elektronicznej. Członkowie komisji wzięli udział w Targach Wiatr i Woda w Warszawie w dniach 28 lutego-03 marca 2019 r., w ramach stoiska Centrum Turystyki Wodnej PTTK. W celach promocyjnych PTTK, komisja ufundowała puchary oraz nagrody dla uczestników Międzynarodowego Splywu na Popradzie oraz Międzynarodowego Splywu na Dunajcu. Przekazaliśmy również książeczki z przeznaczeniem dla dzieci oraz drobne upominki dla uczestników Kajakowej Masy Krytycznej w Poznaniu. W ramach propagowania odznak wśród najmłodszych, wręczono również publicznie książeczki i Dziecięce Odznaki Turystyki Kajakowej „Kielbik” na dużych imprezach turystyki kajakowej.

Realizacja Uchwał Krajowej Konferencji Turystyki Kajakowej

Zgodnie z zaleceniami KKTK PTTK komisja dołożyła wszelkich starań, aby cykl imprez „Kajakowy Herbarz Miast” był kontynuowany. W 2019 r. Herbarz został zorganizowany przez Oddział Ziemi Elbląskiej (Elbląg i pochylnie na Kanale Ostródzko-Elbląskim). Planowana jest edycja Herbarza 2020 w Bydgoszczy.

Inne

Jako dowód uznania dla zaangażowania w działalność społeczną na rzecz kajakarstwa komisja ufundowała i przekazała pamiątkowe puchary dla Klubu Turystyki Kajakowej CANOE w Łomży z okazji 40-lecia działalności, Klubu Turystyki Kajakowej PTASI USKOK (50 lat) z Wrocławia oraz Klubu Kajakowego GWDA z Pily (25-lecie) Jerzy Gerc (Klub Turystyki Kajakowej Ptasi Uskok) otrzymał tytuł Honorowego Przewodnika Turystyki Kajakowej PTTK.

3.2. Turystyka żeglarska

W 2019 roku komisja Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK odbyła kilka konsultacji internetowych oraz 3 posiedzenia plenarne, w obecności członka GKR Henryka Motyki, przy 100% obecności. KTŻ ZG PTTK konsekwentnie realizowała wnioski przyjęte podczas Krajowej Konferencji Turystyki Żeglarskiej. W pierwszej kolejności zweryfikowano przyznane uprawnienia Instruktora Turystyki Żeglarskiej PTTK. Niestety ze względu na śmierć, wiek lub kondycję zdrowotną, stan kadry zmniejszył się ze 127 do 101 instruktorów. Sytuacja ta ma wielopłaszczyznową przyczynę, a brak nowych, młodych członków w klubach żeglarskich PTTK oraz trwający kilka lat proces zdobywania punktów na Srebrną Odznakę ŻOT, uprawniającą do wzięcia udziału w kursie na Instruktora Turystyki Żeglarskiej, spowodował w ciągu ostatnich czterech lat spadek ilościowy kadry programowej. W ocenie komisji musi minąć jeszcze dwa, trzy lata, aby ponownie nastąpił wzrost przyznawanych uprawnień.

Rozpoczęto weryfikację oddziałów i klubów żeglarskich. Zadanie jest w realizacji, a główną przeszkodą są nieaktualne, często prywatne dane kontaktowe osób funkcyjnych w klubach. Pełna weryfikacja danych i nawiązanie kontaktów pozwoli KTŻ ZG PTTK na dalece spersonalizowane posunięcia wspierające funkcjonowanie poszczególnych klubów żeglarskich oraz skuteczniejsze promowanie turystyki żeglarskiej.

Już w styczniu 2019 uchwałą Prezydium ZG PTTK, został zatwierdzony regulamin i wzór Dziecięcej Odznaki Żeglarskiej PTTK - „OPTYMISTEK”, dla żeglarzy w wieku do 12 lat. Ma ona w formę butonu o średnicy 25 mm. Została wykonana w ilości po 50 szt. dla każdego z trzech stopni: zielonego, żółtego i granatowego. Do wydrukowanych już Dzienniczków ŻOT – do wyczerpania nakładu – dołożono specjalną wkładkę z regulaminem Odznaki Optymistek i nowego konkursu KTŻ ZG PTTK – „Żeglarska Rodzina”. Konkurs w swym założeniu ma na celu popularyzację rodzinnego żeglarstwa turystycznego, poznawanie i propagowanie walorów przyrodniczych i krajoznawczych nadwodnych miejsc oraz promowanie ceremoniału, etykiety oraz wartości i tradycji żeglarskich.

Podczas ostatniego posiedzenia w listopadzie 2019, KTŻ ZG PTTK r. oceniła przesłane zgłoszenia i rozstrzygnęła konkurs, przyznając dyplom i szklany laur trzynastoosobowej rodzinie Państwa Kwaśniewiczów z Olsztyna. Regulamin i wzór odznaki „Optymistek” oraz regulamin konkursu „Żeglarska Rodzina” zostały umieszczone na stronie internetowej komisji: www.ktz.pttk.pl i w Biuletynie nr 37. Nr 36 wydawnictwa został wydany w pierwszym półroczu 2019 r.

W ubiegłym roku prowadzona była szeroka akcja promująca zdobywanie odznak żeglarskich ŻOT i „Optymistek” oraz Odznak Polskich Szlaków Wodnych: Szlaku Wisły, Odry i Warty, Pętli Wielkopolskiej, Toruńskiej oraz Pętli Żuławskiej i Zalewu Wiślanego. 6 istniejących referatów weryfikacyjnych Żeglarskiej Odznaki Turystycznej zweryfikowało łącznie 72 odznaki ŻOT – różnego stopnia, 87 odznak PSW, przyznano także 43 odznaki „Optymistek”.

W ramach kontynuacji przyjętego przez Komisję projektu „Poznajemy Polskie szlaki Wodne”, w okresie 22.06-14.07.2019 r. odbył się LX Międzynarodowy Rejs Przyjaźni PTTK „ODRA 2019, rzeka, która łączy”, pod honorowym patronatem Prezesa PGW „Wody Polskie”.

Rejs rozpoczął się w Marinie Gliwice. W pierwszym odcinku, obejmującym sześć śluz Kanału Gliwickiego, brał udział prezes Wód Polskich. Jak sam stwierdził, było to dla niego cenne doświadczenie, gdyż naocznie mógł się przekonać, jak odbywa się śluzowanie i jak niedostosowane do turystyki wodnej są obiekty hydrotechniczne, nie tylko na Odrze. Bardzo niski stan wody ograniczył liczebny udział żeglarzy na jednostkach o zanurzeniu ponad 50 cm. Wiele utrudnień nawigacyjnych dodatkowo motywowało płynących uczestników do uważnej żeglugi. Odrzański odcinek rejsu stał się najlepszym nauczycielem, uczącym rozważli, koleżeństwa i chęci niesienia wzajemnej pomocy.

W związku z tym, że w 2019 r. nie odbył się, z różnych przyczyn, Flis Odrzański. Rejs PTTK godnie przejął rolę promującą księżną polskich rzek i był bardzo uroczysto witany przez władarzy Szczecina, podczas odbywających się w dniach 14-15 lipca Dni Odry. W rejsie, na 14 jednostkach udział wzięło 43 uczestników, żeglarzy i motorowodniaków z całej Polski, którzy podczas uroczystego zakończenia rejsu na Wałach Chrobrego otrzymali Złote Odznaki „Szlak Odry 741,6 km”, za jednorazowe przepłynięcie całego szlaku Odry. Komandor rejsu, Wojciech Skóra otrzymał nagrodę Polskiego Związku Żeglarskiego „Błękitny Spinaker”, w kategorii Najlepszy Rejs Śródlądowy Roku – za organizację i przeprowadzenie rejsu PTTK po rzece Odrze. To już kolejna nagroda Błękitnego Spinakera za organizację imprez i rejsów PTTK, nie tylko po polskich wodach śródlądowych.

W dniach 26-29.09. 2019 roku, w Soczewce koło Płocka miał miejsce XXXVI Kurs i Zlot Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK, mający bardzo nietypowy przebieg. Po raz pierwszy podczas corocznego szkolenia i spotkania Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK oraz uczestników imprez organizowanych przez KTŻ ZG PPTK, odbył się ślub, a potem przyjęcie weselne. Dwoje z naszych wieloletnich uczestników rejsów, postanowiło podczas zlotu złożyć, w obecności zaprzyjaźnionego wójta gminy Słupno, przysięgę małżeńską. Dla wszystkich była to niespodzianka, gdyż o przygotowaniach i organizacji samej uroczystości wiedziało tylko pięć osób: młodzi, świadkowie i komandor rejsu.

Jak zawsze podczas naszych żeglarskich spotkań, jeden dzień przeznaczony był na turystykę i krajoznawstwo. Przy sprzyjającej pogodzie, uczestnicy zwiedzili okolice Płocka i Pojezierze Dobrzyńskie – miejsca piękne, tajemnicze, o których istnieniu często nie wiedzieli. Nie każdy miał okazję być pod dachem przystani żeglarskiej we Włocławku lub oglądać Świątynię Mariawitów w Płocku. Żywiołowość i werwa przewodniczki, która oprowadziła nas, opowiadając historię mijanych miejsc, była godna pozazdroszczenia. Doskonała znajomość zabytków, liczne tzw. „smaczki”, tylko uatrakcyjniły wycieczkę.

Obowiązkowym punktem zlotu było corocznie przeprowadzane szkolenie z bezpieczeństwa i ratownictwa na jachcie, zasad udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej i meteorologii. W kursie i Zlocie udział wzięło 65 uczestników.

Wojciech Skóra, jak co roku od 9 lat, w połowie września uczestniczył w regatach im. gen. M. Zaruskiego o Puchar Prezydenta RP w ukraińskim Chersoniu, nietypowych, gdyż rozgrywanych na rzece Dniepr, która w tym miejscu ma około 400 m. szerokości i po której pływają dość duże morskie jednostki. Corocznie w chersońskich regatach uczestniczy około 50 – 60 jachtów. Przebieg zawsze wywołuje ogromne emocje, zwłaszcza w najliczniej obsadzonej klasie jachtów o wyporności powyżej 1 T oraz na jachtach mieczowych, w znakomitej większości z polskim rodowodem. Podsumowanie regat jest zawsze bardzo uroczyste połączone z licznymi nagrodami i wyróżnieniami. Wojciech Skóra podczas tej uroczystości zawsze przypomina postać gen. M. Zaruskiego oraz podkreśla rolę, jaką w wyszkoleniu całej rzeszy – nie tylko polskich żeglarzy, odegrał generał. Od kilku lat przywozi dla wszystkich uczestników regat i organizatorów, specjalnie przygotowane graficznie, a mało znane na Ukrainie, butony o treści nawiązującej do osoby gen. M. Zaruskiego i miasta Chersonia. W 2019 roku dodatkową nagrodą było szklane trofeum, z dedykacją w języku ukraińskim, dla najstarszego uczestnika regat. Szczególnym, bardzo cenionym wyróżnieniem dla zwycięzców poszczególnych klas była możliwość zrobienia sobie zdjęcia z okazałym Pucharem Prezydenta RP.

Wspólnie z CTW PTTK, Komisja Turystyki Żeglarskiej przygotowała specjalne wydawnictwo informacyjne dla komandorów rejsów, spływów i innych osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo podczas imprez wodnych organizowanych przez ogniwa PTTK. Na 76 stronach broszury pt. „Zasady udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej – przyczyny i skutki możliwych zagrożeń występujących podczas uprawiania turystyki wodnej”, opisano przyczyny i następstwa oraz sposoby postępowania w przypadku między innymi: oparzeń słonecznych, hipotermii, tonięć, zatruc pokarmowych, zwichnięć lub złamań kończyn, udarów, zawałów serca, innych. W pierwszej części broszury wymieniono przepisy prawne, podkreślając znaczenie i konsekwencje wynikające z ich przestrzegania w sytuacji udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

Członkowie Komisji Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK aktywnie brali udział w przygotowaniu corocznego Kalendarza Imprez Wodniackich PTTK, który został wydany w nakładzie 1500 szt. Został on rozesłany do oddziałów wodnych i klubów żeglarskich PTTK oraz rozdysponowany podczas wszystkich targów żeglarskich i turystycznych, w których brało udział PTTK.

Członkowie komisji uczestniczyli w przygotowaniach do targów i w obsłudze stoisk targowych podczas Targów Sportów Wodnych i Rekreacji „Wiatr i Woda” w Warszawie oraz Targów Żeglarstwa i Sportów Wodnych „Boatshow” w Łodzi.

Dla komisji najważniejszym, dorocznym wydarzeniem wystawienniczym są wiosenne Targi Wiatr i Woda w Warszawie, podczas których odbywa się gala rozdania nagród w konkursie „Nagroda Przyjaznego Brzegu”. Jest to bardzo absorbujący okres, gdyż ilość zadań, jakie stawiane są przed członkami komisji jest ogromna, zaczynając od przygotowania nagród dla laureatów NPB, poprzez pomoc w zabudowie stoiska, jego obsługa, udział w gali, czy udział w debacie pt. „Co zrobić, aby polskie brzegi stały się jeszcze bardziej przyjazne”.

W 2019 roku turyści wodniacy spod znaku PTTK, obchodzili jeszcze jedną bardzo ważną datę. 29 marca swe 90 urodziny obchodził przyjaciel, żeglarz, wodniak Ryszard Grzegorzewski, który na swym własnoręcznie zmodyfikowanym jachcie Nash 20, o dumnej nazwie „Gniewko Radosław”, od 19 lat, corocznie w sposób czynny uczestniczy we wszystkich rejsach organizowanych przez KTŻ ZG PTTK.

Podsumowując działalność Komisji Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK w 2019 roku, można stwierdzić, że przyjęty kierunek działania nakierowany jest głównie na promowanie żeglarstwa i turystyki wodnej, poczynając od najmłodszych pokoleń. Powoli zaczyna on przynosić zakładane efekty. Również znajomość przepisów dotyczących spraw wodnych i rzetelna praktyka żeglarska dały o sobie znać podczas konsultacji społecznych kilku projektów ustaw i rozporządzeń, sygnowanych przede wszystkim przez Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.

3.3. Centrum Turystyki Wodnej PTTK

Centrum Turystyki Wodnej PTTK jest centralną jednostką specjalistyczną, działającą na podstawie Statutu PTTK, powołaną dnia 1 czerwca 2007 roku uchwałą Nr 186/XVI/2007 Zarządu Głównego PTTK z dnia 12 maja 2007 roku, w celu realizacji celów statutowych PTTK w zakresie rozwoju turystyki wodnej oraz stworzenia platformy współpracy komisji wodnych, w celu zwiększenia efektywności ich pracy.

CTW PTTK mieści się w wyremontowanej w 2010 r siedzibie przy ul. Kasprówicza 40. Jednostka programowa podlega Sekretarzowi Generalnemu ZG PTTK, a pracami CTW PTTK kieruje dyrektor, który w 2019 roku jednoosobowo wykonywał wszystkie czynności związane z normalnym zarządzaniem jednostką, pracami biurowymi i księgowymi oraz utrzymaniem czystości w siedzibie CTW PTTK, mając do pomocy webmastera strony internetowej www.polskieszlakiwodne.pl. Osoby te zatrudnione są na podstawie umów cywilno-prawnych. Każdego roku przybywa do siedziby CTW PTTK coraz więcej osób zainteresowanych turystyką wodną, chcących otrzymać materiały informacyjne, dotyczące nie tylko Polskich Szlaków Wodnych np. mapy, przewodniki, informatory, foldery. Wiele z tych materiałów CTW PTTK pozyskuje wcześniej od oddziałów i klubów PTTK, regionalnych oraz lokalnych organizacji turystycznych lub otrzymuje od wystawców podczas targów branżowych. Wszystkie te materiały przekazywane są bezpłatnie, często towarzyszą temu rozmowy z pasjonatami turystyki wodnej, które przynoszą wiele ciekawych spostrzeżeń i zwracają uwagę na miejsca, które jeszcze nie zostały spopularyzowane, a niekiedy wręcz na zupełnie nieznanne.

W dniu 17 kwietnia 2019 r. odbyło się posiedzenie Rady Programowej CTW PTTK, podczas którego podsumowano przebieg 15 edycji konkursu pt. „Nagroda Przyjaznego Brzegu”, omówiono sprawy bieżące i zamierzenia CTW. Zwrócono uwagę na potrzebę ograniczenia wydatków ze środków budżetowych. Dyrektor CTW Wojciech Skóra oświadczył, że od kwietnia, aby ograniczyć wydatki własne CTW, przejmując wszystkie obowiązki dotyczące obsługi biurowej jednostki specjalistycznej i utrzymania czystości, świadczone do tej pory w wymiarze 12 godzin tygodniowo przez zatrudnioną na umowę zlecenie pracownicę.

Dużym utrudnieniem w normalnej płatności zobowiązań finansowych CTW było zablokowanie w dniu 29 lipca 2019 r. konta z powodu wymogu potwierdzenia bezpośredniego beneficjenta konta CTW. Pomimo trzykrotnego składania dokumentów, głównie wypisów z KRS – łącznie z ich potwierdzeniem, statutu PTTK i pełnomocnictw, w różnej konfiguracji oraz wielu wyjaśnień, dopiero w dniu 18. 10.19 r. odzyskano pełny dostęp do konta i zablokowanych na nim środków CTW. Przez ten czas, bieżące finansowanie działalności CTW PTTK odbywało się ze środków własnych Wojciecha Skóry.

W roku 2019 r. obchodziliśmy 100-lecie prasy morskiej w RP. Dzięki uprzejmości Marka Słodownika, możemy w dalszym ciągu zagłębiać się w jego archiwach i w niemal trzydziestu odsłonach poznawać kulisy i zawartość pierwszych wydawnictw, poświęconych powrotowi Polski nad Bałtyk. Sto lat temu, 2 maja 1919 roku, na rynku ukazał się pierwszy numer czasopisma „Bandera Polska”, pierwszego po odzyskaniu niepodległości pisma morskiego. W listopadzie minęło 95 lat od wydania pierwszego numeru czasopisma „Morze”, a 10 kwietnia 1934 r. swą misję prasową rozpoczął miesięcznik „Żeglarz” – pierwsze ogólnopolskie czasopismo żeglarskie, prekursor dzisiejszych „Żagli”. Mogliśmy poznać genezę powstania Ligi Morskiej i Kolonialnej, historię powstających w tamtym czasie portów, sylwetki ich projektantów i budowniczych, kronikę powstania Szkoły Morskiej w Tczewie, postaci znanych kapitanów i wykładawców i w kolejnych latach – początki pierwszego polskiego klubu żeglarskiego w Chojnicach. Archiwalia te są cały czas chronologicznie prezentowane na stronie internetowej CTW - www.polskieszlakiwodne.pl oraz www.tzk.pttk.pl.

CTW PTTK mając do dyspozycji zbiory własne i identyfikując się z ideałami głoszonymi przez Mariusza Zaruskiego, popierając edukacyjną rolę i ważne społecznie oddziaływanie projektu „Śladami Gen. Zaruskiego” wśród dzieci i młodzieży, wyraziło zainteresowanie projektem Yacht Clubu Polski i podpisało umowę o współpracy przy działaniach mających przybliżyć, nie tylko mieszkańcom Warszawy, postać generała. Projekt przewidywał przeprowadzenie kilku prelekcji, wystaw i konkursu plastycznego, dotyczącego aktywności M. Zaruskiego w górach i na morzu. W 2019 r. w Izbie Pamięci warszawskiej Szkoły Podstawowej nr 53, której patronem jest gen. M. Zaruski odbyły się dwie prelekcje, połączone z pokonkursową wystawą prac plastycznych uczniów szkół podstawowych. CTW PTTK było fundatorem jednej z nagród dla najlepszej pracy poświęconej żeglarstwu. Był to bardzo ładnie wydany album o najpiękniejszych obrazach światowego malarstwa. Podsumowanie projektu miało się odbyć w dniu 6 kwietnia 2020 r., przybliżonej dacie śmierci gen. Mariusza Zaruskiego w chersońskim łagrze w 1941 r., ale ze względu na panującą pandemię zostało odwołane. Również w Warszawskim Klubie Wodniaków PTTK, CTW PTTK wzięło udział w niezwykłym przedsięwzięciu, pogłębiającym wiedzę na temat: „Odkrywamy historię warszawskiego żeglarstwa” i zawarło porozumienie o współpracy, doceniając edukacyjną rolę i misyjny charakter projektu. W ramach porozumienia udostępniono dwukrotnie salę konferencyjną na ul. Kasprówicza 40, a informacje o projekcie zostały umieszczone na stronie internetowej CTW PTTK.

CTW PTTK zainteresowało się oryginalnym projektem Macieja Krzywickiego – bardzo młodego członka praskiego oddziału PTTK pt. „Cztery pory roku Wisły”, przedsięwzięcia polegającego na nakręceniu czterech, 10-12 minutowych etiud filmowych, w których pokazywane będą te same miejsca o różnych porach roku. Gotowe są już części zatytułowane: „Wiślane lato” i „Jesienna Wisła”, kończy się montaż materiału dotyczącego zimy, nagrywane powinny być już wiosenne ujęcia. Projekt jest bardzo ciekawy, z zajmującym scenariuszem i dobrym montażem. CTW PTTK przyjęło patronat nad projektem, zobowiązując się do jego promowania i pokazywania podczas imprez wodniackich oraz udostępniając zwiastuny etiud na swej stronie internetowej.

W lutym został wydany po raz dziesiąty, w nakładzie 1500 egzemplarzy Kalendarz Imprez Wodniackich PTTK. Wydawnictwo zostało rozesłane do oddziałów i klubów wodnych PTTK, a w pozostałej części rozkolportowane podczas targów i imprez wodniackich. Co roku zainteresowanie nim jest coraz większe, jednak przy ograniczonych własnych środkach finansowych, nakład nie zostanie zwiększony. CTW PTTK zdecydowało corocznie umieszczać w wersji

elektronicznej Kalendarz Imprez Wodnych PTTK na wszystkich dostępnych portalach internetowych PTTK. Dotyczy to przede wszystkim strony głównej PTTK.

Konkurs „Nagroda Przyjaznego Brzegu” jest sztandarowym przedsięwzięciem CTW PTTK, którego celem jest kształtowanie w społecznej świadomości wartości polskich wód i znaczenia właściwego zagospodarowania ich brzegów z myślą o wodniakach. Konkurs polega na honorowaniu osób fizycznych i prawnych, których koncepcje i działania najlepiej służą temu celowi. Już po raz trzynasty patronat honorowy nad konkursem przyjął Minister Sportu i Turystyki, po raz dziesiąty finansując nagrodę do Grand Prix. Kolejni patroni honorowi to: Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej, prezesi Polskiej Organizacji Turystycznej i Państwowego Gospodarstwa Wodnego „Wody Polskie”. Funkcję sekretarza jury pełnił Wojciech Skóra, na ręce którego wpłynęło 29 zgłoszeń do konkursu Nagrody Przyjaznego Brzegu za 2019 r. Szczegółowo opracowane wnioski kandydatów, poszerzone dodatkowo o informacje z Internetu, zostały przesłane członkom jury w wersji elektronicznej, a na posiedzeniu jury przedstawiono je w wersji papierowej, wraz z materiałami przesłanymi bezpośrednio do Jury przez nominowanych.

W dniu 6 lutego 2020 r. odbyło się posiedzenie jury XVI edycji za rok 2019 konkursu „Nagroda Przyjaznego Brzegu”, w składzie:

1. Andrzej Gordon – przewodniczący jury.
2. Katarzyna Podhorodecka – reprezentująca Ministerstwo Sportu i Turystyki.
3. Dariusz Liwanowski – reprezentująca Polską Organizację Turystyczną.
4. Przemysław Rdest – reprezentujący Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej.
5. Sergiusz Kieruzel – reprezentujący PGW „Wody Polskie”.
6. Stanisław Latek – przedstawiciel PZŻ.
7. Jarosław Bazyłko – wiceprezes PZŻ, przewodniczący Komisji Żeglarstwa Śródlądowego PZŻ.
8. Elżbieta Jaworska – reprezentująca Polski Związek Kajakowy.

Wojciech Skóra – dyrektor Centrum Turystyki Wodnej PTTK, które postanowiło przyznać następujące nagrody:

Grand Prix – z nagrodą Ministra Sportu i Turystyki dla:

Miasto Płock – za konsekwentne tworzenie nowoczesnej infrastruktury płockiego brzegu Wisły i wspieranie turystyki i sportów wodnych na Zalewie Włocławskim.

Nagrody Przyjaznego Brzegu:

- Cieszyn i czeski Cieszyn – za stworzenie ekspozycji muzealnej tematycznie związanej z dziedzictwem i symboliką Olzy oraz za zrewitalizowanie jej brzegów,
- Powiat Wałcz – za aktywną, wieloletnią promocję regionu dla turystyki kajakowej,
- Starosta Nakielski: Tadeusz Sobol – za całokształt działań związanych ze wzmacnianiem potencjału turystyki na drodze wodnej E-70 i Wielkiej Pętli Wielkopolskiej,
- Przystań Żeglarska Łunowo – za wzbogacenie oferty żeglarskiej Świnoujścia i Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego,
- Nadwiślańska Organizacja Turystyczna – za organizację i rozwijanie III Festiwalu Wisły, wydarzenia turystyki wodnej stającego się zjawiskiem społecznym na skalę ponadregionalną,
- Szczecin – za wieloletnie, aktywne kultywowanie wodniackich tradycji podczas Dni Odry,
- Redakcja Zeszytów Żeglarskich – Zenon Szostak – za dokumentowanie historii żeglarstwa i jego kultury,
- Żegluga Augustowska – za promocję Kanału Augustowskiego ofertą dla stale zwiększającej się liczby pasażerów,
- Franciszek Haber – za wieloletnie łączenie działalności społecznej na rzecz środowiska wodniackiego z twórczą pracą literacką i animacją kultury,
- Katarzyna Ramotowska - za wyjątkowe zdjęcia z nad Biebrzy i edukację przyrodniczą,
- Andrzej Stański – za wytrwałość w promocji tradycyjnej żeglugi wiślanej oraz cykl książek dla dzieci „Szaman z rzeki – opowieści wiślane”,
- Joanna Przybyszewska -- za wieloletnie zaangażowanie i aktywną promocję Odry.

Dyplom – wyróżnienie specjalne

- Polska Organizacja Turystyczna – za 20 lat wspierania turystyki wodnej i długoletni patronat nad konkursem o Nagrodę Przyjaznego Brzegu.

Przy technicznej pomocy, obecnie Ministerstwa Rozwoju – Departamentu Turystyki, wydano w nakładzie 100 egz. folder z zestawieniem laureatów dotychczasowych szesnastu edycji konkursu „Nagroda Przyjaznego Brzegu”, a siłami CTW PTTK przygotowano na płytach DVD prezentację zawierającą 287 slajdów, pokazującą osiągnięcia laureatów ostatniej edycji NPB.

Niestety, z powodu panującej pandemii koronawirusa, w ostatniej chwili odwołano Targi „Wiatr i Woda”, które miały się odbyć w dniach 12-15 marca 2020 r., nie odbyła się gala rozdania nagród konkursu „Nagroda Przyjaznego Brzegu”, ani bardzo popularna debata pt. „Co zrobić, aby polskie brzegi stały się jeszcze bardziej przyjazne”.

Już drugi rok z rzędu, w 2019 r. Ministerstwo Sportu i Turystyki, jako instytucja ustawowo powołana do zapewnienia działań związanych z zapobieganiem niekorzystnych zjawisk zagrażających bezpieczeństwu pobytu dzieci i młodzieży nad wodą i w wodzie, nie znalazło uzasadnienia do umieszczenia takiego priorytetu, w ogłaszanych przez siebie corocznie, konkursach na realizację zadań publicznych. CTW przygotowało i złożyło dwa podobne projekty dotyczące zajęć z nauki udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Jeden ogłoszony na Portalu Organizacji Pozarządowych (NGO) i dotyczący zadań na terenie gminy Łomianki, drugi opublikowany na stronie Funduszu Inicjatyw Obywatelskich (FIO). Niestety, przy ogromnej ilości złożonych wniosków, żaden z wniosków CTW PTTK nie uzyskał akceptacji. Niemniej jednak takie szkolenia, wyłącznie dla kadry instruktorskiej PTTK, odbyły się podczas:

- kursu instruktorów kajakowych koło Działoszyna,
- kursu i zlotu Instruktorów Turystyki Żeglarskiej PTTK w Soczewce,
- kursu instruktorów kajakowych w Bodzentynie.

Każdorazowo w zajęciach udział wzięły grupy około 40 - 60 osobowe.

Brak zewnętrznego dofinansowania mocno ogranicza możliwości kontynuowania wraz dziećmi i młodzieżą zajęć z nauki udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej, więc CTW PTTK nie było w stanie w 2019 r. samodzielnie przeprowadzić tego typu szkoleń na szerszą skalę. Szkoda, tym bardziej, że CTW PTTK posiada przeszkoloną własną kadrę instruktorów, dysponuje wysoce specjalistycznym sprzętem do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej oraz defibrylacji serca.

Wspólnie z Komisją Turystyki Żeglarskiej ZG PTTK, CTW PTTK przygotowało specjalne wydawnictwo informacyjne dla organizatorów, komandorów rejsów, spływów i innych osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo podczas imprez organizowanych przez ogólnopolską PTTK. 76 stronicowa broszura pt: „Zasady udzielania Pierwszej Pomocy Przedmedycznej – przyczyny i skutki możliwych zagrożeń występujących podczas uprawiania turystyki wodnej”, w pierwszej swej części wymienia obowiązujące przepisy prawne, podkreślając znaczenie i konsekwencje wynikające z ich przestrzegania podczas udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Dalej opisuje przyczyny i następstwa oraz sposoby postępowania w przypadku między innymi: oparzeń słonecznych, hipotermii, tonięć, zatruc pokarmowych, zwichnięć lub złamań kończyn, udarów, zawałów serca, innych. Broszura kierowana jest przede wszystkim do „wodniaków”, ale zakres omówionych zagrożeń może być niezbędnym kompendium wiedzy dla każdego organizatora imprez PTTK, gdyż podczas stresu wywołanego zdarzeniem, łatwo znaleźć tam wskazówki wskazujące prawidłowy algorytm postępowania przedmedycznego. Wojciech Skóra, jako powołany ekspert, brał w 2019 r. udział w trzech posiedzeniach Parlamentarnego Zespołu Rozwoju Dróg Wodnych, podczas których omawiano głównie propozycje zmian w ustawie o prawie wodnym, w części dotyczącej uprawiania turystyki na wodach śródlądowych. CTW PTTK wystosowało do Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej stosowne pismo wnoszące o wprowadzenie zmian w ustawie, ułatwiających korzystanie ze śródlądowych dróg wodnych, wraz z propozycją obniżenia podatków za użytkowanie gruntów zalanych wodą, kosztów mających decydujący wpływ na działalności przedsiębiorców, a co za tym idzie tych ponoszonych przez turystów wodniaków podczas pobytu w portach i na przystaniach. Jednocześnie w piśmie zwrócono uwagę na nieadekwatność rygorów zastosowanych przy obowiązkowym uzyskiwaniu zezwoleń wodnoprawnych, dla użytkowania poza drogami wodnymi silników o mocy powyżej 10 KW.

Centrum Turystyki Wodnej PTTK weszło w skład nieformalnego stowarzyszenia inicjatyw żeglarskich, aby wspólnym głosem opiniować zapisy w projektowanych ustawach i rozporządzeniach dotyczących uprawiania żeglugi i turystyki na wodach śródlądowych.

W czerwcowym wydaniu miesięcznika „Żagle”, został opublikowany duży, trzystronicowy artykuł autorstwa Wojciecha Skóry pt. „Nie tylko Mazury – 13 akwenów alternatywnych”, opisujący i zapraszający na inne, mniej lub bardziej znane, ale wszystkie bardzo urokliwe wodniacko miejsca na mapie Polski.

Centrum Turystyki Wodnej PTTK, współpracując już od kilku lat z Centralną Biblioteką PTTK, przyznaje swoją specjalną nagrodę za wydawnictwo związane z turystyką wodną, oceniane podczas Ogólnopolskich Przeglądów Książki Turystycznej i Krajoznawczej w Poznaniu. W roku 2019 wyróżniono Muzeum Nurkowania z Warszawy, za publikację „Nurkowie Marynarki Wojennej RP, 1919 - 1939 w fotografii”, autorstwa Kariny Kowalskiej i Wiesława Wachowskiego.

Kontynuując określone przez Centrum Turystyki Wodnej PTTK, a realizowane głównie przez KTŻ ZG PTTK, zadanie „Poznajemy Polskie szlaki Wodne”, na przełomie czerwca i lipca 2019 r. odbył się XL Międzynarodowy Rejs Przyjaźni PTTK „ODRA 2019, rzeka, która łączy”, pod honorowym patronatem prezesa PGW „Wody Polskie”.

W pierwszych dniach września Klub Żeglarski MORKA w Płocku zorganizował po raz 49 regaty o Puchar Wrzosu Prezydenta Miasta Płock. To najstarsze, corocznie organizowane regaty żeglarskie w Polsce. Na wodach królowej polskich rzek między jej 632 a 636 kilometrem Wisły zaroilo się od dziesiątek jachtów, których załogi z pasją i determinacją walczyły z żywiołem i konkurencją.

CTW PTTK doceniając coroczne zaangażowanie władz oddziału i klubu żeglarskiego PTTK Morka, postanowiło ufundować szklane trofeum dla żeglarza z największą liczbą startów w regatach. W listopadzie 2019 r. Wojciech Skóra został zaproszony do udziału w konferencji pt. „Turystyka Wodna na polskim odcinku MDW E70”, zorganizowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego i sygnatariuszy porozumienia „Rewitalizacja Międzynarodowej Drogi Wodnej E70”. Reprezentując CTW PPK, przygotował prezentację i poprowadził jeden z paneli dyskusyjnych na temat „Uroki i atrakcje drogi wodnej MDW E 7070”. W prezentacji pokazał i omówił jak wygląda infrastruktura brzegowa zachodnich i polskich dróg wodnych. Ich przygotowanie, wyposażenie i gotowość do przyjmowania turystów wodniaków, w części dyskusyjnej zwrócił uwagę na obowiązujące w Polsce rozwiązania prawne i ich częściowe niedostosowanie lub zupełne pominięcie potrzeb wodniaków, archaiczny sposób poboru opłat za śluzowanie i brak podstawowego oznakowania nawigacyjnego na rzekach, mającego bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo pływających. W ponad półgodzinnej dyskusji rozmawiano o tym co zrobić, aby polskie brzegi stały się jeszcze bardziej przyjazne.

Opracowana i wydrukowana jeszcze w 2018 r. w nakładzie 2500 szt. ulotka promująca Polskie Szlaki Wodne, ciesząc się sporym zainteresowaniem, została ponownie w 2019 r. rozesłana do oddziałów i klubów wodnych PTTK i prawie w całości rozdysponowana podczas wielu imprez związanych z turystyką wodną. Jednocześnie CTW PTTK intensywnie propagowało idee zdobywania odznak Polskich Szlaków Wodnych. Dzięki tym działaniom, przekładającym się na coraz większe zainteresowanie wodniaków nie tylko spędzaniem czasu wolnego na wodzie, do końca roku weryfikowano i przyznano 87 odznak Polskich Szlaków Wodnych różnego stopnia, również przepłynięcie różnych szlaków wodnych. Mamy już pierwszego rekordzistę – kajakarza z Poznania, który stał się pierwszym zdobywcą wszystkich odznak i stopni odznak Polskich Szlaków Wodnych. Działający od początku istnienia CTW PTTK portal internetowy polskieszlakiwodne.pl, daje pełną możliwość informowania o funkcjonowaniu CTW PTTK, prowadzonych działaniach, turystyce wodnej w szerokim tego słowa znaczeniu, projektach pływających jednostek oraz rozwiązaniach technicznych, a także historycznych wydarzeniach związanych z żeglarstwem i kajakarstwem. Obszernie i na bieżąco aktualizowany portal, stał się bardzo cennym nośnikiem informacji dotyczących zdarzeń, opisów szlaków i locji, wydawnictw dotyczących turystyki wodnej, czy wreszcie swoistym kompendium wiedzy o zasadach bezpieczeństwa nad i na wodzie. Wydaje się, że tematyka i zakres realizowanych przez CTW PTTK zadań oraz podejmowane na bieżąco sprawy, w pełni wypełniają zadania programowe stawiane tej specjalistycznej jednostce organizacyjnej Towarzystwa. Ich wielość i różnorodność, osiągnięte rezultaty, czy choćby coraz większe uznanie dla CTW PTTK w środowisku decydentów spraw wodnych, może tylko świadczyć o coraz większej roli jaką odgrywają działania i proponowane rozwiązania CTW PTTK w konsultacjach społecznych i powołanych tematycznych zespołach konsultacyjnych.

Budowa wizerunku jest procesem złożonym i długotrwałym, a dobra lokalizacja siedziby, realizowane przez CTW PTTK projekty i jego coraz większa renoma i uznaniem, stwarzają możliwość do jeszcze lepszego zaistnienia w turystycznym środowisku polskich wodniaków i podejmowania coraz trudniejszych wyznań.

3.4. Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego PTTK

Informacje ogólne, skład osobowy

Jednostką organizacyjną PTTK powołaną do obsługi działalności szkoleniowej i organizacyjnej Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK, klubów PTTK oraz klubów niezależnych i innych osób prawnych afiliowanych przy KDP ZG PTTK jest Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK, będące samodzielną, samofinansującą się, centralną jednostką specjalistyczną PTTK działającą w ramach osobowości prawnej PTTK, powołaną do działania uchwałą ZG PTTK nr 90 / 14 / 99 z dnia 27 marca 1999 r.

OCSP KDP PTTK działa na podstawie art.6. Statutu PTTK. Podstawowym celem działania OCSP jest obsługa szeroko pojętej działalności szkoleniowej i organizacyjnej prowadzonej przez Komisję Działalności Podwodnej ZG PTTK, kluby PTTK oraz niezależne kluby i inne osoby prawne afiliowane przy KDP ZG PTTK. Obsługę księgową zapewnia Biuro Rachunkowe „Emist Iwona Pańczyk”.

Siedzibą OCSP jest pokój nr 25 w budynku ZG PTTK użytkowany na podstawie umowy najmu. W imieniu ZG PTTK nadzór merytoryczny i programowy nad działalnością Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK sprawowany jest przez Komisję Działalności Podwodnej.

Organem kontrolującym działalność programową, organizacyjną, finansową i gospodarczą OCSP KDP PTTK jest Główna Komisja Rewizyjna PTTK.

Skład Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK:

Ewelina Zawadzka – Dyrektor OCSP KDP PTTK od 10 kwietnia 2013 r. (pełen etat),

Klaudia Szczepanik – pracownik od 5 lutego 2018 r. (pełny etat)

Zakres działania OCSP KDP PTTK

W zakres działalności OCSP KDP PTTK wchodzi między innymi:

- organizacja i obsługa biurowo-finansowa ogólnopolskich kursów szkoleniowych na stopnie pletwonurkowe, instruktorskie oraz szkolenia specjalistyczne,
- wydawanie i dystrybucja indywidualnych dokumentów certyfikacyjnych KDP CMAS,
- zabezpieczanie działalności organizacyjnej Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK,
- upowszechnianie wiedzy na temat turystyki i sportów podwodnych poprzez wydawnictwa własne i we współpracy z mediami, w tym przez publikacje drukowane i elektroniczne, wystawy i ekspozycje, prelekcje, odczyty, badania i konferencje naukowe, ośrodki informacji turystycznej oraz w innych możliwych formach,
- prowadzenie działalności wydawniczej,
- prowadzenie działalności handlowej,
- realizacja zadań w zakresie zewnętrznej promocji KDP PTTK,
- wydawanie i obrót materiałami informacyjno-szkoleniowymi KDP PTTK,
- finansowanie promocji działalności szkoleniowo-turystycznej PTTK w zakresie pletwonurkowania,
- obsługa biurowo-finansowa narad, konferencji, imprez organizowanych przez KDP,
- prowadzenie bazy danych KDP PTTK,
- organizacja i finansowanie zagranicznych imprez, wyjazdów szkoleniowych i turystycznych,
- realizacja zadań zleconych przez ZG PTTK, KDP PTTK.

Imprezy centralne

Tradycyjnie, jak co roku Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego zorganizowało 57 „Złot Instruktorów Płetwonurkowania i Działaczy KDP PTTK” w dniach 9-13 stycznia 2019 roku w Hotelu Górskim PTTK „KALATÓWKI”. W imprezie wzięło udział ponad 100 osób. Złot obfitował w spotkania z pasjonatami nurkowania z całego kraju, wymianę poglądów i pomysłów, wspólne plany dalszej działalności, nawiązanie nowych znajomości i współpracy, wartości edukacyjne, niepowtarzalną atmosferę i wyjątkowy klimat.

Z inicjatywy Podkomisji Naukowej KDP PTTK w dniach 04-06 października 2019 roku w Ślesinie, Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK zorganizowało pierwszą konferencję naukową pt. „Badania podwodne – metody, monitoring, edukacja”, przy współpracy z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie i Uniwersytetem Adama Mickiewicza w Poznaniu. Nad przebiegiem konferencji czuwał Komitet Naukowy w składzie: dr hab. Maciej Gąbka, prof. UAM – przewodniczący, dr hab. Agnieszka Kolada, prof. IOS-PIB, dr inż. Anna Żróbek-Sokolnik, prof. dr hab. inż. Ryszard Żróbek, prof. zw., dr hab. inż. Adam Senetra, prof. UWM, dr inż. Piotr Dynowski oraz Komitet Organizacyjny w składzie: Piotr Dynowski, Klaudia Szczepanik, Krzysztof Dominiak, Łukasz Frocisz, Maciej Gąbka, Michał Górny, Daniel Masiek, Anna Żróbek-Sokolnik, Cezary Barszczewski, Krzysztof Kozłowski, Ryszard Masiek „Rico”.

Celem konferencji była wymiana doświadczeń i zapoznanie uczestników z najnowszymi osiągnięciami w dziedzinie badań podwodnych, ze szczególnym uwzględnieniem stosowanych metod, zasad prowadzenia monitoringu wód oraz edukacji ekologicznej. Zagadnienia te są istotne ze względu na coraz częstsze angażowanie płetwonurków do prowadzenia badań podwodnych, w szczególności do nieinwazyjnej eksploracji ekosystemów wodnych, cennych pod względem przyrodniczym (np. parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000).

W czasie konferencji poza częścią plenarną zorganizowano warsztaty szkoleniowe, w ramach, których płetwonurkowie uczestniczący w konferencji podwyższyli swoje kwalifikacje płetwonurkowe i zdobyli uprawnienia Płetwonurka Ekologa I i II stopnia. Szkolenia prowadziła wykwalifikowana kadra instruktorska z wieloletnim doświadczeniem, również w prowadzeniu prac naukowych.

W programie konferencji znalazła się również krótka wycieczka do Działu Geologiczno-Przyrodniczego Muzeum Okręgowego w Koninie, które gromadzi w zbiorach okazy paleontologiczne i mineralogiczno-petrograficzne z terenów byłego województwa konińskiego. Poza ciekawymi eksponatami uczestnicy wycieczki zapoznali się również z negatywnymi skutkami oddziaływania kopalni na ekosystemy wodne. W konferencji uczestniczyło około 40 osób i kilkanaście z nich zdobyło dodatkowe umiejętności podwodne.

Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK w 2019 r. obecne było również na takich imprezach jak:

- Targi „Podwodna Przygoda” – Warszawa (1-3 marca 2019),
„Skorpenowy Spływ Płetwonurków Łyną w Olsztynie” – Olsztyn (23 marca 2019),
- Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym i Memoriał Fotografii Podwodnej im. Jerzego Macke - Czaplonek (14-16 czerwca 2019),
- Konferencja Baltitech – Gdynia (22-23 listopada 2019).

Działalność promocyjna, wydawnicza, strona www

W 2019 roku Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK podjęło starania na rzecz przygotowania i wydania nowych materiałów szkoleniowych na stopnie KDP/CMAS, zgodnie z wymogami obowiązującego programu szkolenia. Aktualizacji uległy programy szkoleniowe: program podstawowy, rekreacyjny i techniczny. W 2019 roku zlecono przygotowanie prezentacji na stopień KDP/CMAS pt. Pierwsza pomoc w nurkowaniu (PPP1) – Katarzyna Turzańska. Z autorem prezentacji podpisano stosowną umowę o dzieło, z przekazaniem praw autorskich. Warto w tym miejscu wspomnieć, że w 2020 roku planowane jest wydanie Podręcznika Płetwonurka P2 KDP/CMAS **, autorstwa Krzysztofa Rojka. Prace nad przygotowaniem podręcznika znajdują się na etapie finalnym.

W minionym roku OCSP KDP PTTK nadal kontynuowało działania mające na celu unowocześnienie, dostosowanie do potrzeb rynku strony internetowej www.cmas.pl. W 2020 r. planowane jest uruchomienie nowej strony internetowej. Na stronie www.cmas.pl dostępne są wszystkie niezbędne dokumenty dla instruktorów, klubów, centrów nurkowych i innych zainteresowanych osób. W związku z wejściem w życie unijnego rozporządzenia RODO każdy dokument zawiera stosowne zapisy (klauzule informacyjne, zgody).

Bardzo ważną rolę w promocji odgrywa serwis na portalach społecznościowych Facebook oraz Instagram, gdzie przesyłane są informacje o działalności OCSP KDP PTTK oraz innych inicjatywach nurkowych, w tym relacje zdjęciowe i filmowe z ważnych wydarzeń.

Wychodząc naprzeciw nowym technologiom OCSP KDP PTTK ma w planach kolejne projekty. Wdrożenie kolejnych innowacyjnych rozwiązań planowane jest w 2020 roku.

Najważniejsze przedsięwzięcia OSP KDP PTTK w 2019 r.

- 1) Druk i dystrybucja podstawowych i specjalistycznych Programów Szkolenia Płetwonurków KDP/CMAS.
- 2) Druk i dystrybucja „Podręcznika Płetwonurka P1 KDP/CMAS”.
- 3) Produkcja i dystrybucja Międzynarodowych Certyfikatów KDP/CMAS.
- 4) Produkcja legitymacji-identyfikatorów przewodników turystycznych PTTK oraz pilotów wycieczek PTTK.
- 5) Produkcja i dystrybucja Książki Płetwonurka KDP + okładka typu „organizer”.
- 6) Produkcja i dystrybucja Książki Płetwonurka Młodzieżowego.
- 7) Produkcja i dystrybucja organizatorów dla instruktorów.
- 8) Produkcja i dystrybucja rejestrów nurkowania.
- 9) Druk plansz i banerów informacyjno - reklamowych KDP PTTK.
- 10) Druk folderu informacyjnego KDP PTTK.
- 11) Druk kalendarza KDP PTTK.
- 12) Stała dystrybucja materiałów promocyjnych tj.: smyczy, bluz, koszulek dla instruktorów i płetwonurków, długopisów, naklejek, kominów (buff), opasek.
- 13) Bieżące naprawy i konserwacje sprzętu biurowego.
- 14) Organizacja i finansowanie stoiska na Konferencji Baltictech Gdynia (22-23 listopada 2019).
- 15) Organizacja i finansowanie stoiska na Targach” Podwodna Przygoda” Warszawa (1-3 marca 2019).
- 16) Finansowanie działalności organizacyjno – programowej KDP PTTK.
- 17) Obsługa i organizacja zebrań plenarnych KDP (przejazdy, noclegi, wyżywienie):
 - Kalatówki, Zakopane – 9 stycznia 2019 r.
 - Tuchola, 31 marca-1 kwietnia 2019 r.
 - Tuchola, 27-28 października 2019 r.
 - Jerzmionki, 7-8 grudnia 2019 r.
- 18) Dofinansowanie imprez centralnych organizowanych przez zarejestrowane kluby i centra nurkowe KDP PTTK.
- 19) Zakup urządzeń biurowych do pok.25.
- 20) Obsługa finansowa i rejestracja kursów i szkoleń centralnych.
- 21) Organizacja i finansowanie Zlotu Instruktorów w Zakopanem na Kalatówkach.
- 22) Organizacja wyjazdów zagranicznych KDP (przejazdy, noclegi, wyżywienie): Walne Zgromadzenie CMAS (General Assembly CMAS), 7-10.04.2019, Monaco.
- 23) Fundowanie nagród, pucharów, upominków na ogólnopolskich imprezach i zawodach podwodnych różnego typu.

Działalność szkoleniowa i plany na 2020 r.

Pomimo trudnego roku, w dalszym ciągu jednym z naszych priorytetów jest podwyższanie poziomu kursów instruktorskich. Dlatego kursy centralne lokowane są w najlepszych ośrodkach szkoleniowych KDP PTTK, a do ich kadry zapraszamy wyróżniających się instruktorów. Doskonale przygotowana kadra, a przede wszystkim zadowolenie absolwentów, stanowią gwarancję jakości organizowanych szkoleń w systemie KDP CMAS i są ich najlepszą oceną.

Ogólnopolskie Centrum Szkolenia KDP PTTK postępując zgodnie z maksymą: „Jakość i Bezpieczeństwo” w 2019 roku w dalszym ciągu prowadziło działalność w zakresie kontroli i oceny poziomu szkolenia. W przypadku stwierdzenia uchybień instruktorzy byli pouczeni.

Niestety, pomimo wprowadzonych zmian, wytężonej pracy Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK oraz kadry instruktorskiej osiągnęliśmy 9,6 % spadek w działalności szkoleniowej, który można zaobserwować na poniższych przykładach:

Rodzaj certyfikatów	Certyfikaty instruktorskie		Certyfikaty specjalistyczne rekreacyjne		Certyfikaty specjalistyczne techniczne		Certyfikaty pion podstawowy	
	M1		PNO		PN1		P1	
Stopień/spadek %	M1	66,00%	PNO	16,90%	PN1	66,00%	P1	17,20%
	M2	8,00%	PNA	12,70%	PZB	15,70%	P2	30,00%

Program szkolenia KDP PTTK został wzbogacony o nowe stopnie nurkowe:

- pletwonurek P3 z uprawnieniami do prowadzenia nurkowania zapoznawczego (P3i),
- pierwsza pomoc w nurkowaniu (PPP1).

Ponadto, rozpoczęte zostały prace nad nową specjalizacją Pletwonurek służb mundurowych (PSM).

W 2019 r. było aktywnych 136 klubów/centrów nurkowych KDP PTTK oraz 342 instruktorów. Podczas zorganizowanych 22 kursów centralnych uprawnienia instruktorskie różnych stopni otrzymało 192 absolwentów.

Podsumowanie, ocena i uwagi do sprawozdania

Z całą pewnością rok 2019 był rokiem trudnym i niewątpliwie nieporównywalnym z poprzednimi latami, okresem koniecznych, a czasem wymuszonych zmian. Rynek, działania konkurencji sprawiają, że nie można stać w miejscu, ani spocząć na laurach. Należy zarówno stawiać na nowoczesność, jak i doświadczenie. Jednak najważniejsza jest dobra współpraca na różnych płaszczyznach, która jest gwarantem owocnej realizacji powziętych planów i zamierzeń. Tylko współpraca Komisji Działalności Podwodnej PTTK i Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK jest gwarancją rozwoju i rozpowszechniania nurkowania w Polsce pod szyldem PTTK. Wieloletnie doświadczenie pokazało mocne strony takiej współpracy, której efekty są widoczne i niepodważalne. Ogólnopolskie Centrum Szkolenia KDP PTTK posiada od wielu lat status sprawdzonego, wiarygodnego i niezawodnego partnera nie tylko KDP, PTTK, ale również innych podmiotów.

3.5. Komisja Działalności Podwodnej

Informacje podstawowe, skład osobowy

Komisja Działalności Podwodnej jest stałą komisją Zarządu Głównego PTTK, działającą na podstawie art. 33, art. 34 i art. 35 Statutu Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego. Do zakresu działania Komisji Działalności Podwodnej należą zagadnienia związane z realizacją celów i zadań PTTK w dziedzinie pletwonurkowania rekreacyjnego i turystyki podwodnej, w szczególności fachowe doradztwo dla Zarządu Głównego, kształtowanie polityki w tej dziedzinie, koordynacja działalności szkoleniowej, ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pletwonurków w klubach PTTK oraz w organizacjach i klubach współpracujących z KDP ZG PTTK na mocy dwustronnych porozumień (afiliacji). Statutowe zadania wypełniane są przez KDP poprzez nadzór nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa, koordynację podwodnej działalności turystycznej i szkoleniowej w klubach i centrach nurkowych zarejestrowanych w KDP ZG PTTK,

opracowywanie i unifikacja programów szkolenia, organizacja centralnych szkoleń instruktorskich, nadawanie uprawnień, certyfikatów międzynarodowych, propagowanie działalności podwodnej i reprezentowanie kraju w międzynarodowych organizacjach pływackich. Komisja Działalności Podwodnej na mocy uchwały Zarządu Głównego PTTK uprawniona jest do samodzielnego reprezentowania PTTK w CMAS. Z ramienia Zarządu Głównego PTTK opiekunem Komisji Działalności Podwodnej jest Jerzy Kapłon – prezes ZG PTTK.

Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK wybrana została przez uczestników Krajowej Konferencji Aktywu Podwodnego PTTK w dniu 10 marca 2018 r. w Warszawie. Jednostką organizacyjną PTTK powołaną do obsługi działalności szkoleniowej i organizacyjnej Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK, klubów PTTK oraz klubów niezależnych i innych osób prawnych afiliowanych przy KDP ZG PTTK jest Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK.

W imieniu ZG PTTK nadzór merytoryczny i programowy nad działalnością Ogólnopolskiego Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK sprawowany jest przez Komisję Działalności Podwodnej ZG PTTK.

Posiedzenia (daty, miejsca, frekwencja, uchwały)

Posiedzenia KDP ZG PTTK 2019:

- Kalatówki, Zakopane – 9 stycznia 2019 r.
- Tuchola, 31 marca-1 kwietnia 2019 r.
- Tuchola, 27-28 października 2019 r.
- Jerzmionki, 7-8 grudnia 2019 r.

Frekwencja na zebraniach wyniosła 87,5 %.

Najważniejsze uchwały:

Uchwała nr 3/2019: KDP postanawia wdrożyć do systemu szkolenia program Pierwsza Pomoc w Nurkowaniu I KDP/CMAS (PPP1) opracowany przez Marcina Wajdyk.

Uchwała nr 5/2019: KDP postanawia wdrożyć do systemu szkolenia program P3 – prowadzenie nurkowania zapoznawczego (intro) P3I opracowanego przez Marcina Kasprzaka i Artura Króla.

Uchwała nr 14/2019: KDP współorganizowała w dniach 4-6.X.2019 r. w miejscowości Ślesin, I Ogólnopolską Konferencję „Badania Podwodne – metody, monitoring i edukacja”.

Uchwała nr 24/I/2019: KDP postanawia zatwierdzić program szkolenia na 2019 rok wraz ze zmianami i nowymi programami specjalizacji. Program szkolenia obowiązuje od 31.05.2019 r. Uchwała nr 32/2019: KDP ustala, iż ukończenie kursu *Pierwsza Pomoc w Nurkowaniu KDP CMAS PPP1* spełnia wymogi posiadania części medycznej przed przystąpienia do kursu P3. Zapis dotyczący kursu zostanie uzupełniony w programach szkolenia przy najbliższej aktualizacji programu P3.

Uchwała nr 34/2019: KDP powołuje Podkomisję Resortową ds. współpracy z służbami mundurowymi i wyznacza na przewodniczącego Artura Litwina.

Uchwała nr 35/2019: Zasady przyjmowania na listę centrów i klubów nurkowych KDP i skreślenia z tej listy. Uchwała

nr 38/I/2019: KDP ZG PTTK postanawia przyjąć regulamin podkomisji łowiectwa podwodnego.

Konkursy i ich wyniki

Podczas Zlotu Instruktorów na Kalatówkach nastąpiło rozstrzygnięcie corocznych konkursów: Instruktorski Debiut Roku 2019 - zwycięzcą został Michał Batorski oraz TOP 10 (najaktywniejsze kluby/centra nurkowe KDP PTTK w 2019 r.):

- 1) AKP AGH Krab
- 2) Aquarius
- 3) C.N. Rico Sub
- 4) C. N.Happy Dive

- 5) Blue Dive
- 6) C. N. Adriatic
- 7) AKP Skorpna
- 8) OSP Tomaszów Mazowiecki
- 9) BCN Seawave
- 10) P.C.N. Nautica

Laureaci konkursów otrzymali pamiątkowe dyplomy.

Imprezy centralne

W 2019 r. Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK uczestniczyła w następujących imprezach:

- Zlot Instruktorów Płetwonurkowania – Kalatówki 9-13 stycznia 2019),
- Targi „Podwodna Przygoda” – Warszawa (1-3 marca 2019),
- Walne Zgromadzenie CMAS (General Assembly CMAS), 7-10 kwietnia 2019, Monaco
Delegaci: KDP ZG PTTK: Michał Górny – przewodniczący KDP, Maciej Brończyk – prawnik KDP,
- Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Badania podwodne – metody, monitoring, edukacja”,
- Ślesin (4-6 października 2019),
- Konferencja Ballictech – Gdynia (22-23 listopada 2019).

W trakcie 2019 roku KDP ZG PTTK patronowała następującym imprezom ogólnopolskim, fundując uczestnikom puchary i drobne nagrody:

- Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Łowiectwie Podwodnym i Memoriał Fotografii Podwodnej im. Jerzego Macke - KP Mares, Czaplnek – Koszalin,
- 65 lecie KP LOK – Władysławowo,
- 60-lecie Klubu Płetwonurków PTTK Tryton – Łódź,
- Skorpenowy Spływ Płetwonurków Łyną w Olsztynie” – Olsztyn,
- Spotkania Ekologiczne Płetwonurków – Koszalin.

Działalność promocyjna, strona www

Stalą formą przekazywania wszelkich informacji o KDP i klubach/centrach nurkowych KDP/PTTK jest strona internetowa www.cmas.pl oraz system newsletterów do instruktorów, działaczy klubowych. Bardzo ważną rolę w promocji KDP ZG PTTK odgrywa serwis KDP na portalach społecznościowym Facebook oraz Instagram, gdzie przesyłane są informacje o działalności KDP.

W 2019 r. zostały wydane następujące materiały promocyjne KDP PTTK:

- banery informacyjno - reklamowe KDP PTTK;
- rollupy KDP PTTK,
- ścianka KDP PTTK,
- folder informacyjny KDP PTTK,
- ulotki reklamowe KDP PTTK,
- kalendarz KDP PTTK,
- inne jak: smycze, bluzy, koszulki dla instruktorów i płetwonurków, kominy, długopisy, naklejki, opaski z logo KDP PTTK.

Informacja o realizacji uchwał i wniosków przyjętych na KKAP

KKAP zobowiązała KDP do podjęcia prac mających na celu przeprowadzenie weryfikacji materiałów szkoleniowych w zakresie dostosowania objętości wszystkich prezentacji szkoleniowych do wymiaru czasowego zajęć

teoretycznych przewidzianych w programie szkolenia. KDP zgodnie z wolą delegatów została zobowiązana również do ustanowienia tytułu Honorowego Członka KDP. Realizacja wniosków jest w trakcie procedowania.

Działalność szkoleniowa

Komisja Działalności Podwodnej ZG PTTK, dzięki nowoczesnym programom szkoleniowym, co roku aktualizowanym przyczynia się do popularyzacji nurkowania w systemie KDP/CMAS stawiając sobie za cel szkolenie zgodnie z maksymą: Jakość i Bezpieczeństwo". Programy szkoleniowe KDP PTTK zostały wzbogacone o nowe stopnie:

- pletwonurek P3 z uprawnieniami do prowadzenia nurkowania zapoznawczego (P3i),
- pierwsza pomoc w nurkowaniu (PPP1), a w 2020 r. planowane jest wdrożenie nowej specjalizacji Pletwonurek służb mundurowych (PSM).

Na koniec 2019 r. w Komisji Działalności Podwodnej ZG PTTK było zarejestrowanych aktywnych 136 klubów i centrów nurkowych oraz 342 instruktorów. Podczas 22 kursów centralnych w 2019 r. przeszkolono 192 osoby.

Niestety, nastąpił spadek liczby wyszkolonych osób o 9, 6%, co jest sygnałem do wprowadzenia koniecznych rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie ewentualnemu zmniejszeniu liczby osób nabywających uprawnienia w systemie KDP CMAS w kolejnych latach.

Podsumowanie - ocena i uwagi do sprawozdania

Rok 2019 to rok kolejnych zmian w systemie szkolenia. Wychodząc naprzeciw zmianom w świecie nurkowym lub niekiedy je wyprzedzając Komisja Działalności Podwodnej udowadnia, że jest organizacją nowoczesną, a jednocześnie stawiającą na jakość i bezpieczeństwo.

W minionym roku KDP podjęła szereg uchwał popartych działaniami zmierzającymi do zmiany przestarzałego wizerunku federacji nurkowej na prężny, dynamiczny i atrakcyjny. Wszystkie powyższe zmiany zostały entuzjastycznie przyjęte przez środowisko pletwonurków KDP PTTK. Spójność całego systemu szkolenia docenili przede wszystkim najaktywniejsi szkoleniowcy, co roku wyróżniani podczas Zlotu Instruktorów na Kalatówkach.

Przed nami nowy rok i nowe wyzwania. Dołożymy wszelkich starań, żeby nie zawieść oczekiwań tych, którzy identyfikują się z Komisją Działalności Podwodnej PTTK.

4. PTTK dla przyszłości

4.1. Działalność w szkołach

Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK XIX kadencji władz naczelnych PTTK, powołana w dziewięcioosobowym składzie, na posiedzeniu ZG PTTK w dn. 9 grudnia 2017 r., odbyła w 2019 r. 4 protokołowane posiedzenia:

	Lucyna Mańkowska (przewodnicząca Rady)	Aleksandra Korzysz (V-ce przewodnicząca Rady)	Marcin Klemenski (sekretarz Rady)	Franciszek Dendewicz	Marian Kurzyna	Bartosz Karczewski	Danuta Sosnowska	Patryk Staniszewski	Frekwencja
9 lutego 2019 (ZG PTTK – Warszawa)	X	-	x	X	x	X	x	-	75%
24 czerwca 2019 (ZG PTTK – Warszawa)	X	x	x	X	-	-	-	-	50%
10 sierpnia 2019	X	x	x	X	x	X	x	-	87,5%

(Kozienice)										
15 grudnia 2019 (ZG PTTK – X Warszawa)	X	x	x	-	x	X	x	-		75%
Frekwencja	100%	100%	100%	75%	75%	75%	75%	0%		

Rada koordynuje w PTTK realizację centralnych przedsięwzięć kierowanych do dzieci i młodzieży szkolnej. W 2019 r. zostały zorganizowane kolejne edycje następujących konkursów:

XXVI Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”.

Jury konkursu obradowało w dniach 17-21 kwietnia 2019 r. w Centralnej Bibliotece PTTK im. Kazimierza Kulwiecia w Warszawie. Obradom przewodniczył Andrzej Gordon – jeden z pomysłodawców konkursu. Z ramienia Rady Programowej ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK w pracy uczestniczyli: Lucyna Mańkowska, Marcin Klemenski i Marian Kurzyna. Jury w składzie jedenastoosobowym dokonało oceny 103 prac w tym:

- 43 prac ze szkół podstawowych (14 prac multimedialnych),
- 32 prac ze szkół gimnazjalnych (12 prac multimedialnych),
- 28 prac ze szkół ponadgimnazjalnych (11 prac multimedialnych).

Jury postanowiło przyznać 34 nagród w etapie centralnym XXVI OMKK „Poznajemy Ojcowiznę” w tym:

- 11 nagród wśród szkół podstawowych,
- 9 nagród wśród szkół gimnazjalnych,
- 9 nagród wśród szkół ponadgimnazjalnych,
- 5 nagród specjalnych.

Przyznano także 3 nagrody im. Heleny Cieślak (dla opiekunów szczególnie zasłużonych przy organizacji konkursu „Poznajemy Ojcowiznę”):

- Halinie Garczyńskiej,
- Agnieszce Marjańskiej,
- Annie Ciosmak.

Grand Prix otrzymali:

- Szkoły podstawowe: Sylwia Biernat, Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. Kochanowskiego w Rusinowie (woj. mazowieckie) za pracę: *Czytanie i pisanie za majątek stanie – czyli po co do szkoły chodzić*, opiekun Kazimiera Woźniak,
- Szkoły gimnazjalne: Julia Kmita, Estera Mocarska, Zuzanna Przanowska, Julia Stachecka, Prywatne Gimnazjum im. św. Królowej Jadwigi w Mariówce (woj. mazowieckie) za pracę: *Koftin w muzycznej tece*, opiekun Marzena Papis,
- Szkoły ponadgimnazjalne: Kamil Nowak, Zespół Szkół Zawodowych im. Kard. Stefana Wyszyńskiego w Dynowie (woj. podkarpackie) za pracę: *Dynowski album, czyli polskie, żydowskie i ukraińskie wesela dzisiaj i dawniej*, opiekun Katarzyna Stoiczyńska,

Pełny wykaz nagrodzonych uczniów i ich opiekunów znajduje się na stronie www.mlodziez.pttk.pl. Centralny Zlot Laureatów XXVI edycji OMKK „Poznajemy Ojcowiznę” odbył się w dniach 24-26.05.2019 w Elblągu w woj. warmińsko-mazurskim. Gospodarzem imprezy był Oddział PTTK Ziemi Elbląskiej W ciągu 3 dni młodzież szkolna i jej opiekunowie mieli możliwość zapoznania się z walorami krajoznawczo-turystycznymi okolicy (zwiedzano najciekawsze miejsca

w Elblągu i na Żuławach, m. in. zabudowania holenderskie, Kanał Elbląski). Patronat nad imprezą objęli: Prezydent Elbląga i Starosta Powiatu Elbląskiego.

XLVII Ogólnopolski Młodzieżowy Turniej Turystyczno-Krajoznawczy PTTK

Realizatorami finału OMTTK były Oddział PTTK w Augustowie i Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Regionalny Oddział w Białymstoku. Odbył się on w dniach 31.05. – 02.06. 2019 r. Nad całością czuwała komandor: Aleksandra Staszak. W trakcie trwania turnieju zrealizowano wycieczki szkoleniowe zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla ich opiekunów. Podczas uroczystego zakończenia imprezy ogłoszono wyniki turnieju i wręczono nagrody.

XLIV Konkurs Krasomówczy Młodzieży Szkół Średnich Golub-Dobrzyń

Oddział PTTK w Golubiu-Dobrzyniu zorganizował w dniach 22-24 listopada 2019 r. 44. Konkurs Krasomówczy dla uczniów szkół średnich. Uczestników było 23, do ścisłego finału dostało się 5 osób.

Wyniki:

I miejsce – Kacper Palczyński

II miejsce – Dżesika Betka

III miejsce – Kinga Kecmer

Z ramienia Rady w pracach jury uczestniczyli: Danuta Sosnowska i Bartosz Karczewski

XXXV Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy Dzieci Szkół Podstawowych Legnica

Impreza była organizowana przez Oddział PTTK w Legnicy w dniach 21-24 listopada 2019 r. Uczestniczyło w niej 37 krasomówców z 12 województw. Do ścisłego finału zakwalifikowało się 9 osób. Oprócz tradycyjnych nagród, przyznano jeszcze 13 nagród specjalnych ufundowanych przez osoby prywatne, jak i jednostki PTTK i firmy. Impreza organizowana na znakomitym poziomie i w dobrej atmosferze zdrowej rywalizacji.

Wyniki:

I miejsce – Kalina Jarocka, Społeczna Szkoła Podstawowa nr 1 STO w Szczecinie, woj. zachodniopomorskie

II miejsce – Kamila Zdebska, Społeczna Szkoła Podstawowa nr 1 STO w Szczecinie, woj. zachodniopomorskie

III miejsce – Dominika Skarżyńska, Szkoła Podstawowa w Trzcielu, woj. Lubuskie.

Z ramienia Rady w pracach jury uczestniczyła Lucyna Mańkowska.

W 2019 r. Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK podjęła następujące działania:

- 1) W kwietniu 2019 r. przedstawiciele w osobach: Lucyna Mańkowska, Marcin Klemenski i Marian Kurzyna uczestniczyli w pracach jury oceniającego prace nadesłane na XXVI Ogólnopolski Młodzieżowy Konkurs Krajoznawczy „Poznajemy Ojcowiznę”.
- 2) Franciszek Dendewicz, Marian Kurzyna, Lucyna Mańkowska zaopiniowali dla Kapituły Zarządu Głównego PTTK kandydatury nauczycieli do otrzymania wyróżnienia „Nauczyciel Kraju Ojczystego”. Wyróżnienia „Nauczyciel Kraju Ojczystego” otrzymało 21 osób.
- 3) Podczas poszczególnych posiedzeń Rady podejmowano dyskusję nad nowelizacjami regulaminów konkursów dla dzieci i młodzieży, przede wszystkim w kontekście reformy systemu oświaty i zmian w przepisach GIODO. Znowelizowano regulaminy konkursów OMTTK, OMKK i krasomówczych oraz oznaczenia „Nauczyciel Kraju Ojczystego”, które obowiązywać powinny od roku szkolnego 2019/2020.
- 4) Rada na bieżąco administruje fanpage konkursu „Poznajemy Ojcowiznę” na Facebooku i odpowiada na zapytania odnośnie konkursu, nadchodzące drogą mailową na maila poznajemyojcowizne@gmail.com.
- 5) Rada Programowa ds. Młodzieży Szkolnej ZG PTTK sprawuje patronat nad witryną internetową www.mlodziej.pttk.pl. Jest to witryna, na której każda zainteresowana osoba może znaleźć wiele informacji dotyczącej turystyki i krajoznawstwa, w tym również odnoszących się do pracy Rady i konkursów PTTK. Strona stanowi znakomite forum do dzielenia się swoimi odczuciami o imprezach organizowanych przez Radę, a także przekazywaniu swojego doświadczenia adeptom turystyki i krajoznawstwa.

Sprawozdanie sporządzono w oparciu o protokoły posiedzeń Rady Programowej do spraw Młodzieży Szkolnej Zarządu Głównego PTTK.

4.2. Działalność w środowisku akademickim

W roku 2019 odbyły się 2 posiedzenia Komisji Akademickiej ZG PTTK:

09 -10 marca 2019 r. w Elblągu.

30.11 - 01 grudnia 2019 r. w Warszawie.

Zebrania komisji miały charakter roboczy i były poświęcone tematyce koordynacji działań pomiędzy środowiskami, Studenckich Baz Noclegowych PTTK, rozliczania przyznawanej dotacji z Zarządu Głównego PTTK, rozwiązywaniem bieżących problemów środowiska, pomocy prawnej, wydawania informatora i mapy SBN oraz zadaniom bieżącym.

W roku 2019 komisja powołała 3 zespoły robocze:

- zespół do spraw szkoleniowych kadry programowej w środowiskach akademickich – przewodniczący: Michał Czuba, zespołu do spraw finansowych, który opiniuje wnioski o przyznanie dotacji dla obiektów noclegowych Studenckiej Bazy Noclegowej (SBN) PTTK oraz ich rozliczenie (przewodnicząca Natalia Zysk),
- zespołu do spraw informatyczno-informacyjnych (przewodniczący Dominik Kwiatkowski).

W okresie sprawozdawczym podjęto następujące inicjatywy:

- nadzór nad prowadzonymi bazami namiotowymi oraz chatami studenckimi; polega on na kontakcie z osobami odpowiedzialnymi za obiekty oraz monitoringiem stanu technicznego i ruchu turystycznego oraz podejmowaniu akcji marketingowych,
- prowadzenie obsługi dotacji przyznawanej przez Zarząd Główny PTTK na działalność baz namiotowych oraz chat studenckich; podczas rozdysponowywania środków bierze się pod uwagę stan techniczny oraz funkcjonowanie obiektów,
- aktualizacja oraz wydanie w wersji elektronicznej Informatora Studenckiej Bazy Noclegowej PTTK,
- wspieranie wymiany informacji pomiędzy środowiskami; administrowanie grupami Google oraz bazą mailingową, promowanie działalności akademickiej wśród studentów; administrowanie stroną internetową www.ka.pttk.pl oraz Fanpage'em na portalu Facebook, stworzenie na Facebooku profilu „Bazuje, bo lubię” promującego w przystępny sposób ideę baz namiotowych wśród młodzieży akademickiej,
- utrzymywanie stałego kontaktu środowiska akademickiego z Zarządem Głównym PTTK, w szczególności przekazywanie informacji oddziałom, kołom i klubom,
- podejmowanie działań marketingowych, mających na celu promowanie turystyki akademickiej w Polsce (spotkania, działalność w social-media).

Działalność Komisji Akademickiej w 2019 roku, to także działalność całego środowiska akademickiego, aktywnie wspierającego rozwój turystyki akademickiej w Polsce.

Poniżej została przedstawiona działalność środowiska według określonych płaszczyzn:

Studenckie Bazy Noclegowe

W czasie kadencji pod opieką Komisji Akademickiej znajdowało się 17 prowadzonych społecznie obiektów Studenckiej Bazy Noclegowej PTTK, w tym: 14 baz namiotowych i 3 chatki studenckie. Obiekty w 2019 roku dysponowały miejscami noclegowymi w ilości ok. 1400 (w namiotach bazowych i chatkach oraz oferując miejsca na rozbić własnego namiotu). Wartym podkreślenia jest fakt, iż corocznie Studenckie Bazy noclegowe odwiedza około 13 tysięcy turystów. Bazy stają się miejscem wielopokoleniowych spotkań i krzewienia idei turystyki kwalifikowanej.

Z oferty Studenckich Bazy Noclegowych w sezonie 2019 skorzystało 15 tys. 469 osób. Największą liczbę turystów przyjęły bazy: Lubań (1771 osób), Radocyna (1612 osób) oraz Gorc (1608 osób). Wśród osób, które korzystały z obiektów SBN w sezonie 2019 były grupy dzieci, młodzieży szkolnej i studenckiej, a także osoby dorosłe. Warte odnotowania jest również obecność turystów zagranicznych. Ponadto, bazy prowadziły bogatą działalność kulturalno-edukacyjną.

LP	Obiekt	Namiot	Namiot	W chatce	Razem
		Bazowy	własny		
1	Głuchaczki	902	269	0	1171
2	Gorc	983	625	0	1608
3	Górowa	651	81	0	732
4	Jaworki	1027	567	0	1594
5	Lubań	1527	244	0	1771
6	Łopienka	297	177	0	474
7	Mościce	0	34	69	103
8	Muszyna	702	602	0	1304
9	Nieznajowa	0	168	724	892
10	Podwilk	242	536	0	778
	Przysłop	220	137	0	357
11	Potócki			0	0
12	Rabe	127	106	0	233
13	Radocyna	591	1021	0	1612
14	Wały	461	70	0	531
15	Wisłoczek	325	496	0	821
16	Zagroń	0	35	643	678
17	Zawadka	0	22	788	810
	Suma:	8 055	5 190	2 224	15 469

Liczba osobonoclegów w Studenckich Bazach Noclegowych PTTK w sezonie 2019

Ponadto staraniem komisji, co roku wydawana jest uaktualniona wersja informatora "Studenckie Chatki i Bazy Namiotowe". Zawiera on podstawowe informacje o obiektach Studenckiej Bazy Noclegowej (bazy namiotowe i chatki studenckie). Komisja ustaliła, że pracę nad informatorem i mapą SBN w roku 2019 będzie koordynował Mateusz Tomczyk z Krakowa.

Działalność kulturalna

Środowiska akademickie corocznie są inicjatorami oraz organizatorami koncertów o tematyce turystycznej. Do najbardziej rozpoznawalnych należy zaliczyć: koncert „W górach jest wszystko, co kocham” oraz Studencki Przegląd Piosenki Turystycznej „YAPA”. W okresie letnim na bazach namiotowych oraz w chatkach studenckich organizowane są śpiewanki, które w otoczeniu przyrody, bez prądu, w świetle świec gromadzą rzeszę ludzi zakochanych w górach

(np. Śpiewanki na bazie Muszyna Złockie, Gorcstok na Gorcu itp.). Środowiska podejmują również szereg mniejszych inicjatyw, takich jak wystawy, pokazy zdjęć, slajdów i filmów z podróży, projekty kulturowe i wiele innych wydarzeń.

Kadra programowa PTTK

Studenckie koła przewodnickie prowadzą kursy przewodnickie, dzięki którym przybywa nowa kadra programowa PTTK. W kursach uczestniczą setki słuchaczy (studentów, licealistów, doktorantów). Działalność kół jest nieoceniona ze względu na fachowość prowadzonych szkoleń oraz charakter promocyjny organizacji.

Oddział Akademicki w Krakowie, przy wsparciu komisji, zorganizował kurs Organizatora Turystyki PTTK w środowisku studenckim. Spotkał się on z wielkim zainteresowaniem, także ze strony Oddziałów i Kół z innych miast, które korzystając z doświadczenia koleżeństwa z Krakowa, chcą spróbować zorganizować taki kurs w swoich środowiskach. Należy podkreślić, że członkowie Kół Akademickich w ramach podwyższania swoich kwalifikacji, zdają również egzaminy przewodnickie (GOT, OTP i innych odznak PTTK), oraz instruktorskie, z bogatej oferty uprawnień kadry programowej PTTK, co skutkuje podwyższaniem ich wiedzy fachowej.

Dzięki staraniom Komisji Akademickiej, udało się po latach opracować Projekt Regulaminu Instruktora Przewodnictwa Akademickiego PTTK, który został zatwierdzony uchwałą w marcu 2019 roku. Projekt regulaminu od roku jest w konsultacji Komisji Przewodnickiej ZG PTTK. Na chwilę obecną mamy informację, że Komisja Przewodnicka ZG PTTK przekazała naszą propozycję do konsultacji w kołach przewodnickich. Komisja czyni starania, aby przewodnicy wywodzący się z kół i klubów studenckich mieli urealnioną możliwość do uzyskania uprawnień instruktorskich które są wymagane do prowadzenia zajęć na kursach przewodnickich.

Działalność edukacyjna

Oddziały, koła i kluby akademickie uczestniczą, jak również organizują szereg akcji edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i studentów. Corocznie organizowany są: Turniej Wiedzy o Górach dla młodzieży oraz Festiwal Slajdów Podróżniczych skierowany do studentów. Środowiska studenckie pomagają także w organizacji imprez edukacyjnych dla najmłodszych, takich jak np. konkursy krasomówcze czy rajdy integracyjne.

Turystyka kwalifikowana

Środowiska akademickie co roku organizują szereg rajdów, obozów górskich dla młodzieży i studentów. Na terenie całego kraju imprezy wędrowne gromadzą tysiące uczestników, w tym: spływy kajakowe, obozy kolarskie, obozy survivalowe. W okresie wakacyjnym przewodnicy studenci prowadzą obozy wędrowne, zarówno w Polsce jak i poza granicami kraju. Środowiska działają samodzielnie lub współpracują z organizacjami zewnętrznymi.

Krajoznawstwo

Środowiska akademickie współdziałają z Regionalnymi Pracowniami Krajoznawczymi, których zbiory są promowane wśród braci akademickiej. Największe sukcesy na tym polu odnosi Oddział Akademicki PTTK w Krakowie, przy którym działa RPK.

Współpraca zagraniczna

Oddziały akademickie starają się prowadzić ożywioną współpracę międzynarodową, współpracując z takimi organizacjami jak „Naturefriends International” (NFI), prowadząc działalność w ramach „International Youth Nature Friends” (IYNF). Szczególnie warty podkreślenia jest udział w spotkaniach IYNF Mateusza Tomczyka – stałego współpracownika komisji, który zamierza kontynuować swój udział w spotkaniach IYNF również w przyszłym roku – zamierzając uczestniczyć lub współorganizować projekty w ramach IYNF, w których uczestniczyłaby młodzież z krajów-członków IYNF (projekt dotyczący tańców ludowych, kurs znakarza szlaków itp.).

Komisja Akademicka zachęca członków wszystkich Kół i Oddziałów do uczestnictwa w projektach IYNF. Prowadzi to do pozyskania nowych kontaktów, poszerza horyzonty oraz buduje nowe umiejętności wśród młodej kadry programowej PTTK.

5. Turystyka i krajoznawstwo w wybranych środowiskach

5.1. Działalność PTTK w Wojsku Polskim

Działalność turystyczno-krajoznawcza realizowana w środowisku wojskowym, którą koordynuje Komisja Zarządu Głównego do Współpracy z Wojskiem Polskim, realizowana była w 2019 roku przez 14 Wojskowych Oddziałów PTTK (Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie podjął uchwałę o rozwiązaniu i jest w stanie likwidacji) oraz 90 Wojskowych Kół i Klubów PTTK, skupiających 3766 członków Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

W 2019 roku komisja odbyła 2 posiedzenia oraz realizowała zadania wynikające z własnego planu pracy oraz uchwał Zarządu Głównego PTTK. Pierwsze posiedzenie odbyło się 25 czerwca 2019 r., w czasie trwania 55 Centralnego Rajdu Wojska Polskiego na Orientację „Bieszczady 2019”. Tematem posiedzenia była analiza zgłoszeń do wyróżnień honorowych oraz przyznanie tytułów Wojskowy Oddział PTTK Roku, Wojskowe Koło PTTK Roku, Wojskowy Klub PTTK Roku, Turystyka i Turysta Roku. Jednocześnie członkowie komisji aktywnie uczestniczyli w zespole organizacyjnym rajdu.

Drugie posiedzenie zostało przeprowadzone 9 listopada 2019 roku w Warszawie, w ramach corocznego szkolenia z udziałem prezesów Oddziałów Wojskowych PTTK i było poświęcone podsumowaniu działalności turystyczno-krajoznawczej, realizowanej w środowisku wojskowym oraz wręczeniu wyróżnień honorowych. Jego celem była również analiza centralnych przedsięwzięć turystyczno-krajoznawczych środowiska wojskowego, zrealizowanych w 2019 roku. Dokonano również oceny funkcjonowania wojskowych ogniw PTTK oraz bieżących problemów, wynikających z planowanych zmian organizacyjnych w klubach wojskowych. Przyjęto kalendarium przedsięwzięć krajoznawczo-turystycznych i sportowo-rekreacyjnych Wojska Polskiego na rok 2020.

Realizacja działalności programowej wojskowych ogniw PTTK (turystyki kwalifikowanej, turystyki powszechnej, działalności popularyzatorskiej) w 2019 roku przedstawiała się następująco:

- turystyka kwalifikowana: zrealizowano 967 przedsięwzięć, uczestniczyło 20.257 osób,
- turystyka powszechna: zrealizowano 381 przedsięwzięcia, uczestniczyły 9 647 osoby,
- działalność popularyzatorska: zrealizowano 95 przedsięwzięć, uczestniczyło 4 987 osób.

Ogółem w 2019 roku zrealizowano 1 443 przedsięwzięcia, w których uczestniczyło 34 891 osób. Do najważniejszych przedsięwzięć turystyczno-krajoznawczych organizowanych przez środowisko wojskowe w 2019 roku należały:

- 55 Centralny Rajd Turystyczny Wojska Polskiego na Orientację „BIESZCZADY 2019”,
- XX Ogólnopolskie Zawody Sprawnościowo-Obronne „BIESZCZADY 2019”,
- XLIX Rajd Górski Wojska Polskiego „SUDETY 2019”,
- XXII Rodzinny Rajd Górski Wojska Polskiego „TATRY 2019”,
- XX Ogólnopolskie Rodzinne Zawody Strzeleckie Wojska Polskiego „TATRY 2019”,
- XX Rodzinny Spływ Kajakowy Wojska Polskiego „ZBRZYCA – CHOCINA – BRDA 2019”.

Tradycyjnie, jak co roku podsumowano działalność turystyczno-krajoznawczą prowadzoną w środowisku wojskowym. Przyznano następujące wyróżnienia honorowe:

- Wojskowy Oddział PTTK Roku:
 - Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie 5. Kresowego Batalionu Saperów w Krośnie Odrzańskim,
- Wojskowe Koło PTTK Roku:
 - Wojskowe Koło PTTK „Jantar” przy Klubie 8. Kołobrzесьkiego Batalionu Saperów w Dziwnowie – POW PTTK w Wałczu,
 - Wojskowe Koło PTTK nr 34 przy Klubie Dowództwa Garnizonu Warszawa – SWO PTTK w Warszawie.
 - Wojskowe Koło PTTK nr 1 przy Klubie Batalionu Dowodzenia Wielonarodowej Brygady w Lublinie – OW PTTK Lublin,
- Wojskowy Klub PTTK Roku:

- Wojskowy Klub Turystyki Motorowej „Kraak” – OW PTTK im. gen. Józefa Bema przy Klubie 6. BPD w Krakowie,
- Wojskowy Klub Turystów Wodnych PTTK przy Klubie 3. Batalionu Drogowo-Mostowego w Chełmnie,
- Wojskowa Turystka Roku:
 - Bożena JAROSZ – OW PTTK przy Klubie 4. RBLog. we Wrocławiu
- Wojskowy Turysta Roku:
 - Wiesław WRÓBEL – OW PTTK im. Twierdzy Przemyśl przy Klubie 5. Batalionu Strzelców Podhalańskich w Przemyślu.

Najważniejszym kierunkiem działalności komisji między posiedzeniami było przygotowywanie i organizacja centralnych przedsięwzięć turystyczno-krajoznawczych realizowanych w Wojsku Polskim. Od opracowania złożenia programowo-organizacyjnych, koncepcji i programu imprez do realizacji we współpracy z odpowiedzialnymi za organizację Oddziałami Wojskowymi PTTK. Komisja ZG PTTK do Współpracy z Wojskiem Polskim otrzymała w okresie sprawozdawczym dofinansowanie z ZG PTTK na prowadzenie działalności i przedsięwzięcia realizowane przez środowisko wojskowe.

Przydzielone środki na działalność bieżącą komisji:

- w 2019 roku – 8000,00 zł (wykorzystano – 8265,67 zł).

Przydzielone środki na dofinansowanie przedsięwzięć statutowych:

- w 2019 roku – 5000,00 zł (wykorzystano – 5000,00 zł, zadanie zaplanowane było do realizacji przez Oddział Wojskowy PTTK w Lublinie, jednakże na nasz wniosek Sekretarz Generalny przesunął środki do rozliczenia przez Komisję).

Otrzymane środki w wysokości 13000,00 tysięcy, zostały przekroczone o 265,67 złotych. Wszystkie dotacje zostały wydatkowane i rozliczone zgodnie z obowiązującymi przepisami.

5.2. Działalność środowiskowa (spółdzielnie mieszkaniowe, tereny wiejskie, policja i straż graniczna)

W roku 2019 z Komisją Środowiskową współpracował opiekun z ramienia Zarządu Głównego PTTK, Waldemar Osypiuk, od maja Adam Jędras oraz – z ramienia Komisji Rewizyjnej PTTK – Andrzej Kudlaszyk. Opiekę nad Komisją z ramienia Biura ZG PTTK sprawowała Karolina Rukat. Z Komisją stale współpracował Włodzimierz Szafiński - członek honorowy PTTK.

Komisja realizowała zadania przydzielone poszczególnym członkom, ujęte w Planie Pracy zatwierdzonym na rok 2019. W roku 2019 komisja odbyła 2 spotkania plenarne:

1. 15 lutego 2019 r. w Warszawie. Na posiedzeniu omówiono realizację zadań w roku 2018 oraz propozycje do planu pracy komisji na rok 2019. Komisja Środowiskowa ustanowiła Honorowe Dyplomy Złotowicza, które to po raz pierwszy zostaną wręczone na XX Ogólnopolskim Zlocie Oddziałów i Kół Środowiskowych w Ostrowie Wlkp. W spotkaniu uczestniczył dodatkowo Jarosław Orzech - kierownik Stanicy PTTK w Bachotku, organizator XV Ogólnopolskiego Zlotu Młodzieży Wiejskiej PTTK. Komisja omówiła program Zlotu i jego regulamin. Oprócz Pawła Mamrota, który usprawiedliwił swoją nieobecność, w posiedzeniu wzięli udział wszyscy członkowie komisji oraz osoby współpracujące i opiekunowie komisji z ramienia ZG i GKR PTTK.
2. 13 grudnia 2019 r. w Warszawie. W ramach posiedzenia komisji omówiono realizację imprez wynikających z planu pracy na rok 2019 oraz propozycje planu pracy komisji na rok 2020. Oprócz Lecha Drozdzińskiego i Pawła Mamrota, w spotkaniu uczestniczyli pozostali członkowie komisji i opiekun z ramienia GKR: Andrzej Kudlaszyk, Włodzimierz Szafiński - członek honorowy PTTK oraz Kamil Barwacz - Prezes Koła Grodzkiego PTTK z Oddziału Krakowskiego, a także Elżbieta Matusiak-Gordon. Członkowie komisji wzięli udział w uroczystym zakończeniu ogólnopolskiego konkursu plastycznego "Polskie Krajobrazy", spotkaniu z laureatami i otwarciu wystawy nagrodzonych prac.

Członkowie komisji spotykali się również w zespołach w celu:

- uczestniczenia w imprezach objętych patronatem komisji,

- udziału w XV Ogólnopolskim Zlocie Młodzieży Wiejskiej PTTK w Bachotku,
- udziału w XX Ogólnopolskim Zlocie Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK w Ostrowie Wlkp.

Działalność w środowisku spółdzielni mieszkaniowych i wsi

W dniach 10-12 maja 2019 r. odbył się XV Ogólnopolski Zlot Młodzieży Wiejskiej PTTK w Stanicy Wodnej PTTK w Bachotku na poj. Brodnickim, organizowany przez Oddział PTTK w Brodnicy. W Zlocie udział wzięło 14 szkolnych klubów PTTK, z tego 9 z Oddziału PTTK w Żarnowie. Impreza obfitowała w imprezy rekreacyjne: sprawnościowa kajakiem na czas, strzelanie z wiatrówki i łuku, rzuty do celu, bieg w workach. Konkurencje te cieszyły się dużym zainteresowaniem. W drugim dniu uczestnicy zwiedzali Brodnicki Park Krajobrazowy, maszerując 6-km ścieżką dydaktyczną, a następnie odwiedzili Brodnicę, biorąc udział w ciekawej grze terenowej przygotowanej przez harcerzy. Tradycyjnie uczestnicy zaprezentowali swój teren w ramach ciekawych pokazów artystycznych. Pierwsze miejsce zajęła drużyna z Łomnicy, drugie drużyna z Mastek. Podczas Zlotu odbyło się spotkanie członków komisji i Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego PTTK, Adama Jędrasa z opiekunami drużyn SKKT PTTK.

W Podlesicach w ośrodku "Gościniec Jurajski " 15 czerwca 2019 r. odbył się XVII Piknik Osób Niepełnosprawnych ze środowisk spółdzielni mieszkaniowych woj. śląskiego. Wzięło w nim udział ok. 500 osób niepełnosprawnych wraz z rodzinami ze spółdzielni mieszkaniowych oraz spoza nich, organizowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Katowicach oraz Prezesa Związku Rewizyjnego. Tradycyjnie losowano rowerki dla niepełnosprawnych ufundowane przez katowicki Oddział PCK. Po części oficjalnej imprezy nastąpiły występy artystyczne uczestników, wspólne zabawy, hipoterapia i zajęcia plastyczne.

38 Zjazd Rodzinny Mieszkańców Osiedli Spółdzielczych Województwa Śląskiego odbył się wg innego scenariusza - w formie zabawy i rekreacji w Żorach w miasteczku Twinpigs. Impreza cieszyła się dużym powodzeniem i uczestniczyło w niej ok. 1600 osób z p. 20 spółdzielni mieszkaniowych. Obie imprezy odbyły się przy czynnym udziale członka komisji, Haliny Bryły.

W dniach 11-13 października 2019 r. odbył się XX Ogólnopolski Zlot Oddziałów i Kół Środowiskowych PTTK w Ostrowie Wielkopolskim. Organizatorem był Oddział PTTK w Ostrowie Wielkopolskim oraz Koło PTTK nr 3 "MILA" przy ZT NSZZ Policjantów w Ostrowie Wlkp., a także Komisja Środowiskowa ZG PTTK. Odbył się na terenie kompleksu hotelowego "Borowianka". Komandorem Zlotu był Grzegorz Serbakowski. W ramach Zlotu odbyły się spotkania integracyjne, biesiada, 2 wycieczki krajoznawcze do wyboru, wykład Pawła Andersa dot. Wielkopolski Południowej oraz Powstania Wielkopolskiego. W niedzielę uczestnicy mieli okazję zwiedzić jeden z najnowocześniejszych i ciekawszych obiektów Powiatowej Straży Pożarnej w Ostrowie Wielkopolskim.

W 2019 roku komisja zainicjowała Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla dzieci "Polskie Krajobrazy". Na konkurs wpłynęły 233 prace. W dniu 13 grudnia 2019 r. w siedzibie Zarządu Głównego PTTK odbyło się podsumowanie konkursu, spotkanie z laureatami i ich opiekunami, a także otwarcie wystawy pokonkursowej. W I kategorii (klasy I-IV) pierwsze miejsce zajęła praca Cezarego Ciosa nadesłana z woj. lubelskiego, a w II kategorii (klasy V-VIII) zwyciężyła praca Aleksandry Katy z woj. łódzkiego. W podsumowaniu uczestniczyli: prezes Zarządu Głównego PTTK Jerzy Kapłon, Sekretarz Generalny ZG PTTK Adam Jędras, a także przewodniczący Komisji Środowiskowej Ryszard Kunce. Nagrody dla zwycięzców ufundowała Katowicka Spółdzielnia Mieszkaniowa, której przedstawicielem jest Halina Bryła - członek naszej komisji oraz Zarząd Główny PTTK.

Działalność w środowisku policji i straży granicznej

Komisja patronowała i uczestniczyła w kilku imprezach o zasięgu ogólnopolskim skierowanych do środowiska służb mundurowych. Współorganizatorami tych przedsięwzięć była Komisja Turystyki w resorcie spraw wewnętrznych, której przewodniczy Członek Komisji Środowiskowej ZG PTTK Kazimierz Rabczuk.

W dniach 8-11 maja 2019 r. odbył się w Broku XXXIII Zlot Aktywu Turystycznego resortu spraw wewnętrznych. Uczestniczyło w nim 35 przedstawicieli Kół i Klubów PTTK działających w jednostkach Policji i Straży Granicznej w całym kraju. Uczestnicy zwiedzali niekonwencjonalne miejsca w obrębie Warszawy i jej okolic: Muzeum Gwizdka, Muzeum Zbrojeniowe na Zamku w Liwie, Muzeum Rolnictwa i Skansen w Ciechanowcu, grodzisko na Bródnie, Muzeum Praskie, Pomnik Praskiej Kapeli Podwórkowej, dzielnice – Wolę i Żoliborz.

W dniach 16-22 czerwca 2019 r. odbył się 48 Ogólnopolski Rajd Górski Szlakami Obrońców Granic w miejscowości Bartkowa-Posadowa nad jez. Rożnowskim. Honorowy patronat objął Minister Spraw Wewnętrznych, a w Komitecie Organizacyjnym był członek komisji, Kazimierz Rabczuk. W imprezie uczestniczyły 232 osoby w ramach 16 drużyn pieszych i 1 rowerowej. Uczestnicy Rajdu wzięli udział w instruktażu pierwszej pomocy, egzaminie z topografii, konkursie piosenki rajdowej. Puchar Prezesa ZG PTTK otrzymała drużyna Koła PTTK "Bobry" przy KPP w Drawsku Pomorskim. Zweryfikowanych zostało 71 książeczek GOT.

W dniach 24-28 września 2019 r. odbył się XXVII Rajd Górski Służb Mundurowych resortu spraw wewnętrznych "Szkłarska Poręba 2019". Uczestniczyło w nim 420 osób w ramach 35 drużyn pieszych. Uczestnicy wędrowali szlakami pieszymi oraz brali udział w różnych konkursach: strzeleckim, rzutem lotkami, do celu, piosenki turystycznej, sprawdzianie wiedzy o terenie, a dla dzieci odbyła się olimpiada sportowa. Puchar Prezesa ZG PTTK zdobyła drużyna "ORŁY II" z Komendy Stołecznej Policji. Na Rajdzie zdobywano odznaki GOT, zweryfikowano 72 książeczki GOT, a także wręczono legitymacje PTTK. Komandorem Rajdu był Grzegorz Serbakowski - członek Komisji Środowiskowej ZG PTTK.

W dniach 20-23 czerwca 2019 r. odbył się XVIII Spływ Kajakowy Służb Mundurowych resortu spraw wewnętrznych "Piława 2019". W spływie uczestniczyło 18 osób.

Komisja postanowiła ująć w planie pracy na rok 2020 dotychczasowe imprezy i dodatkowo włączyć do kalendarza imprez V Ogólnopolską konferencję popularno-naukową pt. "Praca i życie codzienne mieszkańców Środkowego Nadpilicza" oraz spływ kajakowy Pilicą towarzyszący imprezie. Konferencja na p. 100 osób odbędzie się w dniach 18-19 lipca 2020 r. w Gminie Aleksandrów.

W roku 2019 komisja wręczyła pierwsze Dyplomy Złotowicza dla najbardziej aktywnych uczestników naszych Złotów. Ponadto komisja zamieszczała informacje o swoich działaniach na stronie internetowej, a także kontynuowała weryfikowanie spisu naszych jednostek.

V. Działalność gospodarcza

1. Warunki prowadzenia

W dniu 2 marca 2019 r. ZG PTTK przyjął uchwałę nr 96/XIX/2019 w sprawie budżetu Towarzystwa w 2019 r. Uchwała ta oraz zmiany wprowadzone 6 lipca (uchwała 129/XIX/2019) i 14 grudnia (uchwała 145/XIX/2019), stały się podstawą działalności gospodarczej PTTK w roku 2019.

2. Potencjał

Na majątek Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego składa się majątek rzeczowy (środki trwałe) i majątek finansowy (udziały w spółkach).

1) Majątek trwały PTTK

PTTK na dzień 31 grudnia 2019 r. posiadało w swoim zarządzie 163 nieruchomości. Nieruchomości wykorzystywane były na działalność gospodarczą, która była prowadzona w 115 obiektach, w tym w 87 obiektach hotelarskich (hotele, domy wycieczkowe, schroniska, campingi, domy turysty, stacje wodne, ośrodki turystyczne itd.), 3 obiektach gastronomicznych. Pozostałe 25 nieruchomości stanowiły obiekty czasowo nieczynne, działki gruntu niezabudowane lub zabudowane urządzeniami niezbędnymi do prowadzenia działalności gospodarczej (ujęcia wody, oczyszczalnie ścieków itp.) oraz obiekty wykorzystywane na cele biurowe. Zaznaczyć należy, że w niektórych przypadkach działalność obiektu prowadzona jest w oparciu o kilka nieruchomości.

Majątek trwały w wartościach ewidencyjnych brutto na koniec 2019 r. wykazuje wzrost w porównaniu do 2018 r. o 1 756,2 tys. zł z kwoty 160 305,40 tys. zł w 2018r. do kwoty 162 061,62 tys. zł w roku 2019, co stanowi ok. 1,10% przyrost. Na stan ten wpływ miały zwiększenia majątku z tytułu rozliczenia poniesionych nakładów inwestycyjnych (szczegółowa informacja w części sprawozdania dotyczącej prac inwestycyjno-remontowych) i zakupów inwestycyjnych oraz sprzedaż DT PTTK w Szczyrku oraz DW PTTK w Szczawnie –Zdroju, jak i likwidacji zużytych środków trwałych. Majątek trwały w wartościach netto na koniec 2019 r. (tzn. z uwzględnieniem umorzeń) wykazuje niewielki spadek w stosunku do 2018r. z kwoty 71 791,61 tys. zł do kwoty 70 870,46 tys. zł, tj. o 921,15 tys. zł, co stanowi zniżkę o 1,28%.

Szczegółowe informacje na temat wartości majątku trwałego PTTK opracowane na podstawie sprawozdań zbiorczych ZG PTTK w kwotach brutto i netto w rozbiciu na poszczególne jednostki PTTK zawarte są w tabeli nr 15.

Wartość amortyzacji w latach 2018-2019 w rozbiciu na jednostki wewnętrzne PTTK przedstawiono w tabeli nr 16. Jak wynika z tabeli spadek amortyzacji na koniec 2019 r. w porównaniu do końca 2018 r. wynosi 220,28 tys. zł, co stanowi 4,65%. Jedną z przyczyn niniejszego spadku była ww. sprzedaż majątku trwałego.

Informację na temat rzeczowego majątku trwałego, jaki posiadają spółki z większościovym kapitałem PTTK w wartościach brutto i netto, przedstawia tabela nr 17. Wynika z niej, że w spółkach na koniec roku 2019 wartość rzeczowego majątku trwałego brutto wynosiła 38 171,99 tys. zł, co w porównaniu z rokiem 2018, kiedy wartość ta wynosiła 37 905,95 tys. zł, oznacza wzrost o 0,70%. W wartościach netto (z uwzględnieniem umorzeń) na koniec 2019 roku majątek trwały spółek wynosił 18 096,24 tys. zł, co w porównaniu z rokiem 2018, w którym wartość ta wynosiła 18 885,20 tys. zł, oznacza spadek o 4,18%.

2) Majątek finansowy

Poza majątkiem rzeczowym, PTTK posiada również majątek finansowy w postaci udziałów w spółkach prawa handlowego. Na koniec roku 2019 wartość udziałów PTTK w funkcjonujących 4 spółkach nie uległa zmianie w stosunku do roku 2018 i wynosiła łącznie 11 768,50 tys. zł. roku 2019 PTTK nie wносиło dopłat do kapitału zakładowego spółek prawa handlowego i według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. dopłaty nie występują. Wysokość kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2018-2019 przedstawia tabela nr 18.

PTTK, poza udziałami w spółkach wymienionych wyżej, posiada również udziały w 12 innych spółkach, które nie prowadzą działalności gospodarczej, bądź też nigdy tej działalności nie podjęły. Kapitał zaangażowany w te spółki, na koniec 2019 r. wynosił łącznie 262,6 tys. zł. Całość udziałów jest objęta odpisem księgowym aktualizującym ich wartość.

3) Wyniki działalności spółek z udziałem kapitału PTTK

Łączny (wstępny) wynik finansowy brutto w roku 2019 osiągnięty przez funkcjonujące spółki z udziałem kapitału PTTK stanowił kwotę 1 341,58 tys. zł (w tym zysk ze zbycia środków trwałych w kwocie 1 245,50 tys. zł). W porównaniu z łącznym wynikiem finansowym brutto osiągniętym przez te spółki w roku 2018 – kwota 2 878,60 tys. zł (w tym zysk ze zbycia środków trwałych w kwocie 2 640,18 tys. zł), wynik ten zmalał o 53,39%. Zmniejszenie wyniku spowodowane jest w głównej mierze stratą finansową w wysokości 1 070,60 tys. zł wykazaną przez spółkę Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK sp. z o.o. Ponadto warto zaznaczyć, że wypracowany wynik finansowy uwzględnia czynsz dzierżawny dla ZM PTTK, który łącznie w 2019 r. wyniósł 7 146,29 tys. zł (wzrost w porównaniu do roku 2018 o 2,92%). W 2019 roku opłaty za korzystanie ze znaku PTTK nie występują.

W 2018 r. spółki zobowiązane były do dokonania wpłat na działalność statutową PTTK (w tym również Oddziałów PTTK) w kwocie 2 099,02 tys. zł (wpłaty dokonywane w 2019 r. dotyczą sprawozdania finansowego za rok 2018). W porównaniu z rokiem 2018, kiedy to na działalność statutową PTTK spółki zobowiązane były wpłacić kwotę 1 547,84 tys. zł (wpłata dokonana w roku 2018, ale dotycząca sprawozdania finansowego za rok 2017), wysokość wpłaty na działalność statutową PTTK w roku 2019 zwiększyła się o 35,61 %.

Szczegółową informację o wynikach działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2018–2019 przedstawia tabela nr 19.

3. Stan prawny majątku

Na koniec 2019 r. PTTK zarządzało 163 nieruchomościami, które posiadały następujący status prawny:

- własność gruntu i budynków: 56 nieruchomości,
- współwłasność gruntu i własność budynków: 25 nieruchomości,
- wieczyste użytkowanie gruntu i własność budynków: 41 nieruchomości,
- wieczyste współużytkowanie gruntu: 1 nieruchomość,
- wieczyste użytkowanie gruntu i budynków: 12 nieruchomości,
- dzierżawa gruntu i własność budynków: 8 nieruchomości,
- bezpłatne użytkowanie gruntu /służebność/ i własność budynków: 1 nieruchomość,
- zarząd i użytkowanie: 5 nieruchomości,
- użyczenie: 1 nieruchomość,
- własność oddziałów PTTK: 9 nieruchomości,
- wieczyste użytkowanie na rzecz oddziałów PTTK: 1 nieruchomość,
- własność innych osób prawnych: 3 nieruchomości.

W roku 2019 kontynuowane były postępowania związane z ustaleniem statusu prawnego nieruchomości położonych na terenie Tatrzańskiego Parku Narodowego, w tym: zamiana gruntów z TPN, zasiedzenie gruntów, na których usytuowane są schroniska Morskie Oko i Roztoka oraz utrzymanie w strukturach Towarzystwa schronisk na Hali Kondratowej oraz Ornaku, w stosunku do których TPN rości sobie prawa, podważając zasadność uzyskania przez PTTK praw wieczystego użytkowania gruntów. W tej sytuacji pozytywną informacją jest fakt podpisania pomiędzy PTTK a TPN porozumienia, w którym Tatrzański Park Narodowy deklaruje zwrot poniesionych przez PTTK nakładów inwestycyjnych w schronisku na Hali Kondratowej, w przypadku niekorzystnego dla Towarzystwa wyroku sądowego i przejęcia tego obiektu przez TPN.

W trakcie realizacji jest również podjęta w roku 2017 ochrona posiadania budynku PKL na Kasprowym Wierchu. PTTK w sporze z TPN i PKL jest reprezentowane przez Kancelarię Prawną Tomasz Korpusiński i Współpracownicy z siedzibą w Krakowie.

W 2019 r. kontynuowano postępowania sędowo-administracyjne bądź sądowe w następujących sprawach:

- przed NSA w Warszawie dot. skargi kasacyjnej PTTK na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 15 marca 2017 r. dopuszczającej Komitet dla Spraw Turystyki – Zarząd Główny PTTK do bezpłatnego korzystania z gruntów leśnych państwowego gospodarstwa

- leśnego o aktualnej powierzchni 7,68 ha, położonego obecnie w Nadleśnictwie Maskulińskim z przeznaczeniem na uruchomienie ośrodka turystyki wodnej w Rucianem-Nida,
- przed Sądem Rejonowym w Piszcu przeciwko Fundacji na rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Mazurskiego Parku Krajobrazowego i Dorzecza Krutyni o stwierdzenie, że PTTK nabyło przez zasiedzenie z dniem 7 maja 1997r. prawo własności nieruchomości zabudowanej położonej w miejscowości Ukta,
 - dwa postępowania przed Sądem Rejonowym w Zielonej Górze o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu z dnia 17 grudnia 2012 r. dot. sprzedaży nieruchomości PTTK w Żaganiu i braku wywiązywania się z realizacji zobowiązań płatniczych przez bezpośrednich nabywców oraz odrębne przeciwko obecnemu dłużnikowi hipotecznemu,
 - przed Sądem Okręgowym w Warszawie z powództwa nabywcy nieruchomości PTTK „Andrzejówka” przeciwko PTTK – roszczenie oddalone,
 - dwa postępowania przed Sądem Rejonowym w Sopocie w sprawie z powództwa PTTK przeciwko Gminie Miastu Sopot o ustalenie, iż aktualizacja opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości położonych w Sopocie (DT PTTK oraz OC PTTK) nie została skutecznie dokonana,
 - dwa postępowania przed Sadem Rejonowym w Sopocie w sprawie z powództwa PTTK przeciwko Gminie Miastu Sopot o ustalenie, iż aktualizacja opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości położonych w Sopocie (DT PTTK oraz OC PTTK) należna jest w wysokości niższej niż zaproponowana przez Prezydenta Miasta Sopotu,
 - przed Sądem Rejonowym w Lublinie z powództwa PZU S, A. w Warszawie o zapłatę – sprawa umorzona,
 - przed Sądem Rejonowym w Nowym Targu z wniosku Pienińskiego Oddziału PTTK w Szczawnicy o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości zabudowanej schroniskiem PTTK „Pod Bereśnikiem” w Szczawnicy, sprawa zakończona,
 - przed Sądem Rejonowym w Świnoujściu z wniosku Oddziału PTTK w Międzyzdrojach o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie prawa użytkowania wieczystego nieruchomości położonej w Międzyzdrojach przy ul. Dąbrówki, sprawa zakończona.

Przedmiotem pracy w zakresie zagadnień prawnych w 2019 r. była również następująca problematyka: kontynuacja prac związanych z opracowaniem projektu wzoru umowy poddzierżawy zawieranej przez dzierżawców obiektów PTTK z osobami trzecimi (prace ukończone); opracowanie projektu wzoru umowy dzierżawy zawieranej przez ZM PTTK ze spółkami PTTK (prace ukończone); wydania przez PTTK Fundacji na rzecz Ochrony Przyrody i Krajobrazu Parku Krajobrazowego i Dorzecza Krutyni części nieruchomości zajmowanej przez PTTK w Ukcie (Stacja Wodna PTTK w Ukcie); sprawy związane ze Spółką Wodną "Łeba" w Łebie (w tym: rezygnacji przez PTTK z członkostwa, projektu zmian Statutu Spółki); związana ze zgromadzeniami wspólników spółek z większościami udziałem PTTK (w tym: odbywania ZZW poza siedzibami spółek; jawności bądź tajności głosowania; podejmowania uchwał większością głosów - bezwzględna większość głosów); dopłaty przewidziane w umowach oraz zmiany polegające na wprowadzeniu postanowienia przewidującego możliwość nałożenia dopłat.

Prowadzone było również działanie w zakresie wykreślenia obciążeń hipotecznych związanych ze spłatą pożyczek inwestycyjnych na rzecz WFOŚiGW we Wrocławiu (Hala Szrenicka).

W związku z likwidacją Oddziału Puławskiego PTTK, na mocy Uchwały Prezydium ZG PTTK z dnia 13 czerwca 2017 r. ZM PTTK przyjął inicjatywę środowiska naukowego i eksploatorów kręgów polarnych (popartą przez wojewodę lubelskiego oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego) w sprawie utworzenia w dotychczasowym Muzeum Regionalnym PTTK w Puławach – Muzeum Badań Polarnych, zaś zbiory muzealne PTTK po zakończeniu procesu inwentaryzacji, zostaną odrębnie eksponowane w przedmiotowej placówce (prace w toku).

W 2019 r. Zarząd Majątkiem PTTK kontynuował podpisaną w 2017r. z radcą prawnym Tomaszem Korpusińskim reprezentującym Kancelarię Prawną „Korpusiński i Wspólnicy” w Krakowie umowę dotyczącą konsultacji, sporządzania

opinii prawnych, prowadzenia negocjacji z osobami trzecimi, reprezentowania PTTK w sprawach sądowych i przed innymi właściwymi organami.

W roku 2019 PTTK podjęło działania związane z uporządkowaniem stanu prawnego nieruchomości PTTK, będących w gestii Oddziałów PTTK. W uzgodnieniu z oddziałami i jednostkami regionalnymi PTTK monitorowano stan prawny nieruchomości stanowiących ich własność lub będących w wieczystym użytkowaniu.

W 2019 roku prowadzone były sprawy dotyczące:

- rezygnacji z prawa pierwokupu przez PTTK nieruchomości, dotyczyło to:
 - Oddziału w Suwałkach im. Jerzego Klimko – sprawa zakończona uchwałą nr 56/XIX/2019,
 - Oddziału Mazurskiego w Elku – sprawa zakończona uchwałą nr 66/XIX/2019,
 - Oddziału w Stroniu Śląskim – sprawa zakończona uchwałą nr 68/XIX/2019,
 - Oddziału w Opatowie – sprawa w toku,
 - Oddziału im. E. Kaleniewicza w Warcie – sprawa w toku,
 - uregulowania stanu prawnego nieruchomości:
 - Oddział w Międzyzdrojach – sprawa zakończona uchwałą nr 72/XIX/2019,
 - Oddział w Słupsku – sprawa w toku,
 - Oddział im. J. Klimko w Suwałkach "Stary Folwark" – sprawa w toku.

4. **Formy zarządzania majątkiem**

Zarządzanie majątkiem PTTK odbywa się poprzez wyodrębnione jednostki gospodarcze ZG PTTK, działające na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym oraz poprzez spółki z udziałem kapitału PTTK. Na dzień 31 grudnia 2019 r. 163 nieruchomości PTTK były zarządzane przez:

- ZM PTTK – 158 nieruchomości,
- OZGT PTTK w Krakowie – 4 nieruchomości,
- CFK PTTK w Łodzi – 1 nieruchomość.

Nieruchomości były zarządzane w systemie dwu- lub trzystopniowym w układzie jednostka zarządzająca – dzierżawca lub jednostka zarządzająca – dzierżawca – poddzierżawca. Spośród 158 nieruchomości zarządzanych przez Zarząd Majątkiem PTTK 140 nieruchomości (w tym nakłady PTTK poniesione na 14 nieruchomościach gruntowych stanowiących hipoteczną własność, bądź będących w wieczystym użytkowaniu Oddziałów terenowych PTTK lub innych osób prawnych) zostały przekazane w dzierżawę spółkom prawa handlowego: Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK w Jeleniej Górze (18 nieruchomości), Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu (80 nieruchomości), Mazury PTTK w Olsztynie (28 nieruchomości), Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK w Sanoku (12 nieruchomości) oraz Oddziałowi PTTK w Gorlicach (2 nieruchomości). Dodatkowo spółce Schroniska i Hotele PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu przekazano w zarząd powierniczy 3 nieruchomości PTTK (domy turysty PTTK w Zakopanem, Szczyrku i Wiśle) z czego w dniu 5 grudnia 2019 r. dokonano sprzedaży Domu Turysty PTTK w Szczyrku. Tak więc, na koniec grudnia 2019 r. spółka posiadała w zarządzie powierniczym 2 nieruchomości (domy turysty PTTK w Zakopanem i Wiśle). W bezpośrednim zarządzie ZM PTTK było 16 nieruchomości.

5. **Nadzór nad sprawami majątkowymi**

Zgodnie ze Statutem PTTK wszystkie sprawy prawno-majątkowe (obciążanie hipoteki, sprzedaż, nabycie itp.) pozostają w wyłącznej gestii Zarządu Głównego PTTK, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w formie uchwał. Realizacją uchwał ZG PTTK w sprawach majątkowych zajmują się: Biuro ZG PTTK, ZM PTTK lub inne jednostki, spółki z większościowym udziałem kapitału PTTK. Realizacja uchwał odbywa się pod nadzorem Sekretarza Generalnego i Skarbnika ZG PTTK.

W ramach nadzoru nad sprawami majątkowymi, centralnie nadzorowane są ponadto realizacje przyjętych na dany rok i zatwierdzonych przez Zarząd Główny PTTK planów zadań inwestycyjno-remontowych w obiektach PTTK, finansowanych zarówno ze środków własnych, jak i pozyskanych z zewnątrz, planów zadań służących ochronie środowiska przewidzianych do sfinansowania w ramach budżetu ZG PTTK, płatności podatków od nieruchomości, opłat za wieczyste użytkowanie i inne zobowiązania publiczno-prawne dotyczące nieruchomości PTTK. Ponadto, wspólnie

z zarządami spółek PTTK porządkowane i regulowane są sprawy własnościowe powierzonych nieruchomości, ubezpieczanie majątku, prowadzenie sprawozdawczości. Od 1999 r. corocznie dodatkowo prowadzona jest przez Zarząd Majątkiem PTTK analiza ekonomiczna działalności obiektów PTTK, obejmująca nieruchomości będące w ewidencji PTTK oraz nieruchomości będące w ewidencji spółek PTTK. Analiza ekonomiczna jest przeprowadzona na szczeblu jednostki zarządzającej (spółka, oddział) oraz Zarządu Majątkiem PTTK. W analizie uwzględniana jest część ekonomiczna obejmująca przychody uzyskiwane z danego obiektu, koszty jego działalności, nakłady remontowe i inwestycyjno-modernizacyjne poniesione w tym obiekcie oraz część informacyjną zawierającą m.in. informacje o czasie trwania umowy, obłożeniu itp.

W związku z rozporządzeniem Komisji UE dotyczącym pomocy de minimis, Zarząd Majątkiem PTTK gromadzi informacje i monitoruje wartość pomocy de minimis otrzymanej przez PTTK. Uzyskana pomoc dotyczy odroczenia terminów płatności podatków od nieruchomości, rozłożenia ich na raty bądź ich umorzenia, przesunięcia terminu opłat za wieczyste użytkowanie, rozłożenia na raty odsetek od zobowiązania dot. wykupu nieruchomości, dofinansowania uczestnictwa w targach i wystawach za granicą itp. Informacja o otrzymanej pomocy de minimis jest dokumentem załączanym każdorazowo do wniosków składanych przez PTTK, jak i Spółki PTTK, dotyczących ubiegania się o udzielenie takiej pomocy.

6. Prace inwestycyjne, efekty

Zarząd Majątkiem PTTK

W 2019 roku działalność inwestycyjno-remontowa Zarządu Majątkiem PTTK prowadzona przy współpracy ze spółkami kapitałowymi PTTK koncentrowała się na zapewnieniu bezpieczeństwa mienia i osób przebywających w obiektach PTTK. Główne działania jak dotychczas skupiały się na poprawie i utrzymaniu właściwego stanu technicznego obiektów, podnoszeniu ich standardu z uwzględnieniem pomieszczeń sanitarnych, spełnianiu wymogów przepisów budowlanych oraz przepisów przeciwpożarowych, porządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej, a także na realizacji inwestycji związanych z ochroną środowiska.

W ramach planu zadań służących ochronie przyrody w 2019 r., przy wsparciu środków budżetowych PTTK realizowano zadania inwestycyjno-remontowe w czterech spółkach PTTK z siedzibami w Jeleniej Górze, Nowym Sączu, Sanoku i Olsztynie.

Spółka SHiS PTTK w Jeleniej Górze w schronisku „Strzecha Akademicka” kontynuowała kilkuletnią inwestycję proekologiczną pod nazwą „Poprawa charakterystyki energetycznej budynku schroniska”. Zadanie to wspierane było także w ramach środków PTTK pochodzących z amortyzacji. Wartość wykonanych w roku sprawozdawczym prac wyniosła 459 676,00 zł, w tym środki budżetowe PTTK to kwota w wysokości 267 960,00 zł, a środki PTTK poniesione w ramach planu inwestycyjno – remontowego (finansowanego z amortyzacji) to kwota w wysokości 191 716,00 zł. Kolejnym zadaniem realizowanym w ramach planu ekologicznego była kontynuacja przedsięwzięcia pn. „Remont kolektora ścieków - przywrócenie ruchu technologicznego oczyszczalni ścieków” w schronisku „Pod Łabskim Szczytem”. Zgodnie z przyjętymi założeniami na zadanie to ze środków PTTK przeznaczonych na remont wydatkowano 304 500,00 zł, a w ramach środków inwestycyjnych poniesiono 81 200,00 zł z przeznaczeniem na wykonanie instalacji kolektorów słonecznych fotowoltaicznych dostarczających prąd dla oczyszczalni ścieków oraz budynku schroniska. Nowym koniecznym do wykonania zadaniem proekologicznym był remont technologicznej części oczyszczalni ścieków schroniska na Hali Szrenickiej. I etap prac remontowych rozpoczęto w ostatnim kwartale 2019r. Środki PTTK w wysokości 152 250,00 zł przeznaczone na ten cel zapewniono w planie zadań służących ochronie przyrody zgodnie z listopadową korektą budżetu ZG PTTK na 2019r. II etap robót będzie kontynuowany w roku 2020.

W ramach planu ekologicznego Spółki SiH PTTK „Karpaty” w Nowym Sączu w 2019 r. kontynuowano modernizację oczyszczalni ścieków w schronisku na Przehybie - wysokość poniesionych nakładów to kwota 53 795,00 zł. Zrealizowano także nowe zadania w schronisku na Turbaczu, polegające na rozbudowie mechanicznej oczyszczalni ścieków i wymianie kotła c.o. Wysokość poniesionych środków PTTK to kwota 126 875,00 zł, natomiast środki PTTK pochodzące z amortyzacji to 6 200,00 zł, zatem wartość całkowita inwestycji wyniosła 133 075,00 zł. Bardzo ważnym, przygotowywanym od lat przedsięwzięciem proekologicznym, było rozpoczęcie w terenie inwestycji pod nazwą

„Wykonanie instalacji kanalizacji zewnętrznej ciśnieniowej i elektryfikacja schroniska PTTK na Hali Kondratowej”. Ze względu na długość budowanej infrastruktury technicznej oraz jej lokalizację w obszarze górskim o skalistym podłożu jest to projekt bardzo wymagający i trudny do realizacji. Wartość środków budżetowych wydatkowanych w roku 2019 na ten cel to kwota w wysokości 530 794,25 zł. Jest to pierwszy etap zadania.

Prace proekologiczne kontynuowane przez Spółkę BSiH PTTK w Sanoku wykonywane były równolegle w dwóch baczówkach: „Pod Honem” w Cisnej oraz w Jaworcu. Jak w roku ubiegłym, zakres przeprowadzonych robót obejmował termomodernizację obiektów, w tym m.in. wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, dokończenie wymiany pokrycia dachu gontu, docieplenie przegród zewnętrznych, a także modernizację instalacji grzewczej. W baczówce w Jaworcu rozpoczęto ponadto przygotowania do modernizacji oczyszczalni ścieków. Na zadania te w ramach środków PTTK wydatkowano nakłady w wysokości 221 500,25 zł, w tym 109 655,41 zł w Cisnej (z kwoty tej 49 820 zł rozliczono w ramach zaliczki przekazanej w 2018r.) oraz 111 844,84 zł w Jaworcu (z kwoty tej 52 793,70 zł rozliczono w ramach zaliczki przekazanej w 2018 r. Oprócz środków budżetowych w 2019r. na zadania termomodernizacyjne w ww. baczówkach Spółka wydatkowała środki finansowe pozyskane w ramach pożyczki WFOŚiGW w Rzeszowie w wysokości 200 432,93 zł, w tym 113 750 zł w Cisnej i 86 682,93 zł w Jaworcu.

W omawianym roku sprawozdawczym Spółka Mazury PTTK z siedzibą w Olsztynie kontynuowała i zakończyła realizację ważnego zadania mającego korzystny wpływ na środowisko. Zgodnie z planem zadań służących ochronie przyrody w SW we Wdzydzach Kiszewskich, dokonano wymiany pokryć dachowych z eternitu na blachodachówkę na 9 domkach campingowych oraz na pawilonie sanitarnym wraz z kotłownią. Wyroby zawierające azbest zutilizowano z zachowaniem obowiązujących przepisów. W związku z przekroczeniem środków finansowych zabezpieczonych na to zadanie w planie ekologicznym, część prac sfinansowano w ramach planu zadań inwestycyjno-remontowych ze środków pochodzących z amortyzacji. Całkowita wartość prac wraz z wynagrodzeniem Spółki z tytułu pełnienia funkcji inwestora zastępczego wyniosła 248 042,33 zł, w tym środki budżetowe PTTK to kwota w wysokości 228 375,00 zł, a środki poniesione w ramach amortyzacji to kwota w wysokości 19 667,33 zł.

Ogółem w ramach inwestycji i remontów służących ochronie przyrody w 2019 r. zrealizowano 15 zadań w 9 obiektach PTTK. Wartość środków PTTK poniesionych na zadania proekologiczne wyniosła 1 967 249,50 zł, w tym wartość prac inwestycyjnych to kwota 1 510 499,50 zł (wraz z zaliczką w wysokości 102 613,70 zł przekazaną jeszcze w 2018 r. Spółce BHiS PTTK w Sanoku), a wartość prac remontowych wyniosła 456 750 zł. Zbiorcze zestawienie poniesionych nakładów przedstawiono w tabeli nr 20.

Poza ww. przedsięwzięciami współfinansowanymi przede wszystkim z budżetu PTTK z ważniejszych inwestycji zrealizowanych w ramach planu zadań inwestycyjno-remontowych na 2019r. w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK, wymienić należy m.in. takie jak:

- termomodernizacja dachu w schronisku „Pod Muflonem” w Dusznikach-Zdroju,
- wymiana pokrycia dachu oczyszczalni ścieków przy schronisku na Hali Szrenickiej,
- dostosowanie obiektu do wymagań p.poż. w schronisku na Magurce,
- dostosowanie obiektu do wymagań p.poż. w schronisku „Murowaniec” na Hali Gąsienicowej,
- stabilizacja skarpy i drogi dojazdowej oraz modernizacja oczyszczalni ścieków w schronisku na Jaworzynie Krynickiej,
- dostosowanie obiektu do wymagań p.poż. w schronisku na Klimczoku,
- dostosowanie obiektu do wymagań p.poż. w schronisku „Kremenaros” w Ustrzykach Górnych,
- wykonanie studni głębinowej w baczówce w Jaworcu (I etap),
- wymiana pokrycia dachu na budynku głównym w OTW PTTK w Rucianem-Nidzie,
- budowa 6 szt. domków campingowych w SW w Sorkwicach (I etap),
- modernizacja dróg wewnętrznych w OC w Łebie,
- modernizacja pawilonu wielofunkcyjnego w OC Charzykowy,
- modernizacja domku campingowego typu „Szałas” w SW w Nowym Moście,
- wykonanie i montaż zew. schodów p.poż., montaż drzwi p.poż. i klap dymowych, zakup hydrantów skrzynek hydrantowych w DT w Warszawie,

- dostosowanie do wymogów p.poż. poprzez likwidację zabudowy korytarza II piętra budynku – siedziby PTTK przy ul. Senatorskiej w Warszawie,
- modernizacja kotłowni i dostosowanie budynku głównego do wymogów p.poż. w DW w Św. Katarzynie,
- modernizacja budynku gospodarczego nieruchomości PTTK w Puławach.

Całkowita wartość zadań inwestycyjnych i remontowych zrealizowanych w 2019r. w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK wyniosła 4 284 539,32 zł, w tym zadania inwestycyjne w kwocie 2 995 616,01 zł, zadania remontowe w kwocie 978 363,31 zł, a pozostałe koszty i wydatki poniesione w ramach planu zadań inwestycyjno-remontowych 310.560 zł.

Źródłem finansowania ww. zadań były następujące środki:

Zarządu Majątkiem PTTK	2 935 569,32 zł
Spółek PTTK zarządzających obiektami	1 218 496,66 zł
Inne źródła (Dzierżawcy, odszkodowanie PZU)	<u>130 473,34 zł</u>
OGÓLEM	4 284 539,32 zł

W 2019 roku w ramach planu zadań inwestycyjno-remontowych udało się łącznie wykonać 66 zadań w 45 obiektach PTTK.

OZGT PTTK w Krakowie

W 2019 r. OZGT PTTK w Krakowie zrealizował w swych obiektach prace inwestycyjno-remontowe o wartości 313 215,59 zł, w tym inwestycje wyniosły 307 475,516 zł, a remonty 5 739,98 zł. W ramach tych nakładów wykonano 3 zadań inwestycyjno-remontowych w 2 obiektach PTTK, a źródłem ich finansowania były środki własne OZGT PTTK. Do ważniejszych zadań należy zaliczyć modernizację kanalizacji podworca DT PTTK w Krakowie oraz modernizację podworca i wykonanie zabezpieczeń p.poż. w nieruchomości PTTK w Krakowie przy ul. Jagiellońskiej. W bieżącym roku sprawozdawczym w obiektach zarządzanych przez OZGT PTTK w Krakowie ponoszone były także nakłady inwestycyjno-remontowe finansowane ze źródeł zewnętrznych. Do najważniejszych prac należy zaliczyć modernizację podworca oraz prace inwestycyjno-remontowe w części hotelowej w DT PTTK w Krakowie.

CFK w Łodzi

W 2019 r. w siedzibie Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK mieszczącym się w zabytkowym budynku przy ul. Wigury 12 A w Łodzi zrealizowano prace polegające na zamontowaniu poręczy schodów wachlarzowych. Wartość wykonanych robót to wyniosła 24 .969,00 zł.

Zestawienie nakładów poniesionych w 2019 r. w obiektach PTTK znajdujących się w zarządzie ww. jednostek PTTK przedstawia tabela nr 21.

Obiekty

Poza zadaniami zrealizowanymi w obiektach znajdujących się w ewidencji Zarządu Majątkiem PTTK, OZGT PTTK i CFK PTTK w roku 2019 Spółki PTTK z o.o. z siedzibami w Jeleniej Górze, Nowym Sączu, Sanoku i Olsztynie prowadziły prace budowlane w swoich obiektach apartowych. Wartość całkowita tych prac wyniosła 863 626,56 zł, w czego na zadania inwestycyjne poniesiono 198 625,48 zł, a na zadania remontowe 665 001,08 zł (w tym 2 244 zł to środki pozyskane ze źródeł zewnętrznych).

Do ważniejszych zadań zrealizowanych w obiektach spółek PTTK należy zaliczyć:

- termomodernizacja schroniska „Harcówka” w Wałbrzychu,
- remont części gospodarczej (w tym strefy po pożarze) w budynku-siedzibie Spółki SHIS PTTK w Jeleniej Górze przy ul. 1-go Maja 86,
- remont pokrycia dachu, remont sanitariatów i piwnic w DT PTTK w Nowym Sączu,
- remont pomieszczeń i instalacji elektrycznej w DT PTTK „Rzymianka” w Krynicy Górskiej,

- remont elewacji schroniska na Baraniej Górze,
- remont instalacji elektrycznej i dostosowanie do wymogów p.poż. w schronisku na Szyndzielni,
- remont pokrycia dachu i instalacji wodociągowej w DT PTTK w Sanoku,
- wykonanie wentylacji pomieszczeń zaplecza kuchennego w nieruchomości PTTK w Dukli,
- remont elewacji budynku „Spichlerza” oraz remont elewacji budynku sanitariatu na camping w DT PTTK w Kazimierzu Górnym,
- rozbudowa systemu p.poż. w hotelu PTTK w Stargardzie Szczecińskim,
- modernizacja domków campingowych typu Szałas w OC PTTK w Pieckach,
- modernizacja dróg i chodników wewnętrznych oraz schodów stalowych zewnętrznych w OC PTTK w Dziwnowie.

Zestawienie nakładów poniesionych w 2019r. w apartowych obiektach PTTK przedstawia tabela nr 22.

7. Ubezpieczenie majątku

Zarząd Majątkiem PTTK

W 2019r. majątek rzeczowy PTTK był ubezpieczony w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń S.A. zgodnie z umową zawartą w dniu 28.03.2018 r. Umowa obejmowała dwa 12-miesięczne okresy rozliczeniowe:

- I okres rozliczeniowy: od 01 kwietnia 2018r. do 31 marca 2019 r.,
- II okres rozliczeniowy: od 01 kwietnia 2019r. do 31 marca 2020 r.

Ubezpieczenie obejmuje działania wszystkich żywiołów i szkody polegające na utracie, uszkodzeniu i zniszczeniu, będące następstwem zdarzeń o charakterze losowym i niepewnym, które wystąpiło nagle, nieprzewidzianie i niezależnie od woli ubezpieczającego i zaistniało w miejscu i okresie ubezpieczenia.

Ubezpieczeniem objęty był majątek trwały widniejący w księgach ZM PTTK. W 2019 r. majątek rzeczowy ubezpieczony był w wartościach księgowych brutto oraz w wartościach odtworzeniowych wg jednej składki 0,074% dla budynków drewnianych i murowanych oraz składki 0,31% dla sprzętu elektronicznego.

Ubezpieczeniem objęte były również przychody wynikające z umów dzierżawy na wypadek ich utraty wskutek działania wszystkich ryzyk. Składka dla tego ubezpieczenia wynosiła 0,074 %.

Ogółem koszty ubezpieczenia majątku w 2019 r. wyniosły 224 581,08 zł i wzrosły o 21 088,17 zł w stosunku do 2018 r. Wzrost ten był spowodowany zwiększeniem wartości ubezpieczonego mienia. Koszty ubezpieczenia dzierżawionego majątku ponoszą dzierżawcy na zasadzie refundacji. Wykaz kosztów ubezpieczenia w podziale na Spółki, Oddziały PTTK zawiera tabela nr 23.

W 2019 r. wystąpiło 8 szkód: 4 szkody na łączną kwotę odszkodowania 56 694,56 zł oraz 4 szkody w trakcie likwidacji. Spowodowane one były zdarzeniami losowymi takimi jak: intensywne opady śniegu, wichury itp. W 2019 r. uzyskaliśmy również odszkodowanie z PZU w wys. 108 000 zł za szkodę z XII 2018r. za spalony budynek gospodarczy starego schroniska na Hali Miziowej. Łączna kwota otrzymanych w 2019r. odszkodowań wyniosła 164 694,56 zł. Wykaz szkód z 2019 r. oraz poszczególne kwoty odszkodowań uzyskanych w 2019r. zawiera tabela nr 24.

VI. Gospodarka finansowa

1. Źródła finansowania działalności

W 2019 r. w ramach osobowości prawnej PTTK działały następujące jednostki:

- Biuro Zarządu Głównego PTTK,
- Zarząd Majątkiem PTTK,
- Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK w Krakowie,
- Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie,
- Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK w Łodzi,
- Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK,
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK.

W omawianym roku przychody z podstawowej działalności, stanowiące główne źródło finansowania działalności statutowej wyniosły 25 454 707,88 zł i były wyższe niż w 2018 r. o kwotę 1 740 879,19 zł. Uzyskane przychody obejmowały:

przychody ze sprzedaży produktów i usług: 20 449 753,71 zł,
przychody ze sprzedaży towarów i materiałów: 574 779,73 zł,
dotacje otrzymane: 1 363 444,44 zł,
wpłaty na działalność statutową (spółek PTTK): 1 745 090,00 zł,
wpłaty ze składek członkowskich: 1 321 640,00 zł.

Koszty w/w działalności wyniosły 23 292 458,11 zł i w porównaniu do wykonania w 2018 r. były wyższe o 807 527,18 zł. Udział kosztów rodzajowych w kosztach ogółem wynosił:

amortyzacja:	19,38%,
zużycie materiałów i energii:	8,93%,
usługi obce:	12,88%,
podatki i opłaty:	20,18%,
wynagrodzenia:	25,88%,
ubezpieczenia społeczne:	3,99%,
pozostałe koszty rodzajowe:	8,76%.

Pozostałe przychody operacyjne w 2019 r. wyniosły 6 759 539,12 zł i były wyższe od wykonania w 2018 r. o 5 151 415,28zł. W 2019 r. Towarzystwo wypracowało zysk w wysokości 7 064 976,56 zł. Aktywa trwałe na koniec 2019 r. wyniosły 84 081 632,90 zł i w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego spadły o 521 896,26zł. Z kolei aktywa obrotowe wyniosły 14 444 805,07 zł i w porównaniu do stanu na 31 grudnia 2018 r. były wyższe o kwotę 6 112 734,44zł. Kapitał własny PTTK na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 65 103 056,00 zł i był wyższy od stanu na koniec 2018 r. o 7 064 976,56zł. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania na koniec 2019 r. wynoszą 33 423 381,97 zł i są niższe od analogicznego okresu roku ubiegłego o kwotę 1 474 138,38zł.

2. Realizacja zobowiązań podatkowych

PTTK jako stowarzyszenie i jako przedsiębiorca podlega przepisom prawa podatkowego. Wszystkie czynności związane z postępowaniem w sprawach podatkowych reguluje Ordynacja podatkowa (ustawa z 29 sierpnia 1977 r. z późn. zm.).

Podatek dochodowy od osób prawnych

Obowiązek podatkowy w zakresie podatku dochodowego od osób prawnych reguluje ustawa z 15 lutego 1992 r. z późn. zm. Zgodnie z zapisami art.17 ust. 1 pkt. 3 ustawy PTTK przeznaczając wypracowany wynik na realizację celów statutowych nie odprowadzało podatku dochodowego. Niezależnie od osiąganego w ciągu roku dochodu art. 24b ustawy wprowadził obowiązek odprowadzania tzw. podatku od powierzchni użytkowych nieruchomości przeznaczonych na cele

komercyjne, będącego de facto zaliczką na podatek dochodowy. Pomimo starań PTTK o „zwolnienie” z tego obowiązku, po uzyskaniu negatywnej indywidualnej interpretacji, Towarzystwo poniosło trud zaliczkowania tego podatku w łącznej rocznej kwocie 438 140 zł. Po rozliczeniu podatkowym roku 2019, przy przeznaczeniu całości zysku osiągniętego w 2019 roku na działania statutowe, kwota ta zasili budżet PTTK na 2020 rok.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Z tytułu zatrudnienia pracowników na umowę o pracę, umowę zlecenia lub umowę o dzieło, PTTK, jako płatnik, podlega obowiązkowi w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych zgodnie z ustawą z 26 lipca 1991 r z późn. zm. Naliczanie, pobór podatku oraz jego odprowadzenie następuje do właściwych terytorialnie Urzędów Skarbowych i jest realizowane bezpośrednio przez jednostki działające w ramach osobowości prawnej PTTK.

Podatek od towarów i usług

Ustawa z 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług nałożyła na ZG PTTK obowiązek rozliczania podatku VAT centralnie, od wszystkich jednostek korzystających z osobowości prawnej PTTK. Biuro ZG PTTK rozlicza VAT następujących jednostek:

- Zarząd Majątkiem PTTK,
- Okręgowy Zespół Gospodarki Turystycznej PTTK,
- Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK,
- Centrum Fotografii Krajoznawczej PTTK,
- Ogólnopolskie Centrum Szkolenia Podwodnego KDP PTTK,
- Centrum Turystyki Wodnej PTTK.

Podatek od nieruchomości i opłaty za wieczyste użytkowanie

Opodatkowaniu podlegają budynki lub ich części, budowle lub ich części, grunty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą jak i statutową wg zróżnicowanych stawek.

Pomimo dużych obciążeń podatkowych, PTTK w terminie realizuje swoje zobowiązania podatkowe i nie posiada żadnych zaległości podatkowych w stosunku do budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

VII. Zestaw załączników (tabele)

Tabela 1. Oddziały PTTK

Lp	Wyszczególnienie	2018	2019	Wskaźnik
				2018=100 %
1	terenowe: (regionalne, miejskie, miejsko-gminne, gminne, dzielnicowe, osiedlowe)	234	232	99,1%
2	w zakładach pracy	24	22	91,7%
3	Akademickie	12	12	100,0%
4	Wojskowe	15	14	93,3%
5	inne środowiska:	13	13	100,0%
	w tym:			
	Harcerski	1	1	
	Szkolne	2	2	
	przewodnickie	5	5	
	nauczycielskie	1	1	
	środowiskowy			
	żeglarski	3	3	
	wodny	1	1	
	RAZEM	298	293	98,3%

W 2019 roku 5 oddziałów zaprzestało swojej działalności:

- PTTK Oddział w Żaganiu,
- Oddział Wojskowy PTTK przy Klubie Wojskowym 1 Batalionu Zmechanizowanego w Chelmie,
- PTTK Oddział Zakładowy przy Stoczni Szczecińskiej,
- Oddział PTTK w Garwolinie,
- PTTK WSK PZL – Kalisz S.A w Kaliszu.

Tabela 2. Koła i kluby PTTK wg wybranych środowisk działania oraz liczby zrzeszonych w nich członków

Lp	Wyszczególnienie (środowisko)	koła i kluby			członkowie		
		2018	2019	wskaźnik 2018 = 100%	2018	2019	wskaźnik 2018 = 100%
1	szkoły	578	540	93,4%	11365	11047	97,2%

2	Zakłady+ pracy	130	131	100,8%	5220	5538	106,1%
3	terenowe	601	576	95,8%	25861	25840	99,9%
4	osiedlowe	32	30	93,8%	1081	1099	101,7%
5	akademickie	28	22	78,6%	865	747	86,4%
6	Wojsko Polskie	101	90	89,1%	3707	3470	93,6%
7	emeryci, renciści, inwalidzi	45	51	113,3%	2117	2948	139,3%
8	inne	344	329	95,6%	11635	10734	92,3%
	Razem:	1859	1769	95,2%	61799	61423	99,4%
9	Członkowie w oddziałach bez kół, klubów			-	5717	6433	112,5%
	Ogółem:	1859	1769	95,2%	67568	67856	100,4%

Tabela 3. Kluby turystyczno-krajoznawcze PTTK oraz liczba zrzeszonych w nich członków

Lp.	Wyszczególnienie	Kluby			Członkowie					
		2018	2019	wskaźnik 2018 = 100%	2018 ogółem	2019 ogółem	wskaźnik 2018 = 100%	2018		wskaźnik 2018 = 100%
								z zapłaconą składką członkowską PTTK	z zapłaconą składką członkowską PTTK	
1.	górskie	87	83	95,4%	4057	3742	92,2%	3520	3351	95,2%
2.	jeździeckie nizinne	7	5	71,4%	132	119	90,2%	132	119	90,2%
3.	jeździeckie górskie	5	3	60,0%	93	63	67,7%	93	63	67,7%
4.	kajakowe	39	36	92,3%	1067	958	89,8%	700	798	114,0%
5.	kolarskie	95	89	93,7%	2824	2703	95,7%	2380	2317	97,4%
6.	motorowe	36	33	91,7%	790	721	91,3%	691	643	93,1%
7.	narciarskie	11	10	90,9%	343	325	94,8%	232	217	93,5%
8.	piesze	72	76	105,6%	2640	3268	123,8%	2471	2872	116,2%
9.	żeglarskie	31	30	96,8%	1245	1196	96,1%	911	899	98,7%
10.	podwodne	18	16	88,9%	249	265	106,4%	221	237	107,2%
11.	InO	15	16	106,7%	384	447	116,4%	193	271	140,4%
12.	krajoznawcze	26	23	88,5%	1390	1094	78,7%	964	744	77,2%
13.	fotograficzne	10	12	120,0%	162	220	135,8%	146	186	127,4%
14.	przyrodnicze	7	8	114,3%	168	288	171,4%	136	182	133,8%
15.	młodzieżowe	81	68	84,0%	2852	2437	85,4%	948	863	91,0%
16.	speleologii	6	5	83,3%	151	114	75,5%	118	104	88,1%
17.	inne	101	109	107,9%	4077	4218	103,5%	3356	3519	104,9%
18.	wielodyscyplinowe	24	23	95,8%	1072	809	75,5%	1006	767	76,2%
19.	przewodniczkowe	56	59	105,4%	2030	2133	105,1%	1088	1383	127,1%
	Ogółem:	727	704	96,8%	25726	25120	97,6%	19306	19535	101,2%

Tabela 4: Komisje społeczne PTTK

Lp.	Komisje w Oddziałach	2018	2019	wskaźnik (2018 = 100%)
1	Górska	115	114	99,1%
2	Jeździecka nizinna	2	2	100,0%
3	Jeździecka górską	3	3	100,0%
4	Kajakowa	27	25	92,6%
5	Kolarska	94	93	98,9%
6	Motorowa	19	21	110,5%
7	Narciarska	19	20	105,3%
8	Pieszka	130	123	94,6%
9	Żeglarska	12	12	100,0%
10	Podwodna	2	2	100,0%
11	Imprez na Orientację	20	20	100,0%
12	Krajoznawcza	106	105	99,1%
13	Fotografii krajoznawczej	14	15	107,1%
14	Ochrony Przyrody	80	72	90,0%
15	Opieki nad Zabytkami	37	35	94,6%
16	Przewodnicka	40	35	87,5%
17	Rada Programowa d/s Młodzieży Szkolnej	50	44	88,0%
18	Akademicka	0	0	
19	Środowiskowa	2	3	150,0%
20	Rada d/s tur. osób niepełnosprawnych	8	8	100,0%
21	Historii i Tradycji	23	22	95,7%
22	Inne	35	32	91,4%
23	Wielodyscyplinowe	7	4	57,1%
24	Kapituła odznaczeń	56	57	101,8%
	Razem:	901	867	96,2%
25	Komisje ZG PTTK	24	24	100,0%
	OGÓLEM:	925	891	96,3%

Tabela 5 : Kadra programowa PTTK i jej uprawnienia

A.

L.p.	Osoby fizyczne	2018	2019	wskaźnik
				(2018 = 100%)
1	ogółem	11818	11479	97,1%
w tym:				
a)	przodownicy i instruktorzy	6393	6080	95,1%
b)	przewodnicy	6391	6378	99,8%
c)	piloci wycieczek	2086	1915	91,8%

B.

L.p.	Rodzaj uprawnień	2018	2019	wskaźnik
				(2018 = 100%)
1	przodownicy i instruktorzy	9491	9009	94,9%
	w tym:			
	przodownicy turystyki górskiej	2189	2148	98,1%
	przodownicy turystyki jeździeckiej nizinnej	44	37	84,1%
	przodownicy turystyki jeździeckiej górskiej	74	67	90,5%
	przodownicy turystyki kajakowej	316	306	96,8%
	przodownicy turystyki kolarskiej	1365	1160	85,0%
	przodownicy turystyki motorowej	294	280	95,2%
	przodownicy turystyki narciarskiej	155	167	107,7%
	przodownicy turystyki pieszej	1851	1792	96,8%
	przodownicy imprez na orientację	259	259	100,0%
	oraz			
	instruktorzy turystyki żeglarskiej	135	140	103,7%
	instruktorzy narciarstwa	76	67	88,2%
	instruktorzy nurkowania swobodnego	53	47	88,7%
	instruktorzy krajoznawstwa	1246	1146	92,0%
	instruktorzy fotografii krajoznawczej	89	92	103,4%
	instruktorzy ochrony przyrody	493	495	100,4%
	instruktorzy ochrony zabytków	68	72	105,9%
	instruktorzy przewodnictwa	784	734	93,6%
2	opiekunowie przyrody	255	240	94,1%
3	społeczni opiekunowie zabytków PTTK	303	289	95,4%
	społeczni opiekunowie zabytków	176	163	92,6%
4	organizatorzy turystyki	2753	2359	85,7%
5	organizatorzy InO	257	283	110,1%
6	znakarze	1140	1062	93,2%
7	opiekunowie SKKT	966	945	97,8%
8	przewodnicy	7139	7040	98,6%
9	piloci wycieczek	2266	2229	98,4%

	Ogółem kadra programowa PTTK:	24746	23619	95,4%
--	-------------------------------	-------	-------	-------

Tabela 6. Liczba kursów szkoleniowych i ich absolwentów według rodzajów

Lp.	Rodzaj kadry	2018		2019	
		Liczba kursów	Liczba absolwentów	Liczba kursów	Liczba absolwentów
1	organizatorzy turystyki	5	114	4	38
2	organizatorzy InO	0	0	0	0
3	przodownicy i instruktorzy	24	332	49	499
3	opiekunowie przyrody	0	0	1	35
4	znakarze	3	32	1	19
5	opiekunowie SKKT	2	68	2	62
6	przewodnicy	17	222	14	339
7	piloci wycieczek	3	22	3	30
	Razem:	54	790	74	1022
8	szkolenie podstawowe	8	148	22	320
9	szkolenie ogólne	15	254	15	225
	Ogółem:	77	1192	111	1567

Tabela 7. Wycieczki i imprezy turystyki kwalifikowanej wg dyscyplin oraz ich uczestnicy

Lp	Wyszczególnienie	liczba wycieczek i imprez			liczba uczestników								
					ogółem			w tym: młodzieży szkolnej			w tym: osób z niepełnosprawnością		
		2018	2019	wskaźnik (2018 = 100%)	2018	2019	wskaźnik (2018 = 100%)	2018	2019	wskaźnik (2018 = 100%)	2018	2019	wskaźnik (2018 = 100%)
1.	Pieszne górskie	4423	4258	96,3%	134380	125332	93,3%	36541	32950	90,2%	2984	3000	100,5%
2.	Jeździeckie nizinne	109	63	57,8%	3921	1546	39,4%	3023	1107	36,6%	105	155	147,6%
3.	Jeździeckie górskie	142	89	62,7%	1263	489	38,7%	402	103	25,6%	100	80	80,0%
4.	Kajakowe	832	786	94,5%	15338	13318	86,8%	2570	2418	94,1%	131	319	243,5%
5.	Kolarskie	3379	3383	100,1%	75173	72860	96,9%	28545	24693	86,5%	867	912	105,2%
6.	Motorowe	452	465	102,9%	8395	6768	80,6%	464	516	111,2%	138	126	91,3%
7.	Narciarskie	372	356	95,7%	5551	5477	98,7%	1485	1464	98,6%	27	42	155,6%
8.	Pieszne nizinne	5731	5699	99,4%	241047	229455	95,2%	123345	123615	100,2%	7752	7885	101,7%
9.	Żeglarskie	1074	1115	103,8%	7071	8016	113,4%	1771	1736	98,0%	105	51	48,6%
10.	Płetwonurków	222	130	58,6%	1526	1065	69,8%	52	48	92,3%	9	4	44,4%
11.	Na orientację	631	618	97,9%	48543	41080	84,6%	25023	18470	73,8%	609	471	77,3%
12.	Speleologiczne	115	179	155,7%	611	696	113,9%	58	42	72,4%	40	10	25,0%
13.	Inne	1674	1925	115,0%	42505	53139	125,0%	11145	16855	151,2%	1211	2372	195,9%
	razem:	19156	19066	99,5%	585324	559241	95,5%	234424	224017	95,6%	14078	15427	109,6%

Tabela 8. Wycieczki i imprezy turystyki powszechnej oraz ich uczestnicy

A Wycieczki imprezy ogółem (organizowane przez koła, kluby, oddziały, komisje, BORT) dla swoich członków	Liczba imprez i wycieczek			Liczba uczestników						
	2018	2019	wskaźnik 2018= 100%	ogółem			w tym: młodzieży szkolnej		w tym: osób z niepełnosprawnością	
				2018	2019	wskaźnik 2018=100%	2018	2019	2018	2019
	8480	7429	87,6%	229485	216981	94,6%	80281	72747	6210	5424

B Wycieczki obsługiwane przez przewodników	Liczba imprez i wycieczek			Liczba uczestników		
	2018	2019	wskaźnik 2018= 100%	2018	2019	wskaźnik 2018=100%
Organizowane przez ogniwa PTTK	5806	8113	139,7%	201456	188252	93,4%
Zlecone do obsłużenia przez obce biura podróży, instytucje, organizacje	11184	11191	100,1%	402797	414023	102,8%
OGÓLEM	16990	19304		604253	602275	

C. Młodzieżowe obozy wędrownie	Liczba wycieczek			Liczba uczestników				
	2018	2019	wskaźnik 2018=100%	Ogółem			w tym: osób z niepełnosprawnością	
				2018	2019	wskaźnik 2018=100%	2018	2019
	OGÓLEM	49	90	183,7%	1355	1719	126,9%	41

Tabela 9. Odznaki turystyczne zdobyte w latach 2018 - 2019

Lp	Rodzaj odznaki	liczba przyznanych odznak	
		2018	2019
1	Górska Odznaka Turystyczna	14392	11231
2	Jeździecka Odznaka Turystyki Nizinnej	3	8
3	Jeździecka Odznaka Turystyki Górskiej	12	97
4	Turystyczna Odznaka Kajakowa	468	197
5	Dziecięca Odznaka Kajakowa „Kiełbik”	88	63
6	Kolarska Odznaka Turystyczna	974	809
7	Motorowa Odznaka Turystyczna	145	222
8	Młodzieżowa Odznaka "Turystyka Motorowy"	7	1
9	Nizinna Odznaka Narciarska	80	35
10	Górska Odznaka Narciarska	223	145
11	Odznaka Turystyki Pieszej	2588	1817
12	Odznaka Turystyki Pieszej "Siedmiomilowe Buty"	1253	1054
13	Dziecięca Odznaka Turystyczna	898	738
14	Żeglarska Odznaka Turystyczna	108	98
15.	Odznaka Imprez na Orientację	1125	422
16	Odznaka Krajoznawcza	2753	1014
17	Odznaka Fotografii Krajoznawczej	132	28
18	Odznaka Turysta Przyrodnik	1254	1082
19	Młodzieżowa Odznaka Krajoznawcza	646	710
20	Turysta Senior	822	661
21	Regionalne	11469	8678
22	Disney i PTTK	921	675
23	Dziecięca Odznaka Narciarska	148	52
24	Narciarska Odznaka Młodzieżowa	113	51
25	Wysokogórska Odznaka Narciarska	1	0
26	Odznaka PTTK "Tropiciel Przyrody"	1035	786
26	Bazowa Odznaka Turystyczna	121	83
27	Inne	13915	7096
	Ogółem:	55694	37853

Tabela 10. Stan organizacyjny w województwie; uprawnienia kadry; aktywność programowa (stan na 31.12.2019 r.)

Lp	Województwo	Liczba oddziałów	Liczba członków		Liczba kół i klubów	Kadra programowa		Liczba komisji, rad i zespołów	Turystyka kwalifikowana		Turystyka powszechna	
			ogółem	w tym: młodzież szkolna		uprawnienia	osoby fizyczne		liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników	liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników
1.	dolnośląskie	25	5214	696	119	2540	1250	65	1472	45822	402	14286
2.	kujawsko-pomorskie	20	3239	477	106	1245	572	49	1165	33526	317	10355
3.	lubelskie	12	1994	670	71	1113	373	35	546	15905	673	19388
4.	lubuskie	9	1411	251	38	429	214	27	462	8747	200	4258
5.	łódzkie	17	3404	821	86	1028	413	49	653	23991	239	7731
6.	małopolskie	28	8440	1844	164	2806	1609	82	1340	42456	615	24404
7.	mazowieckie	35	6206	1671	227	2514	1129	100	2066	58946	662	23929
8.	opolskie	12	3168	595	73	722	364	35	648	24831	281	9474
9.	podkarpackie	16	5953	2123	84	1206	594	33	748	28800	556	15603
10.	podlaskie	6	969	109	25	335	221	3	234	4415	149	4038
11.	pomorskie	11	3288	926	120	1789	858	61	2329	53498	1217	18219
12.	śląskie	38	12797	2951	283	4028	1856	150	3124	80538	1164	32724
13.	świętokrzyskie	10	1652	492	63	1119	547	34	420	11688	81	4238
14.	warmińsko-mazurskie	7	2319	428	63	470	359	16	749	35631	106	2702
15.	wielkopolskie	29	5080	1109	160	1478	721	102	1771	54249	497	17059
16.	zachodnio-pomorskie	18	2722	654	87	797	399	26	1339	36198	270	8573
	razem:	293	67856	15817	1769	23619	11479	867	19066	559241	7429	216981
	ZG PTTK		0	0	0	0	0	24	0	0	0	0
	ogółem:	293	67856	15817	1769	23619	11479	891	19066	559241	7429	216981

Tabela 11. Procentowy udział poszczególnych województw w wynikach całego Towarzystwa (stan na 31.12.2019 r.)

Lp	Województwo	Liczba oddziałów		Liczba członków				Liczba kół i klubów		Uprawnienia kadry programowej		Liczba komisji, rad i zespołów		Turystyka kwalifikowana				Turystyka powszechna			
		ogółem	w %	ogółem	w %	w tym: młodzież szkolna	do w % członków	ogółem	w %	ogółem	w %	ogółem	w %	liczba imprez wycieczek	w %	liczba uczestników	w %	liczba imprez wycieczek	w %	liczba uczestników	w %
1	dolnośląskie	25	8,5	5214	7,7	696	13,349	119	6,7	2540	10,8	65	7,5	1472	7,7	45822	8,2	402	5,4	14286	6,6
2	kujawsko-pomorskie	20	6,8	3239	4,8	477	14,727	106	6,0	1245	5,3	49	5,7	1165	6,1	33526	6,0	317	4,3	10355	4,8
3	lubelskie	12	4,1	1994	2,9	670	33,601	71	4,0	1113	4,7	35	4,0	546	2,9	15905	2,8	673	9,1	19388	8,9
4	lubuskie	9	3,1	1411	2,1	251	17,789	38	2,1	429	1,8	27	3,1	462	2,4	8747	1,6	200	2,7	4258	2,0
5	łódzkie	17	5,8	3404	5,0	821	24,119	86	4,9	1028	4,4	49	5,7	653	3,4	23991	4,3	239	3,2	7731	3,6
6	małopolskie	28	9,6	8440	12,4	1844	21,848	164	9,3	2806	11,9	32	9,5	1340	7,0	42456	7,6	615	8,3	24404	11,2
7	mazowieckie	35	11,9	6206	9,1	1671	26,926	227	12,8	2514	10,6	100	11,5	2066	10,8	58946	10,5	662	8,9	23929	11,0
8	opolskie	12	4,1	3168	4,7	595	18,782	73	4,1	722	3,1	35	4,0	648	3,4	24831	4,4	281	3,8	9474	4,4
9	podkarpackie	16	5,5	5953	8,8	2123	35,663	84	4,7	1206	5,1	33	3,8	748	3,9	28800	5,1	556	7,5	15603	7,2
10	podlaskie	6	2,0	969	1,4	109	11,249	25	1,4	335	1,4	3	0,3	234	1,2	4415	0,8	149	2,0	4038	1,9
11	pomorskie	11	3,8	3288	4,8	926	28,163	120	6,8	1789	7,6	61	7,0	2329	12,2	53498	9,6	1217	16,4	18219	8,4
12	śląskie	38	13,0	12797	18,9	2951	23,06	283	16,0	4028	17,1	150	17,3	3124	16,4	80538	14,4	1164	15,7	32724	15,1
13	świętokrzyskie	10	3,4	1652	2,4	492	29,782	63	3,6	1119	4,7	34	3,9	420	2,2	11688	2,1	81	1,1	4238	2,0
14	warmińsko-mazurskie	7	2,4	2319	3,4	428	18,456	63	3,6	470	2,0	16	1,8	749	3,9	35631	6,4	106	1,4	2702	1,2
15	wielkopolskie	29	9,9	5080	7,5	1109	21,831	160	9,0	1478	6,3	102	11,8	1771	9,3	54249	9,7	497	6,7	17059	7,9
16	zachodnio-pomorskie	18	6,1	2722	4,0	654	24,026	87	4,9	797	3,4	26	3,0	1339	7,0	36198	6,5	270	3,6	8573	4,0
razem:		293	100,0	67856	100,0	15817	23,31	1769	100,0	23619	100,0	367	100,0	19066	100,0	559241	100,0	7429	100,0	216981	100,0

Tabela 12. Oddziały PTTK w województwach: stan organizacyjny; kadra programowa; aktywność programowa (na 31.12. 2019 r.)

Lp.	Województwo Nazwa Oddziału PTTK	Liczba członków PTTK		liczba kół i klubów	Kadra programowa		Liczba komisji, rad i zespołów	Turystyka kwalifikowana (krajowa i zagraniczna)		Turystyka powszechna (krajowa i zagraniczna)	
		ogółem	w tym : młodzież szkolna		Uprawnienia kadry programowej	Osoby fizyczne		liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników	liczba imprez i wycieczek	liczba uczestników
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
województwo dolnośląskie											
1	"Rokita" Brzeg Dolny	270	14	0	22	19	0	39	2106	37	2007
2	Głogów	19	0	1	3	3	0	19	178	0	0
3	Zakładowy w Głogowie	198	28	3	2	2	1	0	0	13	575
4	Jawor	171	84	10	64	24	5	50	2883	5	143
5	"Sudety Zachodnie " w Jeleniej Górze	699	47	6	562	313	8	152	4401	9	355
6	Kamienna Góra	131	9	2	70	44	4	29	822	0	0
7	Kłodzko	345	37	8	191	83	3	50	1107	11	257
8	Łądek Zdrój	47	0	3	31	18	2	18	245	0	0
9	Legnica	195	21	2	127	34	6	14	3200	21	860
10	Huta Miedzi w Legnicy	183	13	4	20	12	0	96	1203	6	26

11	„Zagłębie Miedziowe” w Lubinie	222	10	6	23	23	3	104	3697	15	490
12	Lubań Śląski	87	17	6	98	35	5	21	1409	15	1226
13	Międzygórze	132	48	6	79	14	3	11	278	2	27
14	Oława	w likwidacji									
15	Prochowice	81	51	5	15	8	3	16	1091	2	82
16	Stronie Śląskie	59	4	2	51	50	0	6	60	5	145
17	Strzelin	90	74	5	22	10	1	16	1380	5	256
18	Świdnica	495	74	8	119	40	3	73	2839	11	451
19	Wałbrzych	327	37	6	119	73	4	62	1518	21	2219
20	“Wrocławski”	733	93	16	445	239	5	164	3918	49	455
21	Wrocław Fabryczna	173	14	7	106	35	5	62	461	78	1557
22	Institute przy PAN we Wrocławiu	87	0	3	185	77	1	329	9373	32	1040
23	Politechnika we Wrocławiu	35	3	1	14	13	0	31	833	0	0
24	Wojskowy we Wrocławiu	343	18	5	56	37	0	60	1320	52	1600
25	Ząbkowice Śląskie	92	0	4	116	44	3	50	1500	13	515
	razem:	5214	696	119	2540	1250	65	1472	45822	402	14286
	województwo kujawsko-pomorskie										
26	Brodnica	275	6	5	13	9	1	34	676	8	179
27	Miejski w Bydgoszczy	220	12	12	51	34	5	159	2689	47	847
28	Wojskowy w Bydgoszczy	205	149	11	23	14	2	61	578	23	644
29	Regionalny “Szlak Brdy” w Bydgoszczy	297	6	8	134	63	3	115	2140	52	1122
30	Żeglarski w Bydgoszczy	62	2	0	3	3	0	6	231	0	0

31	Chelmno	50	10	3	31	22	5	14	822	0	0
32	Golub Dobrzyń	135	0	13	23	16	1	18	1747	0	0
33	Grudziądz	398	71	12	304	74	7	235	5149	48	1680
34	Inowrocław	77	24	2	48	10	8	118	6250	23	1250
35	Kruszwica	134	6	3	29	20	1	15	800	4	211
36	Lipno	brak danych									
37	Strzelno	186	2	0	9	7	0	25	745	18	1071
38	Świecie	106	37	4	60	35	0	46	1427	46	1419
39	Uniwersytecki w Toruniu	183	10	0	3	3	0	43	462	7	106
40	Przewodnicki w Toruniu	57	0	2	113	57	0	0	0	5	235
41	SKARPA w Toruniu	64	1	2	11	11	0	29	327	0	0
42	Miejski w Toruniu	311	89	16	161	112	7	86	5112	22	990
43	Wojskowy w Toruniu	86	0	0	11	6	3	5	330	0	0
44	Włocławek	320	12	8	189	58	6	110	2460	14	601
45	Żnin	73	40	5	29	18	0	46	1581	0	0
	razem:	3239	477	106	1245	572	49	1165	33526	317	10355
	województwo lubelskie										
46	Biłgoraj	374	241	9	113	35	8	97	4718	66	3038
47	Chelm	168	87	13	108	26	8	79	2040	12	423
	Wojskowy w Chełmie	Oddział rozwiązany Uchwałą Zjazdu Nr 1 z 15.11.2019 r.									
48	Miejski w Dęblinie	11	6	0	8	3	0	0	0	0	0
49	Kazimierz Dolny	151	59	4	53	33	0	29	823	13	253
50	Krasnystaw	69	3	2	12	10	0	29	381	0	0
51	Miejski w Lublinie	591	154	20	465	120	11	214	2712	566	14829
52	Akademicki w Lublinie	64	0	3	87	33	0	17	519	2	34

53	Wojskowy w Lublinie	120	31	6	48	18	0	8	369	4	146
	„Puławski” w Puławach	w likwidacji									
54	Zakłady Azotowe „Puławy” SA	207	15	0	3	1	0	27	833	0	0
55	Radzyń Podlaski	67	50	6	22	18	2	7	633	0	0
56	Włodawa	56	18	3	73	24	4	19	1083	5	502
57	Zamość	116	6	5	121	52	2	20	1794	5	163
	razem:	1994	670	71	1113	373	35	546	15905	673	19388
	województwo lubuskie										
58	ZWCH „Stilon” w Gorzowie	247	13	0	33	19	0	29	574	14	748
59	Ziemi Gorzowskiej	167	65	7	23	8	4	22	987	8	344
60	Miejski w Gubinie	149	43	7	27	14	0	31	573	19	326
61	Wojskowy w Krośnie Odrzańskim	188	16	4	13	10	1	39	701	13	327
62	Międzyrzecz	53	21	3	24	4	4	8	375	3	129
63	Nowa Sól	80	3	2	35	14	0	59	398	4	116
64	Sulęcín	53	3	2	26	13	2	27	1947	5	86
65	Zielona Góra	294	51	7	168	70	8	129	1044	103	1456
	Żagań	Powołany likwidator Oddziału, wykreślony z rejestru przedsiębiorców 27.05.2019 r.									
66	Żary	180	36	6	80	62	8	118	2148	31	726
	razem:	1411	251	38	429	214	27	462	8747	200	4258
	województwo łódzkie										
67	Kutno	107	74	1	41	18	5	10	308	0	0
68	Łęczyca	170	68	2	17	6	2	7	2925	6	163
69	„Łódzki”	907	111	14	355	108	11	205	5117	10	423
70	Łódź - Polesie	213	18	9	125	53	6	166	3982	1	20
71	Nauczycielski w Łodzi	159	1	2	23	6	0	8	97	3	101

72	Łowicz	159	56	6	49	34	1	56	1648	42	1577
73	Opoczno	59	45	4	29	7	2	5	434	11	519
74	Pabianice	372	131	10	44	24	8	9	1027	83	2113
75	Piotrków Trybunalski	270	43	9	104	54	5	106	3374	0	0
76	Sieradz	137	0	3	5	5	0	14	1760	0	0
77	Skierzwice	61	9	3	67	20	3	34	1025	34	1025
78	Warta	76	12	4	31	12	1	5	233	8	51
79	Wieluń	42	16	1	18	3	0	0	0	5	140
80	Wieruszów	brak danych									
81	Zduńska Wola	383	98	5	5	4	0	0	0	26	1145
82	Zgierz	32	14	2	36	15	1	8	899	0	0
83	Żarnów	257	125	11	79	44	4	20	1162	10	454
	razem:	3404	821	86	1028	413	49	653	23991	239	7731
województwo małopolskie											
84	AZPB "Andropol" w Andrychowie	60	0	1	71	54	4	10	2216	7	176
85	Bochnia	127	13	1	44	22	4	45	1345	4	93
86	Chrzanów	575	69	7	81	42	6	92	2977	45	1764
87	Dobczyce	53	2	1	27	17	1	13	631	2	40
88	Gorlice	732	105	3	107	48	3	61	2861	25	844
89	Klucze	82	2	0	0	0	4	28	791	0	0
90	"Krakowski"	1284	329	41	311	228	7	0	0	125	2821
91	Akademicki w Krakowie	449	2	9	322	175	3	103	3259	52	1819
92	Wojskowy im. Bema w Krakowie	165	25	4	53	27	1	59	1215	36	1000
93	Wojskowy im. Potasińskiego w Krakowie	150	8	5	22	16	0	15	251	42	1035

94	Hutniczo-Miejski w Krakowie	564	46	12	82	50	4	106	3031	25	546
95	„Pieniński” w Krościenku	70	15	1	33	27	0	13	515	0	0
96	Krynica	163	48	3	79	27	1	12	320	7	278
97	Limanowa	100	35	2	19	11	2	0	0	0	0
98	„Lubomir” w Myślenicach	63	10	4	56	21	4	25	1033	7	3640
99	„Gorce” w Nowym Targu	207	28	3	82	36	0	33	1029	11	417
100	„Beskid” w Nowym Sączu	1104	624	22	608	310	8	319	5870	83	2775
101	Ojców	39	2	0	24	24	0	0	0	2	180
102	Olkusz	120	4	5	82	44	7	47	2568	18	1248
103	„Ziemia Oświęcimska”	525	42	8	55	15	0	103	3620	0	0
104	Rabka	128	21	0	80	21	0	0	0	0	0
105	Sucha Beskidzka	198	85	4	144	91	6	31	1095	10	307
106	„Pieniński” w Szczawnicy	102	75	4	37	28	3	18	191	31	551
107	przy Zakładach Azotowych SA w Tarnowie	208	3	4	9	7	0	24	822	12	525
108	Tarnów	434	159	10	217	142	7	93	2625	47	2160
109	Wadowice	256	15	5	63	30	4	35	2472	16	1808
110	Miejski w Wieliczce	157	19	0	5	3	0	19	1108	8	377
111	„Tatrzański” w Zakopanem	325	58	5	93	93	3	36	611	0	0
	razem:	8440	1844	164	2806	1609	82	1340	42456	615	24404
	województwo mazowieckie										
112	Ciechanów	71	2	3	34	14	0	15	362	24	860

		ZG PTTK uchwał a z 11.02. 2019 r., Oddzi ał zlikwid owane										
	Garwolin											
113	Gostynin	50	7	0	0	0	0	8	192	4	112	
114	Kozienice	165	128	9	25	11	3	15	1057	132	2640	
115	Lipsko	77	47	4	8	4	0	30	645	5	380	
116	Mińsk Mazowiecki	9	2	0	4	3	0	0	0	0	0	
117	Harcerski w Mińsku Maz.	177	171	6	12	10	0	13	850	19	703	
118	Nowy Dwór Mazowiecki	58	11	4	12	6	0	21	21	0	0	
119	"Celuloza" w Ostrołęce	14	0	0	5	3	0	4	90	5	140	
120	Otwock	11	6	0	10	2	1	0	0	0	0	
121	Pionki Miejski	8	0	0	7	4	1	0	0	0	0	
122	Płock	250	176	28	118	48	8	30	4753	10	367	
123	ORLEN S.A. w Płocku	96	5	5	71	32	1	127	1755	6	280	
124	"Morka" w Płocku	104	3	2	5	5	1	19	445	0	0	
125	Miejski w Pruszkowie	52	2	0	10	10	0	0	0	0	0	
126	Oddział "Wodny" w Pułtusku	46	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
127	Miejski w Radomiu	168	26	9	124	54	2	93	2563	3	118	
128	"Łucznik" w Radomiu	108	32	4	53	25	1	25	1140	10	532	

129	„Podlasie” w Siedlcach	112	21	9	89	22	5	82	2669	5	275
130	Warka	165	73	9	27	15	4	6	986	8	427
131	Stołeczny w Warszawie	1081	62	20	298	90	6	483	6308	8	150
132	Oddział Warszawski	186	24	2	49	29	4	56	1220	12	486
133	Warszawa Praga Południe	136	29	9	49	18	5	60	2775	0	0
134	„Żoliborski” w likwidacji	w likwidacji									
135	Marymont w Warszawie	167	8	3	25	12	2	25	190	64	1234
136	„Wolski”	83	16	6	57	32	8	53	1014	37	800
137	Warszawa Ochota	129	100	5	64	28	2	44	1104	48	2021
138	Międzyuczelniany w Warszawie	285	83	7	364	129	10	85	2246	0	0
139	Stołeczny Oddział Wojskowy	356	0	9	91	45	2	73	1026	14	188
140	Wojskowy Oddział przy Klubie Sił Powietrznych w Warszawie	257	8	4	20	14	2	21	756	21	753
141	„Mazowsze” w Warszawie	1001	247	24	228	96	8	217	4845	23	528
142	Warszawski Oddział Przewodników	216	0	2	242	216	0	0	0	28	1185
143	przy ArcelorMittal Warszawa	60	0	0	3	3	0	5	120	0	0
144	Ursus	47	4	3	20	10	4	21	190	0	0
145	Węgrów	39	25	5	57	20	7	69	1153	11	138
146	Żyrardów	422	353	36	333	119	13	366	18471	165	9612
	razem:	6206	1671	227	2514	1129	100	2066	58946	662	23929

województwo opolskie											
147	Brzeg	686	96	14	40	14	1	41	630	69	2647
148	Cisek	w likwidacji									
149	Głucholazy	90	24	8	72	46	2	195	4631	106	1802
150	TRYTON w Nysie	287	20	0	66	29	3	32	2146	5	162
151	Olesno	195	49	5	38	23	0	80	1455	2	94
152	Regionalny w Opolu	506	14	11	211	124	8	72	3559	72	3559
153	Opole	188	32	7	136	32	8	21	932	12	495
154	Huta Małapanew w Ozimku	115	10	2	16	7	0	57	940	4	190
155	Prudnik	540	130	12	65	36	2	80	7179	0	0
156	Strzelce Opolskie	61	30	1	13	6	2	2	273	0	0
157	"CEE" w Strzelcach Opolskich	151	42	3	8	3	5	15	769	0	0
158	Huta „Andrzej” S.A. w Zawadzkiem	349	148	10	57	44	4	53	2317	11	525
	razem:	3168	595	73	722	364	35	648	24831	281	9474
województwo podkarpackie											
159	Jasło	145	16	2	23	12	1	25	731	2	42
160	Krosno	218	65	5	136	54	3	24	1720	115	3853
161	Łańcut	53	3	3	1	1	0	4	92	14	503
162	Miejski w Mielcu	100	0	0	13	6	0	13	611	0	0
163	Nowa Sarzyna	52	30	0	36	18	1	0	0	0	0
164	Przemyśl	461	19	3	122	31	3	30	1081	35	1124
165	Wojskowy w Przemyślu	75	1	0	23	14	0	4	404	11	258
166	Przeworsk	79	17	5	65	34	12	12	33	127	481
167	Międzyszkolny w Przeworsku	55	35	4	33	14	2	0	0	0	0

168	„WSK - PZL” w Rzeszowie	64	2	0	7	7	0	9	241	8	199
169	Rzeszów	3964	1761	49	484	274	8	557	21546	235	8779
170	Akademicki w Rzeszowie	3	0	0	9	3	0	6	108	0	0
171	Ropczyce	254	136	9	39	17	2	17	698	4	166
172	Sanok	325	34	4	173	83	1	36	1346	5	198
173	„Siarkopol” w Tarnobrzegu	65	1	0	24	8	0	11	189	0	0
174	„Bieszczadzki” w Ustrzykach Dolnych	40	3	0	18	18	0	0	0	0	0
	razem:	5953	2123	84	1206	594	33	748	28800	556	15603
	województwo podlaskie										
175	Augustów	74	0	0	25	20	0	9	276	10	420
176	Białowieża	78	1	1	60	60	0	0	0	3	155
177	Regionalny w Białymstoku	584	29	10	189	102	1	144	1416	98	2667
178	Bielsk Podlaski	38	32	4	9	5	0	24	740	34	680
179	Łomża	92	47	7	37	20	2	14	1162	4	116
180	Suwałki	103	0	3	15	14	0	43	821	0	0
	razem:	969	109	25	335	221	3	234	4415	149	4038
	województwo pomorskie										
181	Gdański	587	38	13	400	147	8	189	4037	124	3201
182	Studencki w Gdańsku	65	20	0	98	51	0	0	0	0	0
183	Regionalny w Gdańsku	564	130	21	457	112	20	478	26468	217	4414
184	Przewodnicki w Gdańsku	w likwidacji									
185	„Morski” w Gdyni	171	20	12	79	20	6	89	1960	35	636

186	"Marynarki Wojennej" w Gdyni	543	58	13	191	163	4	253	3598	59	1453
187	„Stocznia Gdynia” SA	97	4	0	49	32	0	0	0	4	170
188	Kwidzyn	154	45	7	76	39	3	580	3566	580	3566
189	Przewodnicki w Malborku	214	112	7	226	122	7	57	1890	7	327
190	Regionalny w Słupsku	776	494	36	187	157	10	589	11222	73	2874
191	Sopot	117	5	11	26	15	3	94	757	118	1578
	razem:	3288	926	120	1789	858	61	2329	53498	1217	18219
	województwo śląskie										
192	Akademicki w Bielsku Białej	80	9	3	157	80	1	35	551	1	19
193	Bielsko Biała	1299	419	29	234	94	10	132	3073	86	2126
194	Będzin	43	4	2	39	13	8	5	164	0	0
195	Bytom	157	10	12	201	105	3	116	1385	32	1125
196	Chorzów	197	15	4	196	106	3	45	1292	3	151
197	Batory w Chorzowie	56	0	1	61	22	3	28	626	2	131
198	"Beskid Śląski" w Cieszynie	784	79	9	224	116	8	310	7523	31	2584
199	Częstochowa	105	20	0	52	45	5	0	0	0	0
200	Regionalny w Częstochowie	1106	632	43	258	124	6	463	12122	75	3114
201	Częstochowski Oddział Przewodników	67	0	1	59	44	0	23	473	23	473
202	Dąbrowa Górnicza	387	160	14	181	58	8	43	1473	0	0
203	Gliwice	705	147	15	205	61	9	225	7157	48	2603

204	Uczelniany przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach	81	0	4	10	10	0	49	512	0	0
205	„Kolejowy” w Gliwicach	33	1	2	15	7	2	2	184	1	18
206	Jastrzębie Zdrój	514	61	8	99	36	8	69	2390	62	2018
207	Jaworzno	410	83	6	86	30	6	63	2988	46	1841
208	Górnośląski w Katowicach	888	143	24	500	186	6	263	8970	106	2476
209	Międzyuczelniany w Katowicach	110	5	0	104	87	0	0	0	0	0
210	„Huta Baildon” w Katowicach	178	10	5	20	10	0	0	0	12	363
211	Katowicki O/Regionalny	84	10	2	75	20	0	30	442	9	312
212	Mikołów	177	11	4	71	30	3	5	607	85	1534
213	Miejski w Mysłowicach	407	186	4	96	37	8	9	1340	5	245
214	Pszczyna	431	100	13	89	52	5	61	2100	61	2100
215	Racibórz	113	31	0	56	22	2	9	553	14	615
216	Radlin	117	25	1	92	54	7	59	1270	96	1368
217	Ruda Śląska	230	25	5	70	36	2	13	126	35	1156
218	Rybnik	371	56	8	120	55	3	55	2668	4	126
	Siemianowice										
219	Sosnowiec	397	49	6	76	35	1	59	2282	40	1637
220	Szczyrk	21	0	0	0	0	1	0	0	0	0
221	Świętochłowice	176	13	4	12	8	1	18	282	8	330
222	Tarnowskie Góry	186	20	6	53	53	2	287	1706	1	31
223	Tychy	411	70	7	95	52	1	131	2643	29	1038

	Elk	w likwidacji									
241	Giżycko	282	125	5	48	20	1	35	700	19	658
242	Łława	46	24	3	6	2	0	20	272	5	93
243	Kętrzyn	122	8	3	82	58	1	25	326	18	287
244	Warmińsko-Mazurski w Olsztynie	1229	101	27	146	146	2	459	11320	35	442
245	Zakładowy w Olsztynie	170	0	5	0	0	0	21	473	9	422
246	"Olsztyński"	brak danyc h									
	razem:	2319	428	63	470	359	16	749	35631	106	2702
	województwo wielkopolskie										
247	Buk	185	108	3	39	22	7	37	2160	10	372
248	Chodzież	6	0	0	5	3	0	5	209	0	0
249	Gniezno	183	8	6	90	37	6	88	1689	0	0
250	Jarocin	93	3	2	32	12	0	7	535	5	106
251	Kaliski	302	30	12	123	52	8	205	8173	142	4133
	Kalisz - WSK-PZL	Uchwa ła Zjazdu Oddzi ału o rozwią zaniu Oddzi ału									
252	Konin	263	20	4	84	37	4	126	3769	12	791
253	Kościan	92	12	2	66	38	3	11	1875	5	180
254	Koźmin	41	19	4	10	5	2	0	0	8	280
255	Krotoszyn	384	87	11	59	30	7	122	2951	10	104
256	Luboń	138	69	7	69	20	3	56	1132	8	297

257	Ostrów Wielkopolski	262	52	7	99	53	7	74	2190	15	230
258	Piła	211	0	4	50	26	3	71	2045	0	0
259	Pleszew	82	35	5	40	13	5	12	640	9	320
260	"Poznański"	550	65	14	221	148	5	88	2555	31	1250
261	Poznań - Nowe Miasto	317	158	13	68	31	6	173	8850	23	491
262	"Rataje" przy Spółdzielni Mieszkaniowej w Poznaniu	103	3	5	42	20	2	28	668	26	710
263	H.Cegielski - Poznań S.A.	190	11	7	40	29	2	66	1232	16	640
264	Żeglarski "Wagabunda" w Poznaniu	110	30	0	4	4	2	3	110	0	0
265	Pracowników Kolejowych w Poznaniu	121	18	4	26	10	1	13	97	2	1449
266	Międzyuczelniany w Poznaniu	brak danych									
267	Rawicz	173	24	8	13	5	2	9	1006	18	184
268	Słupca	214	16	5	4	3	0	0	0	31	907
269	"Meblarz" w Swarzędzu	99	3	6	35	17	9	399	2257	81	961
270	Szamotuły	381	230	13	70	32	4	20	3162	8	228
271	Środa Wielkopolska	53	36	2	29	9	2	12	659	0	0
272	Turek	180	60	8	118	44	4	30	2779	28	3087
273	Wągrowiec	251	9	5	13	10	4	112	2616	6	218
274	Września	57	1	1	10	4	4	4	890	0	0
275	Złotów	39	2	2	19	7	0	0	0	3	121
	razem:	5080	1109	160	1478	721	102	1771	54249	497	17059
województwo zachodniopomorskie											

276	Choszczno	45	22	3	6	3	0	28	620	0	0
277	Darłowo	61	8	3	9	9	0	13	64	0	0
278	Drawsko Pomorskie	143	31	4	20	12	2	36	698	12	90
279	Koszalin	271	109	14	91	41	5	411	11985	22	1929
280	Kołobrzeg	147	11	3	56	36	1	0	0	67	2547
281	Wojskowy w Kołobrzegu	68	0	2	32	10	0	13	816	3	138
282	Międzyzdroje	257	39	3	64	64	0	7	487	16	449
283	Elektrownia "Dolna Odra" w Nowym Czarnowie	105	2	1	2	2	5	13	360	5	210
284	Polczyn Zdrój										
285	Stargard Szczeciński	57	3	0	36	13	0	10	1690	3	112
286	Kolejowy w Stargardzie Szczecińskim	109	6	5	7	7	0	13	594	13	299
287	Akademicki w Szczecinie	34	0	1	27	11	0	41	327	0	0
	Stocznia Szczecińska S.A.	ZG PTTK uchwała z 13.08.2019 r., Oddział w likwidacji									
288	Wojskowy w Szczecinie	291	12	10	57	23	0	154	3787	51	470
289	Regionalny Oddział Szczeciński	260	28	14	137	72	5	304	6872	30	765
290	„Zachodniopomorski " w Szczecinie	179	47	7	135	40	6	115	3598	8	211
291	Świdwin	354	294	10	36	26	0	124	2310	28	852
292	„Morski" w Świnoujściu	30	1	1	2	2	0	17	441	1	15
293	Pomorski Oddział Wojskowy w Wałczu	311	41	6	80	28	2	40	1549	11	486
	razem:	2722	654	87	797	399	26	1339	36198	270	8573

	razem w województwach:	67856	15817	1769	23619	11479	867	19066	559241	7429	216981
	ZG PTTK (Komisje, Rady i Zespoły; COTG, CFK)	0	0	0	0	0	24	0	0	0	0
	Ogółem:	67856	15817	1769	23619	11479	891	19066	559241	7429	216981

Tabela 13. Znakowanie szlaków turystycznych w latach 2018-2019 (w km)

Lp.	Wyszczególnienie	stan na koniec roku 2018			stan na koniec roku 2019		
		PTTK	inne*	ogółem	PTTK	inne*	ogółem
1	piesze górskie	11 244,1	104,0	11 348,1	11 295,4	104,0	11 399,4
2	piesze nizinne	38 285,6	940,6	39 226,2	37 671,7	1 211,0	38 882,7
3	piesze dydaktyczne	96,5	78,2	174,7	96,5	78,2	174,7
4	piesze spacerowe	541,7	332,8	874,5	541,7	334,8	876,5
5	konne	3 243,0	642,6	3 885,6	3 243,0	642,6	3 885,6
6	kajakowe	991,3	0,0	991,3	991,3	0,0	991,3
7	rowerowe	15 049,0	5 140,3	20 189,3	14 184,0	4 990,3	19 174,3
8	narciarskie	452,8	864,0	1 316,8	375,3	864,0	1 239,3
9	inne	553,8	653,3	1 207,1	322,8	738,0	1 060,8
	ogółem:	70 457,8	8 755,8	79 213,6	68 721,7	8 962,9	77 684,6

* szlaki wyznakowane przez PTTK na zlecenie innych podmiotów

Tabela 14. Działalność popularyzatorska (wg nadesłanych sprawozdań)

Lp.	Wyszczególnienie		2018	2019	wskaźnik 2018 = 100%
1	Odczyty, seminaria, wykłady	liczba	2679	2310	86,2%
		ilość uczestników	82815	76875	92,8%
2	Wystawy	liczba	620	537	86,6%
		ilość zwiedzających	167354	163900	97,9%
3	Biblioteki	ilość	87	83	95,4%
		ilość woluminów	308105	325295	105,6%
4	Muzea	liczba	9	8	88,9%
		ilość zwiedzających	85013	82256	96,8%
5	Izby regionalne	liczba	2	1	50,0%
		ilość zwiedzających	2150	200	9,3%
6	RPK oraz Poradnie Krajoznawcze	ilość	29	25	86,2%
		ilość udzielonych porad	19752	11099	56,2%
7	Punkty informacji turystycznej	ilość	48	42	87,5%
		ilość obsłużonych turystów	256359	251303	98,0%
8	Ośrodki Kultury Turystyki Górskiej	liczba	11	11	100,0%
		ilość zwiedzających	24433	26169	107,1%

Tabela 15. Wartość majątku trwałego w latach 2018-2019 wg stanu na koniec grudnia każdego roku

w tys. zł

Lp.	Jednostka	31.12.2018		31.12.2019		Wzrost	Wzrost
		Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto	spadek % (5:3)	spadek % (6:4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	ZG PTTK	1 281,93	390,16	1 281,93	365,29	100,00	93,63
	Warszawa						
2.	ZM PTTK	146 799,31	67 369,92	148 238,93	66 372,30	100,98	98,52
	Warszawa						
3.	OZGT PTTK	11 304,88	4 000,74	11 599,08	4 090,00	102,60	102,23
	Kraków						
4.	COTG PTTK	227,45	7,06	230,51	4,55	101,35	64,45
	Kraków						
5.	CFK PTTK	554,94	13,37	582,94	24,97	105,05	186,76
	Łódź						
6.	OCSP KDP	51,45	3,39	49,56	9,74	96,33	287,32
	Warszawa						

7.	CTW PTTK	85,44	6,97	78,67	3,61	92,08	51,79
	Warszawa						
	R a z e m:	160 305,40	71 791,61	162 061,62	70 870,46	101,10	98,72

Tabela 16. Amortyzacja w latach 2017–2018 według stanu na koniec grudnia każdego roku (w tys. zł) (amortyzacja środków trwałych, dotacyjna i prawa wieczystego użytkowania gruntu).

Lp.	Jednostka PTTK	31.12.2018	31.12.2019	Wzrost spadek % (4:3)
		Amortyzacja	Amortyzacja	
1	2	3	4	5
1.	ZG PTTK Warszawa	26,57	24,86	93,56
2.	ZM PTTK Warszawa	4 275,85	4 050,38	94,73
3.	OZGT PTTK Kraków	290,70	304,91	104,89
4.	COTG PTTK Kraków	115,85	104,94	90,58
5.	CFK PTTK Łódź	19,22	18,	93,96
6.	OCSP KDP Warszawa	2,97	4,27	143,77
7.	CTW PTTK Warszawa	3,87	7,33	189,41
R a z e m :		4 735,03	4 514,75	95,35

Tabela 17. Wartość majątku trwałego w latach 2018-2019 w spółkach z większościovym kapitałem PTTK

w tys. zł

Lp.	Jednostka	31.12.2018		31.12.2019		Wzrost spadek %	Wzrost spadek %
	PTTK	Wartość brutto	Wartość netto	Wartość brutto	Wartość netto	(5:3)	(6:4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	SHiS PTTK Jeleniej Górze w	3 091,07	1 752,20	3 111,19	1 650,75	100,65	94,21
2	SiH PTTK Karpaty Nowym Sączu w	14 906,01	7 694,56	14 896,37	7 379,34	99,94	95,90
3	Mazury w Olsztynie PTTK	9 563,34	4 164,08	9 618,47	4 017,15	100,58	96,47
4	BSiH PTTK Sanoku w	10 345,53	5 274,36	10 545,96	5 049,00	101,94	95,73
	R a z e m	37 905,95	18 885,20	38 171,99	18 096,24	100,70	95,82

Tabela 18. Zmiany kapitału funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK

w tys. z

Rok	Wyszczególnienie	Nazwa spółki				Razem	Spółki
		SHiS PTTK Jelenia Góra	SiH PTTK "Karpaty" Nowy Sącz	Mazury PTTK Olsztyn	BSiH PTTK Sanok		
1	2	3	4	5	6	7	
rok 2018	Kapitał zakładowy	1 383,30	3 860,50	3 919,10	3 464,80	12 627,70	
stan na 31.12.2018	w tym:						
	kapitał PTTK	1 372,80	3 067,50	3 919,10	3 409,10	11 768,50	
	Udział % PTTK	99,24	79,46	100,00	98,39	-	
	Dopłaty do kapitału	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	w tym dopłaty PTTK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
rok 2019	Kapitał zakładowy	1 383,30	3 860,50	3 919,10	3 474,80	12 637,70	
stan na 31.12.2019	w tym:						
	kapitał PTTK	1 372,80	3 067,50	3 919,10	3 409,10	11 768,50	
	Udział % PTTK	99,24	79,46	100,00	98,11	-	
	Dopłaty do kapitału	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	w tym dopłaty PTTK	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
%	Kapitał zakładowy	100,00	100,00	100,00	100,29	100,08	
2019/2018	Kapitał PTTK	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	
	Dopłaty PTTK	-	-	-	-	-	

Tabela 19. Wyniki działalności funkcjonujących spółek z udziałem kapitału PTTK w latach 2018-2019

Lp.	Rok	Przychody ogółem	Koszty ogółem	w tym:		Wynik finansowy brutto	Wynik finansowy netto	Wpłata na działalność statutową PTTK	w tys. zł	
				czynsz dzierżawny ZM PTTK	opłata za znak PTTK				w tym	
									na rzecz PTTK	w Warszawie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1	Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK Sp. z o.o. w Jeleniej Górze									
	2018	2 154,58	2 023,82	1 172,83	0,00	130,76	52,35 ^{5/}	72,84	72,00	
	2019	2 312,89	2 164,47	1 156,61	0,00	148,42	0,31 ^{5/}	146,00	135,50	
2	Schroniska i Hotele PTTK "Karpaty" Sp. z o.o. w Nowym Sączu									
	2018	10 585,14	7 934,86	3 410,61	0,00	2 650,28	739,79 ^{5/}	1 726,18	1 371,00	
	2019	8 368,49	7 721,86	3 542,85	0,00	646,63	0,00	639,25	500,00	
3	Mazury PTTK Sp. z o.o. w Olsztynie									
	2018	6 664,15	6 336,29	1 609,86	0,00	327,86	16,28 ^{5/}	300,00	300,00	
	2019	8 549,19	6 932,06	1 600,19	0,00	1 617,13	13,93 ^{5/}	1 600,00	1 600,00	
4	Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK Sp. z o.o. w Sanoku									
	2018	3 505,72	3 736,02	750,18	0,00	-230,30	-230,30	0,00	0,00	
	2019	3 525,85	4 596,45	846,64	0,00	-1 070,60	-1 070,60	0,00	0,00	
Razem Spółki										
2018		22 909,59	20 030,99	6 943,48	0,00	2 878,60	578,12	2 099,02	1 743,00	
2019		22 756,42	21 414,84	7 146,29	0,00	1 341,58	-1 056,36	2 385,25	2 235,50	
%	2019/2018	99,33	106,91	102,92	-	46,61	-182,72	113,64	128,26	

UWAGA: wpłata na działalność statutową dokonywana jest w roku następnym po roku sprawozdawczym

*

sprawozdanie finansowe nie zatwierdzone jeszcze przez ZZW

1/

ujednolicona prezentacja danych

2/

dla wszystkich udziałowców

3/

zysk przeznaczono na pokrycie straty z lat ubiegłych

4/

część zysku przeznaczono na pokrycie straty, część na fundusz zapasowy

5/

zysk przeznaczono na fundusz zapasowy

Tabela 20. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań służących ochronie przyrody finansowanych ze środków budżetowych ZG PTTK w 2018 r. (w zł netto)

Obiekt - krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania						
	Ogółem	w tym finansowanego ze środków					
		PTTK	Własnych Spółki	Unia Europejska	NFOŚiGW	WFOŚiGW	Inne
2	3	4	5	6	7	8	9
SHIS PTTK w Jeleniej Górze - w tym							
Inwestycje ekologiczne	349 160,00	349 160,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Remont ekologiczny *)	456 750,00	456 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	805 910,00	805 910,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SiH PTTK "Karpaty" w Nowym Sączu - w tym							
Inwestycje ekologiczne	711 464,25	711 464,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
BSiH PTTK w Sanoku - w tym							
Inwestycje ekologiczne	421 933,18	221 500,25	0,00	0,00	0,00	200 432,93	0,00
MAZURY PTTK w Olsztynie - w tym							
Inwestycje ekologiczne	228 375,00	228 375,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nakłady ekologiczne ogółem w 2019r., w tym:	2 263 535,73	1 967 249,50	0,00	0,00	0,00	200 432,93	
inwestycje ekologiczne	1 806 785,73	1 510 499,50	0,00	0,00	0,00	200 432,93	0,00
remonty ekologiczne	456 750,00	456 750,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Środki ZM PTTK na zadania ekologiczne pn.: "Remont kolektora ścieków - przywrócenie ruchu technologicznego oczyszczalni w schr. PTTK Pod Łabskim Szczytem" - II etap oraz "Remont oczyszczalni ścieków w schr. PTTK na Hali Szrenickiej" - I etap.

Tabela 21. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach PTTK, finansowanych ze środków PTTK i dotacyjnych z podziałem na gestorów zarządzających bazą w 2018 r.

**A. W OBIEKTACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W EWIDENCJI ZM PTTK
W WARSZAWIE.**

w zł netto

Lp.	Obiekt - krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania						
		Ogółem	w tym finansowany ze środków					Inne
			ZM PTTK	Własnych Spółki/Oddziału	Unia Europejska	NFOŚiGW	WFOŚi GW	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	SHiS PTTK w Jeleniej Górze - w tym							
	inwestycje	568 952,44	524 271,54	0,00	0,00	0,00	0,00	44 680,90
	remonty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2	SiH PTTK "KARPATY" w Nowym Sączu - w tym							
	inwestycje	2 190 638,40	1 068 940,00	1 121 698,40	0,00	0,00	0,00	0,00
	remonty	1 225 249,22	1 068 940,00	156 309,22	0,00	0,00	0,00	0,00
3	BSiH PTTK w Sanoku - w tym							
	inwestycje	965 389,18	0,00	965 389,18	0,00	0,00	0,00	0,00
	remonty	133 517,94	36 719,68	96 798,26	0,00	0,00	0,00	0,00
	MAZURY PTTK w Olsztynie -							
		389 625,00	389 625,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

**B. W OBIEKTACH ZNAJDUJĄCYCH SIĘ
W EWIDENCJI OZGT PTTK W KRAKOWIE.**

w zł netto

Lp.	Obiekt - krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania						
		Ogółem	w tym finansowany ze środków					
			OZGT PTTK	Własnych Oddziału	Spółki/ Unia Europejska	NFOŚiGW	WFOŚi GW	Inne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	OZGT PTTK w Krakowie -							
	w tym	1 781 070,93	313 215,59	0,00	0,00	0,00	0,00	1 467 855,34
	inwestycje	1 027 669,99	307 475,61					720 194,38
	remonty	753 400,94	5 739,98					747 660,96
	Nakłady ogółem w 2019 r. -							
	w tym:	1 781 070,93	313 215,59	0,00	0,00	0,00	0,00	1 467 855,34
	inwestycje	1 027 669,99	307 475,61	0,00	0,00	0,00	0,00	720 194,38
	remonty	753 400,94	5 739,98	0,00	0,00	0,00	0,00	747 660,96

PODSUMOWANIE CZĘŚCI A, B, C

w zł netto

Lp.	Obiekt - krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania						
		Ogółem	w tym finansowany ze środków					
			ZM PTTK/ OZGT PTTK/ CFK PTTK	Własnych Spółki/Oddziału	Unia Europejska	NFOŚiGW	WFOŚiG W	Inne
1	2	3	4	5	6	7	8	9
	Nakłady ogółem w 2019 r.							
	- w tym:	6 090 579,25	3 273 753,91	1 218 496,66	0,00	0,00	0,00	1 598 328,68
	inwestycje	4 048 255,00	2 957 453,93	240 133,35	0,00	0,00	0,00	850 667,72
	remonty	1 731 764,25	5 739,98	978 363,31	0,00	0,00	0,00	747 660,96
	pozostałe koszty i wydatki	310 560,00	310 560,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tabela 22. Zestawienie zbiorcze nakładów poniesionych na realizację zadań inwestycyjnych i remontowych w obiektach aportowych w 2018 r. (w zł netto)

L.p.	Obiekt - krótki zakres zadania	Rozliczenie planu inwestycyjnego i remontowego z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania	w tym finansowany ze środków						
			Ogółem	ZG PTTK	Własnych Spółki	Unia Europejska	NFOŚ i GW	WFOŚiGW	Inne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.	SHiS PTTK w Jeleniej Górze -								
	w tym	129 158,65	0,00	129 158,65	0,00	0,00	0,00	0,00	
	inwestycje	19 933,58	0,00	19 933,58	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Remonty	109 225,07	0,00	109 225,07	0,00	0,00	0,00	0,00	
2.	SiH PTTK "KARPATY"								
	w Nowym Sączu -								
	w tym	518 972,09	0,00	518 972,09	0,00	0,00	0,00	0,00	
	inwestycje	6 083,00	0,00	6 083,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Remonty	512 889,09	0,00	512 889,09	0,00	0,00	0,00	0,00	
3.	BSiH PTTK								
	Sanoku - w tym	48 258,37	0,00	46 014,37	0,00	0,00	0,00	2 244,00	
	inwestycje	5 371,45	0,00	5 371,45	0,00	0,00	0,00	0,00	
	remonty	42 886,92	0,00	40 642,92	0,00	0,00	0,00	2 244,00	
4.	MAZURY PTTK								
	w Olsztynie - w tym	167 237,45	0,00	167 237,45	0,00	0,00	0,00	0,00	

inwestycje	167 237,45	0,00	167 237,45	0,00	0,00	0,00	0,00
remonty	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Nakłady w 2019 r. ogółem - w tym	863 626,56	0,00	861 382,56	0,00	0,00	0,00	2 244,00
inwestycje	198 625,48	0,00	198 625,48	0,00	0,00	0,00	0,00
remonty	665 001,08	0,00	662 757,08	0,00	0,00	0,00	2 244,00

Tabela 23. Informacja o wysokości składek ubezpieczeniowych w latach 2017–2018

Jednostka PTTK	2018		2019	
	wartość majątku	wysokość składki	wartość majątku	wysokość składki
Obiekty w bezpośrednim zarządzie ZM PTTK	59 209 443,59 zł	45 692,25 zł	60 099 638,84 zł	49 706,29 zł
Obiekty w zarządzie powierniczym ZM PTTK (Szczyrk, Wisła, Zakopane)	26 045 892,87 zł	19 966,59 zł	26 000 000,00 zł	20 360,98 zł
SHIS PTTK w Jeleniej Górze	39 765 314,84 zł	29 069,70 zł	37 759 053,96 zł	29 712,10 zł
Mazury PTTK w Olsztynie	19 157 944,30 zł	15 198,28 zł	19 599 163,22 zł	16 233,47 zł

SiH PTTK Karpaty w Nowym Sączu	109 905 784,69 zł	81 647,55 zł	127 460 642,25 zł	95 665,10 zł
BSiH PTTK w Sanoku	14 012 831,50 zł	10 651,61 zł	14 710 290,15 zł	11 579,22 zł
Oddział PTTK w Gorlicach	1 756 501,00 zł	1 266,93 zł	1 756 501,00 zł	1 323,92 zł
RAZEM	269 853 712,79 zł	203 492,91 zł	287 385 289,42 zł	224 581,08 zł

* informacja nie obejmuje ubezpieczenia majątku biura ZM PTTK

Tabela 24. Wykaz szkód i przyznanych odszkodowań w 2019 r. (dotyczy Zarządu Majątkiem PTTK)

Szkody powstałe przed 2019 r.

	Obiekt - lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Kwota odszkodowania
1	Schr. PTTK Hala Miziowa	20.12.2018	PL2018122500003	pożar starego schroniska	108 000,00 zł
	Razem				108 000,00 zł

Szkody powstałe w 2019 r.

xx	Obiekt - lokalizacja szkody	data szkody	numer szkody	Przyczyna szkody	Kwota odszkodowania
1	Schr. PTTK Na Turbaczu	01.01.2019	PL2019010500131	przerwanie linii średniego napięcia uszkodzonej przez zaśnieżone i oblodzone drzewa	11 673,45 zł
	Schr. PTTK Komańcza	31.01.2019	PL2019013100887	uszkodzenie rynny i oberwanie haków przez zsuwający się z dachu zlodowaciały śnieg	w trakcie likwidacji szkody
	HG Ustrzyki Górne	04.02.2019	PL2019020400923	miejscowe uszkodzenie i serwanie rynien, haków śniegołapów na dachu budynku hotelowego	w trakcie likwidacji szkody
2	Schr. PTTK Hala Szrenicka	07.03.2019	PL2019030800719	uszkodzenie oczyszczalni ścieków wskutek silnej wichury	44 680,90 zł
	Schr. Jaworzec	25.06.2019	PL2019062580579	rozszczerlenie instalacji solarnej i wyciek glikolu	w trakcie likwidacji szkody
	HG Ustrzyki Górne	09.10.2019	PL2019100981808	uszkodzenie linii energetycznej zasilającej ujęcie wody przez upadające drzewo, złamane przez wichurę	w trakcie likwidacji szkody
3	Schr. PTTK Szwajcarka	09.12.2019	PL2019120900602	zerwany tynk z komina wskutek wichury	190,21 zł
4	OC Ustrzyki Górne	19.12.2019	PL2019121980861	uszkodzenie pokrycia dachowego w 2-ch domkach kemping. wskutek wichury	150,00 zł
	Razem				56 694,56 zł

OGÓLEM WARTOŚĆ PRYZNANEGO ODSZKODOWANIA w 2019 r.	164 694,56 zł
--	----------------------

